

Jordbruksstatistisk årsbok 1968

Statistical Yearbook of Agriculture Utgivare: Statistiska centralbyrån

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-.
– (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 1968. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

Jordbruksstatistisk årsbok 1968

STATISTISKA CENTRALBYRÅN · STOCKHOLM

OFFICIAL STATISTICS
OF SWEDEN

Statistical Yearbook of Agriculture 1968

Form för hänvisning. Jordbruksstatistisk årsbok 1968 (SOS). Statistiska centralbyrån. Stockholm 1968.

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och boskapsskötsel: 1866 — 1963.

Suggested citations. Statistical Yearbook of Agriculture 1968 (SOS). National Central Bureau of Statistics. Stockholm 1968.

Published by
the National Central Bureau
of Statistics,
S 102 50 Stockholm 27

Printed in Sweden
Civiltryck AB
Stockholm 1968

Statistical Yearbook of Agriculture has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of Agriculture: 1866—1963.

Förord

Preface

Statistiska centralbyrån framlägger härmed Jordbruksstatistisk årsbok 1968. Syftet med årsboken, vars första årgång utkom 1965, är att ge en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken. Förutom uppgifter från centralbyråns egna undersökningar innehåller publikationen sålunda statistik producerad av andra myndigheter samt av institutioner, organisationer, föreningar etc.

Förhållandevis utförliga redogörelser lämnas för undersökningarnas uppläggning och genomförande, medan resultatkommentarerna oftast är starkt begränsade. Under rubriken »Övrig publicering» anges i varje delavsnitt var den i regel utförligare primärredovisningen av statistiken återfinns.

Årtalet i bokens titel anknyter till utgivningsåret och ej till redogörelseåret. Eftersom redovisningen i regel avser de senaste uppgifterna från respektive statistikgrenar innebär detta att resultaten i föreliggande årgång huvudsakligen återger de förhållanden som rådde under kalenderåret 1967 (produktionsåret 1966/67).

De redovisade resultaten är i regel definitiva. I några enstaka fall har dock redovisningen preliminär karaktär, vilket särskilt anges i berörda tabeller.

Årsangivelsen 1966/67 (motsvarande för tidigare år) avser i flertalet tabeller ifrågavarande regleringsår. Andra typer av redogörelseår kan förekomma — exempelvis budgetår, kontrollår, gödselår e. d. — vilket närmare framgår av noter till respektive tabeller.

Tabellnumreringen avviker något från numreringen i tidigare årgångar. På sid. 18—19 har för varje tabell angivits var motsvarande uppgifter kan återfinnas i 1965—1967 års publikationer. Av denna sammanställning framgår även vilka tabeller som är nytillkomna.

Det redaktionella arbetet med publikationen, vilket har varit förlagt till byrån för jordbruksstatistik inom centralbyrån, har skett i samverkan med berörda statistikproducenter. Verket vill härmed betyga sin tacksamhet för värdefullt bistånd.

Redaktör för Jordbruksstatistisk årsbok 1968 har varit förste aktuarie Bengt Blomqvist.

Stockholm den 11 augusti 1968
INGVAR OHLSSON

KNUT MEDIN

Innehåll

Contents

	Text	Text
3	Förord	Preface
18	Tabellernas motsvarighet i tidigare årsböcker	<i>Corresponding tables in previous yearbooks</i>
20	Svensk-engelsk ordlista	Swedish-English vocabulary
25	Engelsk översikt	Summary
30	Symboler använda i tabellerna	Explanation of symbols
31	1. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken	1. Geographical divisions for agricultural statistics
33	2. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.	2. Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.
33	2.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	2.1. Census of agriculture 1966
42	2.2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder	2.2. Possession of forest land in agriculture according to the 1965 general real estate assessment
48	2.3. Jordbruksinventeringarna	2.3. Agricultural surveys
53	2.4. Skogsmarksarealens storlek	2.4. Size of forest area
54	2.5. Struktur- och befolkningsutredningarna	2.5. Structure and population surveys
60	3. Befolkning och arbetskraft	3. Population and labour force
60	3.1. Folkräkningarna	3.1. Census of population
66	3.2. Jordbruksinventeringarna	3.2. Agricultural surveys
69	3.3. Löneförhållandena för lantarbetare	3.3. Wages of farm workers
74	3.4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk	3.4. Employment in private forestry
76	4. Fastigheter och byggnader	4. Real estates and buildings
76	4.1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden	4.1. Assessed values of agricultural real estates
78	4.2. Jordbruksfastigheternas priser	4.2. Market prices of agricultural real estates
84	4.3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket	4.3. New building in agriculture
86	4.4. Jordbrukets byggnadskostnader	4.4. Building costs of agriculture
90	5. Maskiner och anläggningar m.m.	5. Machinery and plant etc.
90	5.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	5.1. Census of agriculture 1966
93	5.2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.	5.2. Purchase of machines, tools etc. by the agricultural sector
95	6. Förnödenheter	6. Requisites
95	6.1. Förbrukningen av handelsgödsel	6.1. Consumption of fertilizer

96	6.2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.	6.2. Consumption of plant protectants etc.
98	6.3. Förbrukningen av fodermedel	6.3. Consumption of feeding stuffs
101	7. Växtodling. Vegetabilisk produktion	7. Crop farming. Vegetable production
101	7.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	7.1. Census of agriculture 1966
106	7.2. Jordbruksinventeringarna	7.2. Agricultural surveys
112	7.3. Årsväxtrapporteringen	7.3. Crop outlook reports
118	7.4. De objektiva skördeuppskattningarna	7.4. Objective crop yield surveys
125	7.5. Totalskörden av spannmål, slättervall och potatis	7.5. Total harvest of grain, hay and potatoes
128	7.6. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.	7.6. Milling of grain. Producers' price of vegetable products
130	7.7. Odlingen av sockerbetsrötter	7.7. Cultivation of sugar beet
131	7.8. Odlingen av oljeväxter	7.8. Cultivation of oleiferous plants
133	7.9. Odlingen av spånadsväxter	7.9. Cultivation of textile plants
133	7.10. Statsplomberingen av utsäde	7.10. Official inspection of seed
135	7.11. Utsädesmängderna för spannmål	7.11. Quantities of grain seed
137	7.12. Skördesättet för spannmål	7.12. Methods of grain harvesting
140	7.13. Odlingen av olika spannmålssorter	7.13. Cultivation of various species of cereals
142	7.14. Brödsädens kvalitet	7.14. Quality of bread grain
143	7.15. Vallarealens åldersfördelning och avkastning	7.15. Area and yield within different age groups of ley
145	7.16. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet	7.16. Botanical composition and quality of hay
146	7.17. Bärningsmetoder för slättervall och potatis	7.17. Methods of hay and potato harvesting
149	7.18. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning	7.18. Yield and area of potatoes on cultivations of different size
150	7.19. Arealen av olika matpotatisorter	7.19. Area of various species of table potatoes
152	7.20. Jordbrukets skördeskadskydd	7.20. Crop insurance
158	8. Husdjurskötsel. Animalisk produktion	8. Livestock farming. Animal production
158	8.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning	8.1. Census of agriculture 1966
160	8.2. Jordbruksinventeringarna	8.2. Agricultural surveys
170	8.3. Nötkreaturens rasfördelning	8.3. Breed distribution of cattle
172	8.4. Antalet galtar och betäckta sargar	8.4. Numbers of boars and covered sows
173	8.5. Hästpremieringen	8.5. Awarding of prizes to horses
174	8.6. Mjölkboskapskontrollen	8.6. Milk recording

178	8.7. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk	8.7. Dairying. Producers' price of milk
179	8.8. Mjölproduktionen och dess användning	8.8. Production and use of milk
181	8.9. Kalvslaktens omfattning	8.9. Slaughter of calves
183	8.10. Svinstamkontrollen	8.10. Pig breeding control
185	8.11. Suggkontrollen	8.11. Litter recording
188	8.12. Svinlaktens omfattning	8.12. Slaughter of pigs
189	8.13. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur	8.13. Meat production. Producers' price of slaughter animals
191	8.14. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg	8.14. Egg production. Producers' price of eggs
193	9. Konsumtion av födo- och njutningsämnen	9. Food consumption
196	10. Utrikeshandel	10. Foreign trade
200	11. Jordbruksekonomiska uppgifter	11. Agricultural economics
200	11.1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.	11.1. Assessed income and expenditure of farmers
211	11.2. Den jordbruksekonomiska undersökningen	11.2. Farm economic investigation
224	11.3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder	11.3. Assets and liabilities of farmers
233	11.4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet	11.4. Income of agricultural real estates and distribution of income and property
239	11.5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex	11.5. Producer price index, cost price index and world market price index of agriculture
241	11.6. Jordbrukets kreditmarknad	11.6. Agricultural credit market
243	11.7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna	11.7. Agricultural sector in the national accounts
247	12. Lantbruksnämnderna	12. County agricultural boards
252	13. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse	13. Farmers' co-operative associations
255	14. Lantbruksundervisningen	14. Agricultural training
257	15. Internationella uppgifter	15. International statistics
265	Bilagor	Appendices
278	Sakregister	Alphabetical index

Tabeller

Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

- 37 1. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter, åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal samt arealen kultiverad betesmark den 15 september 1966
- 40 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa brukningsenheter den 15 september 1966
- 43 3. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen skog på dessa. Fördelning på storleksgrupper efter åkerareal och skogsmarksareal. Hela riket
- 44 4. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet med fördelning efter skogsmarksarealens storlek
- 45 5. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen åker och skog på dessa
- 46 6. Antal fastigheter samt arealen skog på dessa, år 1965, fördelade på ägarekategorier
- 51 7. Antal brukningsenheter år 1967 inom olika storleksgrupper
- 52 8. Summa åkerareal år 1967 inom olika storleksgrupper
- 52 9. Antal brukningsenheter med mer än 100 hektar åker år 1967 inom olika storleksgrupper
- 54 10. Produktiv skogsmarksareal, år 1965, fördelad på ägaregrupper
- 56 11. Brukningsenheternas och åkerarealens fördelning på ägarekategorier åren 1956, 1961 och 1966 enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Tables

Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.

1. Number of owned and leased holdings, area of arable land with distribution by owned and leased area and area of cultivated natural pastures on September 15th, 1966
2. Number of holdings in different size groups, and area of arable land on these holdings on September 15th, 1966
3. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment and area of forest land on these estates. Distribution by size groups according to area of arable land and forest land. Whole of Sweden
4. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment and distribution according to the size of the area of forest land
5. Number of agricultural real estates in private ownership in 1965 according to assessment and area of arable land and forest land on these estates
6. Number of assessment units and area of forest land on these units 1965, distributed by different categories of owners
7. Number of holdings in different size groups in 1967
8. Area of arable land in different size groups in 1967
9. Number of holdings with more than 100 hectares of arable land in 1967 by different size groups
10. Area of productive forest land in 1965, distributed on category of owners
11. Distribution of holdings and area of arable land by categories of owner in 1956, 1961 and 1966, according to the structure and population surveys

57	12. Jordbrukarnas åldersfördelning åren 1961 och 1966 inom storleksgrupper resp. riksområden	12. Farmers' age distribution in 1961 and 1966. Distribution on size groups of arable land and major regions
58	13. Antal jordbrukare fördelade efter sysselsättningsförhållanden inom olika åldersgrupper år 1966	13. Number of farmers distributed on employment status and age groups in 1966
59	14. Jordbrukarnas utbildning 1966: Antal brukare med utbildning utöver folkskola resp. brukare med lantbruksskola, med fördelning efter åkerarealens storlek	14. Farmers' education in 1966: Number of farmers with education beyond primary school and farmers with agricultural school, distributed on size groups of arable land
	<i>Befolkning och arbetskraft</i>	<i>Population and labour force</i>
61	15. Folkmängdens fördelning på städer och landsbygd år 1965	15. Distribution of population by towns and country areas in 1965
62	16. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper år 1965	16. Distribution of population by large age groups in 1965
64	17. Folkmängd i glesbygd och tätort år 1965	17. Population in sparsely populated and built-up areas in 1965
65	18. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen år 1967	18. Economically active population in agriculture, forestry etc., and proportion out of total economically active population in 1967
67	19. Antal i jordbruket den 1 juni 1967 sysselsatta personer över 15 år	19. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on June 1st, 1967
68	20. Antal i jordbruket den 1 juni 1967 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket	20. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on June 1st, 1967, totally and per 100 hectares of arable land in different size groups. Whole of Sweden
68	21. Antal i jordbruket den 3 oktober 1966, 1 mars, 1 juni och 2 oktober 1967 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket	21. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on October 3rd, 1966, March 1st, June 1st and October 2nd, 1967. Whole of Sweden
70	22. Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	22. Average hourly earnings and variation of hourly earnings in 1966 for male farm workers in age group 18—64
71	23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	23. Average annual earnings and variation of annual earnings in 1966 for male farm workers in age group 18—64

72	24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek	24. Average hourly earnings and variation of hourly and annual earnings in 1966 for male farm workers in age group 18—64 on holdings of different sizes
72	25. Timförtjänsternas sammansättning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	25. Composition of hourly earnings in 1966 for male farm workers in age group 18—64
73	26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	26. Composition of annual earnings in 1966 for male farm workers in age group 18—64
73	27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1962—1966 för lantarbetare i åldern 18—64 år	27. Average hourly and annual earnings 1962—1966 for farm workers in age group 18—64
75	28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1963—1967: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken	28. Employment in private forestry 1963—1967: Number of days' work during one week
	<i>Fastigheter och byggnader</i>	<i>Real estates and buildings</i>
76	29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1967	29. Assessed value of agricultural real estates according to assessment in 1967
79	30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för åren 1965 och 1966 frivilligt försålda jordbruksfastigheter	30. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1965 and 1966
80	31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1966 frivilligt försålda jordbruksfastigheter: Fördelning efter taxeringsvärdet	31. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1966. Distribution by assessed value
82	32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1966 frivilligt försålda jordbruksfastigheter (med högst 25 procent skogsmark): Fördelning efter åkerarealens storlek	32. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1966 (maximum 25 per cent forest land). Distribution by size of arable land
85	33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag	33. Building in agriculture 1963—1967: Number of newly-erected buildings of different kinds, and number of newly-erected cowsheds and dwelling houses in percentage of total number of cowsheds and dwelling houses respectively
85	34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter	34. Building in agriculture 1963—1967: Number of newly-erected cattle places and room units

86	35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Kostnader för nyuppförda ekonomibyggnader	35. Building in agriculture 1963—1967: Costs of newly-erected farm buildings
88	36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1967: Byggnadsindex och gårdsindex	36. Agricultural building cost index 1964—1967
	<i>Maskiner och anläggningar m. m.</i>	<i>Machinery and plant etc.</i>
91	37. Antal brukningsenheter med olika slag av maskiner och anläggningar den 15 september 1966	37. Number of holdings with different types of machines and equipment on September 15th, 1966
92	38. Antal maskiner den 15 september 1966	38. Number of machines on September 15th, 1966
94	39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1963—1967	39. Total purchase by agricultural sector of machinery and tools 1963—1967
94	40. Jordbrukets inköp av traktorer åren 1963—1967: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor	40. Purchase by agricultural sector of tractors 1963—1967: Number of tractors delivered and average price
	<i>Förnödenheter</i>	<i>Requisites</i>
95	41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren 1962/63—1966/67	41. Domestic consumption of fertilizer 1962/63—1966/67
96	42. Priser på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	42. Prices of certain types of fertilizer 1962/63—1966/67 and 1963—1967
97	43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1962—1966	43. Total purchase by agricultural sector of plant protectants 1962—1966
97	44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1962—1966	44. Total purchase by market gardening sector of plant protectants 1962—1966
99	45. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1962/63—1966/67	45. Consumption of certain types of feeding stuff 1962/63—1966/67
100	46. Produktion av foderblandningar för höns, svin, nötkreatur m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64—1966/67	46. Production of feeding stuff mixtures for hens, pigs, cattle and other animals, together with the raw products included in these mixtures 1963/64—1966/67
	<i>Växtodling. Vegetabilisk produktion</i>	<i>Crop farming. Vegetable production</i>
102	47. Antal brukningsenheter med odling av olika grödor år 1966	47. Number of holdings with cultivation of different kinds of crops in 1966
104	48. Genomsnittlig areal av olika grödor per brukningsenhet år 1966	48. Average area of different kinds of crops per holding in 1966

108	49. Åkerjordens användning år 1967	49. Use of arable land in 1967
110	50. Åkerjordens användning år 1967 inom olika storleksgrupper. Hela riket	50. Use of arable land in 1967 in different size groups. Whole of Sweden
111	51. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1967	51. Areas for different crops in percentage of total area of arable land 1913—1967
111	52. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1967. Hela riket	52. Areas cultivated as ley for seeds 1963—1967. Whole of Sweden
111	53. Höstsådda arealer åren 1963—1967. Hela riket	53. Autumn-sown areas 1963—1967. Whole of Sweden
111	54. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag år 1964	54. Distribution of kitchen vegetables area by different crops in 1964
114	55. Årsväxtrapporten i maj 1967: Medeltal av sifferomdömen för övervintringen	55. Crop outlook reports May 1967: Averages for the assessments of overwintering
114	56. Årsväxtrapporten i maj 1967: Procentuell andel upplöjd areal	56. Crop outlook reports May 1967: Percentage of ploughed land
115	57. Årsväxtrapporten i juli 1967: Medeltal av sifferomdömen för skördeutsikterna	57. Crop outlook reports July 1967: Averages for the assessments of harvest prospects
116	58. Årsväxtrapporten i oktober 1967: Medeltal av sifferomdömen för skördeutfallet	58. Crop outlook reports October 1967: Averages for the assessments of harvest outcome
117	59. Årsväxtrapporten i oktober 1967: Skördens kvalitet	59. Crop outlook reports October 1967: Quality of harvest
121	60. Biologisk skörd år 1967	60. Biological yield in 1967
122	61. Bärgad skörd år 1967	61. Actual yield in 1967
126	62. Total skörd av spannmål, slätterrall och potatis år 1967	62. Total harvest of grain, hay and potatoes in 1967
128	63. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsålt utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	63. Farmers' deliveries of grain, resold planting seed, milling, production of flour for sale, and storage of wheat and rye 1962/63—1966/67 and 1963—1967
129	64. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbetor samt partipris på matpotatis åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	64. Producers' prices of grain, hay, potatoes for processing and sugar beet, and wholesale price of table potatoes, 1962/63—1966/67 and 1963—1967
130	65. Sockerbetsodlingen 1967: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd	65. Cultivation of sugar beet in 1967: Harvested area, yield per hectare and total harvest
132	66. Oljeväxtodlingen 1967: Skörd per hektar, beräknad besädd areal samt total skörd	66. Cultivation of oleiferous plants in 1967: Yield per hectare, estimated area sown and total harvest

133	67. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket	67. Cultivation of textile plants 1961—1965: Cultivated area and total harvest. Whole of Sweden
135	68. Statsplomberat utsäde år 1966/67: Total plomberad kvantitet	68. Sealed seed in 1966/67: Total sealed quantity
136	69. Utsädesmängderna för spannmål år 1965	69. Quantities of grain seed in 1965
138	70. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1966	70. Distribution of grain areas by method of harvesting in 1966
140	71. Arealerna spannmål fördelade på olika sorter år 1967	71. Areas of grain by species in 1967
142	72. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1966 och 1967. Hela riket	72. Bread grain produced in 1966 and 1967, divided by quality. Whole of Sweden
143	73. Arealen slåttervall fördelad på olika åldersgrupper år 1967	73. Area of ley land distributed on different age groups in 1967
144	74. Biologisk första skörd från slåttervall av olika ålder år 1967	74. Biological yield on ley land of different age in 1967
145	75. Höskördens botaniska sammansättning år 1967	75. Botanical composition of hay harvest in 1967
146	76. Höskördens fodervärde år 1967	76. Fodder value of hay harvest in 1967
147	77. Arealen slåttervall fördelad efter bärgningsmetod år 1966	77. Area of ley land distributed by methods of harvesting in 1966
148	78. Arealerna mat- resp. fabrikspotatis fördelade efter olika bärgningsmetoder år 1966	78. Area of table potatoes and potatoes for processing distributed by methods of harvesting in 1966
149	79. Arealerna mat- resp. fabrikspotatis fördelade efter odlingens storlek år 1965	79. Area of table potatoes and potatoes for processing distributed by size of cultivations in 1965
150	80. Biologisk skörd av mat- resp. fabrikspotatis vid odlingar av olika storlek år 1965	80. Biological yield on cultivations of table potatoes and potatoes for processing in different size groups in 1965
151	81. Arealen matpotatis fördelad på olika sorter år 1966	81. Area of table potatoes distributed on different kinds in 1966
154	82. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1967 års skörd	82. Results of calculations of compensation for the 1967 harvest
	<i>Husdjursskötsel. Animalisk produktion</i>	<i>Livestock farming. Animal production</i>
158	83. Antal brukningsenheter med husdjur av olika slag den 15 september 1966	83. Number of holdings with livestock of different kinds on September 15th, 1966
159	84. Genomsnittligt antal husdjur per brukningsenhet den 15 september 1966	84. Average number of livestock per holding, on September 15th, 1966

162	85. Antal husdjur den 1 juni 1967	85. Number of livestock on June 1st, 1967
164	86. Antal husdjur den 1 juni 1966, 1 mars, 1 juni och 15 oktober 1967. Hela riket	86. Number of livestock on June 1st, 1966, March 1st, June 1st and October 15th, 1967. Whole of Sweden
165	87. Antal husdjur den 1 juni 1967 inom olika storleksgrupper. Hela riket	87. Number of livestock on June 1st, 1967 in different size groups. Whole of Sweden
166	88. Antal husdjur den 1 juni 1967 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket	88. Number of livestock per 100 hectares of arable land on June 1st, 1967 in different size groups. Whole of Sweden
167	89. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1967	89. Number of units of cattle on June 1st, 1967
168	90. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1967: Antalet bruksenheter fördelat efter antalet kor vid enskilda bruksenheter	90. Size of cattle herds in 1967: Number of holdings distributed by number of cows on individual holdings in different size groups
169	91. Svinbesättningarnas storlek år 1967: Antalet bruksenheter fördelat efter antalet svin vid enskilda bruksenheter	91. Size of pig herds in 1967: Number of holdings distributed by number of pigs on individual holdings
170	92. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt av olika raser	92. Distribution of cattle by breed in 1961: Number of cows and young cattle of different breeds
172	93. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1963—1967. Hela riket	93. Number of boars and covered sows 1963—1967. Whole of Sweden
173	94. Hästpremieringen år 1967: Antal premierade hästar, beslutade belöningar m. m.	94. Awarding of prizes to horses in 1967: Number of awarded horses, awards given etc.
175	95. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1966/67: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll	95. The extent of milk recording in 1966/67: Number of herds and cows under official and private control
176	96. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1966/67: Medelavkastning per ko och år inom olika raser	96. The results of milk recording in 1966/67: Average yield per cow and year in different breeds
178	97. Mejerihanteringen åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölakens medelfett-halt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk	97. Dairying 1962/63—1966/67 and 1963—1967: Number of dairies and suppliers to dairies, milk delivered, average fat content of dairy milk, use of dairy milk and price of dairy milk
180	98. Totala mjölkproduktionen och dess användning åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964. Hela riket	98. Milk production and its use in 1952, 1955, 1958, 1961 and 1964. Whole of Sweden

180	99. Mjölproduktionen och dess användning år 1964, inom olika storleksgrupper. Hela riket	99. Milk production and its use in 1964 in different size groups. Whole of Sweden
180	100. Mjölproduktionens storlek åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964, inom produktionsområden och hela riket	100. Milk production 1952, 1955, 1958, 1961 and 1964 in production areas and whole of Sweden
181	101. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket	101. Total number of slaughtered calves 1950, 1954, 1957 and 1962. Whole of Sweden
182	102. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten respektive år	102. Number of slaughtered calves in different size groups 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves
182	103. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten respektive år	103. Number of slaughtered calves in different production areas 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves
184	104. Svinstamkontrollen åren 1962/63—1966/67: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat	104. Pig breeding control 1962/63—1966/67: Scope of activities and averages of control results
186	105. Resultat från suggkontrollen kontrollåret 1966/67	105. Results of litter recording in 1966/67
188	106. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965. Hela riket	106. Total number of slaughtered pigs 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965. Whole of Sweden
188	107. Antalet slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965, i procent av den totala svinslakten respektive år	107. Number of slaughtered pigs in different size groups 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965, in percentage of total slaughter of pigs
189	108. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965, i procent av den totala svinslakten respektive år.	108. Number of slaughtered pigs in different production areas 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 and 1965, in percentage of total slaughter of pigs
190	109. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	109. Number of inspected carcasses and meat production 1962/63—1966/67 and 1963—1967
190	110. Priser på slaktdjur åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	110. Prices of carcasses 1962/63—1966/67 and 1963—1967
192	111. Beräknad total produktion av ägg, partihandels invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967	111. Estimated production of eggs, wholesalers' purchase of eggs and producers' price of eggs 1962/63—1966/67 and 1963—1967

	<i>Konsumtion av födo- och njutnings- ämnen</i>	<i>Food consumption</i>
194	112. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1963—1967	112. Food consumption 1963— 1967
	<i>Utrikeshandel</i>	<i>Foreign trade</i>
197	113. Importen av livsmedel åren 1963—1967, med fördelning på viktigare ursprungsländer	113. Imports of foodstuffs 1963— 1967 by more important countries of origin
198	114. Exporten av livsmedel åren 1963—1967, med fördelning på viktigare förbrukningsländer	114. Exports of foodstuffs 1963— 1967 by more important countries of destination
199	115. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1963— 1967	115. Foreign trade in agricultural products 1963—1967
	<i>Jordbruksekonomiska uppgifter</i>	<i>Agricultural economics</i>
203	116. Jordbrukarnas taxerade in- komster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1965 och 1966. Hela riket	116. Farmers' assessed cash in- comes, expenditure, net receipts, and assets and liabilities 1965 and 1966. Whole of Sweden
205	117. Jordbrukarnas kontanta in- komster och utgifter m. m. per brukningsenhet år 1966, inom pro- duktionsområden och hela riket	117. Farmers' cash incomes and expenditure etc. per holding in 1966, in production areas and whole of Sweden
209	118. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. år 1966 per brukningsenhet. Hela riket	118. Farmers' assessed net receipts etc. per holding in 1966. Whole of Sweden
210	119. Jordbrukarnas taxerade till- gångar och skulder samt netto- förmögenhet per brukningsenhet år 1966. Hela riket	119. Farmers' assets and liabilities, and net capital per holding in 1966. Whole of Sweden
212	120. Intäkter och kostnader i jord- bruket år 1965 per 10 hektar åker (inkl. s. k. reducerad betesmark)	120. Receipts and costs per 10 hectares of arable land in 1965
216	121. Intäkter och kostnader i jord- bruket år 1966 per 10 hektar åker (inkl. s. k. reducerad betesmark)	121. Receipts and costs per 10 hectares of arable land in 1966
218	122. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1965 per brukningsenhet	122. Incomes of farming families per holding in 1965
219	123. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1966 per brukningsenhet	123. Incomes of farming families per holding in 1966
220	124. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1965 per brukningsenhet	124. Farmers' assets and liabili- ties on December 31st, 1965 per holding
222	125. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1966 per brukningsenhet	125. Farmers' assets and liabili- ties on December 31st, 1966 per holding

227	126. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Hela riket	126. Farmers' assets and liabilities on December 31st, 1960. Whole of Sweden
228	127. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1960. Hela riket	127. Farmers' assets and liabilities per holding on December 31st, 1960. Whole of Sweden
229	128. Jordbrukarnas nettoförmögenhet per brukningsenhet den 31 december 1960	128. Farmers' net capital per holding on December 31st, 1960
230	129. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960	129. Farmers' percentage of debt per holding on December 31st, 1960
231	130. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar. Hela riket	130. Farmers' assets and liabilities per holding 1952 and 1960. Whole of Sweden
234	131. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1967	131. Income of agricultural real estates according to assessment in 1967
235	132. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	132. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1966 by employment status
236	133. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	133. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1966 by size of income and employment status
238	134. Antal förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)	134. Properties of more than 100 000 crowns in agriculture and side-line enterprises by size of property and owners' employment status in 1966
240	135. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1962/63—1966/67	135. Producer price index, consumer price index, cost price index and world market price index 1962/63—1966/67
241	136. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967	136. Total credit extended to private farmers 1963—1967
242	137. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967	137. Lending by agricultural credit societies to private farmers 1963—1967
242	138. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966	138. Lending by saving banks to private farmers 1962—1966
243	139. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1962/63—1966/67	139. State loans to private farmers 1962/63—1966/67

244	140. Sektorprodukten inom jordbruk m. m. samt bruttonationalprodukten åren 1950—1965: Fördelning på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner	140. Product of agricultural sector and gross domestic product 1950—1965: Distribution by factor incomes, indirect taxes and subsidies
	<i>Lantbruksnämnderna</i>	<i>County agricultural boards</i>
248	141. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. (totala belopp)	141. Activities of county agricultural boards 1962—1966: State support for internal rationalization and structural improvement etc. (total sums)
249	142. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m.	142. Activities of county agricultural boards in 1966: State support for internal rationalization and structural improvement etc.
250	143. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1966	143. Real estate holding of county agricultural boards in 1966
	<i>Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse</i>	<i>Farmers' co-operative associations</i>
254	144. Antal medlemmar samt omsättningsvärdet inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1962—1966	144. Number of members and turnover value in economic associations in agriculture 1962—1966
	<i>Lantbruksundervisningen</i>	<i>Agricultural training</i>
256	145. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1963—1967	145. Number of trainees etc. at certain training institutions 1963—1967
	<i>Internationella uppgifter</i>	<i>International statistics</i>
258	146. Ägoviddens fördelning på särskilda ägoslag år 1965 inom olika länder	146. Areas of different types of land in 1965, in different countries
259	147. Åkerarealens användning inom olika länder år 1965	147. Use of arable land in 1965, in different countries
260	148. Totalskördens storlek inom olika länder år 1965	148. Total harvest in 1965, in different countries
261	149. Antal husdjur år 1964/65 inom olika länder	149. Number of livestock in 1964/65, in different countries
262	150. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binäringar samt dennas andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen år 1965 inom olika länder	150. Economically active population in 1965 in agriculture and side-line enterprises, and proportion out of total economically active population, in different countries
263	151. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1961—1965	151. Volume of agricultural production (index number) in different countries 1961—1965

Tabellernas motsvarighet i tidigare årsböcker

Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1968	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok			Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1968	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok		
	1967	1966	1965		1967	1966	1965
1	1,3	1,3	1,3	41	41	41	42
2	2	2	2	42	42	42	43
3	5	—	—	43	43	43	44
4	6	—	—	44	44	44	45
5	7	—	—	45	45	45	46
6	4	—	—	46	46	46	—
7	8	8	7	47	—	—	—
8	9	8	7	48	—	—	—
9	—	—	—	49	47	47	47
10	10	9	8	50	48	48	48
11	13	12	11	51	49	49	49
12	—	—	—	52	50	50	—
13	—	—	—	53	51	51	—
14	—	—	—	54	52	54	52
15	15	13	12	55	53	55	53
16	16	14	13	56	54	56	54
17	17	15	14	57	55	57	55
18	18	—	—	58	56	58	56
19	19	19	18	59	57	59	57
20	20	20	19	60	58	60	58
21	21	21	20	61	59	61	59
22	22	22	21	62	60	62	61
23	23	23	22	63	61	63	62
24	24	24	23	64	62	64	63
25	25	25	24	65	63	65	64
26	26	26	25	66	64	66	65
27	27	27	26	67	65	67	66
28	28	28	27	68	66	68	41
29	29	29	28	69	67	69	—
30	30	30	29	70	68	70	—
31	31	31	30	71	—	—	—
32	32	32	31	72	69	71	—
33	33	33	32	73	70	72	—
34	34	34	33	74	71	—	—
35	35	35	34	75	72	74	—
36	36	36	—	76	73	75	—
37	37	37	37	77	75	73	—
38	38	38	38	78	74	—	—
39	39	39	39	79	76	—	—
40	40	40	40	80	77	—	—

Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok			Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok	Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok		
	1967	1966	1965		1967	1966	1965
81	78	76	—	116	111	108	96
82	79	77	60	117	112	109	97
83	—	—	—	118	113	110	98
84	—	—	—	119	114	111	99
85	80	78	67	120	115	112	100
86	81	79	68	121	115	112	100
87	82	80	69	122	116	113	101
88	83	81	70	123	116	113	101
89	84	82	71	124	117	114	102
90	85	83	72	125	117	114	102
91	86	84	73	126	118	115	103
92	87	85	74	127	119	116	104
93	88	86	75	128	120	117	105
94	89	87	—	129	121	118	106
95	91	89	76	130	122	119	107
96	90	88	77	131	123	120	108
97	92	90	78	132	124	121	109
98	93	91	79	133	125	122	110
99	94	92	80	134	126	123	111
100	95	93	81	135	127	124	112
101	96	94	82	136	128	125	113
102	97	95	83	137	129	126	114
103	98	96	84	138	130	127	116
104	99	97	85	139	131	128	115
105	100	—	—	140	132	—	—
106	101	98	86	141	133	129	117
107	102	99	87	142	134	130	118
108	103	100	88	143	135	131	119
109	104	101	89	144	136	132	120
110	105	102	90	145	137	133	121
111	106	103	91	146	138	134	122
112	107	104	92	147	139	135	123
113	108	105	93	148	140	136	124
114	109	106	94	149	141	137	125
115	110	107	95	150	142	138	—
				151	143	139	126

Translation of Swedish words occurring in this report

Ackordslön	Piece-wages	Bortfall	Non-response
Aktiebolag	Limited company	Boskapsskötsel	Stock-farming
Aktiebolagsskogar	Companies' forests	Bostad	Dwelling
Aktuell	Actual	Botanisk	Botanical
Alsikeklöver	Alsike clover	Brukare	Farmer
Andel	Proportion	Brukningsenhet	Holding
Andra	Other	Brukningsform	Type of holding
Animalisk	Animal	Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Anläggning	Plant	Brödsäd	Bread grain
Anmälan	Application	Buffel	Buffalo
Anställd	Employee	Byggnad	Building
Antal	Number	Bärbuske	Berry-bush
Användning	Use	Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Arbetare	Worker	Bärgningsmetod	Method of harvesting
Arbete	Work	Bättre	Better
Arbetskraft	Labour force	Bönor	Beans
Arbetsstimmar	Working-hours		
Areal	Area	Dag	Day
Arrendator	Tenant	Dagsverke	Day's work
Arrende	Tenancy	Deklaration	Income tax returns
Arrenderad	Held on lease	Del av	Part of
Avelssvin	Breeding pig	Delvis (ägd)	Partly (owned)
Avkastning	Yield	Digivande	Suckling
Ävse	Concern	Diverse	Various
Ävsevärd	Considerable	Djur	Animal
Ävyttra	Sell	Djurprodukt	Animal product
		Djurskötare	Cattle-man
Baljväxter	Leguminous plants	Djurslag	Type of animal
Barnbidrag	Child allowances	Driftsledning	Operator's management
Bearbetning	Processing	Driftsöverskott	Surplus
Befolkning	Population	Dräktig första gången ..	With young for the first time
Belopp	Amount	Därav	Of which
Beräknad	Estimated	Däröver	More
Besiktiga	Inspect	Död	Dead
Besädd areal	Area sown		
Besättning	Stock	Egentlig	Real
Bete	Pasture	Eget	Own
Betesmark	Meadow	Ekonomisk	Economic
Betesvall	Pasture	Elev	Pupil
Betäckta (sugor)	Covered (sows)	Enhet	Unit
Binäring	Side-line enterprise	Enligt	According to
Biodling	Apiculture	Ensilageväxter	Plants for silage
Biologisk	Biological	Ensilering	Ensiling
Blandad	Mixed	Enskild	Private
Blandning	Mixture	Ersättning	Compensation
Blandsäd	Mixed grain	Examinerad	Examined
Blankett	Form		
Blomkål	Cauliflower		
Bogsera	Tow		
Bolag	Company		

Fabrikspotatis	Potatoes for processing	Galt	Boar
Faktorinsats	Factor income	Genomsnittlig	Average
Falltal	Falling number	Get	Goat
Familjemedlem	Family member	Gift	Married
Fast anställd	Regular employed	Glesbygd	Sparsely populated areas
Fasta priser	Constant prices	Godkänd	Approved
Fastighet	Real estate	Gräs	Grass
Fastighetslängd	Tax register of real estate	Gröda	Crop
Fastighetsmarknad	Real estate market	Grödgrupp	Crop group
Fastighetstaxering	Real estate assessment	Grönfoder	Green crop
Fetthalt	Fat content	Gurka	Cucumber
Fiskmjöl	Fish meal	Gödkalv	Veal calf
Fjäderfä	Poultry	Gödsel	Fertilizer
Fläsk	Pork	Gödsvin	Fattening pig
Foderenhet	Feed unit	Hampa	Hemp
Foderfosfat	Fodder phosphate	Handelsgödsel	Fertilizer
Fodermedel	Feeding stuff	Havre	Oats
Foderrotfrukter	Fodder roots	Hektar	Hectare
Fodersäd	Coarse grain	Hela riket	Whole country
Fodertillskott	Additional fodder	Helt	Fully
Fodertran	Cod-liver oil	Helträda	Fallow land
Fodervärde	Fodder value	Hemslakt	Home slaughter
Foderväxt	Fodder plant	Hjälpmotor	Auxiliary motor
Foderärter	Fodder peas	Husdjur	Livestock
Folkmängd	Population	Hushåll	Household
Folkräkning	Census of population	Huvudområde	Main area
Framställning	Production	Härstamning	Descent
Fri kost	Board free	Häst	Horse
Frivillig	Voluntary	Häststall	Stable
Fruktträd	Fruit tree	Hö	Hay
Frö	Seed	Högst	At most
Fröslag	Kind of seed	Höns	Fowls
Får	Sheep	Höstraps	Winter rape
Född	Born	Höstrybs	Winter turnip rape
Födo- och njutnings- ämnen	Food, drink and tobacco	Höstråg	Winter rye
Föl	Foal	Höstsädd	Autumn sown
Förbrukning	Use	Höstsäd	Winter grain
Fördelad	Distributed	Höstivete	Winter wheat
Fördelning	Distribution	Importera	Import
Förening	Society	Inhemsk	Domestic
Företagare	Enterpriser	Inkommen	Received
Företagsräkning	Census of economic activities	Inkomst	Income
Förmalning	Milling	Inkomstklass	Size of income
Förmögenhet	Property	Inköp av	Purchase of
Förnödenhet	Requisite	Inom	Within
Förräntning	Net return (on capital)	Inre	Internal
Församling	Parish	Inräkna	Include
Första års	First year's	Insektmedel	Insect-powder
Försäld	Sold	Intäkter	Receipts
Försäkrad	Insured	Inventarier (döda)	Farm equipments
Försäljning	Sale	Inventarier (levande)	Livestock
Förtjänst	Profit	Invånare	Inhabitant
Förvärv	Purchase	Invägning	Weighing in
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)	Jordbruk	Agriculture
Förändring	Change	Jordbrukare	Farmer
		Jordbruksfastighet	Agricultural real estate
		Jordnöt	Peanut

Kalkon	Turkey	Livsmedel	Food
Kalluft	Cold air	Loge	Barn
Kalv	Calf	Lån	Loan
Kalva	Calve	Län	County
Kategori	Category	Lök	Onion
Kläckt	Hatched	Lönesumma	Compensation of employees
Klöver	Clover	Löpande	Current
Knöl	Tuber	Löpande priser	Current prices
Ko	Cow		
Kokos	Coco	Magasin	Storehouse
Kokärter	Peas, dry edible	Majs	Maize
Kollektivavtal	Collective agreement	Mångårdsbyggnad	Dwelling house
Kommun	Community	Manlig	Male
Komplement	Supplement	Mantalslängd	Schedule of population
Konsumentprisindex	Consumer price index	Manuell	Manual
Konsumtion	Consumption	Mark	Ground
Kontant	Cash	Marknadsförd slakt	Slaughter taken to market
Kontroll	Control	Marknadspriis	Market price
Korn	Barley	Maskin	Machine
Korsningsbesättning	Crossbreeding herd	Maskinhall	Machine shop
Kostnad	Cost	Maskinuthyrning	Machine hiring
Kostnadsprisindex	Cost price index	Matpotatis	Table potatoes
Kost och logi	Board and lodging	Medelavkastning	Average yield
Kreatur	Livestock	Medelpriis	Average price
Kreatursplats	Livestock room-unit	Medeltal	Average
Kredit	Credit	Median	Median
Kreditgivning	Lending	Medlem	Member
Kronoskogar	State forests	Mejeri	Dairy
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures	Mejerihantering	Dairying
Kull	Litter	Mellan	Between
Kvalitet	Quality	Mellanbygd	Central hill and low-land district
Kvarn	Mill		
Kviga	Heifer	Mellersta	Central
Kvigkalv	Female calf	Mer än	More than
Kvinnor	Women	Minskning	Decrease
Kyckling	Chicken	Mjöl	Flour
Kyrkan	Church	Mjolk	Milk
Köksväxter	Vegetables	Mjölkboskapskontroll	Milk recording
Köp	Purchase	Mjolkproduktion	Milk production
Köpekontrakt	Sales contract	Modersugga	Breeding sow
Köpeskilling	Price	Morot	Carrot
Köping	Market town	Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Kött	Meat	Månad	Month
Köttfodermjöl	Meat meal	Män	Men
Lada	Barn	Naturaförmåner	Benefits in kind
Ladugård	Cowshed	Naturlig betesmark	Natural pasture
Ladugårdsförman	Head cowman	Naturlig äng	Natural pasture and meadow
Lager	Stock		
Lamm	Lamb	Nedre	Lower
Landsbygd	Rural area	Nettoförmögenhet	Net capital
Landskommun	Rural community	Normskörd	Average yield
Lantarbetare	Farm worker	Norra	Northern
Lantbruksnämnd	County agricultural board	Nybildning	New formation
Lantsmör	Country butter	Nybyggnad	New building
Lejd	Hired	Nyodling	Forcultivation
Levande	Living	Nyuppförd	Newly erected
Leverans	Delivery	Näringsgren	Branch of industry
Levererad	Delivered	Nötkreatur	Cattle
		Nötkreatursenhet	Unit of cattle

Oavsett löneform	Regardless of form of payment	Sannolikhet	Probability
Obrukad åker	Untilled arable land	Sektorprodukt	Sector product
Obärgad	Unharvested	Semesterlön	Holiday pay
Odla	Grow	Sifferomdöme	Assessment in figures
Odling	Cultivation	Självbindare	Binder
Ogräs	Weed	Självrisk	Excess
Ogräsmedel	Weed remedy	Självägande brukare . .	Owner farmers
Olika	Different	Skattad	Estimated
Oljekraftfoder	Oilcake	Skattepliktig fastighet	Real estate, liable to real estate duty
Oljelin	Lin seed	Skogsbygd	Woody area
Oljeväxter	Oleiferous plants	Skogsmark	Forest land
Omfattning	Size	Skuld	Debt
Område	Region	Skuldprocent	Percentage debt
Omsättningsvärde	Turnover value	Skulltork	Hay-loft drier
Oskift dödsbo	Undivided estate (of a deceased person)	Skärmaskin	Cutting-machine
Ost	Cheese	Skörd	Harvest; yield
Ovägd	Unweighted	Skördesätt	Method of harvesting
Partihandel	Whole sale trade	Skördetröska	Combine
Potatis	Potatoes	Skördeutfall	Outcome of harvest
Preparattyp	Kind of preparation	Skördeutskikter	Crop yield prospects
Pris	Price	Slag	Kind
Prisnivå	Price level	Slakt	Slaughter
Procent	Percentage	Slaktdjur	Slaughter animal
Producentpris	Producer's price	Slumpfel	Sampling error
Produktion	Production	Slättervall	Ley for hay
Produktionsområde . . .	Production area	Slättbygd	Plain district
Pålägg	Breeding	Sockerbetor	Sugar beet
Pälsdjursuppfödning . .	Furred animal breeding	Sojaböna	Soya bean
Rapport	Report	Sort	Kind
Raps	Rape	Spannmål	Cereals
Ras	Breed	Spannmålstork	Grain drier
Rationalisering	Rationalization	Specialarbetare	Specialized worker
Redskap	Tool	Spenat	Spinach
Reducerad	Reduced	Spill	Harvesting losses
Rensningsmaskin	Cleaning machine	Spridning	Deviation
Repad	Rippled	Spånadslin	Flax
Reparationer	Repairs	Spånadsväxtodling . . .	Textile plant cultivation
Resultat	Result	Staten	State
Reverslån	Promissory note loan	Statligt stöd	Government support
Riksområde	Major region	Statsbidrag	Government subsidy
Rotfrukter	Roots	Statsplomberingsbevis .	Official certificate of inspection
Rumsenhet	Room unit	Sterbhus	Estate
Rybs	Turnip rape	Stickprovsmetodik . . .	Sampling method
Råg	Rye	Stiftelse	Institution
Råproteinhalt	Protein content	Storboskap	Cattle
Råvara	Raw product	Storlek	Size
Ränta	Interest	Storleksgrupp	Size group
Rättare	Farm foreman	Struktur- och befolkningsutredning	Structure and population survey
Rödbetor	Beetroots	Stut	Steer
Rödklöver	Red clover	Stuteri	Stud
Saknas	Not available	Städer	Towns
Samfällighet	Association	Stöd	Support
Sammanfatta	Summarize	Subvention	Subsidy
Sammansättning	Composition	Sugga	Sow
Samt	And	Suggkontroll	Litter recording
Samtliga	Total	Summa	Total
		Svensk	Swedish
		Svin	Pig

Svinhus	Piggery	Vallhö	Hay
Svinstamkontroll	Pig breeding control	Varmluft	Hot air
Syfte	Purpose	Varuslag	Kind of goods
Sysselsatt	Employed	Vecka	Week
Sädd	Sowing	Vegetabilisk	Vegetable
Säd	Grain	Verksamhet	Activity
Sämre	Worse	Vete	Wheat
Södra	Southern	Vetemjöl	Wheat flour
Tal	Number	Veterinärbesiktigad ..	Inspected
Taxerad	Assessed	Veterinärverksamhet ..	Veterinary activity
Taxeringsvärde	Assessed value	Vicker	Vetches
Tidigare	Earlier	Viktigare	More important
Tidlön	Time rate	Vitaminfodermedel	Vitaminized feeding-stuff
Tidpunkt	Time	Vitkål	White cabbage
Till avsalu	For sale	Vitsenap	White mustard
Tillfällig	Temporary	Våraps	Spring rape
Tillhörig	Belonging to	Vårrys	Spring turnip rape
Tillgångar	Assets	Våråg	Spring rye
Tillskott	Addition	Vårsäd	Spring grain
Tillväxt	Growth	Vårvete	Spring wheat
Timförtjänst	Payment by the hour	Vägd	Weighted
Timotej	Timothy	Värde	Value
Tjur	Bull	Världsmarknadsprisindex	World market price index
Tjurkalv	Bull calf	Växtprodukt	Vegetable product
Tomt- och industrivärde	Value of building lot and industry	Växtsjukdom	Plant disease
Torkanläggning	Drying plant	Växtskyddsmedel	Plant protectants
Traktor	Tractor	Växtslag	Plant
Traktorförare	Tractor driver	Växtrådhalt	Plant-fibre content
Transportredskap	Means of conveyance	Yrkesverksam	Economically active
Trädgårdsskötsel	Gardening	Yttre rationalisering ..	Structural improvement
Tröskning	Threshing		
Typ	Type		
Tätort	Locality		
		Åker	Arable land
Underhåll	Maintenance	Åkerareal	Area of arable land
Undersökning	Survey	Ålder	Age
Undervisningsanstalt ..	Training institution	Åldersgrupp	Age group
Undre kvartil	Lower quartile	År	Year
Unghäst	Colt	Årlig	Annual
Ungnöt	Young cattle	Årsförtjänst	Annual earnings
Uppgift	Information	Årsväxtrapport	Crop outlook report
Uppgiftslämnare	Respondent		
Upphöra	Discontinue		
Upplörd	Ploughed	Ägarekategori	Category of owner
Uppnådd	Reached	Ägd	Owned
Uppräknad	Aggregated	Ägg	Egg
Uppskattad	Estimated	Ägo	Ownership
Ursprungsländer	Countries of origin	Ägoslag	Type of land
Urval	Sample	Äng	Meadow
Urvalsram	Sampling frame	Arter	Peas
Utan	Without		
Utfall	Result	Ökning	Increase
Utfodring	Feeding	Överföring	Transfer
Utgift	Expense	Överpris	Surplus
Utlåning	Lending	Övervintring	Wintering
Utredning	Investigation	Överstiga	Exceed
Utrikeshandel	Foreign trade	Översyn	Revision
Utsäde	Seed	Övre	Upper
		Övre kvartil	Upper quartile
Vall	Ley	Övrig	Other
Vall till fröskörd	Ley for seeds		

Summary

1. Geographical divisions for agricultural statistics

In Swedish agricultural statistics, accounting is partly by administrative areas and partly by areas defined in accordance with natural farming conditions. Accounting in current studies is usually limited to county level, while the general censuses of agriculture and population also provide information on individual parishes and communities.

The majority of counties have, on the basis of different climatic conditions, soil etc., been divided into special »natural farming areas». These areas can be combined into »production areas» and »major regions». See further Appendix 1. For the objective crop yield surveys (see below), the country is divided into approx. 430 »harvest estimate areas», which have been made as homogeneous as possible with regard to the annual harvest outcome. This division into areas is the same as that used for »compensation districts» in the crop insurance system (see below).

2. Structure of agricultural enterprises etc. Types of land

The censuses of agriculture provide every fifth year detailed information on, for example, the number of farms, the areas under different types of land, the use of arable land and number of livestock.

The latest agricultural census, which was held in 1966, was conducted as in previous years by the Central Bureau of Statistics. It also contained information on machinery and plant in agriculture. The census covered all holdings with more than 0.25 hectares of arable land and some livestock farmers without arable land.

Some results from the 1966 census concerning distribution by type of land, number of holdings etc. are shown in Tables 1—2.

In 1968 enterprises in agriculture and forestry will be registered. From this year agricultural statistics will be based on the register data, which will be revised every year. Most of the register data will be collected on the same form as the application for crop damage compensation (see below). Application will be compulsory from 1968.

In connection with the census of agriculture in 1966 a special *investigation of the general real estate assessment of 1965* was carried out. The main purpose of this investigation was to clarify the relation between the farmers' arable land and forest land. See Tables 3—6.

As in previous years, the Central Bureau of Statistics arranged *agricultural surveys* on three occasions in 1967, viz. in March, June and October. These surveys were of random sample type and covered in March and October approx. 13 000 and in June approx. 27 000 holdings. With the

present system, these surveys provide information on, for example, number of farms, size and use of arable land, number of livestock and labour on the holdings. Some results on the number of holdings and the size of arable land are given in Tables 7—9.

The National Board of Private Forestry compiles annual *statistics on areas of forest land*. The farmers' forests are incorporated as a special item. See Table 10.

As a supplement to the general agricultural censuses in 1956, 1961 and 1966, the Agricultural Research Institute made *structure and population surveys*. These, unlike the agricultural censuses, also provide information on farmers and their families. See Tables 11—14.

3. Population and labour force

The general censuses of population arranged by the Central Bureau of Statistics include a great deal of information that can throw light on conditions in agriculture. They give statistics, for instance, on the population distribution by age in rural districts and towns, and by sparsely populated and built-up areas. See Tables 15—17.

Four times a year sample surveys concerning the labour force are carried out by the Central Bureau of Statistics. In October every year the survey is extended to 60 000 persons. From this investigation data are given on the *number of persons economically active in agriculture*. See Table 18.

As indicated above, the *agricultural surveys* provide information on the labour force in agriculture. Some main results from these surveys are given in Tables 19—21. *Statistics on farm-workers' wages* are com-

puted every year by the Central Bureau of Statistics (previously by the National Social Welfare Board) on the basis of information from a sample of farms. See Tables 22—27. The Central Bureau (as previously the National Labour Market Board) also makes annual random sample *surveys on employment in private forestry*. See Table 28.

4. Real estates and buildings

Statistics based on decisions of the tax assessment committees — are compiled and published every year by the Central Bureau of Statistics. This information includes *statistics on the assessed value of agricultural real estates*. See Table 29.

Special statistics on the prices of agricultural real estates emerge from an annual study made by the Central Bureau of Statistics which includes all the agricultural properties of which legal ratification has been applied for on the grounds of purchase in voluntary sale during the year. See Tables 30—32.

Information on new building in agriculture is reported annually by the National Agricultural Buildings Research Centre (previously the Research Institute for Farm Buildings) on the basis of surveys made in a sample of parishes. See Tables 33—35. The Agricultural Buildings Research Centre also makes annual *index calculations on agricultural building costs*. See Table 36.

5. Machinery and plant etc.

The 1966 census of agriculture also included some information on machinery and plant in agriculture. The main results

from this part of the census are shown in Tables 37—38.

Current statistics on purchases of machinery, tools etc. in agriculture are obtained from surveys made by the Agricultural Research Institute. The primary material for these surveys is obtained from manufacturers and importers. See Tables 39—40.

6. Requisites

Information on the consumption of commercial fertilizer, based on figures supplied by manufacturers and importers, is reported annually by the National Agricultural Marketing Board. On the basis of information from Svenska Superfosfat AB, the Marketing Board also reports certain *price data on fertilizer*. See Tables 41—42. The Agricultural Research Institute makes an annual survey *on the sale of plant protectants*. Information is provided by the firms that have imported or manufactured the products concerned. See Tables 43—44.

Information on the consumption of fodder is continually compiled by the National Agricultural Marketing Board on the basis of figures that it collects directly from the manufacturers and importers. See Tables 45—46.

7. Crop farming. Vegetable production

The agricultural census (see above) included information on the use of arable land. Table 47 contains data on number of holdings with different kinds of crops and in Table 48 average areas of the cultivations are presented.

Information on the use of arable land are also obtained from the agricultural surveys in June and October (see above). Some results are given in Tables 49—54. *Special crop outlook reports* are given three times a year to the Central Bureau of Statistics, viz. in May, July and October. Data are collected by subsections of the county agricultural boards. See Tables 55—59.

Quantitative information on the size of harvest per hectare is now obtained from the *objective crop yield surveys*, which have assumed a permanent character in connection with the introduction of a special crop insurance system (see below). The 1967 surveys comprised, as in previous years, a main survey and a series of special surveys to determine harvesting losses etc. These surveys cover a sample of holdings. See Tables 60—61.

On the basis of the objective crop yield surveys, the Central Bureau makes *estimates of total harvest*. See Table 62. *Quantitative information on farmers' deliveries of cereals, milling, marketed production of flour etc.* are compiled and reported every month by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *statistics on the prices of vegetable produce*. The main part of the current statistics on vegetable produce is based on information collected under the auspices of the Board. See Tables 63—64.

Information on the cultivation of sugar beet, oleiferous plants and textile plants, based on information from Svenska Sockerfabriks AB, the Swedish Oil Plant Association and the Swedish Flax and Hemp Growers' Association, is given in Tables 65—67.

Under current regulations, the seed of cereals and leguminous plants for marketing is controlled by Government sealing; the control on other types of crop is voluntary. *Statistics on Government sealing* are reported annually by the respective seed control establishments. See Table 68.

In connection with the objective crop yield surveys (see above), investigations have been made on *quantities of seed of grain* (Table 69), *methods of harvesting for grain* (Table 70), *cultivation of various species of cereals* (Table 71), *quality of bread grain* (Table 72), *distribution by age of ley* (Table 73), *yield from ley of different ages* (Table 74), *botanical composition and quality of hay* (Tables 75—76), *methods of harvesting for hay and potatoes* (Tables 77—78), *distribution of potato area by size of cultivations and yield from these cultivations* (Tables 79—80) and *cultivation of different types of table potatoes* (Table 81).

Since 1961 a special *crop insurance system* has been in existence, in which all farmers in Sweden with 2 hectares or more of arable land participate. The scheme covers at present grain, potatoes, oleiferous plants, sugar beet and ley for hay. The main authority handling this scheme is the National Agricultural Marketing Board, while compensation is computed by the Central Bureau of Statistics. See Table 82.

8. Livestock farming. Animal production
Information on livestock in agriculture was collected at the agricultural census in 1966 (see above). The number of holdings with different kinds of livestock and

average sizes of the herds are shown in Tables 83—84.

Data on the number of livestock are also obtained at all the agricultural surveys during the year. Results are given in Tables 85—91. *Information on the distribution of cattle by breed* is given in Table 92. Certain figures from the Central Bureau's *statistics on the number of serviceable boars and covered sows* are given in Table 93.

The *awarding of prizes to horses*, which is done under the supervision of the National Board of Agriculture, has, as its aim, to »effect the breeding of good, and for different districts and purposes fully satisfactory horses». Some results from the awarding of prizes to horses are given in Table 94.

The control of dairy cattle is arranged every year under the supervision of the National Board of Agriculture. *Statistics on milk recording* are continually published. See Tables 95—96.

Information on number of dairy suppliers, weighing-in of milk, use of dairy milk, prices etc. is given in the Swedish Dairies' Association's detailed statistics on dairy operations. See Table 97.

On several occasions, the Central Bureau, in co-operation with the National Agricultural Marketing Board, has made *special surveys on milk production and its use*. Some results from these surveys are reported in Tables 98—100.

Also in co-operation with the Agricultural Marketing Board, the Central Bureau from time to time makes *studies on the slaughter of calves and swine*. See Tables 101—103, and 106—108.

Results on pig breeding control and litter recording are continually reported by the National Board of Agriculture, which is

the authority responsible for these activities. See Tables 104—105.

Information on slaughter inspections, production of meat (incl. pork) and the prices of slaughter stock is reported monthly by the National Agricultural Marketing Board. Such reports are based on information obtained from, for example, the Swedish Farmers' Meat Marketing Association. See Tables 109—110.

Estimates of total annual egg production are made by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *statistics on egg prices*. See Table 111.

9. Consumption

Information on the consumption of food, drink and tobacco is obtained through calculations made twice a year by the National Agricultural Marketing Board. The basis for these calculations is taken, apart from the Marketing Board's own statistics, from, for example, official industrial and foreign trade statistics. See Table 112.

10. Foreign trade

On the basis of the official foreign trade statistics, the National Agricultural Marketing Board makes an annual *statement on the foreign trade in foodstuffs*. See Tables 113—115.

11. Agricultural economics

A special survey on the *cash incomes, expenditure and net receipts* of farmers is made every year by the Central Bureau of Statistics on the basis of farmers' tax returns. Data on approx. 13 000 farmers

are processed in each study. See Tables 116—119.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, the National Board of Agriculture makes an annual *farm-economic investigation*. This covers approx. 3 500 farms, and its primary material is the books kept by the farms participating. See Tables 120—125.

At the request of the 1960 Agricultural Policy Committee, the Central Bureau of Statistics made a separate survey on the *assets and liabilities of farmers* as at December 31st, 1960. This survey covered altogether approx. 12 000 farmers. See Tables 126—130.

In its statistics on the outcome of taxation — see above — the Central Bureau of Statistics includes annual *information on income of agricultural real estates*. The Central Bureau also compiles annual *statistics on wage earners and capital owners*. See Tables 131—134.

The development of prices and costs for agricultural products and requisites is reflected monthly in the National Agricultural Marketing Board's *calculations of producer price-, world market price-, and cost price-indices*. These series were used to supervise a block rule — known as the 3 per cent rule — in the agricultural agreements up to August 31st, 1967. See Table 135.

Summary statistics on the agricultural credit market are published continually by the Agricultural Research Institute. So far as possible, these statistics only cover credits to private farmers. See Tables 136—139.

The Central Bureau of Statistics has a programme to develop the national

accounts statistics. Some results on the agricultural sector and the gross domestic product, divided into factor incomes, indirect taxes and subsidies for the years 1950—1965 are given in Table 140.

12. County agricultural boards

Current statistics on public expenditure for rationalization etc. are published by the National Board of Agriculture. Information for these statistics is reported by the county agricultural boards, which exercise the power of decision in individual counties on public measures to promote agricultural rationalization. See Tables 141—143.

13. Farmers' co-operative associations

Information on membership and trade turnover in the co-operative associations is given by the Federation of Swedish Farmers' Associations, which is the supreme central body for the agricultural co-operative movement, and by the different branch organizations. See Table 144.

14. Agricultural training

Statistics on the number of pupils, examinations etc. at the agriculture and forestry vocational schools are kept by the National Board of Agriculture and the National Board of Private Forestry. Corresponding information on the colleges associated with agriculture — primarily the Royal Agricultural College, the Royal Veterinary College and the Royal College of Forestry — is published by the Central Bureau of Statistics. See Table 145.

15. International information

Information on the scope of agriculture in different countries is obtained, for example, from the statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). These include information on distribution by type of land, use of arable land, crops, livestock, number of persons economically active in agriculture, and the size of agricultural production. See Tables 146—151.

Symboler använda i tabellerna

Explanation of
symbols

» Upprepning
— Intet finns att redovisa
.. Uppgift ej tillgänglig eller
alltför osäker för att anges

Repetition
Magnitude nil
Data not available

1. Områdesindelningar i jordbruksstatistiken¹

Inledning

Sedan lång tid tillbaka sker inom jordbruksstatistiken en omfattande områdesredovisning av de resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer sålunda dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

En vanlig redovisningsgrund i den löpande statistiken är länen, vilka ibland sammanförs till huvudområdena Svealand, Götaland och Norrland.

Resultat för mindre administrativa enheter än län — i första hand kommuner och församlingar — har hittills endast kunnat erhållas vart femte år genom de allmänna jordbruksräkningarna. Från 1966 års jordbruksräkning redovisas för

första gången även uppgifter för kommunblock.

I anslutning till genomförandet av obligatorisk anmälan till skördeskadeskyddet (se sid. 38) med början 1968 kommer ett företagsregister för jordbrukare att upprättas. Genom detta kommer uppgifter om församlingar och kommuner att erhållas årligen.

Naturliga jordbruksområden. Produktionsområden. Riksområden

Vid bearbetning och redovisning av jordbruksstatistiken är landets administrativa områden ur vissa synpunkter inte lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför med avseende på klimatiska förhållanden, jordmån etc. uppdelade på särskilda s. k. naturliga jordbruksområden (under 1967 fanns sammanlagt 60 sådana områden). Dessa områden kan sedan i sin tur, vilket närmare framgår av bil. 1, sammanföras till a) aderton produktionsområden, b) åtta produktionsområden samt c) tre riksområden.

Skördeuppskattningsområden (ersättningsområden)

Den officiella skördestatistiken baserades tidigare på uppskattningar enligt subjektiv metod, vid vilken någon speciell områdesindelning ej tillämpades. Med in-

¹ För utförligare redogörelser beträffande områdesindelningarna, se t. ex. Ernst Höijer: Sveriges uppdelning på naturliga jordbruksområden. Statsvetenskaplig tidskrift nr 24 (1921); Johannes Sjöstrand: Den svenska jordbruksstatistiken genom tiderna. Kungl. Lantbruksakademiens tidskrift 1942: 4; Börje Nilsson: Områdesindelningen för de objektiva skördeuppskattningarna och skördeskadeskyddet. Statistisk tidskrift 1964: 3; Olle Grundberg: Områdesindelningar för jordbruksstatistiskt bruk. Forskningsrapport nr 4 (1966) från kultur-geografiska institutionen vid Uppsala universitet (stencil) samt Jordbruksräkningen 1966 (SOS).

förandet av den objektiva skördeuppskattningsmetoden och ett skördeskadeskydd för jordbruket — se sid. 118 resp. 152 — uppstod behov av en särskild indelning där områdena var homogena med avseende på det årliga skördeutfallet. Som kriterier vid avgränsningen av sådana områden — skördeuppskattningsområden (ersättningsområden) — har använts information om förekommande jordarter, klimatologiska förhållanden, bruksenheter, enheternas storlek, odlingsinriktning, topografi, speciella risker för skördeskadorna m. m.

Indelningen i skördeuppskattningsområden, vilken fortlöpande ses över och justeras, har i flertalet fall skett separat för varje län. I regel har man vid indelningen kunnat följa församlingsgränserna.

Enligt den indelning som gällde 1967 fanns i landet totalt 428 skördeuppskattningsområden.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna. Som exempel kan nämnas statens lantbruksbyggnadsförsöks årliga beräkningar av jordbrukets byggnadskostnader, där landet uppdelas på fem större jordbruksområden. Syftet med denna indelning är att skapa homogena områden med avseende på förutsättningar för jordbruksdrift, vissa byggnadstekniska förhållanden, priser på byggnadsmaterial samt löner till byggnadsarbetare.

Ytterligare ett exempel är den speciella regionindelning av landet som utförts av lantbruksstyrelsen och som i första hand används för att beskriva utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vid denna indelning har man sökt sammanföra områden med likartade sociala, ekonomiska och fysiska förutsättningar till enhetliga regiontyper.

2. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

2.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Enligt ett av statistiska centralbyrån under 1920-talet framlagt förslag till jordbruksstatistikens framtida organisation skulle allmänna jordbruksräkningar verkställas i samband med de allmänna fastighetstaxeringarna. Härvid skulle uppgifter insamlas om bl. a. ägoslagens areal, åkerjordens användning och antalet husdjur. Jordbruksräkningar enligt den föreslagna metoden utfördes sedermera under åren 1927, 1932, 1937, 1944 och 1951. Vid jordbruksräkningarna 1956, 1961 och 1966 har ett nytt system tillämpats, som inneburit att uppgiftsinsamlingen varit fristående gentemot fastighetstaxeringarna.

I föreliggande avsnitt redogörs för den under 1966 genomförda räkningen. Framställningen inleds med en allmän beskrivning av räkningens uppläggning varefter vissa resultat lämnas.

Vidare behandlas det företagsregister för jordbruket som skall upprättas i anslutning till att anmälan till skördeskadeskyddet blir obligatorisk från 1968 samt vissa av de konsekvenser detta kommer att ha för jordbruksstatistiken.

Jordbruksräkningens genomförande

Omfattning och tidpunkt

1966 års jordbruksräkning omfattar följande tre delavsnitt

- a) En allmän jordbruksräkning per den 15 september 1966 samt en kontrollundersökning i anslutning härtill. Uppgiftsinsamlingen utfördes med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 15 april 1966 (nr 97) och berörde dels samtliga jordbrukare med mer än 0,25 hektar åker, dels djurhållare utan åker med mer än 500 svin eller mer än 1 000 höns (inkl. kycklingar). Vid den allmänna räkningen inhämtades uppgifter om arealer av olika ägoslag, åkerjordens användning, samt innehav av husdjur, maskiner och anläggningar.
- b) En bearbetning av längderna från 1965 års fastighetstaxering, vilken presenteras på annan plats i denna publikation. Se sid. 42.
- c) Vissa specialundersökningar för belysning av i första hand strukturförhållanden och strukturutveckling inom jordbruket. Dessa undersökningar kommer att genomföras under 1968 och 1969.

Blankettens innehåll, definitioner

Blanketten (se bil. 2) till den allmänna delen av jordbruksräkningen utformades inom centralbyrån efter kontakter med de viktigaste statistikkonsumenterna. Den närmare prövningen av blankettens innehåll samt därmed sammanhängande definitions- och klassificeringsfrågor skedde inom en särskild arbetsgrupp med representanter från lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd och statistiska central-

byrån. Innan blanketten slutligt fastställdes genomfördes en mindre provundersökning, där ett antal jordbrukare fick tillfälle att yttra sig över blankettförslaget.

Enligt anvisningarna skulle en blankett lämnas för varje brukningsenhet. Om brukningsenheten var belägen i mer än en församling skulle uppgifterna redovisas med fördelning på de olika församlingarna. Liksom i räkningen 1961 avsågs med begreppet »brukningsenhet» varje jordbruk som med avseende på driften utgjorde ett företag och drevs med samma arbetsstyrka. Tillämpningen av denna definition innebar bl. a. att tillarrenderad mark skulle räknas med i brukningsenheten men ej utarranderad mark. Areal från vilken grödan överlätits på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skulle redovisas av ägaren eller vid arrendejordbruk av arrendatorn.

På blankettens framsida skulle uppgifter lämnas om antalet husdjur och maskiner av olika slag samt om skulttork, spannmålstork eller silo för ensilering fanns på brukningsenheten. På blankettens baksida fanns utrymme för uppgifter om arealer av olika ägoslag och om åkerarealens användning sommaren 1966.

På blanketten fanns definitioner angivna för respektive ägoslag. Som *åker* skulle sålunda räknas mark som lagts under plog och utnyttjades för växtodling. Mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjades endast undantagsvis eller som inte beräknades bli plöjda på nytt skulle dock ej redovisas under detta ägoslag. Till *tomt och trädgård* skulle föras bebyggd mark, gårdsplaner samt mark för hemträdgård och park. Med *kultiverad betesmark* avsågs dels gräsbärande mark som

användes som bete och förbättrats genom röjning, bearbetning med redskap, gödsling eller insädd med vallväxter, dels gräsbärande mark som tidigare varit åker och utnyttjades som bete. Som *annan gräsbärande mark* skulle redovisas gräsbärande mark som ej var att betrakta som åker eller kultiverad betesmark. Hit räknades bl. a. betes- och slätterängar, strand- och hagmarksbeten samt tidigare åker, om den inte användes till bete eller för skogsändamål. Som *skogsmark* räknades mark som antingen var skogbärande eller skulle kunna göras skogbärande utan mera omfattande grundförbättringar och ej var att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad betesmark eller annan gräsbärande mark. *Övrig mark* slutligen skulle utgöras av dels vägar, större avloppsdiken o. d., dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som inte kunde hänföras till något av de övriga ägoslagen.

Dessa definitioner skilde sig delvis från de som tillämpades vid 1961 års jordbruksräkning. I motsats till 1961 skulle mångåriga vallar ej anses som åker om de endast utnyttjades undantagsvis eller om de inte väntades bli upplöjda på nytt. Som kultiverad betesmark skulle 1966 räknas endast sådan mark som faktiskt utnyttjades till bete. Utöver den mark som 1961 skulle föras under denna rubrik (gräsbärande mark som varit föremål för vissa förbättringsåtgärder) inräknades 1966 även tidigare åkermark om den användes till bete. Till posten *naturlig betesmark* 1961 skulle föras den gräsbärande mark som utan att ha varit föremål för förbättringsåtgärd användes för bete eller eventuellt slätter, vilket motsvarar posten *annan gräsbärande mark* 1966 med tillägg

för tidigare åker som inte användes till bete eller för skogsändamål.

Beträffande ägoslagen tomt och trädgård, skogsmark och övrig mark var definitionerna 1966 i huvudsak desamma som 1961.

Insamling av primäruppgifter

Enligt bestämmelserna för räkningen skulle kommunernas styrelser utföra distribution och insamling av blanketterna. För att underlätta styrelsernas arbete översände centralbyrån listor med namn och adress på uppgiftsskyldiga inom kommunen. Liksom vid de närmast föregående jordbruksräkningarna erhöles namn- och adressuppgifter för de uppgiftsskyldiga i huvudsak ur RLFs jordbruksregister. För att registret med bästa möjliga resultat skulle kunna användas i jordbruksräkningen gjordes under första halvåret 1966 en avstämning av registret mot längderna från 1965 års fastighetstaxering, varvid ett icke obetydligt antal gårdar kunde avföras.

Namn- och adressförteckningar på uppgiftspliktiga djurhållare erhöles från Sveriges Slakteriförbund och Svenska Ägg-handelsförbundet. Dessa förteckningar kompletterades av centralbyrån med uppgifter från bl. a. vissa storproducenter och med information från de register som använts i den årliga statistiken.

Antalet uppgiftsskyldiga enligt dessa register uppgick totalt till cirka 259 000. Härav var enligt tillgängliga registeruppgifter cirka 219 000 brukare av enheter med mer än 2 hektar åker och ungefär 40 000 av enheter med 0,3—2,0 hektar. Antalet djurhållare utanför jordbruket uppgick till drygt 200.

Information till uppgiftslämnarna

Vid sidan av den kortfattade information om jordbruksräkningen som återfanns på själva uppgiftsformuläret sökte centralbyrån att i olika former sprida kännedom om räkningen till de berörda jordbrukarna. Sålunda distribuerades samtidigt med uppgiftsformulären ett informationsblad där en redogörelse lämnades för syftet med de svenska jordbruksräkningarna i allmänhet samt för de bestämmelser som gällde för 1966 års räkning. Härutöver förekom i ett stort antal dagstidningar samt i jordbrukarpresen notiser eller artiklar om jordbruksräkningen. Vidare förekom inslag i radio.

Komplettering, granskning och stansning

Det material som författningsenligt insändes till centralbyrån av flertalet kommuner före den 12 oktober var i vissa delar ofullständigt. Under hösten 1966 och våren 1967 utfördes inom kommunerna ett omfattande kompletteringsarbete och när detta avbröts hade uppgift erhållits för praktiskt taget samtliga uppgiftsskyldiga enligt den ursprungliga ramen. I ett senare led i bearbetningen utfördes även kompletteringar av innehållet i blanketten för enskilda brukningsenheter. Efter sortering, räkning och registrering underkastades blanketterna en inledande manuell kontroll med avsikt att undanröja vissa allmänna felaktigheter eller brister i materialet. Med utgångspunkt från fastställda kriterier sorterades de blanketter ut som senare skulle granskas av en särskild expertgrupp bestående huvudsakligen av personal med lantmästarutbildning. I granskningsarbetet togs i betydan- de omfattning telefonkontakt med upp-

giftslämnarna för att utreda oklarheter om bruksningsförhållanden etc.

Efter den manuella kontrollen utfördes kodning av områdesidentitet på blanketter som innehöll arealuppgifter för mer än en församling. Dessutom kontrollerades samtliga blanketter med avseende på den vid adresseringen påförda identifieringskoden och bruksningsenhetens församlingstillhörighet (enligt brukarens uppgift på blanketten). I de fall bristande överensstämmelse förelåg mellan dessa båda uppgifter skedde tilläggskodning enligt särskild rutin.

Den efterföljande stansningen av hålkort omfattade för den enskilda bruksningsenheten identifieringskod och enskilda postvärden på blanketten. Totalt stansades cirka 700 000 datakort, dvs. i genomsnitt mellan två och tre kort per uppgiftslämnare. Kontrollstansning utfördes dessutom för cirka 10 % av materialet. Uppgifterna på hålkorten överfördes omgångsvis till magnetband för vidare bearbetning i datamaskin.

I datamaskin utfördes detaljkontroll av enskilda poster i blankettmaterialet. I största möjliga utsträckning tillämpades vid den maskinella granskningen samma principer som vid motsvarande kontroll av materialet till den årliga jordbruksstatistiken. Systemet innebar att uppgifterna för en bruksningsenhet testades mot en uppsättning granskningsrutiner. Icke godkända uppgifter granskades manuellt av den tidigare nämnda expertgruppen. Även nu rättades uppgifterna ofta efter telefonkontakt med vederbörande uppgiftslämnare.

Resultatberäkningar

Efter granskning och rättning beräknades för varje församling eller del av församling summor storleksgruppvis (efter gårdarnas åkerareal) för var och en av de variabler som skulle redovisas i räkningen. Genom sammanläggning av dessa delsummor erhöles sedan resultat för olika redovisningskombinationer enligt den fastställda tabellplanen.

Resultat beräknades dels för områden som avgränsats med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk, dels för olika administrativa områden.

Resultatens tillförlitlighet

I avsikt att belysa fullständigheten av de uppgifter som lämnats till jordbruksräkningen och för att klargöra tillämpningen av vissa anvisningar utfördes hösten 1966 en särskild fältundersökning. Speciellt önskade man få en uppfattning om hur de ändrade definitionerna på åker och betesmark beaktats då uppgift lämnats till räkningen. Undersökningen utfördes — liksom motsvarande undersökning 1961 — inom ett antal slumpmässigt utvalda områden, s. k. undersökningsrutor, sammanlagt 120 stycken. Inom varje urvalsområde inhämtades vid intervjuer data om bruksningsenheternas arealer och om innehavet av traktorer. Intervjuerna utfördes av personal i fältorganisationen för de objektiva skördeuppskattningarna (lantmästare eller motsvarande) och uppgick till omkring 2 500.

Genom jämförelse mellan intervjuundersökningens uppgifter och motsvarande

Tab. 1. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter, åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal samt arealen kultiverad betesmark den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal brukningsenheter				Åkerareal, hektar			Kultiverad betesmark, hektar
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade	Summa	Ägd	Arrenderad	Summa	
Län								
Stockholms stad o. län.....	1 699	952	956	3 607	63 716	52 855	116 571	5 207
Uppsala ».....	1 794	971	1 028	3 793	78 438	55 650	134 088	5 003
Södermanlands ».....	1 677	1 374	912	3 963	78 268	73 331	151 599	7 096
Östergötlands ».....	3 154	2 475	1 430	7 059	118 388	98 133	216 521	18 440
Jönköpings ».....	6 338	1 313	2 518	10 169	69 567	35 669	105 236	19 998
Kronobergs ».....	5 667	652	1 900	8 219	53 370	16 520	69 890	11 358
Kalmar ».....	4 558	1 397	1 956	7 911	97 707	51 879	149 586	10 616
Gotlands ».....	2 131	192	1 309	3 632	65 434	14 700	80 134	4 135
Blekinge ».....	2 453	168	708	3 329	35 517	8 010	43 527	3 848
Kristianstads ».....	7 361	1 162	2 256	10 779	145 244	48 488	193 732	19 069
Malmöhus ».....	6 680	2 267	2 107	11 054	191 999	107 296	299 295	14 993
Hallands ».....	5 732	674	1 542	7 948	100 918	26 373	127 291	7 785
Göteborgs o. Bohus ».....	4 664	499	1 370	6 533	57 357	16 320	73 677	5 725
Älvsborgs ».....	9 956	1 279	3 173	14 408	132 149	39 195	171 344	14 809
Skaraborgs ».....	8 302	2 151	2 648	13 101	194 333	87 671	282 004	14 044
Värmlands ».....	7 735	815	2 217	10 767	104 565	29 078	133 643	4 500
Örebro ».....	3 028	831	1 372	5 231	84 445	39 138	123 583	4 384
Västmanlands ».....	2 380	973	943	4 296	95 112	52 755	147 867	3 884
Kopparbergs ».....	3 224	395	2 290	5 909	48 628	20 489	69 117	2 221
Gävleborgs ».....	4 737	439	2 308	7 484	66 379	20 222	86 601	2 197
Västernorrlands ».....	7 698	272	1 840	9 810	59 757	11 312	71 069	4 403
Jämtlands ».....	5 130	329	1 445	6 904	42 261	9 398	51 659	3 797
Västerbottens ».....	9 945	324	2 679	12 948	90 449	13 430	103 879	3 828
Norrbottens ».....	5 895	218	1 300	7 413	48 767	7 731	56 498	2 451
Produktionsområden								
Götalands södra slättbygder ..	8 277	2 342	2 654	13 273	244 092	114 996	359 088	14 148
» mellanbygder	9 604	1 640	3 784	15 028	246 084	83 509	329 593	22 646
» norra slättbygder ..	11 673	3 252	3 644	18 569	308 886	151 499	460 385	21 160
Svealands slättbygder	11 336	4 770	5 130	21 236	423 892	271 199	695 091	24 301
Götalands skogsbygder	35 395	6 262	12 162	53 819	431 132	178 811	609 943	82 131
Mellersta Sveriges skogsbygder	11 263	2 198	4 311	17 772	164 421	71 386	235 807	12 318
Nedre Norrland	16 995	982	6 052	24 029	156 269	40 872	197 141	9 837
Övre Norrland	17 395	676	4 470	22 541	147 992	23 371	171 363	7 150
Hela riket								
1966.....	121 938	22 122	42 207	186 267	2 122 768	935 643	3 058 411	193 691
1966 ¹	137 064	22 919	42 556	202 539	2 145 645	937 169	3 082 814	197 537
1961.....	160 471	30 727	41 722	232 920	2 338 982	957 436	3 296 418	162 052
1956.....	204 861	37 862	25 378	268 101	2 554 678	933 320	3 487 998	184 214
1951.....	..	..	..	282 187	2 613 870	912 676	3 526 546	178 672
1944.....	..	..	..	295 527	2 613 790	952 773	3 566 563	123 442
1937.....	..	..	..	307 319	2 636 870	953 102	3 589 972	94 301
1932.....	..	..	..	307 379	2 620 504	954 885	3 575 389	56 150
1927.....	..	..	..	307 395	..	..	3 563 424	131 291

¹ Inkl. brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

uppgifter enligt ifylld och granskad blankett till jordbruksräkningen erhöles för varje undersökt variabel ett mått på »felets» storlek.

Preliminära resultat från fältundersökningen visar att antalet brukningsenheter totalt underskattats med cirka 3 % i räkningen. En markant skillnad föreligger mellan helt ägda brukningsenheter, vars antal överskattats och arrenderade inklusive delvis arrenderade brukningsenheter för vilka antalet var kraftigt underskattat.

Resultat

I tab. 1—2 presenteras vissa data från huvudundersökningen. Redovisningen avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker utom i fråga om vissa rikssiffror, där även resultat för de mindre brukningsenheterna medtagits.

Av tab. 1 framgår att antalet brukningsenheter minskade med 47 000 (20 %) från 1961 till 1966 och att den totala åkerarealen under samma tid minskade med cirka 238 000 hektar. I tab. 1 redovisas vidare antal ägda resp. arrenderade brukningsenheter samt motsvarande arealer. Enligt tabellen utgjorde den arrenderade arealen 30 % av den totala åkerarealen.

I tab. 2 kan brukningsenheternas och arealens fördelning på storleksklasser studeras. Det framgår att de mindre brukningsenheterna minskat i antal sedan föregående jordbruksräkning medan de stora och medelstora ökat.

Övrig publicering

För en utförligare redogörelse för 1966 års jordbruksräkning hänvisas till publikationen Jordbruksräkningen 1966 (SOS).

Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker redovisas där resultat för enskilda församlingar, kommuner, kommunblock, län, naturliga jordbruksområden och hela riket. I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker är redovisningen begränsad till de tre riksområdena. För svin- och hönsbesättningar utanför det egentliga jordbruket redovisas vissa antalsuppgifter i Statistiska meddelanden J 1968:19. Bearbetningen av 1965 års fastighetslängder har utförligt redovisats i Statistiska meddelanden J 1967:4 med bilaga. Vissa sammanfattande resultat från jordbruksräkningen presenteras även på annan plats i denna publikation. Uppgifter om maskiner och anläggningar återfinns på sid. 90, om åkerjordens användning på sid. 101 och om husdjur på sid. 158.

Lantbrukets företagsregister

Enligt beslut av 1967 års riksdag skall 1968 dels införas obligatorisk anmälan till skördeskadeskyddet, dels upprättas ett register över företagen inom jordbruket och skogsbruket. Uppgifterna för uppbyggnad och aktualisering av registret kommer att inhämtas på samma blankett som arealuppgifterna för skördeskadeskyddet. Förutom som underlag för skördeskadeskyddets ersättningsberäkningar kommer registeruppgifterna dels att utnyttjas för statistikproduktion, dels att användas av lantbruksnämnderna vid handläggning av enskilda ärenden. Till grund för beslutet om företagsregistret låg förslag från 1960 års jordbruksutredning (SOU 1966:31) och 1965 års lantbruksorganisationsutredning (SOU 1966:49). I fråga om obligatorisk skördeskadean-

mälan¹ grundades beslutet på förslag från statens jordbruksnämnd och statistiska centralbyrån i samråd med lantbruksstyrelsen och skördestatistiska nämnden.

Systemets närmare utformning behandlas inom jordbruksstatistikkommittén, som i november 1967 i ett första delbetänkande preciserat vilka uppgifter som bör insamlas 1968 samt angivit allmänna riktlinjer beträffande innehåll och utformning på längre sikt. Enligt beslut av Kungl. Maj:t skall utformningen ske i huvudsaklig överensstämmelse med jordbruksstatistikkommitténs förslag.

1968 kommer uppgiftsinsamlingen att beröra a) företag (brukningsenheter) vari ingår såsom jordbruk taxerade fastigheter, b) andra företag med minst 2 hektar åker och c) andra företag med större djurbesättningar. Huruvida företag med frukt- eller trädgårdsproduktion senare skall ingå har kommittén ännu ej tagit ställning till.

Uppbyggnaden av registret avses komma att ske stegvis under en följd av år. Under 1968 kommer sålunda följande uppgifter att inhämtas för varje företag (brukningsenhet):

I enheten ingående fastigheter (och delar därav) samt fastigheternas totala åkerareal och skogsareal

Brukarens och (vid arrende) ägarens namn och adress

Brukarens personnummer (ålder och kön)

Brukningens areal av olika åkergrödor

Vissa uppgifter om antal husdjur av olika slag

Uppgifter om andra ägoslag än åker och skog, främst betesmark.

Jordbruksstatistikkommittén har diskuterat möjligheten av att senare införa uppgifter om arbetskraft, brukarens tillträdesår och utbildning, ekonomibyggnader och bostäder samt vissa uppgifter som tidigare insamlats genom jordbruksräkningarna. Kommittén avser att senare lämna preciserade förslag om detta.

Företagsregistret kommer att finnas dels centralt i form av magnetband hos statistiska centralbyrån, dels lokalt hos varje lantbruksnämnd utskrivet i klartext. De från brukarna årligen inhämtade uppgifterna skall utgöra underlag också för den officiella jordbruksstatistiken, vilket kommer att få återverkningar främst på de nuvarande jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna. Flertalet av de uppgifter som hittills insamlats vart femte år genom jordbruksräkningarna kommer i fortsättningen att kunna erhållas årligen. Särskild uppgiftsinsamling till jordbruksräkningar kommer därför ej att behövas fränsett en viss utvidgning enstaka år av blanketten för den årliga redovisningen. Vad beträffar jordbruksinventeringarna på stickprovsbasis i mars, juni och oktober kommer följande förändringar att genomföras.

Vid juniinventeringen 1968 kommer uppgifterna om åkerjordens användning att utgå. Från och med 1969 kommer denna inventering helt att slopas, då motsvarande uppgifter kommer att ingå i registret. Även oktoberinventeringen kommer att utgå från och med 1969. De uppgifter om höstsådden och vallfröarealen som för närvarande inhämtas vid denna inventering kommer i fortsättningen att erhållas genom organisationen för objek-

¹ För en närmare redogörelse av skördeskadestyddets nuvarande utformning se sid. 152.

Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa bruk-

Område	Antal brukningsenheter inom storleksgrupper, hektar åker						
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län.....	320	525	983	631	566	415	167
Uppsala ».....	227	367	976	754	834	476	159
Södermanlands ».....	220	503	1 013	768	691	501	267
Östergötlands ».....	775	1 209	1 700	1 116	1 141	820	298
Jönköpings ».....	3 313	3 878	2 082	547	232	96	21
Kronobergs ».....	3 161	3 428	1 239	248	98	34	11
Kalmar ».....	1 210	2 263	2 167	1 103	784	291	93
Gotlands ».....	546	569	979	714	618	181	25
Blekinge ».....	942	1 199	690	240	171	70	17
Kristianstads ».....	1 720	2 946	3 479	1 347	815	345	127
Malmöhus ».....	1 250	1 933	3 295	1 902	1 600	753	321
Hallands ».....	1 448	2 296	2 580	882	500	178	64
Göteborgs o. Bohus ».....	1 649	2 426	1 759	430	197	63	9
Älvsborgs ».....	4 129	4 846	3 509	1 130	574	183	37
Skaraborgs ».....	1 670	2 938	4 196	2 029	1 436	594	238
Värmlands ».....	3 780	3 569	1 903	702	481	252	80
Örebro ».....	826	1 163	1 337	770	682	339	114
Västmanlands ».....	211	443	1 030	967	956	522	167
Kopparbergs ».....	2 174	1 641	1 187	509	308	80	10
Gävleborgs ».....	1 860	2 575	2 141	620	233	43	12
Västernorrlands ».....	4 563	3 719	1 200	223	86	17	2
Jämtlands ».....	3 209	2 467	945	211	65	7	—
Västerbottens ».....	4 842	5 305	2 330	379	83	6	3
Norrbottnens ».....	3 256	2 817	1 034	211	80	14	1
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder ...	1 258	2 098	4 264	2 409	1 958	916	370
» mellanbygder	1 923	3 116	4 644	2 538	1 912	687	208
» norra slättbygder ...	2 079	3 619	5 673	3 025	2 413	1 272	488
Svealands slättbygder	1 601	2 935	5 475	4 033	3 915	2 367	910
Götalands skogsbygder	15 555	20 002	12 399	3 440	1 654	615	154
Mellersta Sveriges skogsbygder..	5 239	5 761	3 965	1 477	880	349	101
Nedre Norrland	10 040	8 799	3 888	908	333	53	8
Övre Norrland	9 606	8 695	3 446	603	166	21	4
<i>Hela riket</i>							
1966.....	47 301	55 025	43 754	18 433	13 231	6 280	2 243
1961.....	66 635	75 017	53 446	18 266	11 960	5 410	2 186
1956.....	87 554	83 246	59 561	18 479	11 667	5 373	2 221
1951.....	95 945	89 755	59 790	17 719	11 234	5 419	2 325
1944.....	107 776	94 144	58 477	17 030	10 710	5 065	2 325
1937.....	113 722	97 298	60 441	17 518	10 969	5 077	2 294
1932.....	116 515	95 848	59 524	17 176	10 821	5 100	2 395
1927.....	117 678	94 533	59 593	17 114	10 813	5 195	2 469

ningsenheter den 15 september 1966

Summa	Åkerareal i hektar inom storleksgrupper, hektar åker							Summa
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
3 607	1 238	4 243	15 377	15 950	22 282	29 260	28 221	116 571
3 793	867	2 966	15 454	19 080	32 758	32 587	30 376	134 088
3 963	897	4 133	15 807	19 555	27 265	35 168	48 774	151 599
7 059	3 005	9 573	26 238	28 393	45 395	56 619	47 298	216 521
10 169	13 022	29 395	30 307	13 553	9 080	6 718	3 161	105 236
8 219	12 577	25 605	17 646	6 226	3 772	2 390	1 674	69 890
7 911	4 844	17 635	32 891	27 866	30 525	20 110	15 715	149 586
3 632	2 077	4 491	15 402	17 990	23 823	11 705	4 646	80 134
3 329	3 685	9 137	10 423	6 022	6 662	4 573	3 025	43 527
10 779	6 536	23 161	51 896	33 589	31 892	23 218	23 440	193 732
11 054	4 631	15 388	49 580	47 777	62 285	51 593	68 041	299 295
7 948	5 704	17 787	38 514	21 875	18 949	11 847	12 615	127 291
6 533	6 340	18 438	25 323	10 631	7 458	4 288	1 199	73 677
14 408	15 574	37 093	51 132	27 747	21 825	12 239	5 734	171 344
13 101	6 372	23 296	63 853	51 084	55 386	40 317	41 696	282 004
10 767	13 768	26 487	28 209	17 577	18 684	17 302	11 616	133 643
5 231	3 175	9 072	20 334	19 448	26 738	23 463	21 353	123 583
4 296	837	3 572	16 393	24 524	37 973	35 299	29 269	147 867
5 909	7 817	12 173	17 587	12 671	11 598	5 366	1 905	69 117
7 484	6 964	19 745	31 457	15 023	8 769	2 762	1 881	86 601
9 810	16 775	27 450	16 750	5 549	3 192	1 052	301	71 069
6 904	11 953	18 213	13 470	5 163	2 453	407	—	51 659
12 948	18 290	39 906	32 828	9 119	3 006	385	345	103 879
7 413	12 170	20 536	14 711	5 200	2 942	804	135	56 498
13 273	4 588	16 904	64 298	60 225	75 900	61 999	75 174	359 088
15 028	7 382	24 783	71 471	64 135	74 137	46 373	41 312	329 593
18 569	7 935	28 753	86 278	76 080	93 994	87 149	80 196	460 385
21 236	6 201	23 513	85 785	102 226	154 039	163 734	159 593	695 091
53 819	60 692	152 285	180 865	85 344	64 028	41 960	24 769	609 943
17 772	19 563	43 466	58 567	36 836	34 130	23 692	19 553	235 807
24 029	36 853	65 424	55 650	22 130	12 431	3 310	1 343	197 141
22 541	35 904	64 367	48 668	14 636	6 053	1 255	480	171 363
186 267	179 118	419 495	651 582	461 612	514 712	429 472	402 420	3 058 411
232 920	251 276	572 384	789 605	456 882	464 850	371 756	389 665	3 296 418
268 101	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271	369 607	393 566	3 487 998
282 187	349 628	681 558	859 457	438 254	432 741	369 486	395 422	3 526 546
295 527	398 534	721 447	850 992	427 613	420 054	351 242	396 681	3 566 563
307 319	413 677	728 672	864 178	431 415	421 621	347 133	383 276	3 589 972
307 379	421 370	715 994	852 310	425 512	416 586	348 794	394 823	3 575 389
307 395	423 700	704 746	851 687	422 993	413 402	353 564	393 332	3 563 424

tiva skördeuppskattningar. Den nuvarande marsinventeringen kommer att ersättas av en årlig stickprovsundersökning under första kvartalet med delvis samma innehåll som tidigare inventering. Antalet uttagna brukningsenheter beräknas dock komma att minska något. Liksom tidigare kommer i denna inventering att inhämtas detaljerade uppgifter om husdjuren. Med vissa intervaller kan inhämtas olika slag av specialuppgifter som belyser

t. ex. den totala mjölkproduktionen, totalslakten av olika djurslag, det totala antalet traktorer och jordbruksmaskiner samt drivmedelsförbrukningen.

För en närmare beskrivning av det nya systemets uppbyggnad och inverkan på jordbruksräkningarna och jordbruksinventeringarna hänvisas till jordbruksstatistikkommitténs delbetänkande »Lantbrukets företagsregister», Jordbruksdepartementets stencil Jo 1967:15.

2.2. Jordbrukets skogsmarksinnehav enligt 1965 års fastighetslängder

Inledning

Som komplement till 1966 års allmänna jordbruksräkning utförde statistiska centralbyrån en specialbearbetning av 1965 års fastighetslängder. Arealuppgifterna i dessa bygger på de deklarationer som inlämnades hösten 1964. Det främsta syftet med undersökningen var att belysa sambandet mellan åker- och skogsmarksinnehav samt att ge en bild av fastigheternas ägoslagsfördelning och uppdelning på ägarekategorier.

De närmast föregående mer omfattande undersökningarna av skogsmarksarealen hänför sig till jordbruksräkningen 1951 och till den särskilda bearbetningen av RLF-registret 1962—1964 i anslutning till 1961 års jordbruksräkning. Dock föreligger väsentliga olikheter i uppläggning och genomförande av dessa tre undersökningar, vilket försvårar direkta jämförelser.

Undersökningens genomförande

Primärmaterialet till bearbetningen utgjordes av 1965 års fastighetslängder. I undersökningen ingick i princip samtliga i längderna upptagna fastigheter, vilka taxerats som jordbruksfastigheter. Dessa bearbetades med avseende på totalareal, ägoslagsfördelning och ägarekategorier. Vid bearbetningen delades varje fastighets totalareal upp på åker, tomt och trädgård, ängs- och betesmark, skogsmark samt övrig mark. Uppdelningen på ägarekategorierna staten, andra samfälligheter, aktiebolag och enskilda gjordes efter samma principer som gällde vid 1951 års jordbruksräkning.

Resultat

I tab. 3—6 sammanfattas de viktigaste resultaten från bearbetningen. Ur dessa kan utläsas att arealen skogsmark i en-

Tab. 3. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen skog på dessa. Fördelning på storleksgrupper efter åkerareal och skogsmarksareal. Hela riket

Storleksgrupp, hektar skogsmark	Storleksgrupp, hektar åker								Summa fastigheter med åker	Åker saknas	Totalt
	0,1— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0			
<i>Antal fastigheter</i>											
0	16 918	14 918	8 829	9 776	3 933	2 314	797	272	57 757	3 284	61 041
1— 25	42 821	46 693	32 819	20 974	5 750	2 749	760	195	152 761	23 518	176 279
26— 50	6 712	15 224	17 758	9 867	2 885	1 779	586	114	54 925	5 280	60 205
51—100	3 550	8 035	11 327	6 737	1 950	1 416	725	198	33 938	3 672	37 610
101—200	1 430	3 700	4 015	2 578	783	617	549	279	13 951	1 921	15 872
201—400	404	1 121	983	558	179	180	242	228	3 895	779	4 674
Över 400	69	208	175	89	52	62	96	233	984	334	1 318
Summa	71 904	89 899	75 906	50 579	15 532	9 117	3 755	1 519	318 211	38 788	356 999
<i>Skogsmarksareal, hektar</i>											
0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1— 25	369 081	506 802	401 295	249 518	70 639	33 686	9 291	2 345	1 642 657	210 339	1 852 996
26— 50	240 239	549 878	655 218	363 546	105 597	66 274	22 227	4 530	2 007 509	192 549	2 200 058
51—100	248 247	568 966	794 259	478 032	136 575	100 695	52 718	15 186	2 394 678	263 630	2 658 308
101—200	195 998	511 126	547 284	350 160	105 208	84 038	76 502	41 423	1 911 739	269 158	2 180 897
201—400	107 674	296 997	256 577	147 257	48 011	47 530	67 341	66 048	1 037 435	210 331	1 247 766
Över 400	44 977	127 726	137 778	69 206	34 808	47 760	69 724	198 511	730 490	269 913	1 000 403
Summa	1 206 216	2 561 495	2 792 411	1 657 719	500 838	379 983	297 803	328 043	9 724 508	1 415 920	11 140 428

Tab. 4. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet med fördelning efter skogsmarksarealens storlek

Område	Storleksgrupp, hektar skogsmark							
	0	1—25	26—50	51—100	101—200	201—400	Över 400	Summa
<i>Län</i>								
Stockholms stad o. län	285	3 117	1 352	745	253	83	58	5 893
Uppsala »	704	3 165	830	376	102	44	15	5 236
Södermanlands »	865	3 243	954	473	201	97	96	5 929
Östergötlands »	2 235	4 567	1 678	1 101	518	160	73	10 332
Jönköpings »	653	7 762	4 861	2 278	498	100	31	16 183
Kronobergs »	668	8 090	3 783	1 692	398	84	22	14 737
Kalmar »	1 633	4 842	2 949	2 274	846	262	65	12 871
Gotlands »	1 732	3 403	901	417	107	11	3	6 574
Blekinge »	562	3 629	1 190	650	170	30	6	6 237
Kristianstads »	8 290	8 351	1 442	657	123	31	33	18 927
Malmöhus »	15 152	1 877	227	104	40	23	19	17 442
Hallands »	3 589	5 245	1 609	550	81	14	16	11 104
Göteborgs o. Bohus »	1 253	6 904	996	343	59	6	2	9 563
Älvsborgs »	1 832	15 430	4 501	1 716	405	88	25	23 997
Skaraborgs »	5 107	12 641	1 464	551	158	49	29	19 999
Värmlands »	1 033	15 270	4 716	2 525	849	223	65	24 681
Örebro »	1 144	6 151	1 243	598	226	69	44	9 475
Västmanlands »	493	3 078	1 191	747	293	42	23	5 867
Kopparbergs »	988	23 324	5 887	3 066	952	184	24	34 425
Gävleborgs »	1 595	6 746	2 659	2 487	1 299	294	39	15 119
Västernorrlands »	4 494	8 696	2 919	2 762	1 697	437	74	21 079
Jämtlands »	2 027	5 591	2 837	2 740	2 060	850	282	16 387
Västerbottens »	1 893	9 217	5 788	4 993	2 406	690	105	25 092
Norrbottens »	2 814	5 940	4 228	3 765	2 131	803	169	19 850
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slätt- bygder.....	16 827	2 738	288	93	27	17	18	20 008
Götalands mellanbygder	10 873	10 071	2 182	1 040	311	75	41	24 593
Götalands norra slätt- bygder.....	7 427	17 059	1 675	608	244	69	40	27 122
Svealands slättbygder...	3 365	18 558	5 538	2 828	1 004	320	213	31 826
Götalands skogsbygder...	7 269	49 267	20 094	9 889	2 581	627	195	89 922
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 554	23 887	7 550	4 064	1 323	265	101	38 744
Nedre Norrland	8 457	36 380	11 451	9 095	5 032	1 391	264	72 070
Övre Norrland	5 269	18 319	11 427	9 993	5 350	1 910	446	52 714
Hela riket	61 041	176 279	60 205	37 610	15 872	4 674	1 318	356 999

Tab. 5. Antal fastigheter i enskild ägo, år 1965, taxerade som jordbruksfastighet samt arealen åker och skog på dessa i hektar

Område	Antal taxeringsenheter med						Areal, hektar		
	Åker men ej skog		Både åker och skog		Skog men ej åker	Varken åker eller skog	Åker	Skog	
	Totalt	Med mer än 2 ha åker	Totalt	Med mer än 2 ha åker				Totalt	Med mer än 2 ha åker
Län									
Stockholms stad o. län.....	273	226	5 276	4 857	332	12	99 889	254 063	233 477
Uppsala »	678	519	4 312	4 082	220	26	108 884	129 558	122 203
Södermanlands »	840	783	4 846	4 650	218	25	138 620	249 839	214 876
Östergötlands »	2 190	1 814	7 612	7 054	485	45	194 977	371 142	328 912
Jönköpings »	591	382	14 430	12 639	1 100	62	107 073	554 693	494 556
Kronobergs »	529	266	12 687	10 372	1 382	139	76 904	449 166	384 323
Kalmar »	1 504	1 201	10 152	9 153	1 086	129	142 443	556 421	494 757
Gotlands »	1 638	1 117	4 321	3 999	521	94	80 050	117 143	106 314
Blekinge »	514	260	5 075	4 018	600	48	45 223	166 356	138 087
Kristianstads »	7 942	6 481	9 213	8 084	1 424	348	193 615	222 722	168 839
Malmöhus »	14 796	12 011	2 057	1 968	233	356	271 199	56 427	41 538
Hallands »	3 483	3 128	6 958	6 443	557	106	125 057	173 552	151 530
Göteborgs o. Bohus »	1 234	903	8 098	7 538	212	19	74 801	131 741	121 544
Älvsborgs »	1 727	1 165	20 299	17 223	1 866	105	174 051	544 661	461 643
Skaraborgs »	4 922	4 181	13 793	12 956	1 099	185	263 797	247 293	223 985
Värmlands »	958	412	19 958	13 787	3 690	75	139 824	724 871	500 629
Örebro »	1 119	926	7 453	6 563	878	25	116 078	243 712	200 298
Västmanlands »	479	392	5 059	4 861	315	14	125 168	195 051	184 025
Kopparbergs »	784	180	27 099	9 248	6 338	204	87 503	843 471	422 811
Gävleborgs »	1 491	629	11 783	9 433	1 741	104	87 495	642 251	534 548
Västernorrlands »	4 296	1 701	14 137	11 228	2 448	198	85 259	790 953	607 499
Jämtlands »	1 801	526	11 181	8 272	3 179	226	58 648	1 084 633	658 666
Västerbottens »	1 721	747	19 838	16 361	3 361	172	118 562	1 257 356	938 833
Norrbottens »	2 247	889	14 817	10 678	2 219	567	77 430	1 133 353	784 400
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder	16 480	13 497	2 910	2 784	271	347	320 545	59 519	46 460
» mellanbygder	10 377	8 508	12 422	11 561	1 298	496	324 022	342 726	302 909
» norra slättbygder	7 194	6 139	18 649	17 677	1 046	233	427 134	320 573	293 947
Svealands slättbygder	3 263	2 736	26 895	25 444	1 566	102	614 975	1 015 572	929 913
Götalands skogsbygder	6 734	4 544	75 528	65 180	7 125	535	627 222	2 649 892	2 298 288
Mellersta Sveriges skogsbygder....	1 406	836	31 398	23 309	5 792	148	230 000	1 146 880	902 706
Nedre Norrland	7 844	2 837	52 461	30 103	11 152	613	237 533	2 691 460	1 766 822
Övre Norrland	4 459	1 742	40 191	29 409	7 254	810	211 119	2 913 806	1 977 248
Hela riket	57 757	40 839	260 454	205 467	35 504	3 284	2 992 550	11 140 428	8 518 293

Tab. 6. Antal fastigheter samt arealen skog på dessa i hektar, år 1965, fördelade

Område	Antal taxeringsenheter			
	Staten	Andra sam- fälligheter	Aktiebolag	Enskilda
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län	276	458	102	5 893
Uppsala »	189	800	325	5 236
Södermanlands »	247	409	138	5 929
Östergötlands »	368	904	248	10 332
Jönköpings »	230	595	184	16 183
Kronobergs »	165	410	293	14 737
Kalmar »	174	435	158	12 871
Gotlands »	92	200	67	6 574
Blekinge »	45	226	68	6 237
Kristianstads »	231	872	159	18 927
Malmöhus »	281	1 728	262	17 442
Hallands »	128	546	73	11 104
Göteborgs o. Bohus »	156	391	35	9 563
Älvsborgs »	321	930	261	23 997
Skaraborgs »	358	843	246	19 999
Värmlands »	190	544	530	24 681
Örebro »	175	525	335	9 475
Västmanlands »	220	618	308	5 867
Kopparbergs »	348	1 107	902	34 425
Gävleborgs »	255	562	595	15 119
Västernorrlands »	368	445	334	21 079
Jämtlands »	501	405	357	16 387
Västerbottens »	425	518	178	25 092
Norrbottens »	1 168	316	81	19 850
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	310	2 026	288	20 008
» mellanbygder	337	1 011	202	24 593
» norra slättbygder	565	1 402	208	27 122
Svealands slättbygder	1 072	2 615	866	31 826
Götalands skogsbygder	1 166	3 409	1 148	89 922
Mellersta Sveriges skogsbygder	627	1 478	1 741	38 744
Nedre Norrland	969	1 744	1 276	72 070
Övre Norrland	1 865	1 102	510	52 714
Hela riket	6 911	14 787	6 239	356 999

skild ägo uppgick till 11,1 milj. hektar eller 49 % av den totala skogsmarksarealen. Vidare framgår att antalet taxeringsenheter i enskild ägo uppgick till omkring 357 000 varav cirka 260 000 med såväl åker som skogsmark, cirka 58 000 med enbart åker och cirka 36 000 rena skogsfastigheter.

Antalet enheter överstiger kraftigt det antal bruksenheter som redovisas i

jordbruksinventeringen i juni 1964, vilket sammanhänger med att en bruksenhet kan omfatta mer än en taxeringsenhet. Skillnaden är mest utpräglad i de mindre storleksklasserna. En viss skillnad föreligger även beträffande den totala åkerarealen till följd bl. a. av att något olika definitioner på åker tillämpats. Den totala skogsmarksarealen är mindre än den som redovisas av skogsstyrelsen

på ägarekategorier

Summa	Skogsmarksareal, hektar				
	Staten	Andra samfälligheter	Aktiebolag	Enskilda	Summa
6 729	32 712	39 161	43 842	254 063	369 778
6 550	5 231	52 343	106 172	129 558	293 304
6 723	27 577	38 807	25 114	249 839	341 337
11 852	47 159	58 414	82 377	371 142	559 092
17 192	34 642	36 192	33 704	554 693	659 231
15 605	34 386	31 206	74 545	449 166	589 303
13 638	69 074	33 804	40 105	556 421	699 404
6 933	9 178	8 155	5 301	117 143	139 777
6 576	5 349	8 026	7 204	166 356	186 935
20 189	22 791	15 229	8 012	222 722	268 754
19 713	4 581	7 698	784	56 427	69 490
11 851	12 038	15 117	5 138	173 552	205 845
10 145	11 618	11 017	3 254	131 741	157 630
25 509	33 688	48 432	37 420	544 661	664 201
21 446	43 869	30 890	28 868	247 293	350 920
25 945	32 668	56 184	471 877	724 871	1 285 600
10 510	88 020	36 416	184 942	243 712	553 090
7 013	49 392	45 477	95 039	195 051	384 959
36 782	270 415	240 897	669 003	843 471	2 023 786
16 531	89 112	80 825	609 432	642 251	1 421 620
22 226	151 788	54 319	852 913	790 953	1 849 973
17 650	94 187	229 136	1 145 841	1 084 633	2 553 797
26 213	1 099 042	148 712	704 316	1 257 356	3 209 426
21 415	1 967 663	282 758	397 722	1 133 353	3 781 496
22 632	3 838	4 114	1 613	59 519	69 084
26 143	32 000	25 198	16 546	342 726	416 470
29 297	36 361	38 090	15 652	320 573	410 676
36 379	96 580	192 150	242 917	1 015 572	1 547 219
95 645	207 655	205 605	223 387	2 649 892	3 286 539
42 590	256 394	125 104	890 692	1 146 880	2 419 070
76 059	308 805	307 713	2 448 174	2 691 460	5 756 152
56 191	3 294 547	711 241	1 793 944	2 913 806	8 713 538
384 936	4 236 180	1 609 215	5 632 925	11 140 428	22 618 748

(se sid. 53—54). Delvis beror detta på att vissa skogsmarker i de nordligaste länen ej har ansetts vara taxeringsvärda.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för bearbetningen av 1965 års fastighetslängder återfinns i

Statistiska meddelanden J 1967:4 med bilaga. Där redovisas med olika grad av regional uppdelning areal av olika ägoslag, antal taxeringsenheter med fördelning på olika ägarekategorier samt skogsmarksareal med fördelning efter åker- resp. skogsmarksarealens storlek.

2.3. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Under 1967 genomförde statistiska centralbyrån s. k. jordbruksinventeringar vid tre tillfällen, nämligen i mars, juni och oktober. Detta system, som har tillämpats under en följd av år, kommer att ändras väsentligt i och med att ett företagsregister för jordbruket upprättas (se närmare sid. 38). Under 1968 kommer sålunda arealredovisningen i juni att slopas. Från och med 1969 kommer juni- och oktoberinventeringarna helt att upphöra.

I detta avsnitt ges en närmare beskrivning av undersökningarnas nuvarande uppläggning, innehåll m. m. samt vissa sammanfattande resultat rörande jordbrukets företagsstruktur.

Undersökningarnas genomförande

Författning

Primärdata till undersökningarna insamlas med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116) med ändringar den 21 februari 1964 (nr 22) och 25 maj 1967 (nr 256).

Omfattning

Sedan början av 1950-talet har undersökningarna utförts enligt stickprovsmetod, varvid samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker ingått i populationen. I samband med en allmän översyn av jordbruksinventeringarna¹ har från och med 1964 populationen vid juniundersök-

ningen även omfattat brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker.

Blanketter, definitioner m. m.

Undersökningarnas huvudsakliga innehåll under 1967 framgår av följande sammanställning (se närmare bil. 3—5).

1 mars

Antal nötkreatur

» svin

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

Uppgifter om maskindriften 1966

1 juni

Förändringar i brukningsenheternas areal

Åkerjordens användning

Antal hästar

» nötkreatur

» svin

» får och lamm

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

17 oktober

Höstsådd areal

Areal för skörd av vallfrö

Antal nötkreatur

» svin

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

I undersökningarna tillämpades samma definitioner på begreppen brukningsenhet, åker m. m. som i 1966 års jordbruksräkning (se sid. 33).

Stickprovsförfarande

Den plan som under senare år legat till grund för användningen av stickprovs-

¹ Se närmare Knut Medin: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. I. Översikt. Statistisk tidskrift 1963:6.

metodik vid de jordbruksstatistiska undersökningarna utarbetades under åren 1949—1950¹. Därvid eftersträvades ett förfarande, som i sig förenade kravet på en rimlig kostnad och enkelhet med tillfredsställande och mätbar precision. Planen har med vissa modifieringar tillämpats sedan inventeringen i juni 1950.

Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har urvalet formen av stratifierat systematiskt urval varvid stratifieringen sker efter naturligt jordbruksområde och storleksgrupp enligt de inom jordbruksstatistiken använda indelningarna. Med utgångspunkt från det för juniundersökningen ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter — 25 å 30 tusen — eftersträvas en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som ger skattningar med största möjliga precision. Undersökningar har visat, att en god approximation till en optimal fördelning erhålls genom att antalet urvalsenheter görs proportionellt mot den totala åkerarealen inom varje stratum.

Stratifieringen efter storleksgrupp innebär bl. a. att samtliga brukningsenheter med mer än 100 hektar åker ingår i urvalet vid juniundersökningen och samtliga enheter med mer än 200 hektar åker vid mars- och oktoberundersökningarna.

Till skillnad från tidigare, då alla inventeringar omfattade samma urval av gårdar, är sedan 1963 urvalet för oktoberundersökningen begränsat till i stort sett varannan av gårdarna i juniinventeringen. Detsamma gäller sedan 1964 även marsundersökningen, där urvalet huvudsak-

ligen omfattar de gårdar i juniurvalet som ej medtagits i oktober.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. På grundval av RLF-registret (se sid. 35) uttogs därefter nya urval åren 1953, 1957 och 1960. Det sistnämnda urvalet utnyttjades till och med undersökningen i april 1963. Från och med juniinventeringen 1963 tillämpas ett nytt system, som innebär att en tredjedel av urvalet årligen byts ut. Som urvalsram utnyttjas fortfarande RLF-registret.

I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker har använts ett annat urvalsförfarande än det ovan beskrivna; urvalet har här dragits ur primärmaterialet till 1961 års jordbruksräkning.

Insamling av primäruppgifter

De brukningsenheter som tas ut till undersökningarna skrivs ut på listor församlingsvis. För varje brukningsenhet anges åkerareal samt brukarens namn och adress. Dessa listor skickas tillsammans med blanketter till kommunernas styrelser, vilka svarar för uppgiftsinsamlingen. Från och med undersökningen i juni 1963 anges brukarens namn och adress jämte vissa övriga data på blanketterna före utsändandet till kommunerna. Utskriften av såväl listor som blanketter sker med datamaskin.

Enligt gällande författning åligger det kommunerna att tillse att uppgifter inkommer från samtliga uppgiftsskyldiga. Efter viss granskning av materialet skall kommunstyrelserna senast på tionde dagen, räknat från den på blanketten angivna tidpunkten för inventeringen, insända uppgifterna till statistiska centralbyrån.

¹ Se närmare Tore Dalenius: Användningen av stickprovsmetodik vid 1950 års arealinventering och kreatursräkning. Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

Komplettering och granskning

Kompletteringsarbetet omfattar dels inforande av resterande blanketter, dels behandling av blanketter som vid granskningen visat sig vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda.

Granskningen utförs från och med undersökningen i oktober 1963 till stor del med datamaskin¹, vilken genom felmeddelanden anger vilka uppgifter som skall kontrolleras manuellt; denna kontroll utförs i huvudsak av jordbruksutbildad personal (agronomer och lantmästare).

Resultatberäkning

På grundval av de granskade och godkända uppgifterna görs i datamaskin skattningar för olika naturliga jordbruksområden och storleksgrupper. Härvid används från och med juni 1963 ett nytt förfarande. Metoden innebär i korthet, att varje brukningsenhet tilldelas en individuell uppräkningsfaktor, vilken utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen respektive det i urvalet. Brukningsenheter som lagts ned eller slagits samman med annan enhet avförs från urvalet enligt särskilda regler. Uppräkningen sker individuellt för varje brukningsenhet. De uppräknade talen summeras sedan för olika kombinationer av naturliga jordbruksområden och storleksgrupper.

¹ Se närmare Knut Medin och Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. II. Maskinella gransknings- och rättningsförfaranden. Statistisk tidskrift 1964:6, Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. III. Systemuppbyggnaden. Statistisk tidskrift 1965:4 samt Bernt Wilson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. V. Manuella rutiner. Statistisk tidskrift 1967:1.

Enligt tidigare tillämpat skattningsförfarande har uppräknningen företagits efter summering för varje kombination av storleksgrupp och naturligt jordbruksområde. Uppräkningsfaktorernas storlek bestämdes därvid av förhållandet mellan den totala åkerarealen enligt senaste jordbruksräkning och den i urvalet redovisade åkerarealen. Förfarandet innebar, att totalarealen hölls oförändrad under perioderna mellan jordbruksräkningarna.

Resultatens tillförlitlighet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är resultaten behäftade med vissa slumpfel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen 1950 gav ett medelfel för hela riket av cirka 0,3 %. Medelfelet relativa storlek hos länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För uppgifter med ojämn förekomst är de skattade resultaten mer osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna. Beträffande den skattade arealen för sockerbetor finns möjlighet att erhålla kontroll av tillförlitligheten. Denna odling uppgick vid jordbruksinventeringen i juni 1967 till 39 610 hektar. Enligt uppgift från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget utgjorde den kontraherade arealen 40 774 hektar. För denna gröda förelåg således mycket god överensstämmelse, trots att den omfattade relativt liten areal.

Av betydelse för tillförlitligheten hos resultaten är även bortfallets storlek. Fastän uppgifterna lämnas av brukaren

Tab. 7. Antal brukningsenheter år 1967 inom olika storleksgrupper

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder . . .	1 144	1 909	3 937	2 441	2 024	959	393	12 807
» mellanbygder	1 767	2 720	4 448	2 596	1 962	801	216	14 510
» norra slättbygder	1 890	3 377	5 317	3 062	2 554	1 350	509	18 059
Svealands slättbygder	1 555	2 691	4 886	3 793	3 881	2 475	954	20 235
Götalands skogsbygder	13 986	19 507	12 514	3 403	1 727	612	151	51 900
Mellersta Sveriges skogsbygder .	5 640	5 396	3 836	1 459	860	441	105	17 737
Nedre Norrland	9 072	8 500	3 980	847	359	55	8	22 821
Övre Norrland	9 310	8 560	3 585	643	166	40	6	22 310
<i>Hela riket</i>								
1967	44 364	52 660	42 503	18 244	13 533	6 733	2 342	180 379
1966	50 277	57 301	45 070	18 883	13 351	6 392	2 291	193 565
1965	54 701	61 937	46 777	19 128	13 049	6 135	2 242	203 969
1964	58 456	67 299	48 869	19 695	12 896	5 999	2 196	215 410

personligen genom postenkät och urvalet är av betydande omfattning, brukar bortfallet vara ganska litet. Förklaringen till detta torde vara dels att brukarna är skyldiga att lämna uppgifter, dels att ett omfattande arbete nedläggs av kommunala myndigheter och av centralbyrån för att inhämta resterande uppgifter.

Nedanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid inventeringarna under 1967.

Undersöknings- tidpunkt	Antal ut- tagna bruk- ningsen- heter	Bortfall (procent)
Mars	12 726	0,6
Juni	126 632	0,3
Oktober	13 005	0,8

Som ett led i kvalitetskontrollen har sedan 1963 jordbruksinventeringarna

¹ Inkl. brukningsenheter med 0,26—2,0 hektar åker.

kompletterats med särskilda fältmätningar¹ på ett mindre antal av de i juniinventeringen ingående brukningsenheter. Vid intervjuer med brukarna klarläggs brukningsenheterens omfattning varefter fälten mäts upp med hjälp av distanstub eller flygbilder. De därefter framräknade arealerna jämförs med motsvarande uppgifter för samma brukningsenhet enligt juniinventeringen. På grundval av dessa data kan även korrigeringstal beräknas för omräkning av arealerna enligt juniinventeringen till besädd areal (se vidare sid. 125).

¹ För en närmare beskrivning av dessa fältmätningar, se Knut Medin, Bernt Wilson och Fritz Karlström: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. IV. Fältmätningar för kontroll av inventeringarnas arealuppgifter. Statistisk tidskrift 1966:3.

Tab. 8. Summa åkerareal år 1967 inom olika storleksgrupper. Hektar

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	4 489	15 651	59 255	61 402	79 558	65 576	81 548	367 479
» mellanbygder	6 937	21 574	68 652	65 133	75 803	52 210	42 169	332 478
» norra slättbygder	7 251	27 003	81 439	77 300	99 892	92 555	83 588	469 028
Svealands slättbygder	6 020	21 252	76 936	96 070	153 996	171 601	165 761	691 636
Götalands skogsbygder	55 387	147 933	184 362	85 258	66 421	42 083	25 255	606 699
Mellersta Sveriges skogsbygder..	22 213	40 705	56 073	36 133	33 933	28 947	20 144	238 148
Nedre Norrland	34 594	62 842	56 646	20 937	13 290	3 491	1 442	193 242
Övre Norrland	35 665	63 305	49 879	15 531	6 188	2 899	1 123	174 590
<i>Hela riket</i>								
1967	172 556	400 265	633 242	457 764	529 081	459 362	421 030	3 073 300
1966	193 618	434 036	668 520	472 885	519 356	435 850	408 762	3 133 027
1965	209 377	470 186	693 870	479 307	509 049	420 486	401 664	3 183 939
1964	224 214	515 022	729 134	493 551	505 125	414 613	391 492	3 273 151

Resultat

Genom övergång till nytt skattningsförfarande i jordbruksinventeringarna — se ovan — är det numera möjligt att på grundval av juniundersökningens uppgifter följa utvecklingen år från år i fråga om antalet brukningsenheter samt åkerarealens storlek. I *tab. 7* och *tab. 8* redovisas uppgifter för 1967 om antalet brukningsenheter och arealen åker på dessa

inom produktionsområden och hela riket.

Av tabellerna framgår bl. a. att antalet små brukningsenheter minskat kraftigt under senare år samtidigt som någon ökning noteras för antalet stora och medelstora brukningsenheter.

Vid juniinventeringen 1967 gjordes en särskild bearbetning för brukningsenheter med mer än 100 hektar åker. Resultaten från denna bearbetning redovisas i *tab. 9*.

Tab. 9. Antal brukningsenheter med mer än 100 hektar åker år 1967 inom olika storleksgrupper

Produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker					Summa
	100,1— 200,0	200,1— 300,0	300,1— 400,0	400,1— 500,0	Över 500,0	
Götalands södra slättbygder	272	58	29	13	21	393
» mellanbygder	150	42	10	5	9	216
» norra slättbygder	428	54	12	8	7	509
Svealands slättbygder	745	136	45	13	15	954
Götalands skogsbygder	123	24	2	1	1	151
Mellersta Sveriges skogsbygder..	81	11	5	2	6	105
Norrland	11	1	1	1	—	14
Hela riket	1 810	326	104	43	59	2 342

Övrig publicering

Jordbruksinventeringarnas resultat publiceras fortlöpande i Statistiska meddelanden. Uppgifterna för 1967 om åkerarealens storlek och om antalet brukningsenheter

inom olika områden och storleksgrupper finns redovisade i meddelandena nr J 1967:50 och 51. På annan plats i denna årsbok redovisas i sammandrag övriga resultat från jordbruksinventeringarna.

2.4. Skogsmarksarealens storlek

Inledning

Uppgifter om den produktiva skogsmarksarealens storlek sammanställs och publiceras årligen av skogsstyrelsen. Som särskild post i denna statistik ingår de s. k. gods- och bondeskogarna, vilka tillsammans omfattar ungefär hälften av rikets totala skogsmarksareal.

Resultat

Vissa huvuddata från skogsstyrelsens redovisning avseende 1965 lämnas i *tab. 10*. Vid sammanställningen av dessa uppgifter har i fråga om domänverkets skogar använts arealdata som publicerats i verkets årliga officiella statistik, medan uppgifterna för övriga allmänna skogar baseras på särskilda till skogsstyrelsen ingivna rapporter från berörda myndigheter. Aktiebolagens skogsarealer har hämtats från den tredje riksskogstaxeringen. Arealuppgifterna för övriga

enskilda skogar, dvs. gods- och bondeskogar, har slutligen framkommit som en restpost mellan den totala skogsmarksarealen (enligt riksskogstaxeringen) och de tidigare uppräknade ägarekategorierna.

Som framgår av tabellen råder stora olikheter mellan skilda delar av riket i fråga om ägaregruppernas andel av den totala skogsmarksarealen. I Norrbottens län utgjorde sålunda de allmänna skogarna 1965 drygt 60 % av skogsarealen, medan motsvarande andelar för Blekinge och Värmlands län var 8 resp. 6 %. Gods- och bondeskogsbruket dominerar kraftigt i södra Sverige och omfattar där 80 à 90 % av de totala skogsmarksarealerna.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om skogsmarksarealens storlek 1965 har av skogsstyrelsen redovisats i Skogsstatistisk årsbok (SOS).

Tab. 10. Produktiv skogsmarksareal, i 1 000-tal hektar, år 1965, fördelad på ägaregrupper

Område	Allmänna skogar			Enskilda skogar			Samtliga skogar
	Krono-skogar	Övriga allmänna skogar	Summa	Aktiebo-lagsskogar	Övriga enskilda skogar	Summa	
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län...	23,2	61,7	84,9	45,0	261,1	306,1	391,0
Uppsala » ...	7,8	46,6	54,4	104,0	134,6	238,6	293,0
Södermanlands » ...	23,1	38,4	61,5	22,0	254,5	276,5	338,0
Östergötlands » ...	44,6	50,9	95,5	79,0	377,5	456,5	552,0
Jönköpings » ...	32,9	34,5	67,4	34,0	564,6	598,6	666,0
Kronobergs » ...	31,2	33,6	64,8	72,0	470,2	542,2	607,0
Kalmar » ...	69,3	27,3	96,6	43,0	549,4	592,4	689,0
Gotlands » ...	4,9	10,7	15,6	6,0	115,4	121,4	137,0
Blekinge » ...	4,7	9,2	13,9	6,0	153,1	159,1	173,0
Kristianstads » ...	19,3	10,9	30,2	7,0	227,8	234,8	265,0
Malmöhus » ...	4,8	6,1	10,9	1,0	52,1	53,1	64,0
Hallands » ...	11,3	14,7	26,0	5,0	169,0	174,0	200,0
Göteborgs o. Bohus » ...	10,7	16,7	27,4	3,0	120,6	123,6	151,0
Älvsborgs » ...	31,5	33,7	65,2	40,0	542,8	582,8	648,0
Skaraborgs » ...	41,1	27,7	68,8	25,0	257,2	282,2	351,0
Värmlands » ...	28,5	52,1	80,6	480,0	710,4	1 190,4	1 271,0
Örebro » ...	82,9	37,4	120,3	148,0	266,7	414,7	535,0
Västmanlands » ...	46,4	44,5	90,9	90,0	190,1	280,1	371,0
Kopparbergs » ...	270,0	224,7	494,7	667,0	869,3	1 536,3	2 031,0
Gävleborgs » ...	87,1	85,1	172,2	610,0	671,8	1 281,8	1 454,0
Västernorrlands » ...	136,3	62,1	198,4	843,0	857,6	1 700,6	1 899,0
Jämtlands » ...	127,6	143,5	271,1	1 185,0	1 092,9	2 277,9	2 549,0
Västerbottens » ...	1 033,6	149,0	1 182,6	781,0	1 238,4	2 019,4	3 202,0
Norrbottnens » ...	2 123,4	285,7	2 409,1	386,0	1 161,9	1 547,9	3 957,0
<i>Hela riket</i>							
1965.....	4 296,2	1 506,8	5 803,0	5 682,0	11 309,0	16 991,0	22 794,0
1964.....	4 289,7	1 496,2	5 785,9	5 682,0	11 326,1	17 008,1	22 794,0
1963.....	4 282,0	1 462,4	5 744,4	5 682,0	11 388,6	17 070,6	22 815,0
1962.....	4 276,2	1 445,4	5 721,6	5 641,0	11 452,4	17 093,4	22 815,0
1961.....	4 377,8	1 490,5	5 868,3	5 641,0	11 431,3	17 072,3	22 940,6

2.5. Struktur- och befolkningsutredningarna

Inledning

Genom olika grenar av den officiella statistiken, främst jordbruksräkningarna och folkräkningarna, erhålls grundläggande information om företagsstrukturen m. m. inom jordbruket. Som komplement till den officiella statistiken har inom Jordbrukets utredningsinstitut utförts s. k. struktur-

och befolkningsutredningar åren 1956 och 1961 med syfte att främst belysa förändringar inom lantbruket. Urvalsramen till undersökningarna 1956 och 1961 var uppgiftsblanketterna till 1951 års jordbruksräkning. År 1956 drogs från detta material var trettonde blankett, varefter data om arealer, brukare- och ägandeförhållanden

m. m. insamlades med hjälp av institutets kontaktmän. De enligt 1956 års undersökning kvarvarande brukningsenheterna undersöktes på nytt år 1961. En undersökning av samma urval gjordes även 1966 varvid dock antalet frågor var väsentligt mindre än vid tidigare undersökningar.

Den egentliga struktur- och befolkningsutredningen 1966 grundar sig på ett nytt urval och har delvis ett annat syfte än de tidigare. I stället för att lägga tyngdpunkten på undersökning av brukningsenheter och arealer har denna gång intresset i första hand knutits till befolkning och arbetskraft inom jordbruket. Vidare har ingått en studie av jordbrukarnas attityder i fråga om deras situation som jordbruksföretagare resp. framtida möjligheter.

Genomförandet av 1966 års undersökning

Omfattning

Urvalet till 1966 års struktur- och befolkningsutredning drogs från RLFs jordbruksregister (se närmare sid. 35). Det omfattade 7 169 brukningsenheter av vilka senare 928 visade sig ha upphört. För att erhålla säkrare resultat än vid tidigare undersökningar stratifierades urvalet med avseende på dels brukningsenheternas storlek, dels geografiskt område. Från varje stratum togs enheterna ut så att den statistiska säkerheten skulle bli ungefär densamma vid redovisning av resultat för varje kombination av storleksgrupp och riksområde. Detta innebar att relativt sett fler enheter drogs bland de större brukningsenheterna resp. från de glesare befolkade delarna av landet. Urvalssannolikheten för olika grupper varierade mellan ett och en åttiondel.

Insamling av primäruppgifter

Uppgiftsblanketterna utsändes i likhet med tidigare till institutets kontaktmän, vilka svarade för uppgiftsinsamlingen. Totalt medverkade drygt 2 000 kontaktmän vid insamlingen av primäruppgifterna. I ett fåtal fall översändes blanketterna direkt till de utvalda jordbrukarna.

De lämnade uppgifterna skulle avse förhållandena den 15 september 1966, dvs. samma tidpunkt som gällde för 1966 års jordbruksräkning (se sid. 33).

Resultatberäkning

Vid bearbetningen, som huvudsakligen utfördes maskinellt, har skattningar av totalsummor för olika variabler utförts. Därvid har respektive variabelvärde för varje brukningsenhet uppräknats med inverterade värdet av brukningsenhetens sannolikhet att komma med i urvalet. Vid uppräknningen har korrigering gjorts för uppgifter för vilka svar ej förelegat, varvid antagits att bortfallet haft samma karaktär som de bearbetade svaren.

Resultatens tillförlitlighet

Varje redovisad uppgift är behäftad med viss osäkerhet på grund av den använda stickprovsmetodiken. För större grupper och hela riket är felen relativt små. Beträffande totala antalet huvudbrukare¹, som beräknats till 172 210 uppgår det relativa felet sålunda till 0,8 %. Vid regionala uppdelningar ökar detta fel väsentligt. Felet för motsvarande länssiffror uppgår sålunda till mellan 4,5 och 10,3 %. Vid uppdelning av materialet efter gårdsstorlek

¹ Vid brukningsenhet, där fler än en brukare redovisats, har en av dessa klassificerats som huvudbrukare.

Tab. 11. Brukningsenheternas och åkerarealens procentuella fördelning på ägarekategorier åren 1956, 1961 och 1966 enligt struktur- och befolkningsutredningarna
 Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Ägarekategori	Brukningsenheterna			Åkerarealen		
	1956	1961	1966	1956	1961	1966
Enskild person	84,2	84,0	} 90,4	79,1	78,4	} 84,0
Enskilda personer, två eller flera	4,5	4,9		5,3	6,2	
Sterbhus	5,5	5,7	4,9	6,1	5,9	5,0
Bolag och stiftelser	2,4	2,1	1,2	3,1	3,0	3,6
Staten (inkl. lantbruksnämnder)	1,4	1,2	1,1	1,8	1,7	2,4
Kommun och allmänningar	0,5	0,5	0,8	1,3	1,4	1,8
Kyrkan och universitet	1,4	1,5	1,5	2,9	2,9	2,9
Övriga	0,1	0,1	0,1	0,4	0,5	0,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ökar emellertid inte felet på samma sätt, eftersom stratifiering gjorts efter denna variabel.

Svarsprocenten uppgick vid 1966 års undersökning till 93 %. Arealuppgifter samt vissa uppgifter angående brukandet kunde emellertid för de resterande sju procenten erhållas genom RLFs länsförbund.

Resultat

I tab. 11—14 presenteras vissa resultat från 1966 års undersökning. Huvudvikten är i denna redovisning lagd vid sådana data som ej tidigare framkommit i den officiella statistiken och som därför anses ha speciellt intresse. Det kan nämnas att struktur- och befolkningsutredningarna till en del har med jordbruksräkningarna parallellt löpande redovisning vad avser antalet brukningsenheter, åkerareal m. m. dock med mer detaljerad regional redovisning i jordbruksräkningarna. I följande tablå redovisas antalet brukningsenheter med över 2 hektar åker 1951, 1956, 1961 och 1966 enligt de båda undersökningarna.

År	Struktur- och befolkningsutredningarna	Jordbruksräkningarna
1966	173 081	186 267
1961	218 220	232 920
1956	242 610	268 101
1951	268 710	282 187

Som framgår av tablåen är antalet brukningsenheter enligt struktur- och befolkningsutredningarna genomgående mindre än enligt jordbruksräkningarna. Detta sammanhänger med att i de förra undersökningarna en snävare definition av begreppet brukningsenhet tillämpas än i de senare.

I tab. 11 redovisas uppgifter om brukningsenheternas och åkerarealens fördelning åren 1956, 1961 och 1966 efter ägarekategori. I den mån brukningsenheten består av flera fastigheter och dessas ägare representerat olika ägarekategorier har klassificeringen i undersökningen i regel skett efter den fastighet, där brukaren haft sin bostad. Av tabellen framgår att omkring 95 % av antalet brukningsenheter 1966 ägdes av enskilda personer eller sterbhus. För åkerarealen var dessa ägarekategoriers andel något mindre än 90 %.

Tab. 12. Jordbrukarnas åldersfördelning åren 1961 och 1966 i procent, inom storleksgrupper resp. riksområden

Storleksgrupp; riksområde	Procentuell åldersfördelning							Median- ålder	Totala antalet jordbrukare
	29 år och yngre	30-39 år	40-49 år	50-64 år	65 år och äldre	Åldern okänd	Summa		
<i>2—10 hektar</i>									
1966.....	1,6	8,2	19,2	46,1	23,6	1,3	100,0	56,6	91 640
1961.....	2,4	10,8	22,2	44,6	19,8	0,2	100,0	54,9	129 690
<i>10—20 hektar</i>									
1966.....	3,6	15,0	23,3	45,8	11,4	0,9	100,0	52,8	45 874
1961.....	3,7	16,4	27,7	40,5	11,2	0,5	100,0	50,5	55 800
<i>20—30 hektar</i>									
1966.....	4,6	17,7	32,0	37,9	7,5	0,3	100,0	48,6	19 182
1961.....	3,4	22,6	31,1	34,5	7,8	0,6	100,0	48,7	19 290
<i>Över 30 hektar</i>									
1966.....	6,8	21,1	31,5	34,9	5,2	0,5	100,0	47,0	21 799
1961.....	5,1	22,6	32,6	32,5	7,2	—	100,0	46,8	19 290
<i>Södra och mellersta Sveriges slättbygder</i>									
1966.....	3,8	15,1	24,9	43,8	11,8	0,6	100,0	52,0	67 656
1961.....	2,8	14,7	25,8	42,9	13,4	0,4	100,0	52,3	79 440
<i>Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder</i>									
1966.....	3,0	12,7	23,0	41,9	18,0	1,4	100,0	53,2	67 646
1961.....	3,1	13,1	24,0	41,9	17,5	0,4	100,0	53,4	88 620
<i>Norra Sverige</i>									
1966.....	2,1	8,3	20,3	46,8	21,5	1,0	100,0	56,0	43 193
1961.....	2,2	12,7	25,6	41,5	17,8	0,2	100,0	53,4	56 010
<i>Hela riket</i>									
1966.....	3,1	12,5	23,1	43,8	16,5	1,0	100,0	53,7	178 495
1961.....	3,0	14,2	25,3	41,7	15,5	0,3	100,0	52,6	224 070

Tab. 12 innehåller uppgifter om jordbrukarnas relativa åldersfördelning och medianålder 1961 och 1966. Enligt tabellen har åldersfördelningen förskjutits något uppåt under femårsperioden.

I tab. 13 kan jordbrukarnas sysselsättningsförhållanden studeras, medan tab. 14 ger upplysningar om hur många jordbrukare som har utbildning utöver folkskola resp. genomgått lantbruksskola (lantman-

naskola). Av tabelluppgifterna kan bl. a. utläsas att något mer än var tredje jordbrukare även har förvärvsarbete utanför brukningsenheten. Beträffande jordbrukarnas utbildning framgår att yngre jordbrukare och jordbrukare med större gårdar har mer utbildning än äldre resp. med mindre gårdar. Detta förhållande gäller både för utbildning utöver folkskola och genomgången lantbruksskola.

Tab. 13. Antal jordbrukare fördelade efter sysselsättningsförhållanden inom olika åldersgrupper år 1966

Avser uppräknade tal

Sysselsättningsförhållanden	Ålder								Totalt
	29 år och yngre	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60-64 år	65-69 år	70 år och äldre	Åldern okänd	
Ej förvärvsarbetande ..	11	7	146	411	988	881	2 867	173	5 484
Förvärvsarbetande endast på bruksenheten — minst halv normal årsarbetstid ..	2 780	12 063	23 821	30 638	13 580	9 545	6 663	510	99 600
Förvärvsarbetande endast på bruksenheten — mindre än halv normal årsarbetstid	26	162	459	1 478	1 065	705	2 096	129	6 120
Förvärvsarbetande utom bruksenheten ...	2 622	9 935	16 258	20 518	6 768	3 370	787	297	60 555
Därav brukare med förvärvsarbete endast utom bruksenheten	87	154	783	851	481	280	—	—	2 636
Därav brukare med mer än 150 dagsverken utom bruksenheten	1 040	4 166	7 175	10 796	2 163	603	—	—	25 943
Uppgift saknas	35	212	534	2 038	680	1 324	1 237	676	6 736
Summa	5 474	22 379	41 218	55 083	23 081	15 825	13 650	1 785	178 495

Övrig publicering

Huvudresultaten från den senaste struktur- och befolkningsutredningen har av Jordbrukets utredningsinstitut publicerats i häftena nr 2 — 68 och 3 — 68 i institutets meddelandeserie. I den första delen återfinns en beskrivning av undersökningens

uppläggning samt uppgifter om strukturförhållanden inom jordbruket, brukarnas åldersfördelning, utbildning, sysselsättning och ledighet. I den andra delen redovisas resultat från undersökningen av jordbrukarnas attityder till sin situation som jordbrukare.

Tab. 14. Jordbrukarnas utbildning 1966: Antal brukare med utbildning utöver folkskola resp. brukare med lantbruksskola, med fördelning efter åkerarealens storlek

Avser uppräknade tal

Ålder	Utbildning utöver folkskola				Lantbruksskola			
	Brukningsenhetens storlek, hektar åker				Brukningsenhetens storlek, hektar åker			
	2,1-10,0	10,1-30,0	Över 30,0	Totalt	2,1-10,0	10,1-30,0	Över 30,0	Totalt
<i>Antal brukare</i>								
39 år och yngre	1 934	4 692	3 946	10 572	1 617	3 824	3 361	8 802
40—49 år	1 257	4 298	3 688	9 243	867	3 135	2 915	6 917
50—64 år	3 129	5 340	3 706	12 175	1 740	3 516	2 477	7 733
65 år och äldre	1 259	1 264	700	3 223	677	762	493	1 932
Åldern okänd	—	11	41	52	—	—	41	41
Totalt	7 579	15 605	12 081	35 265	4 901	11 237	9 287	25 425
<i>Procent av antalet brukare i respektive grupp</i>								
39 år och yngre	22,1	38,0	70,6	39,6	18,5	31,0	60,2	33,0
40—49 år	7,5	26,9	56,4	23,5	5,1	19,6	44,6	17,6
50—64 år	7,6	19,7	50,8	16,1	4,2	13,0	34,0	10,2
65 år och äldre	5,8	20,7	64,0	11,2	3,1	12,5	45,1	6,7
Åldern okänd	—	..	..	3,4	—	—	..	2,7
Totalt	8,5	25,2	58,8	20,5	5,5	18,1	45,2	14,8

3. Befolkning och arbetskraft

3.1. Folkräkningarna

Inledning

Vid statistiska centralbyrån utförs folkräkningar med i regel femårsintervaller. I dessa ingår uppgifter av intresse för belysning av vissa förhållanden inom jordbruket. Sålunda redovisas data rörande befolkningens fördelning på städer och landsbygd samt på tätort och glesbygd, befolkningens åldersfördelning, antalet förvärvsarbetande inom olika näringsgrenar etc.

Som komplement till folkräkningarna genomförs från 1966 årliga s. k. arbetskraftsundersökningar på stickprovsbasis med redovisningen anpassad till den i 1965 års folkräkning. Vid denna undersökning, som utförs i november varje år av utredningsinstitutet vid statistiska centralbyrån, inhämtas vanligen genom telefonintervjuer uppgifter från omkring 60 000 personer.

Folkräkningens uppläggning

I den kombinerade folk- och bostadsräkningen 1965, vilken i sin helhet utförts av statistiska centralbyrån ingår en totalundersökning, en urvalsundersökning och en intervjuundersökning.

Totalundersökningen genomförs i två etapper av vilka den första innebär en bearbetning av demografiska uppgifter enligt mantalslängderna och den andra en samkörning av mantalslängderna med uppgifter om sysselsättning, bostadsför-

hållanden m. m., vilka insamlats på särskild blankett.

Urvalsundersökningen omfattar dels en redovisning av den förvärvsarbetande befolkningen efter yrke, dels inkomststatistik. I undersökningen ingår omkring en trettiondel av befolkningen.

I intervjudelen slutligen, ingår en undersökning av bl. a. hushållens bostadskostnader. Uppgifterna i denna del skall också användas för kvalitetskontroll av de uppgifter som lämnats i totalundersökningen.

Resultat

Uppgifter från folkräkningen 1965 om befolkningens fördelning på landsbygd och städer resp. glesbygd och tätort har sammanställts i *tab. 15* och *tab. 17*, medan folkmängdens fördelning på större åldersgrupper inom olika län belyses i *tab. 16*.

Av redovisade uppgifter framgår bl. a. att landsbygdsbefolkningens andel av den totala befolkningen minskat från 87 % år 1870 till 46 % år 1965. Endast något mer än en femtedel av befolkningen var sistnämnda år bosatt i egentlig glesbygd.

I *tab. 18* redovisas vissa uppgifter från den utökade arbetskraftsundersökningen 1967. Av tabellen framgår att totalt cirka 11 % av den förvärvsarbetande befolkningen var sysselsatt inom jordbruk,

Tab. 15. Folkmängdens fördelning på städer och landsbygd år 1965

Område	Städer			Landsbygd			Hela folkmängden		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län	485 368	535 593	1 020 961	181 244	176 192	357 436	666 612	711 785	1 378 397
Uppsala »	49 140	53 923	103 063	41 781	38 857	80 638	90 921	92 780	183 701
Södermanlands »	77 836	78 807	156 643	43 322	40 537	83 859	121 158	119 344	240 502
Östergötlands »	107 419	112 716	220 135	75 362	70 286	145 648	182 781	183 002	365 783
Jönköpings »	71 812	75 741	147 553	76 871	71 379	148 250	148 683	147 120	295 803
Kronobergs »	19 883	21 474	41 357	64 303	58 507	122 810	84 186	79 981	164 167
Kalmar »	43 520	46 150	89 670	75 852	70 069	145 921	119 372	116 219	235 591
Gotlands »	8 199	9 169	17 368	18 979	17 404	36 383	27 178	26 573	53 751
Blekinge »	29 124	31 502	60 626	46 410	42 118	88 528	75 534	73 620	149 154
Kristianstads »	30 963	34 202	65 165	100 666	95 777	196 443	131 629	129 979	261 608
Malmöhus »	221 665	237 876	459 541	106 513	101 101	207 614	328 178	338 977	667 155
Hallands »	38 525	41 110	79 635	52 602	47 799	100 401	91 127	88 909	180 036
Göteborgs o. Bohus »	251 643	259 820	511 463	79 202	74 744	153 946	330 845	334 564	665 409
Älvsborgs »	78 009	84 026	162 035	117 279	110 836	228 115	195 288	194 862	390 150
Skaraborgs »	47 321	50 464	97 785	81 879	74 956	156 835	129 200	125 420	254 620
Värmlands »	55 739	58 774	114 513	89 520	83 104	172 624	145 259	141 878	287 137
Örebro »	73 789	77 352	151 141	60 295	56 553	116 848	134 084	133 905	267 989
Västmanlands »	74 638	73 863	148 501	52 431	48 238	100 669	127 069	122 101	249 170
Kopparbergs »	44 486	46 062	90 548	98 277	93 268	191 545	142 763	139 330	282 093
Gävleborgs »	63 867	65 683	129 550	83 917	79 114	163 031	147 784	144 797	292 581
Västernorrlands »	55 982	57 895	113 877	84 135	79 285	163 420	140 117	137 180	277 297
Jämtlands »	12 126	13 472	25 598	55 093	50 355	105 448	67 219	63 827	131 046
Västerbottens »	38 662	40 575	79 237	80 480	73 706	154 186	119 142	114 281	233 423
Norrbottnens »	45 113	44 605	89 718	88 530	81 170	169 700	133 643	125 775	259 418
<i>Hela riket</i>									
1965.....	2 024 829	2 150 854	4 175 683	1 854 943	1 735 355	3 590 298	3 879 772	3 886 209	7 765 981
1960.....	1 862 705	1 998 815	3 861 520	1 875 991	1 757 618	3 633 609	3 738 696	3 756 433	7 495 129
1950.....	1 567 120	1 711 184	3 278 304	1 939 322	1 824 203	3 763 525	3 506 442	3 535 387	7 041 829
1945.....	1 325 705	1 481 535	2 807 240	1 994 272	1 872 237	3 866 509	3 319 977	3 353 772	6 673 749
1940.....	1 111 210	1 269 702	2 380 912	2 048 918	1 941 602	3 990 520	3 160 128	3 211 304	6 371 432
1930.....	919 697	1 076 178	1 995 875	2 101 151	2 045 165	4 146 316	3 020 848	3 121 343	6 142 191
1920.....	811 354	931 757	1 743 111	2 086 902	2 074 476	4 161 378	2 898 256	3 006 233	5 904 489
1910.....	631 472	736 128	1 367 600	2 067 257	2 087 546	4 154 803	2 698 729	2 823 674	5 522 403
1900.....	507 780	596 171	1 103 951	1 998 656	2 033 834	4 032 490	2 506 436	2 630 005	5 136 441
1890.....	410 693	489 005	899 698	1 906 494	1 978 789	3 885 283	2 317 187	2 467 794	4 784 981
1880.....	313 423	377 008	690 431	1 901 820	1 973 417	3 875 237	2 215 243	2 350 425	4 565 668
1870.....	244 081	295 568	539 649	1 772 572	1 856 304	3 628 876	2 016 653	2 151 872	4 168 525

Tab. 16. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper år 1965

Län	Män			
	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
<i>Glesbygd¹</i>				
Stockholms stad o. län.....	6 787	12 407	9 208	5 466
Uppsala »	4 482	8 017	6 094	3 646
Södermanlands »	5 597	9 788	7 624	4 470
Östergötlands »	8 529	15 168	12 368	7 175
Jönköpings »	7 776	13 977	11 633	7 362
Kronobergs »	5 675	11 352	10 310	6 936
Kalmar »	7 284	14 056	12 419	7 589
Gotlands »	3 238	5 380	4 052	2 435
Blekinge »	3 848	8 202	7 130	4 378
Kristianstads »	8 431	16 827	13 885	7 802
Malmöhus »	10 793	19 582	15 451	8 300
Hallands »	7 338	13 698	10 384	5 898
Göteborgs o. Bohus »	6 974	13 187	10 334	6 650
Älvsborgs »	10 996	21 690	17 605	11 203
Skaraborgs »	10 698	19 119	15 491	9 549
Värmlands »	9 816	18 737	16 203	9 823
Örebro »	5 514	10 395	9 021	5 498
Västmanlands »	4 548	8 321	6 619	3 750
Kopparbergs »	6 346	12 037	10 431	6 351
Gävleborgs »	7 265	14 386	12 160	7 021
Västernorrlands »	8 361	16 959	14 034	7 793
Jämtlands »	6 564	12 536	10 544	6 517
Västerbottens »	10 609	19 210	14 840	7 065
Norrbottnens »	8 764	16 548	10 978	4 940
Hela riket	176 233	331 579	268 818	157 617
<i>All bebyggelse</i>				
Stockholms stad o. län.....	140 528	298 044	166 288	61 752
Uppsala »	20 368	38 602	20 937	11 014
Södermanlands »	26 660	49 639	30 484	14 375
Östergötlands »	38 726	74 250	47 710	22 095
Jönköpings »	32 609	59 426	38 502	18 146
Kronobergs »	17 161	33 066	21 963	11 996
Kalmar »	24 602	46 154	32 218	16 398
Gotlands »	6 361	10 494	6 751	3 572
Blekinge »	15 475	31 194	19 320	9 545
Kristianstads »	27 294	52 323	33 991	18 021
Malmöhus »	67 935	139 164	83 231	37 848
Hallands »	19 519	36 227	23 657	11 724
Göteborgs o. Bohus »	69 927	141 899	83 302	35 717
Älvsborgs »	41 802	78 472	50 788	24 226
Skaraborgs »	27 764	50 531	33 209	17 696
Värmlands »	29 594	56 456	39 568	19 641
Örebro »	27 303	53 552	36 463	16 766
Västmanlands »	28 717	55 102	30 640	12 610
Kopparbergs »	30 401	55 593	38 294	18 475
Gävleborgs »	30 602	58 899	39 236	19 047
Västernorrlands »	29 074	56 380	37 108	17 555
Jämtlands »	13 863	25 255	18 301	9 800
Västerbottens »	26 925	49 266	30 140	12 811
Norrbottnens »	33 270	58 662	30 361	11 350
Hela riket	826 480	1 608 650	992 462	452 180

¹ Som tätort har i allmänhet räknats alla hussamlingar med minst 200 invånare, såvida avstän-glesbygd.

Kvinnor				Summa			
0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
6 289	10 429	8 141	5 275	13 076	22 836	17 349	10 741
4 069	6 737	5 321	3 389	8 551	14 754	11 415	7 035
5 365	8 390	6 709	4 013	10 962	18 178	14 333	8 483
7 855	12 819	11 007	6 485	16 384	27 987	23 375	13 660
7 376	11 642	10 347	6 826	15 152	25 619	21 980	14 188
5 377	8 699	8 651	6 271	11 052	20 051	18 961	13 207
6 826	11 280	10 841	6 921	14 110	25 336	23 260	14 510
3 056	4 346	3 741	2 449	6 294	9 726	7 793	4 884
3 594	6 335	6 250	4 181	7 442	14 537	13 380	8 559
8 108	13 235	12 051	7 580	16 539	30 062	25 936	15 382
9 933	16 688	13 551	8 128	20 726	36 270	29 002	16 428
6 803	11 331	8 876	5 610	14 141	25 029	19 260	11 508
6 295	10 637	9 388	6 612	13 269	23 824	19 722	13 262
10 438	17 443	15 853	11 125	21 434	39 133	33 458	22 328
9 868	15 450	13 461	8 770	20 566	34 569	28 952	18 319
8 953	15 723	14 325	9 455	18 769	34 460	30 528	19 278
5 266	8 629	8 055	5 026	10 780	19 024	17 076	10 524
4 307	6 669	5 653	3 502	8 855	14 990	12 272	7 252
5 717	10 093	9 612	6 020	12 063	22 130	20 043	12 371
6 847	11 732	10 804	6 863	14 112	26 118	22 964	13 884
7 957	13 743	12 951	7 465	16 318	30 702	26 985	15 258
6 002	10 055	9 010	5 782	12 566	22 591	19 554	12 299
9 903	15 703	12 598	6 148	20 512	34 913	27 438	13 213
8 412	12 829	9 506	4 388	17 176	29 377	20 484	9 328
164 616	270 637	236 702	148 284	340 849	602 216	505 520	305 901
133 717	295 994	187 046	95 028	274 245	594 038	353 334	156 780
19 113	38 434	21 750	13 483	39 481	77 036	42 687	24 497
25 157	47 416	30 207	16 564	51 817	97 055	60 691	30 939
36 731	72 093	48 022	26 156	75 457	146 343	95 732	48 251
30 917	58 163	37 499	20 541	63 526	117 589	76 001	38 687
16 350	30 885	20 156	12 590	33 511	63 951	42 119	24 586
23 457	43 825	30 987	17 950	48 059	89 979	63 205	34 348
5 964	9 885	6 735	3 989	12 325	20 379	13 486	7 561
14 611	28 717	18 898	11 394	30 086	59 911	38 218	20 939
26 187	49 305	33 156	21 331	53 481	101 628	67 147	39 352
64 389	135 779	88 420	50 389	132 324	274 943	171 651	88 237
18 344	34 412	22 717	13 436	37 863	70 639	46 374	25 160
65 685	135 816	87 373	45 690	135 612	277 715	170 675	81 407
39 196	76 288	51 134	28 244	80 998	154 760	101 922	52 470
26 156	47 997	31 741	19 526	53 920	98 528	64 950	37 222
27 981	53 969	38 442	21 486	57 575	110 425	78 010	41 127
26 244	51 988	36 040	19 633	53 547	105 540	72 503	36 399
27 185	51 385	28 998	14 533	55 902	106 487	59 638	27 143
28 455	52 832	37 390	20 653	58 856	108 425	75 684	39 128
28 983	55 293	38 780	21 741	59 585	114 192	78 016	40 788
27 434	53 318	36 700	19 728	56 508	109 698	73 808	37 283
12 905	24 127	16 809	9 986	26 768	49 382	35 110	19 786
25 581	47 658	28 023	13 019	52 506	96 924	58 163	25 830
31 306	54 162	28 175	12 132	64 576	112 824	58 536	23 482
782 048	1 549 741	1 005 198	549 222	1 608 528	3 158 391	1 997 660	1 001 402

det mellan husen normalt icke överstigit 200 meter. Övriga områden har i regel hänförs till

Tab. 17. Folkmängd i glesbygd och tätort¹ år 1965

Län	Glesbygd				Tätort				Folkmängd i glesbygd i procent av hela folkmängden
	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	
Stockholms stad o. län	55 164	493	8 345	64 002	213 260	88 519	1 012 616	1 314 395	4,6
Uppsala »	39 314	643	1 798	41 755	37 076	3 605	101 265	141 946	22,7
Södermanlands »	44 597	2 151	5 208	51 956	32 550	4 561	151 435	188 546	21,6
Östergötlands »	69 717	3 161	8 528	81 406	42 031	30 739	211 607	284 377	22,3
Jönköpings »	64 506	4 323	8 110	76 939	52 320	27 101	139 443	218 864	26,0
Kronobergs »	49 491	12 555	1 225	63 271	28 971	31 793	40 132	100 896	38,5
Kalmar »	71 615	3 161	2 440	77 216	54 758	16 387	87 230	158 375	32,8
Gotlands »	27 560	742	395	28 697	6 279	1 802	16 973	25 054	53,4
Blekinge »	42 759	230	929	43 918	36 776	8 763	59 697	105 236	29,4
Kristianstads »	76 037	8 985	2 897	87 919	68 003	43 418	62 268	173 689	33,6
Malmöhus »	92 654	6 304	3 468	102 426	72 213	36 443	456 073	564 729	15,4
Hallands »	67 794	64	2 080	69 938	29 323	3 220	77 555	110 098	38,8
Göteborgs o. Bohus »	65 427	—	4 650	70 077	88 519	—	506 813	595 332	10,5
Älvsborgs »	105 848	4 106	6 399	116 353	93 139	25 022	155 636	273 797	29,8
Skaraborgs »	91 672	6 407	4 327	102 406	42 760	15 996	93 458	152 214	40,2
Värmlands »	83 770	12 059	7 206	103 035	43 506	33 289	107 307	184 102	35,9
Örebro »	40 100	7 156	10 148	57 404	28 699	40 893	140 993	210 585	21,4
Västmanlands »	35 953	2 089	5 327	43 369	39 686	22 941	143 174	205 801	17,4
Kopparbergs »	62 627	1 487	2 493	66 607	105 667	21 764	88 055	215 486	23,6
Gävleborgs »	65 136	3 043	8 899	77 078	84 701	10 151	120 651	215 503	26,3
Västernorrlands »	77 899	1 245	10 119	89 263	69 380	14 896	103 758	188 034	32,2
Jämtlands »	65 521	1 030	459	67 010	28 634	10 263	25 139	64 036	51,1
Västerbottens »	78 911	9 129	8 036	96 076	51 254	14 892	71 201	137 347	41,2
Norrbottnens »	72 769	590	3 006	76 365	92 751	3 590	86 712	183 053	29,4
Hela riket	1 546 841	91 153	116 492	1 754 486	1 442 256	510 048	4 059 191	6 011 495	22,6

¹ Se not till tab. 16.

Tab. 18. Förfärsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förfärsarbetande befolkningen år 1967

Område	Antal inom jordbruk, skogsbruk m. m. förfärsarbetande personer				Inom jordbruk, skogsbruk m. m. förfärsarbetande personer i procent av totala antalet förfärsarbetande
	Jordbruk	Skogsbruk	Summa ¹	Därav kvinnor	
Län					
Stockholms stad o. län	11 800	800	12 900	2 200	1,9
Uppsala »	6 900	1 700	8 700	2 200	10,4
Södermanlands »	9 900	1 100	11 500	1 800	10,8
Östergötlands »	13 400	2 400	15 800	2 900	10,0
Jönköpings »	15 300	1 500	16 800	4 700	12,4
Kronobergs »	12 300	1 300	13 600	5 100	17,8
Kalmar »	13 600	2 900	16 500	3 500	17,3
Gotlands »	6 500	100	6 800	2 400	28,1
Blekinge »	6 900	600	8 300	2 500	12,7
Kristianstads »	19 000	1 500	20 900	6 700	18,2
Malmöhus »	25 800	600	26 800	8 700	8,5
Hallands »	12 300	600	13 200	3 500	16,0
Göteborgs o. Bohus »	9 000	700	12 700	2 000	4,2
Älvsborgs »	22 800	1 700	24 500	6 300	12,9
Skaraborgs »	20 500	1 100	21 600	3 900	19,4
Värmlands »	14 900	5 700	20 700	5 800	16,3
Örebro »	9 100	3 000	12 100	2 300	10,5
Västmanlands »	8 500	1 800	10 300	2 400	9,4
Kopparbergs »	9 300	5 800	15 100	4 800	12,4
Gävleborgs »	10 400	6 500	17 400	4 600	13,7
Västernorrlands »	12 500	4 300	16 800	5 400	14,5
Jämtlands »	9 700	5 800	15 600	3 100	28,6
Västerbottens »	12 300	6 100	18 400	5 400	19,7
Norrbottens »	7 700	6 000	13 700	2 100	12,9
Hela riket					
1967	300 400	63 600	370 700	94 300	10,6
1966	314 200	72 100	393 900	103 600	11,4
1965 ²	332 139	67 253	407 560	492 518	11,8
1960 ³	354 228	83 264	446 952	438 865	13,8

¹ Inkl. förfärsarbetande befolkning inom fiske. — ² Enligt 1965 års folkräkning. — ³ Enligt 1960 års folkräkning. — ⁴ Se texten.

skogsbruk m. m. Då en del länsuppgifter är baserade på ett litet stickprov, kan slumpfelen i vissa fall vara avsevärda. Som jämförelse lämnas för 1965 och 1960 motsvarande uppgifter från folkräkningarna dessa år. Den stora ökningen av antalet kvinnor inom jordbruket sedan 1960 sammanhänger med varierande klassificeringsprinciper och motsvaras ej av någon faktisk uppgång.

Övrig publicering

I publikationen Folk- och bostadsräkningen den 1 november 1965, I—IX (SOS) återfinns detaljerade resultat för bl. a. församlingar, kommuner och kommunblock. Av de i publikationen ingående nio banden har hittills de fem första givits ut.

Resultat från arbetskraftsundersökningen 1967 återfinns i Statistiska meddelanden V 1968:4.

3.2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Uppgifter om antalet i jordbruket sysselsatta personer infordrades även under 1967 i samband med statistiska centralbyråns jordbruksinventeringar. Dessutom inhämtades vid marsundersökningen uppgifter om totalantalet i jordbruket lejda arbetstimmar under 1966.

För inventeringarnas metodik etc. har en närmare redogörelse lämnats i kap. 2 (sid. 48), till vilken hänvisas.

Undersökningarnas innehåll

Undersökningarnas syfte är att ge en redovisning av totala antalet män och kvinnor över 15 år sysselsatta i jordbruket vid de olika undersökningstidpunkterna. I statistiken redovisas två huvudgrupper, nämligen dels brukaren och dennes familjemedlemmar, dels lejd arbetskraft. Den senare gruppen är i sin tur uppdelad på fast och tillfälligt anställda.

Enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet skall under rubriken »brukaren och dennes familjemedlemmar» redovisas endast brukaren, dennes maka och hemmavarande barn samt föräldrar. Som lejd arbetskraft betraktas sålunda även brukarens syskon, mågar, sonhustrur, barnbarn och ej hemmavarande barn, vilka på undersökningdagen mot avlöning utfört jordbruksarbete för brukaren. Några närmare anvisningar i övrigt för uppgiftslämnandet, t. ex. i fråga om avgränsningen i förhållande till hemsysslor, skogsarbete eller annat arbete som kan vara kombinerat med jordbruksarbete, lämnas inte.

En redovisning av antalet sysselsatta

vissa bestämda dagar påverkas i stor utsträckning av sådana faktorer som väderleksförhållanden, växtlighetens utveckling etc. Då detta är särskilt utpräglat beträffande den lejda arbetskraften, inhämtas i marsinventeringen (se ovan) även uppgift om totala antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående kalenderår.

Resultat

I tab. 19—21 ges vissa huvudresultat från undersökningarna 1967 rörande arbetskraften inom jordbruket. Av denna redovisning framgår bl. a. att *totalantalet sysselsatta* vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1967 var 42 500 (12 %) lägre än vid motsvarande undersökning 1966. Nedgången var störst för gruppen brukare jämte familjemedlemmar (11 % för män och 18 % för kvinnor).

Antalet sysselsatta brukare (jämte familjemedlemmar) per 100 hektar åker — se tab. 20 — var liksom tidigare störst i den lägsta storleksgruppen (2—5 hektar åker) och avtog starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män rådde ett motsatt förhållande.

Antalet lejda arbetstimmar under 1966 var 4 % lägre än motsvarande antal för närmast föregående år, vilket framgår av följande tablå.

År	Totala antalet lejda arbetstimmar i milj.
1966	79,3
1965	82,9
1964	94,8
1963	100,2
1962	108,4

Tab. 19. Antal i jordbruket den 1 juni 1967 sysselsatta personer över 15 år

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Produktionsområden								
Götalands södra slättbygder	13 249	8 074	4 238	654	3 264	3 456	20 751	12 184
» mellanbygder...	15 637	9 699	2 994	514	1 343	1 495	19 974	11 708
» norra slättbygder	18 082	10 593	3 111	440	1 216	134	22 409	11 167
Svealands slättbygder	20 725	11 959	5 432	594	1 389	197	27 546	12 750
Götalands skogsbygder ...	50 790	31 894	3 084	1 406	2 248	520	56 122	33 820
Mellersta Sveriges skogsb.	13 656	8 905	1 186	309	692	85	15 534	9 299
Nedre Norrland	13 687	10 281	394	198	555	150	14 636	10 629
Övre Norrland	12 762	10 364	188	193	433	195	13 383	10 752
Riksområden								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	67 693	40 325	15 776	2 202	7 212	5 282	90 681	47 809
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	64 446	40 799	4 269	1 715	2 940	605	71 655	43 119
Norra Sverige	26 449	20 645	582	391	988	345	28 019	21 381
Hela riket								
1967.....	158 588	101 769	20 627	4 308	11 140	6 232	190 355	112 309
1966.....	179 090	123 620	22 370	4 430	10 410	5 250	211 870	133 300
1965.....	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
1964.....	208 530	151 680	26 450	6 680	15 660	9 330	250 640	167 690
1963.....	228 250	166 090	28 220	6 290	18 220	11 170	274 690	183 550

I tab. 21 har gjorts en sammanställning över antalet i jordbruket sysselsatta personer den 3 oktober 1966 samt 1 mars, 1 juni och 2 oktober 1967. Resultaten visar att gruppen brukare jämte familjemedlemmar minskade med cirka 53 300 (18 %) från oktober 1966 till oktober 1967. Av den lejda arbetskraften var antalet fast anställda ungefär oförändrat under

perioden medan antalet tillfälligt anställda varierade starkt.

Övrig publicering

Resultaten från 1967 års arbetskraftsundersökningar finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1967:40 (undersökningen i mars), 1967:49 (juni) samt 1968:5 (oktober).

Tab. 20. Antal i jordbruket den 1 juni 1967 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Storleksgrupp, hektar åker	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Antal sysselsatta</i>								
2,1— 5,0 hektar	22 386	16 929	332	373	593	393	23 311	17 695
5,1— 10,0 »	43 118	28 777	527	1 056	1 362	314	45 007	30 147
10,1— 20,0 »	44 537	28 811	1 535	1 185	2 173	1 382	48 245	31 378
20,1— 30,0 »	21 213	13 622	1 694	614	1 624	1 099	24 531	15 335
30,1— 50,0 »	16 482	9 500	3 037	425	2 097	1 031	21 616	10 956
50,1—100,0 »	8 639	3 611	4 795	293	1 843	1 171	15 277	5 075
Över 100,0 »	2 213	519	8 707	362	1 448	842	12 368	1 723
Summa	158 588	101 769	20 627	4 308	11 140	6 232	190 355	112 309
<i>Antal sysselsatta per 100 hektar åker</i>								
2,1— 5,0 hektar	13,0	9,8	0,2	0,2	0,3	0,2	13,5	10,2
5,1— 10,0 »	10,8	7,2	0,1	0,2	0,3	0,1	11,2	7,5
10,1— 20,0 »	7,0	4,5	0,2	0,2	0,4	0,2	7,6	4,9
20,1— 30,0 »	4,6	3,0	0,4	0,1	0,4	0,2	5,4	3,3
30,1— 50,0 »	3,1	1,8	0,6	0,1	0,4	0,2	4,1	2,1
50,1—100,0 »	1,9	0,8	1,0	0,1	0,4	0,2	3,3	1,1
Över 100,0 »	0,5	0,1	2,1	0,1	0,3	0,2	2,9	0,4
Totalt	5,1	3,3	0,7	0,1	0,4	0,2	6,2	3,6

Tab. 21. Antal i jordbruket den 3 oktober 1966, 1 mars, 1 juni och 2 oktober 1967 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Oktober 1966	179 140	122 880	22 420	4 210	11 160	9 290	212 720	136 380
Mars 1967	169 320	117 170	20 210	4 030	6 620	1 730	196 150	122 930
Juni »	158 590	101 770	20 630	4 310	11 140	6 230	190 360	112 310
Oktober »	149 500	99 260	21 060	4 330	11 300	8 830	181 860	112 420

3.3. Löneförhållandena för lantarbetare

Inledning

Officiella uppgifter rörande lantarbetarlönerna har insamlats alltsedan 1911. Ifrågasvarande statistik som tidigare utarbetats av socialstyrelsen överfördes den 1 juli 1963 till statistiska centralbyrån.

De i föreliggande redogörelse införda uppgifterna avser i huvudsak inkomståret 1966.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Till undersökningen av lantarbetarnas löneförhållanden 1954 begärdes uppgifter från 4 324 brukningsenheter med över 2 hektar åker, uttagna genom systematiskt urval ur statistiska centralbyråns primärmaterial till 1954 års arealinventering. Vid de för åren 1955—1966 utförda undersökningarna har i huvudsak samma urval av brukningsenheter som för 1954 års undersökning använts. Enligt särskilda regler har dock vissa enheter sedermera uteslutits från det ursprungliga urvalet. I följande tabell redovisas uppgiftsmaterialets omfattning för undersökningen avseende inkomståret 1966.

Storleksgrupp (hektar åker)	Antal uttagna brukningsenheter	Bortfall (procent)
2—10	797	27,0
10—20	890	24,5
20—50	906	28,7
Över 50	1 010	36,1
Summa	3 603	29,4

Lejd arbetskraft hade under året anlitats vid 766 av de brukningsenheter för vilka uppgift inkommit. Totalt redovisades för

dessa brukningsenheter cirka 2 500 arbetare.

Blankett, definitioner m. m.

Liksom tidigare begärdes vid 1966 års undersökning uppgifter om arbetstid och löner för lejda arbetare (exkl. brukarens familjemedlemmar). Skogsarbetare, trädgårdsarbetare och arbetare vid maskinstationer skulle ej redovisas. Av lantarbetare utfört skogsarbete skulle medräknas endast om det utförts mot samma lön som jordbruksarbetet.

Särskilda uppgifter inhämtades om hur den kontanta lönen för ackordsarbete fördelats på olika slag av ackordsarbete. »Fria naturprodukter» — t. ex. mjölk eller bränsle — skulle av uppgiftslämnaren värderas enligt gällande marknadspriser. För fritt logi, fri bostad, fri kost etc. skulle anges under vilken tidsperiod respektive förmån åtnjutits.

Blanketterna utsändes direkt till de berörda brukarna, medan insamlingen skedde under medverkan av hushållningssällskapen i respektive län.

Resultatberäkning

Användbara blanketter inkom för 2 545 brukningsenheter. Dessa fördelades vid bearbetningen på fyra storleksgrupper med ledning av uppgifter om brukningsenheternas areal vid 1954 års inventering. För varje redovisad arbetare överfördes flertalet uppgifter från blanketten till ett hålkort. Innan hålkortsmassan användes för bearbetning mångfaldigades hålkorten i de tre mindre storlekssklasserna, så att antalet hålkort inom varje klass blev lika med det antal arbetare, för vilka upp-

Tab. 23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Årsförtjänst, kronor			
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
Arbetare utan naturaförmåner				
Egentliga lantarbetare m. k.	16 691	15 500	16 290	17 720
Traktorförare m. k.	17 493	16 190	17 340	18 600
Djurskötare m. k.	20 460	17 820	19 860	22 810
Samtliga arbetare (oavsett löneform)				
..... m. k.	18 880	16 520	18 430	20 690
..... u. k.	11 770	7 030	12 290	15 510
Totalt	16 839	14 580	17 310	19 880
Rättare m. k.	20 975	18 880	20 580	22 120
Egentliga lantarbetare m. k.	15 925	15 000	16 160	17 560
Traktorförare m. k.	17 512	16 200	17 420	18 610
Djurskötare m. k.	20 100	17 790	19 860	22 310

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 22.

dagar under året hos den arbetsgivare som lämnat uppgifterna.

Vid bearbetningen av materialet värderades förmånen av fritt logi och fri bostad med användande av de i gällande kollektivavtal föreskrivna nyttjanderättsavgifterna.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1966 års undersökning redovisas i tab. 22—26.

I tab. 22 lämnas uppgifter om timförtjänsternas genomsnittliga storlek för lantarbetare i åldern 18—64 år samt om timförtjänsternas spridning. Motsvarande uppgifter beträffande årsförtjänsterna redovisas i tab. 23. Tab. 24 innehåller data om genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning inom olika storleksgrupper av jordbruk. I tab. 25 och tab. 26 redogörs för förtjänsternas

sammansättning. Tab. 27 slutligen visar utvecklingen av de genomsnittliga lantarbetarförtjänsterna under perioden 1962—1966.

Av tabelluppgifterna framgår bl. a. att den genomsnittliga timförtjänsten för män steg med 10 % från 1965 till 1966. Vidare noteras att den genomsnittliga timförtjänsten 1966 för gruppen manliga egentliga lantarbetare (utan naturaförmåner) var cirka 29 % högre på brukningsenheter med kollektivavtal än på brukningsenheter utan sådant avtal.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningsmetodiken samt för resultaten avseende inkomståret 1966 har lämnats i Statistiska meddelanden Am 1968:8 samt i Löner 1966, Del II (SOS).

Tab. 24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Storleksgrupp (hektar åker); kategori	Timförtjänst, öre				Årsförtjänst, kronor		
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ³	Övre kvartil ²	Undre kvartil ²	Median ³	Övre kvartil ²
Brukningenheter med 2—20 hektar dker							
Samtliga arbetare (oavsett yrke) u. k.	457	500	600	750	..	..	..
Egentliga lantarbetare . . u. k.	455	500	594	750	..	..	..
Brukningenheter med 20—50 hektar dker							
Samtliga arbetare (oavsett yrke) m. k.	769	645	714	804	..	..	..
.. u. k.	605	575	658	750	..	..	..
Egentliga lantarbetare . . . u. k.	591	579	660	748	..	..	..
Brukningenheter med över 50 hektar dker							
Samtliga arbetare (oavsett yrke) m. k.	839	760	808	882	16 810	18 520	20 720
.. u. k.	736	595	732	815	..	..	..
Rättare m. k.	928	850	908	963	18 760	20 230	22 410
Egentliga lantarbetare . . . m. k.	759	700	754	802	15 410	16 240	17 500
.. u. k.	702	556	668	775	..	..	..
Traktorförare m. k.	810	765	797	840	16 340	17 430	18 600
Ladugårdsförmän m. k.	1 000	906	1 004	1 109	..	..	..
Djurskötare m. k.	869	818	861	949	18 140	19 950	22 340
Specialarbetare m. k.	862	807	857	901	..	..	..

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 22.**Tab. 25. Timförtjänsternas sammansättning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)**

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Total genomsnittlig timförtjänst ¹ , öre	Därav (öre)					
		Kontant tidlön ² (exkl. övertidstillägg)	Övertidstillägg	Kontant semesterlön och semesterersätt.	Permitteringslön	Provisioner och övr. kontanta ersätt.	Naturaförmånernas värde
Rättare m. k.	937	826	27	61	—	16	7
Egentliga lantarbetare . . . m. k.	747	662	10	52	0	12	11
.. u. k.	545	463	1	17	—	1	64
Traktorförare m. k.	808	722	21	60	0	3	2
.. u. k.	714	671	4	20	—	—	19
Ladugårdsförmän m. k.	1 004	841	14	74	—	70	5
Djurskötare m. k.	853	742	11	67	—	22	10
Specialarbetare m. k.	862	745	25	61	—	16	2

¹ Se texten. — ² Här ingår grundlön, ackordskompensation vid ersättartjänstgöring på sön- och helgdagar, vid förberedelse- och avslutningsarbete samt vid annat övertidsarbete, skifttillägg, tillägg för oekväm arbetstid och månadstillägg för skolad rättare, reparatör eller skolad djurskötare i förmansställning.

Tab. 26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1966 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

Avser arbetare med kollektivavtal

Kategori	Total genom- snittlig års- förtjänst ¹ , kronor	Därav (kronor)					
		Kontant tidlön ² (inkl. över- tidstillägg)	Kontant ackordslön	Kontant semester- lön och semester- ersättn.	Permitte- ringslön	Provisioner och övr. kontanta ersättn.	Naturaför- månernas värde
Rättare	20 975	18 893	186	1 327	—	350	218
Egentliga lantarbetare	15 925	14 190	55	1 062	—	230	388
Traktorförare	17 512	15 997	178	1 241	5	52	38
Djurskötare	20 100	16 608	1 359	1 364	—	580	189

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 25.**Tab. 27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1962—1966 för lantarbetare i åldern 18—64 år**

År	Män										Kvinnor	
	Oavsett löneform		Egentliga lantarbetare utan naturaformåner		Djurskötare utan naturaformåner		Egentliga lantarbetare med fri kost		Egentliga lantarbetare m. kost o. logi		Oavsett löneform	
	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹
Timförtjänster, öre												
1966	752	265	687	245	857	277	531	199	..	..	..	..
1965	686	242	656	234	766	248	463	173	459	198	..	..
1964	627	221	585	209	712	230	490	184	397	171	..	..
1963	584	206	552	197	639	207	428	160	397	171	405	219
1962	531	187	500	179	583	189	413	155	366	158	399	216
Årsförtjänster, kronor												
1966	16 839	250	14 919	222	20 320	253	..	..	..	..	..	..
1965	14 911	221	13 311	198	17 933	223	..	..	..	..	..	..
1964	13 848	206	13 695	204	16 782	209	..	..	..	..	..	..
1963	12 902	191	12 550	187	15 461	192	..	..	7 024	143	..	..
1962	11 819	175	11 243	167	14 163	176	..	..	7 131	145	..	..

¹ År 1954 = 100.

3.4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk

Inledning

Statistiska centralbyrån — tidigare arbetsmarknadsstyrelsen — utför varje år i februari, maj, augusti och november särskilda undersökningar rörande sysselsättningen inom det enskilda skogsbruket. Dessa undersökningar baseras på uppgifter för ett slumpmässigt urval av brukningsenheter i RLFs jordbruksregister (se sid. 35).

Undersökningarnas genomförande

Omfattning m. m.

I det ursprungliga urvalet (uttaget år 1957), ingick sammanlagt 6 010 brukningsenheter, motsvarande en tjuogoåttondel av de i RLF-registret medtagna enheterna med minst 25 hektar skogsmark i norra Sverige och med minst 10 hektar skogsmark i mellersta och södra Sverige. Av de ursprungligen uttagna brukningsenheterna har en del enheter på grund av olika slags förändringar, t. ex. sammanslagning med andra brukningsenheter eller uppdelning på flera enheter, borttagits ur undersökningsurvalet. För åren 1963—1967 har totalantalet uppgiftslämnare vid undersökningarna varierat mellan 5 300 och 5 800.

Innehåll

På särskilda blanketter, vilka utsänds direkt till uppgiftslämnarna, skall vid varje undersökningstillfälle uppgifter lämnas om sysselsättningen i skogsarbete för gårdens räkning under en viss angiven

vecka. Uppgifterna skall avse antalet dagsverken som utförts på gårdens skogsareal beträffande leverans- och husbehovsvirke samt skogsvård och andra skogsarbeten (som ett dagsverke räknas 6 à 8 timmars arbetsdag). Skilda uppgifter anges för å ena sidan skogsägaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, å andra sidan fast och tillfälligt lejd arbetskraft.

Resultatberäkning

Vid bearbetningen multipliceras de redovisade uppgifterna om antalet dagsverken med talet 28, dvs. med inverterade värdet av den ursprungliga urvalskvoten.

Resultat

I *tab. 28* redovisas resultat från undersökningarna för åren 1963—1967. Av uppgifterna framgår bl. a. att antalet dagsverken totalt sett, som utförts under respektive mätveckor, varierar starkt under året.

Antalet dagsverken var lägst i augusti under samtliga år och högst i februari alla år utom 1966, då det högsta antalet redovisas i november.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna rörande sysselsättningen inom enskilt skogsbruk redovisas i Statistiska meddelanden. Uppgifter från 1967 års undersökningar finns publicerade i Statistiska meddelanden Am 1968:11.

Tab. 28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1963—1967: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken

Vecka	Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av lejd arbetskraft				Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av skogsägarna och deras familjemedlemmar				Summa dagsverken, i 1 000-tal			
	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ¹	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ¹	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sve-rige ¹	Meller-sta Sve-rige ¹	Norra Sverige	Hela riket
1967												
6—11 nov.	37	36	28	101	53	27	58	138	90	63	86	239
7—12 aug.	37	27	19	83	52	21	37	110	89	48	56	193
8—13 maj	60	43	30	133	57	29	56	142	117	72	86	275
13—18 febr.	78	54	29	161	129	61	51	241	207	115	80	402
1966												
7—12 nov.	42	44	35	121	70	40	80	190	112	84	115	311
8—13 aug.	34	29	16	79	54	25	39	118	88	54	55	197
9—14 maj	54	37	31	122	63	32	55	150	117	69	86	272
7—12 febr.	35	33	21	89	61	22	43	126	96	55	64	215
1965												
8—13 nov.	43	44	38	125	52	32	80	164	95	76	118	289
9—14 aug.	33	27	23	83	41	17	37	95	74	44	60	178
10—15 maj	60	44	25	129	58	25	54	137	118	69	79	266
8—13 febr.	102	78	45	225	157	75	80	312	259	153	125	537
1964												
9—14 nov.	49	52	40	141	64	37	83	184	113	89	123	325
10—15 aug.	31	34	19	84	43	21	37	101	74	55	56	185
11—16 maj	58	45	29	132	50	26	47	123	108	71	76	255
10—15 febr.	85	82	45	212	162	76	87	325	247	158	132	537
1963												
11—16 nov.	47	40	29	116	61	33	75	169	108	73	104	285
12—17 aug.	30	29	17	76	47	19	39	105	77	48	56	181
13—18 maj	76	48	33	157	52	24	49	125	128	72	82	282
11—16 febr.	73	83	53	209	121	68	83	272	194	151	136	481

¹ Omfattar Götalands södra slättbygder, Götalands mellanbygder, Götalands skogsbygder samt Götalands norra slättbygder. — ² Omfattar Svealands slättbygder samt Svealands skogsbygder.

4. Fastigheter och byggnader

4.1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden

Inledning

Uppgifter över taxeringsutfallet (enligt taxeringsnämndernas beslut) sammanställs och publiceras årligen av statistiska

centralbyrån. I föreliggande avsnitt redovisas vissa data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt statistiken för taxeringsåret 1967. Ytterligare resul-

Tab. 29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1967

Område	Fastighet ägd av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse				Fastighet ägd av annan juri-familjestiftelse	
	Jordbruks-värde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruks-värde	Skogsvärde
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	400 384,0	131 587,0	30 624,5	562 595,5	124 284,1	82 648,1
Uppsala »	344 784,7	73 295,8	2 529,0	420 609,5	145 555,9	129 538,3
Södermanlands »	497 464,3	173 036,8	9 209,4	679 710,5	87 269,5	79 735,9
Östergötlands »	866 189,0	335 124,1	5 349,2	1 206 662,3	182 954,2	213 861,0
Jönköpings »	588 887,2	518 411,5	5 336,6	1 112 635,3	70 625,8	127 836,0
Kronobergs »	521 311,1	371 102,3	1 350,6	893 764,0	71 876,6	145 631,0
Kalmar »	645 699,6	467 352,7	3 905,8	1 116 958,1	97 194,0	155 718,6
Gotlands »	216 772,5	32 238,6	879,8	249 890,9	12 867,1	5 764,1
Blekinge »	299 514,7	119 150,5	8 808,4	427 473,6	23 695,3	20 109,3
Kristianstads »	1 168 243,7	141 449,9	9 757,5	1 319 451,1	122 701,8	44 077,1
Malmöhus »	1 836 346,1	34 724,8	10 162,6	1 881 233,5	371 638,4	13 907,1
Hallands »	709 378,9	108 751,3	12 049,9	830 180,1	60 692,9	26 049,9
Göteborgs o. Bohus »	381 648,2	67 637,4	20 055,2	469 340,8	58 540,5	19 868,2
Älvsborgs »	743 292,3	455 520,3	6 312,5	1 205 125,1	81 111,1	115 930,0
Skaraborgs »	925 369,8	204 437,4	3 676,0	1 133 483,2	139 864,8	91 021,9
Värmlands »	622 148,7	458 540,7	2 993,0	1 083 682,4	154 382,5	393 084,9
Örebro »	433 543,0	194 074,5	4 121,8	631 739,3	128 938,4	289 095,5
Västmanlands »	367 872,8	124 686,1	2 263,7	494 822,6	111 564,7	148 372,5
Kopparbergs »	508 640,3	336 941,7	4 500,4	850 082,4	107 962,1	504 347,7
Gävleborgs »	362 641,5	297 401,9	1 653,2	661 696,6	85 545,1	384 672,4
Västernorrlands »	347 835,7	231 821,1	2 756,9	582 413,7	46 391,0	322 142,5
Jämtlands »	304 773,9	182 967,8	1 244,8	488 986,5	76 575,0	249 864,6
Västerbottens »	544 203,0	230 290,5	3 598,7	778 092,2	48 296,3	357 532,8
Norrbottens »	376 206,3	123 428,2	2 825,9	502 460,4	47 750,7	269 881,7
<i>Hela riket</i>						
1967.....	14 013 151,3	5 413 972,9	155 965,4	19 583 089,6	2 458 277,8	4 190 691,1
1966 ¹	15 603 291,3	7 227 412,5	343 263,2	23 173 967,0	821 171,2	2 316 532,7
1965 ¹	15 619 134,3	7 242 394,7	362 805,0	23 224 334,0	809 461,3	2 320 553,1
1964 ¹	12 046 905,5	7 078 245,6	117 789,8	19 242 940,9	579 938,9	2 175 060,7
1963 ¹	12 058 923,9	7 078 625,2	126 981,6	19 264 530,7	582 422,3	2 176 145,6

¹ Åren 1963—1966 ingår i kolumnerna för »Fastighet ägd av fysisk person, oskift dödsbo eller familje-av annan juridisk person än oskift dödsbo eller familjestiftelse.»)

tat från taxeringsstatistiken finns intagna i kapitlet »Jordbruksekonomiska uppgifter» (sid. 233).

Fr. o. m. 1967 års särskilda fastighets-taxering tillämpas för första gången ADB-mässig redovisning av fastighetsbeståndet. Detta innebär bl. a. att stomme till fastighetslängd jämte avskrifter framställs distriktvis med datamaskin på de olika länsdatakontoren. De tidigare till

centralbyrån från de lokala skattemyndigheterna insända sammandragen över den av taxeringsnämnderna verkställda fastighetstaxeringen har därför ersatts av hålkort. Länsstyrelserna ombesörjer att hålkorten översänds till centralbyrån i enlighet med taxeringskungörelsen den 27 juni 1957 (Svensk författningssamling nr 513).

i 1 000-tal kronor

disk person än oskift dödsbo eller		Samtliga fastigheter			
Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruksvärde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa
74 305,7	281 237,9	524 668,1	214 235,1	104 930,2	843 833,4
15 708,2	290 802,4	490 340,6	202 834,1	18 237,2	711 411,9
8 201,9	175 207,3	584 733,8	252 772,7	17 411,3	854 917,8
16 526,6	413 341,8	1 049 143,2	548 985,1	21 875,8	1 620 004,1
8 432,0	206 893,8	659 513,0	646 247,5	13 768,6	1 319 529,1
2 681,3	220 188,9	593 187,7	516 733,3	4 031,9	1 113 952,9
4 054,2	256 966,8	742 893,6	623 071,3	7 960,0	1 373 924,9
872,1	19 503,3	229 639,6	38 002,7	1 751,9	269 394,2
3 752,7	47 557,3	323 210,0	139 259,8	12 561,1	475 030,9
6 201,8	172 980,7	1 290 945,5	185 527,0	15 959,3	1 492 431,8
15 033,7	400 579,2	2 207 984,5	48 631,9	25 196,3	2 281 812,7
4 659,3	91 402,1	770 071,8	134 801,2	16 709,2	921 582,2
34 196,5	112 605,2	440 188,7	87 505,6	54 251,7	581 946,0
13 816,0	210 857,1	824 403,4	571 450,3	20 128,5	1 415 982,2
4 281,5	235 168,2	1 065 234,6	295 459,3	7 957,5	1 368 651,4
1 672,9	549 140,3	776 531,2	851 625,6	4 665,9	1 632 822,7
8 301,8	426 335,7	562 481,4	483 170,0	12 423,6	1 058 075,0
4 055,7	263 992,9	479 437,5	273 058,6	6 319,4	758 815,5
5 931,5	618 241,3	616 602,4	841 289,4	10 431,9	1 468 323,7
9 460,7	479 678,2	448 186,6	682 074,3	11 113,9	1 141 374,8
3 480,1	372 013,6	394 226,7	553 963,6	6 237,0	954 427,3
697,1	327 136,7	381 348,9	432 832,4	1 941,9	816 123,2
1 564,1	407 393,2	592 499,3	587 823,3	5 162,8	1 185 485,4
3 118,0	320 750,4	423 957,0	393 309,9	5 943,9	823 210,8
251 005,4	6 899 974,3	16 471 429,1	9 604 664,0	406 970,8	26 483 063,9
69 506,0	3 207 209,9	16 424 462,5	9 543 945,2	412 769,2	26 381 176,9
71 065,2	3 201 079,6	16 428 595,6	9 562 947,8	433 870,2	26 425 413,6
21 347,1	2 776 346,7	12 626 844,4	9 253 306,3	139 136,9	22 019 287,6
21 334,5	2 779 902,4	12 641 346,2	9 254 770,8	148 316,1	22 044 433,1

stiftelse» även andra juridiska personer utom aktiebolag. (År 1967 redovisas dessa under »Fastighet ägd

Undersökningens genomförande

De senaste allmänna fastighetstaxeringarna har ägt rum 1957 och 1965. I fortsättningen kommer de att utföras vart femte år.

Under år då allmän fastighetstaxering icke sker skall i vissa fall s. k. särskild fastighetstaxering verkställas. De vanligaste fallen av dylik taxering är nytaxering av avstyckade tomter samt omtaxering av fastighet, vars värde genom ny-, till- eller ombyggnad väsentligt förhöjts. Om nytaxering icke ägt rum upptas vid taxeringen fastighetens värde till det vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen åsatta. Detta innebär att förändringarna år från år i fråga om fastighetsvärdena — bortsett från år då allmän taxering äger rum — blir förhållandevis små.

Resultat

I tab. 29 lämnas med fördelning på olika ägarekategorier uppgifter om de vid 1967 års fastighetstaxering åsatta värdena på jordbruksfastigheter. Enligt sammanställningen uppgick de skattepliktiga jordbruksfastigheternas sammanlagda taxeringsvärden 1967 till 26 483 milj. kronor, varav 19 583 milj. belöpte sig på fastig-

heter ägda av fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse. Jämfört med 1965, då den senaste allmänna fastighetstaxeringen utfördes, var 1967 års fastighetsvärden obetydligt högre. Sedan 1957, dvs. det år då närmast föregående allmänna taxering utförts, redovisas en ökning med 4 350 milj. kronor (19,7%).

Av det totala fastighetsvärdet 1967 (för skattepliktig jordbruksfastighet) utgjorde jordbruksvärdet 62 %, skogsvärdet 36 % samt tomt- och industrivärdet 2 %. Med jordbruksvärdet förstås fastighetens värde utom värdet av växande skog (skogsvärdet) och med tomt- och industrivärde det värde som fastigheten eller del därav äger utöver jordbruksvärdet och skogsvärdet, på grund av att till fastigheten hörande mark kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binärningar eller skogsbruk.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om taxeringsutfallet 1967 har redovisats i den av statistiska centralbyrån utgivna publikationen Skatte-taxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1967 (SOS).

4.2. Jordbruksfastigheternas priser**Inledning**

Statistiska centralbyrån upprättar årligen statistik över priser på jordbruksfastigheter för vilka lagfart sökts på grund av köp vid frivillig försäljning. En översyn av statistiken utfördes år 1965, varvid

systemet för uppgiftsinsamlingen lades om, medan statistikens innehåll i huvudsak var oförändrat. Bedömningen av vilka köp som skall medtas i statistiken, vilken tidigare helt gjorts av uppgiftslämnarna, fördelades mellan centralbyrån

Tab. 30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för åren 1965 och 1966 frivilligt försålda jordbruksfastigheter

Område	År 1965					År 1966				
	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹		Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹	
				Vägd	Ovägd				Vägd	Ovägd
Län										
Stockholms stad o. län	18	2 563,5	1 586,0	61,6	50,2	15	2 817,0	1 765,0	59,6	61,0
Uppsala »	32	3 183,1	2 197,4	44,9	39,7	20	3 592,0	2 057,8	74,6	62,5
Södermanlands »	77	9 446,8	6 188,3	52,7	66,3	45	5 980,0	3 213,7	86,1	91,7
Östergötlands »	109	13 526,4	9 332,2	44,9	44,5	110	17 067,5	9 248,3	84,5	85,4
Jönköpings »	98	11 799,9	7 322,2	61,2	57,3	57	9 711,9	5 252,0	84,9	80,7
Kronobergs »	72	6 687,4	4 350,8	53,7	60,2	80	7 182,5	4 025,3	78,4	79,8
Kalmar »	63	8 347,7	4 812,4	73,5	69,2	73	14 736,6	7 314,2	101,5	85,8
Gotlands »	35	1 932,0	1 379,2	40,1	54,8	22	1 367,5	858,7	59,3	76,9
Blekinge »	16	1 280,2	807,9	58,5	67,0	25	2 015,0	1 188,0	69,6	77,5
Kristianstads »	168	14 857,6	9 621,6	54,4	66,5	185	17 449,2	10 518,3	65,9	75,6
Malmöhus »	226	20 497,8	13 488,6	52,0	51,7	235	32 189,4	16 549,0	94,5	81,1
Hallands »	64	6 959,8	4 791,6	45,3	55,2	54	6 641,5	3 771,9	76,1	75,2
Göteborgs o. Bohus »	28	2 192,0	1 187,6	84,6	82,3	24	2 238,7	1 308,8	71,0	72,2
Älvsborgs »	157	12 219,9	8 516,4	43,5	47,7	158	13 782,5	8 338,1	65,3	69,5
Skaraborgs »	235	15 950,4	11 138,3	43,2	45,1	219	22 337,4	13 223,4	68,9	59,0
Värmlands »	118	6 965,7	4 759,4	46,4	49,3	89	6 549,5	3 982,4	64,5	69,2
Örebro »	90	5 672,0	3 786,8	49,8	49,2	81	6 332,7	3 928,2	61,2	59,6
Västmanlands »	42	5 267,5	3 591,5	46,7	51,1	31	3 092,0	2 083,1	48,4	56,3
Kopparbergs »	33	1 352,7	924,0	46,4	71,1	23	1 764,0	1 091,2	61,7	81,7
Gävleborgs »	46	2 311,9	1 714,9	34,8	44,3	68	3 013,9	2 091,8	44,1	45,4
Västernorrlands »	89	3 432,1	2 464,5	39,3	48,1	88	3 712,1	2 325,2	59,6	59,3
Jämtlands »	41	1 678,1	1 230,3	36,4	30,7	38	1 731,4	1 177,4	47,1	53,0
Västerbottens »	111	4 632,4	3 099,0	49,5	44,1	86	3 879,9	2 646,8	46,6	41,2
Norrbottens »	57	2 661,7	1 679,5	58,5	55,4	44	1 959,5	1 068,5	83,4	82,5
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder	196	22 607,8	15 075,6	50,0	52,8	196	31 402,2	16 753,4	87,4	73,1
» mellanbygder	211	16 598,9	10 819,0	53,4	54,7	201	20 346,7	12 044,1	68,9	73,7
» norra slättbygder	321	24 151,9	17 581,8	37,4	40,4	295	34 473,3	20 454,0	68,5	58,8
Svealands slättbygder	251	25 433,0	17 059,4	49,1	50,9	192	22 118,2	13 269,8	66,7	65,9
Götalands skogsbygder	511	50 338,8	31 587,9	59,4	63,4	498	56 059,9	29 992,3	86,9	83,8
Mellersta Sveriges skogsbygder	188	11 387,9	7 671,3	48,4	52,1	165	12 556,7	7 451,9	68,5	73,2
Nedre Norrland	174	7 418,5	5 275,6	40,6	48,6	190	8 212,1	5 259,8	56,1	58,8
Övre Norrland	173	7 481,8	4 899,8	52,7	47,9	133	5 974,6	3 806,8	56,9	54,8
Hela riket	2 025	165 418,6	109 970,4	50,4	52,6	1 870	191 143,7	109 032,1	75,3	70,3

¹ Se texten.

Tab. 31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1966 frivilligt försålda jordbruks-

Område	Taxeringsvärde, kronor						
	5 100—20 000				20 100—50 000		
	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹ , vägd	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län...	—	—	—	—	4	359,5	175,2
Uppsala »...	2	32,5	33,7	—3,6	3	256,0	116,8
Södermanlands »...	1	55,0	18,7	194,1	22	1 745,0	849,1
Östergötlands »...	13	438,2	197,5	121,9	32	2 108,0	1 096,5
Jönköpings »...	4	111,0	50,4	120,2	16	895,7	507,9
Kronobergs »...	15	446,6	232,0	92,5	40	2 498,7	1 413,3
Kalmar »...	9	304,0	137,4	121,3	21	1 245,0	717,7
Gotlands »...	11	306,5	170,1	80,2	7	420,0	241,8
Blekinge »...	6	177,5	84,4	110,3	11	564,5	343,0
Kristianstads »...	37	1 022,2	557,3	83,4	75	4 362,8	2 477,7
Malmöhus »...	28	754,7	429,5	75,7	98	5 674,7	3 284,6
Hallands »...	8	192,0	97,8	96,3	20	1 410,5	763,5
Göteborgs o. Bohus »...	2	70,0	27,1	158,3	12	663,2	461,4
Älvsborgs »...	34	863,9	467,2	84,9	64	3 486,5	2 183,5
Skaraborgs »...	62	1 390,0	833,4	66,8	75	4 129,8	2 690,5
Värmlands »...	17	470,2	237,7	97,8	49	2 636,2	1 615,0
Örebro »...	17	353,6	228,1	55,0	36	2 027,0	1 250,8
Västmanlands »...	7	175,0	94,6	85,0	11	565,0	368,8
Kopparbergs »...	4	118,0	41,3	185,7	10	682,0	386,3
Gävleborgs »...	28	631,6	417,2	51,4	29	1 218,2	872,0
Västernorrlands »...	43	1 009,7	607,2	66,3	38	1 734,4	1 195,0
Jämtlands »...	11	269,3	167,7	60,6	21	922,0	591,9
Västerbottens »...	24	509,5	379,7	34,2	51	2 188,4	1 605,0
Norrbottnens »...	22	467,6	264,8	76,6	18	1 100,9	579,0
<i>Hela riket</i>							
1966.....	405	10 168,6	5 774,8	76,1	763	42 894,0	25 786,3
1965.....	475	11 115,6	6 697,1	66,0	796	38 962,7	26 354,0

¹ Se texten.

och uppgiftslämnarna. Till följd av detta är uppgifterna från och med 1965 inte helt jämförbara med uppgifter för tidigare år.

Undersökningens genomförande

Statistiken grundar sig på lagfartsunderrettelser från inskrivningsdomarna, vilka kompletteras med uppgifter från taxeringslängderna om taxeringsvärde, areal, församling m. m. Statistiken omfattar i princip frivilliga köp av fastigheter taxerade som jordbruksfastighet. För att ett köp skall medtas i statistiken erfordras

dock att a) fastighetens taxeringsvärde överstiger 5 000 kronor, b) lagfart söktes inom sex månader från köpekontraktets datum, c) köpet inte avsevärt avviker från prisbildningen på normala, självständiga jordbruksfastigheter. Förvärv på exekutiv auktion, genom inlösen, expropriation eller annat s. k. exstinktivt fäng ingår enligt anvisningarna ej i redovisningen. Även vissa frivilliga köp, vilka inte kan anses representativa för prisbildningen på den allmänna fastighetsmarknaden, lämnas utanför statistiken. Hit hör exempelvis de s. k. släktköpen.

fastigheter: Fördelning efter taxeringsvärdet

Överprisprocent ¹ , vägd	50 100—100 000				Över 100 000			
	Antal köp	Köpeskillning, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹ , vägd	Antal köp	Köpeskillning, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överprisprocent ¹ , vägd
105,2	7	711,5	483,3	47,2	4	1 746,0	1 106,5	57,8
119,2	7	758,5	485,0	56,4	8	2 545,0	1 422,3	78,9
105,5	14	1 685,0	1 026,5	64,2	8	2 495,0	1 319,4	89,1
92,2	37	4 931,9	2 768,4	78,1	28	9 589,4	5 185,9	84,9
76,4	24	2 851,7	1 701,0	67,6	13	5 853,5	2 992,7	95,6
76,8	17	2 130,2	1 314,9	62,0	8	2 107,0	1 065,1	97,8
73,5	16	1 848,3	1 187,0	55,7	27	11 339,3	5 272,1	115,1
73,7	2	251,0	146,0	71,9	2	390,0	300,8	29,7
64,6	4	446,0	296,3	50,5	4	827,0	464,3	78,1
76,1	52	6 517,0	3 705,3	75,9	21	5 547,2	3 778,0	46,8
72,8	64	8 064,5	4 347,1	85,5	45	17 695,5	8 487,8	108,5
84,7	17	1 847,0	1 180,0	56,5	9	3 192,0	1 730,6	84,4
43,7	8	1 010,5	549,6	83,9	2	495,0	270,7	82,9
59,7	42	5 016,0	2 955,7	69,7	18	4 416,1	2 731,7	61,7
53,5	54	5 493,7	3 717,4	47,8	28	11 323,9	5 987,1	89,1
63,2	17	1 793,1	1 120,5	60,0	6	1 650,0	1 009,2	63,5
62,1	24	2 487,1	1 612,8	54,2	4	1 465,0	836,5	75,1
53,2	7	798,0	568,1	40,5	6	1 554,0	1 051,6	47,8
76,5	8	714,0	534,3	33,6	1	250,0	129,3	93,3
39,7	9	749,1	544,5	37,6	2	415,0	258,1	60,8
45,1	6	815,0	406,0	100,7	1	153,0	117,0	30,8
55,8	6	540,1	417,8	29,3	—	—	—	—
36,3	11	1 182,0	662,1	78,5	—	—	—	—
90,1	4	391,0	224,7	74,0	—	—	—	—
66,3	457	53 032,2	31 954,3	66,0	245	85 048,9	45 516,7	86,9
47,8	523	53 127,7	36 463,9	45,7	231	62 212,6	40 455,4	53,8

Resultat

I *tab. 30* redovisas antalet under 1965 och 1966 försålda fastigheter, den totala köpeskillningen och det sammanlagda taxeringsvärdet för dessa samt den s. k. överprisprocenten inom län och produktionsområden. Överprisprocenten anger förhållandet mellan å ena sidan skillnaden mellan köpeskillning och taxeringsvärde samt å andra sidan taxeringsvärdet. Den har beräknats dels som ett ovägt medeltal av alla överprisprocenter, dels som en med taxeringsvärdena vägd genomsnittsprocent.

För 1966 lämnas i *tab. 31* motsvarande

uppgifter med fördelning efter taxeringsvärdet och i *tab. 32* med fördelning efter åkerarealen.

Övrig publicering

Detaljerade resultat från undersökningen med bl. a. redovisning för naturliga jordbruksområden ges årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande undersökningen för 1965 hänvisas till nr R 1967:26 och för 1966 till nr R 1968:27.

Vidare återfinns en sammanfattande redogörelse för perioden 1957—1964 i nr R 1966:28.

Tab. 32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1966 frivilligt försålda jordbruksfastigheter

Område	Storleksgrupp, hektar åker									
	Under 5				5—10				10—20	
	Antal köp	Köpe-skilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Över-prispro-cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe-skilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Över-prispro-cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe-skilling, 1 000-tal kronor
Län										
Stockholms stad o. län	—	—	—	—	3	189,5	140,6	34,8	3	246,5
Uppsala »	2	32,5	33,7	— 3,6	1	116,0	35,5	226,8	5	382,5
Södermanlands »	5	325,0	151,6	114,4	2	145,0	59,2	144,9	10	762,0
Östergötlands »	19	728,7	395,6	84,2	7	486,5	308,8	57,5	13	1 665,0
Jönköpings »	3	102,2	51,0	100,4	1	54,0	27,4	97,1	2	380,0
Kronobergs »	17	772,0	435,2	77,4	5	276,4	181,6	52,2	4	368,0
Kalmar »	4	120,0	58,3	105,8	1	52,0	44,0	18,2	8	680,5
Gotlands »	6	160,5	88,2	82,0	4	174,0	99,3	75,2	4	295,0
Blekinge »	7	227,5	131,4	73,1	1	88,0	84,0	4,8	1	200,0
Kristianstads »	61	2 025,7	1 273,9	59,0	48	3 935,5	2 191,8	79,6	41	5 236,0
Malmöhus »	79	3 348,7	1 938,3	72,8	63	4 974,2	2 840,7	75,1	62	9 749,0
Hallands »	13	527,0	258,0	104,3	11	884,0	507,6	74,2	13	1 453,0
Göteborgs o. Bohus »	3	130,0	77,1	68,6	6	418,5	278,9	50,1	2	347,0
Älvsborg »	30	1 111,7	556,8	99,7	18	653,5	437,8	49,3	17	1 353,5
Skaraborgs »	53	1 386,4	866,1	60,1	28	1 171,0	765,4	53,0	41	2 965,8
Värmlands »	25	848,0	554,7	52,9	8	446,0	293,2	52,1	5	295,0
Örebro »	17	409,1	252,7	61,9	9	535,7	322,7	66,0	14	948,0
Västmanlands »	5	177,0	100,6	75,9	4	135,0	78,7	71,5	4	245,0
Kopparbergs »	3	121,0	91,2	32,7	—	—	—	—	4	337,0
Gävleborgs »	27	616,3	429,9	43,4	4	119,5	85,3	40,1	4	235,0
Västernorrlands »	44	1 175,4	761,8	54,3	6	356,0	201,0	77,1	3	170,0
Jämtlands »	15	481,1	283,1	69,9	4	151,0	112,0	34,8	2	200,0
Västerbottens »	35	1 041,8	749,5	39,0	10	445,0	341,5	30,3	5	284,5
Norrbottnens »	17	338,0	269,5	25,4	5	225,0	162,5	38,5	4	337,0
Hela riket										
1966.	490	16 205,6	9 808,2	65,2	249	16 031,3	9 599,5	67,0	271	29 135,3
1965.	519	16 310,0	10 512,5	55,1	289	15 093,8	10 417,9	44,9	288	26 801,4

¹ Se texten.

(med högst 25 procent skogsmark): Fördelning efter åkerarealens storlek

		20—50				50—100				Över 100			
Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax.- värde, 1 000-tal kronor	Över- prispro- cent ¹ , vägd
198,6	24,1	2	230,0	146,4	57,1	1	800,0	365,0	119,2	—	—	—	—
262,3	45,8	6	1 035,0	699,9	47,9	2	860,0	477,6	80,1	—	—	—	—
498,7	52,8	5	795,0	450,5	76,5	1	425,0	243,7	74,4	—	—	—	—
950,9	75,1	10	2 562,9	1 567,7	63,5	2	1 305,0	561,8	132,3	1	1 250,0	663,0	88,5
220,0	72,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
292,5	25,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
403,8	68,5	5	925,5	504,1	83,6	—	—	—	—	—	—	—	—
177,2	66,5	2	341,0	240,0	42,1	1	190,0	146,8	29,4	—	—	—	—
109,2	83,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 247,4	61,2	13	3 246,5	1 998,3	62,5	2	1 155,7	1 050,0	10,1	—	—	—	—
5 311,7	83,5	25	10 056,5	4 731,3	112,6	3	3 624,0	1 578,6	129,6	—	—	—	—
921,4	57,7	6	896,0	676,1	32,5	—	—	—	—	1	1 660,0	639,0	159,8
155,0	123,9	2	495,0	270,7	82,9	—	—	—	—	—	—	—	—
909,4	48,8	7	932,0	715,5	30,3	—	—	—	—	—	—	—	—
2 065,7	43,6	24	3 542,5	2 315,2	53,0	4	1 747,0	963,3	81,4	3	4 577,4	2 030,2	125,5
220,2	34,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
715,4	32,5	6	728,7	530,4	37,4	1	550,0	311,3	76,7	—	—	—	—
176,3	39,0	5	650,5	468,1	39,0	—	—	—	—	—	—	—	—
216,9	55,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
178,0	32,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
97,0	75,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
149,7	33,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
253,6	12,2	1	110,0	62,2	76,8	—	—	—	—	—	—	—	—
195,3	72,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17 926,2	62,5	119	26 547,1	15 376,4	72,6	17	10 656,7	5 698,1	87,0	5	7 487,4	3 332,2	124,7
18 520,9	44,7	128	23 147,2	15 964,9	45,0	11	3 927,0	2 654,1	48,0	3	1 795,0	1 432,3	25,3

4.3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket

Inledning

Sedan 1943 har inom statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, numera statens lantbruksbyggnadsförsök, företagits årliga undersökningar för att belysa nybyggnadsverksamheten inom jordbruket. Genom dessa undersökningar, vilka utförts under medverkan av hushållningssällskapens gillesombud i för undersökningen utvalda socknar, erhålls statistik över bl. a. antalet nyuppförda byggnader av olika slag samt kostnaderna för nybyggnadsverksamheten.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Primäruppgifter till undersökningen har för 1967 insamlats från 476 socknar (församlingar), vilka uttagits från en population omfattande samtliga socknar i riket. Uppgiftslämmandet, vilket enligt reglerna för undersökningen skall avse brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, berörde drygt 38 000 gårdar representerande cirka 20 % av landets totala åkerareal.

Innehåll

För uppgiftsinsamlingen används särskilda frågeformulär, fastställda av statens lantbruksbyggnadsförsök. Uppgifterna gäller dels rena nybyggnader, dels byggnader som uppförts på gammal grund eller på gamla murar. Från 1966 har undersökningen endast omfattat nybyggda ekonomibyggnader. Tidigare år har även bostadshus ingått.

Resultatberäkning

Skattningar av totalsummor för de undersökta variablerna har utförts med utgångspunkt från relationen mellan antalet brukningsenheter enligt 1966 års allmänna jordbruksräkning och antalet i undersökningen ingående brukningsenheter. Vid beräkningarna uppdelas materialet på fyra större produktionsområden — se not till tab. 34 — samt storleksgrupperna 2—10, 10—20, 20—50 och över 50 hektar åker.

Kostnaderna för den i undersökningen redovisade byggnadsverksamheten uppskattas med ledning av enhetspriser, vilka framräknas inom statens lantbruksbyggnadsförsök. Enhetspriserna grundar sig på en undersökning 1966 av mängd- och storleksuppgifter, som insamlats från material ur lantbruksstyrelsens låne- och bidragsverksamhet.

Resultatens tillförlitlighet

För flertalet av undersökningsvariablerna redovisas årligen uppgifter om resultatens medelfel. Av denna redovisning framgår att slumpfelen i vissa fall är av betydande storlek.

Resultat

I tab. 33 har för åren 1963—1967 sammanställts uppgifter om antalet nyuppförda byggnader av olika slag. Tab. 34 innehåller beräknade värden för antalet ny-

Tab. 33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Typ av byggnad	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Antal nyuppförda byggnader</i>					
Ladugårdar	510	485	401	566	377
Häststall	19	32	20	37	16
Svinhus	350	416	363	369	338
Hus för fjäderfä	..	119	78	96	195
Maskinhallar	281	305	265	249	391
Logar och lador	325	259	151	194	95
Magasin	109	105	58	73	28
Gödselstäder	168	297	259	153	142
Urinbrunnar ¹	83	209	238	531	387
Traktorgarage	545	533	366	449	311
Spannmålstorkar	1 487	2 452	2 644	1 935	1 541
Ensilagesilor	..	..	509	276	264
Mangårdsbyggnader ...	551	626	435	..	..
Övriga bostadshus	151	149	103	..	..
<i>Antal nyuppförda byggnader i procent av totalantalet byggnader av respektive slag</i>					
Ladugårdar	0,19	0,21	0,17	0,24	0,20
Mangårdsbyggnader ...	0,21	0,27	0,19	..	..

¹ Gödselbehållare ingår.

Tab. 34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Antal nyuppförda kreatursplatser¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	5 457	9 397	8 439	10 388	8 355
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	4 110	7 891	8 699	7 658	7 292
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	4 323	6 250	3 769	6 854	6 942
Norra Sverige	2 853	2 947	3 028	5 343	4 128
Hela riket	16 743	26 485	23 935	30 243	26 717
<i>Antal nyuppförda rumsenheter¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	566	377	294	..	..
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	696	1 011	757	..	..
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	1 091	1 419	795	..	..
Norra Sverige	462	401	347	..	..
Hela riket	2 815	3 208	2 193	..	..

¹ Se not till texten. — ² Omfattar Skåne-Hallands slättbygder samt sydsvenska mellanbygden. —

³ Omfattar Öland, Gotland, Östgötaslätten, Vänerslätten samt Mälar- och Hjälmabygden.

Tab. 35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1963—1967: Kostnader för nyuppförda ekonomibyggnader. Milj. kronor

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Prisnivå	1963	1964	1965	1966	1967
Löpande priser	61	92	89	131	129
1949 års priser	26	40	35	57	53

uppförda kreatursplatser¹ och rumsenheter² inom vissa större jordbruksområden. I *tab. 35* slutligen redovisas kostnaderna för nyuppförda ekonomibyggnader

¹ En kreatursplats = så stor del av en stallbyggnad som erfordras för ett fullvuxet nötkreatur motsvarande 2 ungdjur eller kalvar, 2/3 häst, 4/3 unghäst eller föl, 10/3 får eller get, 5 svin eller 20 höns. — ² Inkl. kök.

under åren 1963—1967, uttryckta i såväl löpande som fasta priser.

Övrig publicering

Resultaten från 1967 års undersökning återfinns i stenciltryck nr 1015 från statens lantbruksbyggnadsförsök.

4.4. Jordbrukets byggnadskostnader

Inledning

Indexserier över jordbrukets byggnadskostnader med uppdelning på arbets- och materialkostnader beräknas årligen av statens lantbruksbyggnadsförsök. Med hjälp av dessa data är det möjligt att följa utvecklingen av byggnadskostnaderna inom jordbruket. Den nu tillämpade beräkningsmetodik infördes 1964, vilket också är basår för indexserierna.

Beräkningsmetodik

Tre olika indexserier — alla av Laspeyre's typ — beräknas, en byggnadsindex, en gårdsindex och en totalindex (generalindex). Byggnadsindex beskriver kost-

nadsutvecklingen för ladugårdar av sten resp. trä samt av logar och magasin, medan gårdsindex belyser kostnadsutvecklingen för de olika byggnadsdelarna sammanförda till en totalbyggnad. Dessa index redovisas för fem naturliga jordbruksområden enligt särskild indelning med uppdelning på höga och låga byggnader. Totalindex är en sammanvägning av gårdsindex till riksnivå, varvid antalet kreatursplatser i respektive område används som vikter.

Till grund för beräkningarna ligger uppgifter rörande material- och arbetskostnader som insamlas under juli månad varje år. Data om materialpriserna (riktpriser) erhålls genom hänvändelse till ett stort antal tillverkare och försäljare av

byggnadsmaterial medan arbetskostnaderna beräknas med utgångspunkt från gällande ackordsprislista.

ende steg materialkostnaden mer än arbetskostnaden.

Utvecklingen av totalindex under samma tid framgår av nedanstående tablå.

Resultat

Byggnadsdelsindex beräknas enligt åtta olika alternativ beroende på byggnadsmaterial m. m. Utvecklingen av denna index under perioden 1964—1967 enligt ett av alternativen samt av gårdsindex redovisas i *tab. 36*. Av tabellen kan utläsas att byggnadsdelsindex under perioden totalt steg med 12—17 % för ladugårdar och med 16—19 % för logar och magasin. Vidare framgår att gårdsindex under samma tid steg med 15—17 %. Genomgå-

År	Arbete	Material	Totalt
1967	112	118	116
1966	108	115	112
1965	105	111	109
1964	100	100	100

Övrig publicering

En utförligare redogörelse för undersökningens resultat ges i stenciltryck nr 1013 från statens lantbruksbyggnadsförsök.

Tab. 36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1967: Byggnadsdelsindex

Byggnadstyp; område ¹	Byggnadsdelsindex					
	Ladugård, sten			Ladugård, trä		
	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
<i>Höghus</i>						
Södra Sveriges slättbygder						
1967.....	112	115	114	112	115	114
1966.....	108	113	111	108	114	112
1965.....	105	108	107	105	109	108
Sydsvenska högländet						
1967.....	112	116	115	112	118	116
1966.....	108	114	111	108	116	113
1965.....	105	109	108	105	111	109
Västra Mellansverige						
1967.....	112	114	113	112	116	115
1966.....	108	111	110	108	113	111
1965.....	105	111	109	105	113	110
Östra Mellansverige						
1967.....	112	116	114	112	117	115
1966.....	108	111	111	108	113	111
1965.....	105	108	107	105	109	108
Nordsverige						
1967.....	113	117	115	113	119	117
1966.....	108	116	113	108	118	114
1965.....	105	110	108	105	113	110
<i>Låghus</i>						
Södra Sveriges slättbygder						
1967.....	112	113	113	112	114	113
1966.....	108	111	110	108	113	111
1965.....	105	106	106	105	108	107
Sydsvenska högländet						
1967.....	112	114	113	112	116	115
1966.....	108	112	110	108	114	112
1965.....	105	107	106	105	109	108
Västra Mellansverige						
1967.....	112	111	112	112	114	113
1966.....	108	109	109	108	112	110
1965.....	105	108	107	105	111	109
Östra Mellansverige						
1967.....	112	113	113	112	115	114
1966.....	108	111	109	108	112	110
1965.....	105	105	105	105	107	106
Nordsverige						
1967.....	113	115	114	113	117	115
1966.....	108	113	111	108	116	113
1965.....	105	107	106	105	111	108

¹ Beträffande områdesindelningen, se meddelande nr 9 från statens forskningsanstalt för lant-

och gårdsindex (1964=100)

						Gårdsindex					
Loge			Magasin			Ladugård, sten			Ladugård, trä		
Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt	Arbete	Material	Totalt
113	119	116	113	117	116	112	116	115	112	116	115
108	115	113	108	116	113	108	114	112	108	114	112
106	110	109	106	110	109	105	109	107	105	109	108
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	118	116
108	117	114	108	118	115	108	115	112	108	116	113
106	113	110	106	115	112	105	111	109	105	112	110
113	119	117	113	119	117	112	117	115	112	117	115
108	115	112	108	116	113	108	113	111	108	114	112
106	114	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	118	116
108	115	113	108	116	113	108	114	111	108	114	112
106	111	109	106	112	110	105	109	108	105	110	108
113	122	119	113	122	119	113	119	116	113	120	117
109	119	115	109	121	117	108	118	114	108	118	115
106	115	111	106	118	114	105	113	110	105	114	111
113	118	116	113	117	116	112	116	115	112	116	115
108	115	113	108	116	114	108	114	112	108	114	112
106	111	109	106	111	109	105	109	107	105	109	108
113	120	118	113	120	117	112	117	115	112	118	116
108	118	114	108	119	115	108	115	112	108	116	113
106	113	111	106	115	112	105	111	109	105	112	109
113	119	117	113	119	117	112	116	115	112	117	115
108	115	113	108	116	114	108	113	111	108	114	112
106	115	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111
113	120	117	113	119	117	112	117	115	112	117	116
108	116	113	108	116	114	108	114	111	108	114	112
106	112	110	106	113	111	105	109	108	105	110	108
113	122	119	113	122	119	113	118	116	113	120	117
109	120	116	109	122	117	108	117	114	108	118	114
106	116	112	106	118	114	105	113	110	105	114	111

mannabyggnader.

5. Maskiner och anläggningar m. m.

5.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Till 1966 års jordbruksräkning — se närmare sid. 33 — inhämtades vissa uppgifter rörande innehavet av maskiner och anläggningar. På blanketten skulle brukaren sålunda dels uppge antalet ägda traktorer, skördetröskor och självbindare, dels meddela om skultork, spannmålstork eller silo fanns vid brukningsenheten.

Resultat

Redovisningen av maskininnehavet m. m. 1966 har uppdelats på två tabeller. I den första — *tab. 37* — ingår uppgifter om antalet brukningsenheter med maskiner och anläggningar av olika slag. I den

andra — *tab. 38* — redovisas antalet maskiner.

Resultaten visar att traktor fanns vid omkring två tredjedelar av samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Självbindare förekom på 37 % och skördetröska på 22 % av gårdarna.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för innehavet 1966 av maskiner och anläggningar återfinns i publikationen *Jordbruksräkningen 1966 (SOS)*. Utöver de i *tab. 37* och *tab. 38* redovisade resultaten lämnas där data för bl. a. olika storleksgrupper av jordbruk.

Tab. 37. Antal bruksenheter med olika slag av maskiner och anläggningar den 15 september 1966

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal bruksenheter med egen (egna) eller samsägd(-a) maskin(-er) av nedanstående slag				Antal bruksenheter med anläggningar av nedanstående slag					
	Traktor	Skördetröska		Självs- bindare	Skulltork	Spannmålstork		Silo för ensilering		
		Självs- gående	Bogserad			Med varm- luft	Med kall- luft	Tornsilos av betong	Tornsilos av trä, plåt etc.	Groppsilo, plansilo etc.
Län										
Stockholms stad o. län.....	3 130	664	1 005	2 165	171	287	518	311	291	273
Uppsala »	3 357	954	1 232	2 331	163	620	742	403	264	337
Södermanlands »	3 555	885	1 258	2 619	157	322	803	414	658	400
Östergötlands »	5 991	1 645	1 920	3 849	383	366	928	539	1 259	754
Jönköpings »	5 787	277	338	3 902	534	54	711	620	614	464
Kronobergs »	3 886	115	443	2 476	147	47	583	287	410	301
Kalmar »	5 833	868	1 132	3 517	261	73	876	578	537	867
Gotlands »	2 980	265	1 493	705	61	46	285	325	348	629
Blekinge »	1 899	301	343	741	69	19	235	110	86	419
Kristianstads »	8 377	956	1 644	4 090	435	159	1 694	338	353	2 557
Malmöhus »	9 399	1 664	3 634	3 404	483	356	2 018	326	225	3 285
Hallands »	6 024	521	1 351	3 713	381	101	1 559	1 009	1 616	1 405
Göteborgs o. Bohus »	4 197	186	346	2 987	589	72	774	229	219	153
Älvsborgs »	8 910	544	1 050	6 181	939	165	1 620	548	616	409
Skaraborgs »	10 603	1 380	2 610	7 821	1 049	470	1 930	826	703	592
Värmlands »	5 466	404	868	3 127	270	150	677	150	396	226
Örebro »	4 151	692	1 453	2 904	184	253	691	220	237	174
Västmanlands »	3 880	1 007	1 945	2 585	159	608	1 004	322	304	199
Kopparbergs »	3 595	250	851	2 031	129	269	523	306	210	369
Gävleborgs »	4 098	299	468	2 564	194	121	1 210	223	82	125
Västernorrlands »	3 800	235	302	1 068	257	118	1 689	65	126	47
Jämtlands »	2 652	86	149	1 066	135	26	639	150	331	122
Västerbottens »	5 852	336	88	1 655	434	97	1 597	308	58	281
Norrbottens »	3 058	186	134	617	172	89	792	100	158	78
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder ..	11 540	2 083	4 262	4 441	587	483	2 868	898	1 106	3 812
» mellanbygder	12 287	1 791	3 814	5 028	554	182	2 134	903	720	3 341
» norra slättbygder ..	15 130	2 850	4 197	10 444	1 461	819	3 020	1 206	1 407	1 101
Svealands slättbygder	18 366	4 336	6 914	12 687	868	2 151	3 879	1 653	1 842	1 430
Götalands skogsbygder	32 764	1 787	3 630	21 934	2 603	397	4 972	2 575	3 548	3 452
Mellersta Sveriges skogsbygder	10 630	742	2 111	6 658	466	383	1 352	624	732	635
Nedre Norrland	10 143	604	901	4 538	580	285	3 461	373	469	289
Övre Norrland	9 620	527	228	2 388	637	188	2 412	475	277	406
Hela riket	120 480	14 720	26 057	68 118	7 756	4 888	24 098	8 707	10 101	14 466

Tab. 38. Antal maskiner den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Traktorer	Skördetröskor			Själ- bindare
		Själ- gående	Bogserade	Summa	
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län	4 999	698	1 003	1 701	2 186
Uppsala	5 613	980	1 244	2 224	2 338
Södermanlands »	6 129	919	1 268	2 187	2 652
Östergötlands »	10 099	1 657	1 937	3 594	3 869
Jönköpings »	6 598	245	332	577	3 604
Kronobergs »	4 212	109	412	521	2 104
Kalmar »	8 004	737	1 092	1 829	3 435
Gotlands »	4 011	196	1 338	1 534	694
Blekinge »	2 519	212	320	532	710
Kristianstads »	12 441	964	1 653	2 617	4 049
Malmöhus »	16 944	1 782	3 709	5 491	3 420
Hallands »	7 558	524	1 254	1 778	3 517
Göteborgs o. Bohus »	4 640	177	335	512	2 623
Älvsborgs »	10 589	508	989	1 497	5 636
Skaraborgs »	14 838	1 390	2 569	3 959	7 753
Värmlands »	6 436	373	814	1 187	2 674
Örebro »	6 065	699	1 451	2 150	2 880
Västmanlands »	6 555	1 023	1 952	2 975	2 597
Kopparbergs »	4 251	200	768	968	1 808
Gävleborgs »	4 496	226	427	653	2 278
Västernorrlands »	4 100	121	237	358	881
Jämtlands »	2 820	56	119	175	631
Västerbottens »	6 214	142	60	202	997
Norrbottens »	3 273	55	82	137	419
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder ..	20 168	2 211	4 291	6 502	4 408
» mellanbygder ..	18 213	1 565	3 616	5 181	4 966
» norra slättbygder ..	22 676	2 871	4 169	7 040	10 341
Svealands slättbygder ..	29 729	4 427	6 915	11 342	12 678
Götalands skogsbygder ..	38 531	1 641	3 475	5 116	20 255
Mellersta Sveriges skogsbygder	12 990	713	2 012	2 725	6 032
Nedre Norrland ..	10 886	363	740	1 103	3 606
Övre Norrland ..	10 211	202	147	349	1 469
<i>Hela riket</i>					
1966 ..	163 404	13 993	25 365	39 358	63 755
1961 ..	148 245	4 154	22 191	26 345	90 913
1951 ..	69 292	..	..	8 347	101 608

5.2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.

Inledning

Inom Jordbrukets utredningsinstitut utarbetas årligen statistik över jordbrukets och trädgårdsbrukets anskaffning av maskiner, redskap och varaktiga inventarier för driften. Primärmaterialet härför insamlas från tillverkare och importörer, som uppger försäljningsvärdet på den svenska marknaden beräknat i förbrukarpriser (riktpriser, katalogpriser o. d.).

För att förenkla undersökningen tillskrivs företag, vilkas omsättning under tre år understiger ett visst belopp per år, endast vart tredje år. Vid 1967 års undersökning var detta belopp 100 000 kronor och antalet ej tillskrivna företag 91. Deras sammanlagda leveransvärde 1965 uppgick till 3,5 milj. kronor, vilket belopp påförts respektive maskingrupper. Antalet faktiska uppgiftslämnare till den senaste undersökningen var 209 av vilka 16 var ny-tillkomna tillverkare resp. importörer.

För vissa maskingrupper har det av olika skäl inte ansetts möjligt att erhålla uppgifter till undersökningen. De viktigaste av dessa grupper är elektriska motorer, pumpar, hydroforer, kälkar samt äggläckningsmaskiner och annan utrustning för hönsgårdar.

Uppgifter om anskaffningen av vagnar har infordrats i de fall tillverkarnas adresser kunnat erhållas. Sannolikt har därvid praktiskt taget alla större tillverkare blivit medtagna. Däremot torde uppgifter från ett stort antal småtillverkare saknas. Hur stor del av den årliga omsättningen av transportredskap,

som härigenom saknas i redovisningen, kan emellertid inte fastställas utan närmare undersökningar.

Resultat

Jordbrukets kända inköp av maskiner, redskap etc. under åren 1963—1967 framgår av *tab. 39*. Värdesummor för investeringarna redovisas där dels i löpande priser, dels — för varugrupperna som helhet — även i konstant prinsnivå.

Vid användningen av undersökningsresultaten bör observeras att ev. rabatter på de av tillverkarna och importörerna angivna riktpiserna (katalogpriserna) i regel ej kunnat beaktas i undersökningen. Vidare bör erinras om att möjligheter saknats att för vissa var för sig mindre betydande grupper av inventarier frilägga jordbrukets andel (gäller bl. a. utrustning till traktorer, handredskap o. d.). I sådana fall har beloppen i sin helhet upptagits som hörande till jordbruket, såvida det ansetts att huvudparten i själva verket gått till detta, men utelämnats om största delen antagits gå till andra områden (trädgårdsodling, skogsbruk etc.).

Anskaffningen till jordbruket av nya traktorer åren 1963—1967 belyses närmare i *tab. 40*. Därav framgår att försäljningen under 1967 uppgått till drygt 8 600 traktorer till ett genomsnittligt pris av närmare 24 000 kronor.

Tab. 39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1963—1967 i milj. kronor

Varuslag	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Löpande priser</i>					
Traktorer och jeepar					
Egentliga traktorer	224,9	211,5	258,3	234,0	204,9
Övriga traktorer	14,0	16,0	28,2	22,9	12,8
Jordbearbningsredskap	33,6	40,9	44,5	41,5	43,5
Redskap för sådd, spridning m. m.	31,3	34,8	39,7	37,9	33,1
» » skörd och tröskning	124,4	143,0	160,2	157,5	152,6
Kombivagnar	3,8	5,6	7,5	7,6	8,4
Torkar, kvarnar, rensningsmaskiner och stationära skärmaskiner	12,2	15,0	24,1	26,8	24,6
Potatis- och rotfruktsredskap	11,8	12,5	13,6	12,8	14,8
Transportredskap och lastapparater ¹ ...	31,6	34,0	34,4	42,7	34,6
Mjölkningsmaskinanläggningar jämte andra fasta och lösa invent. i djurstallar	9,9	9,7	12,4	11,7	13,8
Mjölkttransportkärl	7,8	8,6	14,7	15,6	14,8
Diverse	15,5	16,7	17,7	16,7	16,0
Summa	520,8	548,3	655,3	627,7	573,9
<i>1967 års priser</i>					
Traktorer	248,3	229,1	274,3	242,0	204,9
Övriga maskiner och redskap	327,4	366,3	416,1	403,8	369,0
Summa	575,7	595,4	690,4	645,8	573,9

¹ Exkl. vagnar.**Tab. 40. Jordbrukets inköp av traktorer¹ åren 1963—1967: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor**

År	Antal levererade traktorer	Medelpris per traktor, kronor
1967.....	8 657	23 665
1966.....	10 652	21 971
1965.....	12 227	21 037
1964.....	11 023	19 184
1963.....	12 004	18 734

¹ Exkl. s. k. dragbilar.**Övrig publicering**

Resultaten från Jordbrukets utredningsinstituts undersökningar av maskininköpen m. m. publiceras i två stencilerade redogörelser, vanligen 4 à 5 månader efter undersökningsårets utgång. I den ena rapporten redogörs för anskaffningen av traktorer, medan den andra innehåller en sammanfattande redovisning för samtliga i undersökningen ingående varuslag.

6. Förnödenheter

6.1. Förbrukningen av handelsgödsel

Inledning

Inom statens jordbruksnämnd görs årligen en sammanställning över den inhemska förbrukningen av handelsgödsel. Som basmaterial för beräkningarna används uppgifter erhållna från tillverkare och importörer. Förutom denna statistik över förbrukningen redovisar jordbruksnämnden på grundval av uppgifter från Svenska Superfosfatförsäljnings Aktiebolaget även prisuppgifter för vissa gödselslag (avser förbrukarpriser).

Resultat

Förbrukningen av handelsgödsel under gödselåren 1962/63—1966/67, uttryckt i milj. kilogram kväve (N), fosforsyra (P_2O_5) resp. kali (K_2O), redovisas i *tab. 41*. Därav framgår bl. a. att användningen av sammansatta gödselmedel ökat under perioden och att dessa 1966/67 svarade för 25, 87 resp. 96 % av den totala kväve-, fosfor- resp. kaliumgödsel förbrukningen.

Uppgifter om prisutvecklingen lämnas i *tab. 42*.

Tab. 41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren¹ 1962/63—1966/67 i milj. kilogram

Avser mängd kväve (N), fosforsyra (P_2O_5) resp. kali (K_2O)

Gödselslag	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
<i>Kvävegödsel</i>					
Enkla gödselmedel	103	109	122	126	123
Sammansatta gödselmedel	14	21	27	35	41
Summa	117	130	149	161	164
<i>Fosforgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	26	22	20	16	15
Sammansatta gödselmedel	77	88	101	104	104
Summa	103	110	121	120	119
<i>Kaliumgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	13	9	7	5	4
Sammansatta gödselmedel	72	84	96	101	103
Summa	85	93	103	106	107

¹ Gödselåret omfattar tiden 1 juni — 31 maj.

Tab. 42. Priser¹ på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967 i kronor per deciton

År	Chile-salpeter	Kalk-salpeter	Kalisuper PK 15—15	Ammoni-umsulfat	Kalkam-monsal-peter ²	Super-fosfat ³	Thomas-fosfat	Kalisalt ⁴
1966/67	32,64	22,91	23,25	32,10	35,46	19,82	13,03	30,38
1965/66	32,46	22,65	23,18	33,66	35,53	19,30	12,95	31,35
1964/65	31,95	22,65	22,03	30,69	35,53	18,10	12,58	29,80
1963/64	31,28	22,69	21,60	27,78	35,60	17,75	12,58	29,25
1962/63	30,49	23,14	21,30	28,11	36,36	17,35	12,58	28,75
1967	33,06	22,90	23,55	29,29	35,60	20,19	13,78	30,64
1966	32,68	22,80	23,10	32,75	35,45	19,53	12,97	30,84
1965	32,32	22,65	22,68	32,43	35,53	18,78	12,82	30,70
1964	31,60	22,65	21,76	29,36	35,53	17,85	12,58	29,57
1963	30,75	22,90	21,48	27,91	35,93	17,58	12,58	..

¹ Förbrukarpris banfritt Stockholm (med ev. tariffhamnstillägg). — ² 26 %. T. o. m. juni 1966 saluförd 25 %-ig vara omräknad att avse 26 % halt. — ³ Kornat, 19—20 %. — ⁴ Kornat, 60 %. T. o. m. maj 1963 saluförd 48/52 %-ig pulveriserad vara omräknad att avse 60 % halt (kornad vara). Priserna är dock ej helt jämförbara eftersom den kornade varan beräknas vara något dyrare än den pulveriserade.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse rörande försörjningen med handelsgödsel publiceras varje år i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I tabelldelen till denna publikation ges

dessutom i varje nummer uppgifter om priserna för olika gödselslag.

Beträffande förbrukning, priser m. m. gödselåret 1966/67 hänvisas till den särskilda redogörelsen i häfte nr 1967:12 av tidskriften.

6.2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.

Inledning

Uppgifter rörande försäljningen av växtskyddsmedel m. m. till jordbruk och trädgårdsodling insamlas varje år av Jordbrukets utredningsinstitut. Primärmaterialet till denna undersökning utgörs av sammanställningar över leveransernas storlek och värde, upprättade av de företag som under respektive kalenderår haft import eller tillverkning av berörda preparat. Under senare år har ett 60-tal företag medverkat som uppgiftslämnare.

Resultat

I tab. 43 och tab. 44 har för åren 1962—1966 sammanställts data rörande jordbrukets resp. trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m. m.

I undersökningen har en så exakt fördelning som möjligt av försäljningen till jordbruk resp. trädgårdsbruk eftersträfvats. Vissa preparat används emellertid inom båda produktionsgrenarna. I sådana fall har varje vara, som inte kunnat fördelas, påförts den produktionsgren där

Tab. 43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1962—1966

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1962	1963	1964	1965	1966	1962	1963	1964	1965	1966
Växtskyddsmedel										
Insektsmedel	1 182	1 242	1 337	1 217	876	4 428	5 556	5 145	5 995	5 085
Medel mot växtsjukdomar ¹	2 672	2 452	2 154	1 957	2 002	8 745	10 649	9 418	8 198	7 638
Ogräsmedel	3 345	3 671	3 866	3 987	4 286	17 190	19 783	22 726	23 989	26 745
Baljväxtbakterier	..	..	..	..	..	88	125	100	80	70
Rengörings- och desinfektionsmedel ..	2 102	2 020	2 168	2 229	2 284	4 491	4 372	4 687	4 861	4 900

¹ Inkl. betningsmedel, förbrukade av företag inom utsädesbranschen.

den haft sin huvudsakliga användning. Detta innebär exempelvis att ett preparat, som till största delen använts i jordbruket men också i viss utsträckning inom trädgårdsodling, helt påförts jordbruket.

De leveransvärden som redovisas i tabellerna skall i princip grundas på förbrukarpriserna. Vissa svårigheter torde dock ha förelegat för uppgiftslämnarna att ange dessa priser eftersom de av återförsäljarna ev. lämnade rabatterna ej varit kända.

Enligt tab. 43 ökade det sammanlagda

värdet av till jordbruket inköpta växtskyddsmedel från 38,2 milj. kronor under 1965 till 39,5 milj. under 1966.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för jordbrukets och trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m. m. utges årligen i stencilform av Jordbrukets utredningsinstitut. Dessa resultat föreligger i regel 4 à 5 månader efter redogörelseårets utgång.

Tab. 44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1962—1966

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1962	1963	1964	1965	1966	1962	1963	1964	1965	1966
Insektsmedel	291	285	277	264	272	2 147	2 037	2 175	2 129	2 467
Medel mot växtsjukdomar ¹	396	406	409	315	304	2 583	2 561	2 501	2 642	2 828
Ogräsmedel	66	70	106	66	90	670	714	798	235	1 331
Övriga preparat för växtodling och lagring	14	8	18	22	22	66	54	114	141	140

¹ Se not till tab. 43.

6.3. Förbrukningen av fodermedel

Inledning

Sammanställningar över förbrukningen av s. k. köpfodermedel upprättas varje år av statens jordbruksnämnd. Till grund för denna statistik ligger uppgifter som av jordbruksnämnden erhållits dels från tillverkare och importörer, dels från den officiella handelsstatistiken.

Resultat

Förbrukningen av vissa huvudtyper av fodermedel åren 1962/63—1966/67 åskådliggörs i *tab. 45*. Uppgifter om produktionen av foderblandningar för höns, svin och nötkreatur samt om de använda råvarorna lämnas i *tab. 46* för åren 1963/64—1966/67.

Tab. 45 visar att användningen av oljekraftfoder och fiskmjöl har ökat under perioden. I fråga om fiskmjöl var förbrukningen 1966/67 nästan dubbelt så stor som vid periodens början.

Det svenska jordbrukets behov av proteinrika fodermedel täcks till stor del genom import. Omfattningen härav framgår av *tab. 115* (sid. 199), som för kalenderåren 1963—1967 innehåller uppgifter om utrikeshandeln med jordbruksprodukter.

Förbrukningen av köpfodermedel påverkas i väsentlig utsträckning av den aktuella tillgången på foderspannmål. I *tab. 62* (sid. 126) belyses närmare storleken av de fodersädsskördar som erhållits under perioden 1963—1967.

Övrig publicering

Uppgifter om inhemsk tillverkning, utrikeshandel, förbrukning m. m. beträffande fodermedel meddelas årligen av statens jordbruksnämnd i *stencilform*. En motsvarande sammanfattning över fodermedelsförsörjningen under åren 1938/39—1963/64 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1965:5.

Tab. 45. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1962/63–1966/67¹ i milj. kilogram

Slag av fodermedel	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
Fiskmjöl	32,5	40,1	47,2	53,3	58,4
Köttfodermjöl	19,0	20,1	20,7	20,3	22,3
Fodertran	2,3	2,5	2,8	2,9	2,4
Diverse vitaminfodermedel	16,2	15,8	17,6	19,8	19,3
Foderfosfater	35,4	35,6	37,2	37,4	42,6
Därav foderbenmjöl	5,4	5,7	6,3	6,0	5,0
» dikalciumfosfat	22,3	22,4	23,1	23,8	29,7
» trikalciumfosfat	1,7	1,5	1,8	1,6	0,6
» dinatriumfosfat	5,5	5,6	5,5	5,3	6,2
» mononatriumfosfat	0,5	0,4	0,5	0,7	1,1
Oljekraftfoder	355,4	373,3	448,8	508,0	503,4
Därav bomullsfrökakor/expeller	82,0	88,1	97,1	111,7	110,8
» jordnötskakor/expeller	39,3	47,9	51,0	57,7	58,7
» sojamjöl	120,0	126,1	156,7	178,4	173,5
» kokoskakor/expeller	27,3	48,6	62,0	53,0	57,2
» raps-, rybs- och senapsmjöl	..	..	..	93,2	82,0
» annat oljekraftfoder	² 86,8	² 62,6	² 82,0	14,0	21,2

¹ Redovisningsåret omfattar tiden 1 juli—30 juni. — ² Raps-, rybs- och senapsmjöl ingår.

Tab. 46. Produktion av foderblandningar för höns, svin, nötkreatur m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64—1966/67 i milj. kilogram

Slag av blandning; råvara	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
<i>Produktion</i>				
Blandningar för fjäderfän	334,5	357,0	360,2	380,4
» » svin	} 415,4	} 490,8	} 578,7	530,7
» » nötkreatur m. fl.				152,3
<i>I ovanstående blandningar ingående råvaror</i>				
<i>Blandningar för fjäderfän</i>				
Majs	41,2	43,1	44,4	54,8
Annan spannmål	140,2	158,9	165,0	174,8
Vetekli	26,9	21,8	15,3	8,8
Andra kvarnprodukter	3,8	4,3	3,3	3,7
Oljekraftfoder	55,8	61,7	66,5	65,8
Fiskmjöl	20,5	20,6	19,2	19,9
Köttfodermjöl	5,0	4,2	4,1	5,3
Lusernmjöl	14,2	15,0	15,4	15,9
Andra råvaror	26,9	27,4	27,0	31,4
<i>Blandningar för svin¹</i>				
Majs	0,2	0,3	0,1	0,0
Annan spannmål	250,5	298,8	360,9	354,4
Vetekli	30,7	28,3	20,1	17,0
Andra kvarnprodukter	16,6	20,0	18,5	18,0
Oljekraftfoder	39,3	52,2	78,4	53,2
Fiskmjöl	17,5	24,1	31,4	35,7
Köttfodermjöl	12,3	13,3	13,1	13,5
Lusernmjöl	12,0	11,1	6,1	6,1
Andra råvaror	36,3	42,7	50,1	32,8
<i>Blandningar för nötkreatur m. fl.¹</i>				
Majs	..	..	..	0,0
Annan spannmål	..	..	..	59,7
Vetekli	..	..	..	6,5
Andra kvarnprodukter	..	..	..	1,0
Oljekraftfoder	..	..	..	45,2
Fiskmjöl	..	..	..	0,5
Köttfodermjöl	..	..	..	0,4
Lusernmjöl	..	..	..	1,9
Andra råvaror	..	..	..	37,1

¹ Under åren 1963/64—1965/66 ingår blandningar för nötkreatur i uppgifterna för svin.

7. Växtodling. Vegetabilisk produktion

7.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Som framgår av redogörelse i tidigare kapitel — se sid. 33 — inhämtades vid 1966 års jordbruksräkning uppgifter om hur åkerarealen utnyttjades för olika grödor under sommaren 1966.

De insamlade uppgifterna har möjliggjort en redovisning av vid hur många brukningsenheter olika grödor förekom samt odlingarnas genomsnittliga storlek.

de brukningsenheter där odling av grödan i fråga förekom. Enligt tab. 47 var slåttervall den vanligast förekommande grödan och odlades på omkring 90 % av brukningsenheterna. På mer än hälften av brukningsenheterna odlades korn, havre och potatis. Ur tab. 48 kan utläsas att arealernas genomsnittliga storlek är mindre i Norrland än i Svealand och Götaland för alla grödor utom slåttervall.

Resultat

I tab. 47 redovisas antalet brukningsenheter med odling av olika grödor och i tab. 48 den genomsnittliga arealen av olika grödor på

Övrig publicering

Detaljerade uppgifter för bl. a. församlingar, kommuner, kommunblock och naturliga jordbruksområden återfinns i publikationen Jordbruksräkningen 1966 (SOS).

Tab. 47. Antal bruksenheter med odling av olika grödor år 1966Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker¹

Område	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Vårråg	Korn
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län	1 257	999	136	..	2 161
Uppsala »	1 282	922	287	..	2 947
Södermanlands »	2 014	594	215	..	2 725
Östergötlands »	3 168	1 741	524	34	4 378
Jönköpings »	634	1 504	370	97	3 680
Kronobergs »	468	588	603	66	3 145
Kalmar »	2 649	1 415	1 929	210	4 481
Gotlands »	2 465	286	1 598	17	3 266
Blekinge »	567	446	722	76	1 958
Kristianstads »	1 840	1 507	2 011	256	7 030
Malmöhus »	4 996	3 256	2 041	136	8 670
Hallands »	118	1 006	512	62	5 364
Göteborgs o. Bohus »	286	1 861	111	20	3 033
Älvsborgs »	588	1 548	235	31	6 540
Skaraborgs »	3 174	968	799	34	8 048
Värmlands »	1 088	375	170	..	5 018
Örebro »	707	354	231	..	3 732
Västmanlands »	1 044	567	176	..	3 544
Kopparbergs »	526	43	165	..	4 167
Gävleborgs »	281	108	64	..	5 376
Västernorrlands »	17	..	..	..	5 698
Jämtlands »	..	..	..	..	3 526
Västerbottens »	..	..	..	..	7 417
Norrbottens »	—	—	..	..	2 451
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	5 576	4 137	2 460	132	10 993
» mellanbygder	5 903	1 969	5 245	430	11 815
» norra slättbygder	5 633	2 565	1 161	34	12 048
Svealands slättbygder	6 526	3 553	1 037	26	15 216
Götalands skogsbygder	3 417	7 186	2 466	434	23 255
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 814	634	402	21	9 680
Nedre Norrland	302	57	135	..	14 972
Övre Norrland	..	..	..	..	10 376
Hela riket	29 172	20 106	12 911	1 090	108 355

¹ .. innebär att antalet bruksenheter är mindre än tio.

Havre	Blandsäd	Oljeväxter	Slåttervall på åker	Betesvall på åker	Potatis	Socker- betor	Totala an- talet bruk- ningsen- heter
2 287	1 706	311	3 040	1 551	2 037	—	3 607
2 333	2 252	410	3 149	1 750	1 747	—	3 793
3 449	682	203	3 388	2 027	1 715	—	3 963
4 619	2 933	645	5 914	2 175	2 690	62	7 059
7 410	2 603	45	9 831	3 597	7 409	—	10 169
5 515	1 999	20	7 832	3 937	5 836	..	8 219
3 708	2 193	320	7 459	4 434	5 353	1 084	7 911
815	392	718	3 346	2 308	1 790	2 113	3 632
1 219	878	105	3 095	1 967	2 931	324	3 329
3 747	3 292	1 090	9 314	5 176	6 754	4 379	10 779
4 771	3 410	3 185	8 026	3 835	4 190	6 669	11 054
5 426	2 041	80	7 067	4 556	4 381	458	7 948
4 578	1 431	30	6 075	3 635	4 715	—	6 533
10 966	1 818	146	13 543	7 105	8 986	—	14 408
11 780	1 525	538	11 210	6 335	5 177	—	13 101
5 759	492	190	9 874	5 183	6 274	—	10 767
3 998	409	307	4 305	2 475	2 489	—	5 231
3 439	956	484	3 508	2 171	1 092	—	4 296
2 854	411	63	5 360	2 234	3 204	—	5 909
3 631	1 424	80	6 979	3 374	4 655	—	7 484
1 119	1 328	..	9 016	3 404	6 687	—	9 810
522	370	..	6 571	2 367	4 031	—	6 904
354	1 146	..	12 328	4 350	8 717	—	12 948
180	295	..	6 696	2 337	4 614	—	7 413
6 839	3 386	3 773	9 350	4 986	4 707	7 322	13 273
5 006	3 824	1 605	13 605	8 159	9 566	6 834	15 028
15 932	2 962	1 208	15 548	8 648	6 186	59	18 569
15 953	6 011	1 823	17 642	10 547	8 864	—	21 236
34 572	13 871	312	51 032	25 632	37 757	873	53 819
9 932	1 440	180	16 241	8 430	9 919	..	17 772
5 633	2 994	77	22 421	8 756	16 044	—	24 029
612	1 498	..	21 087	7 125	14 431	—	22 541
94 479	35 986	8 984	166 926	82 283	107 474	15 090	186 267

Tab. 48. Genomsnittlig areal av olika grödor per brukningsenhet år 1966. Hektar
 Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker där odling av respektive gröda förekom¹

Område	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Vårråg	Korn
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län	5,5	4,7	3,2	..	10,0
Uppsala »	5,4	5,4	4,6	..	11,6
Södermanlands »	5,9	5,4	3,8	..	10,6
Östergötlands »	6,7	5,6	3,4	1,7	9,6
Jönköpings »	1,2	0,5	1,0	0,5	3,0
Kronobergs »	0,8	0,5	0,8	0,7	2,2
Kalmar »	3,6	1,7	2,9	1,4	6,1
Gotlands »	3,6	1,8	2,4	2,3	5,9
Blekinge »	2,5	4,1	2,1	2,0	4,4
Kristianstads »	4,6	3,9	4,5	2,8	6,4
Malmöhus »	7,2	5,2	4,3	3,9	8,2
Hallands »	2,9	3,6	2,1	1,8	5,2
Göteborgs o. Bohus »	1,2	0,9	1,0	1,3	3,1
Älvsborgs »	1,9	0,8	1,4	1,2	3,4
Skaraborgs »	3,6	2,0	2,4	1,1	6,2
Värmlands »	1,7	1,0	1,6	..	4,5
Örebro »	3,3	3,1	2,6	..	9,5
Västmanlands »	4,6	5,0	4,3	..	12,2
Kopparbergs »	1,4	0,8	1,5	..	5,1
Gävleborgs »	1,7	1,3	1,8	..	3,5
Västernorrlands »	1,1	..	..	..	2,2
Jämtlands »	..	..	..	..	2,1
Västerbottens »	..	..	..	..	2,5
Norrbottnens »	—	—	..	..	2,6
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	6,8	5,2	3,9	2,7	8,1
» mellanbygder	3,9	3,6	3,5	2,9	6,6
» norra slättbygder	5,2	4,3	2,8	2,2	7,2
Svealands slättbygder	5,1	4,8	3,8	9,6	10,9
Götalands skogsbygder	2,2	0,9	1,3	0,9	3,4
Mellersta Sveriges skogsbygder	2,3	1,5	1,8	2,5	5,1
Nedre Norrland	1,2	0,6	1,1	..	2,4
Övre Norrland	..	..	..	..	2,5
Hela riket	4,6	3,2	3,1	2,2	5,6

¹ Där antalet brukningsenheter är mindre än tio har .. ersatt medeltalet.

Havre	Blandsäd	Oljeväxter	Slättervall på åker	Betesval på åker	Potatis	Socker- betor
8,4	5,9	6,4	8,7	4,6	0,7	—
9,3	6,5	5,8	7,9	3,7	0,6	—
11,9	0,6	9,4	9,1	5,1	0,5	—
8,9	5,4	7,8	7,1	3,3	0,8	2,3
2,8	2,7	4,9	4,9	2,3	0,4	—
2,3	1,8	5,4	3,9	2,2	0,4	..
4,4	3,3	5,2	6,0	3,5	0,7	2,3
2,0	2,6	3,4	6,3	3,7	0,5	1,5
2,0	1,8	3,8	3,8	2,7	1,8	2,0
3,0	3,1	5,5	4,6	3,4	1,9	2,1
4,8	3,4	7,3	4,8	3,8	1,6	3,6
4,7	3,2	10,1	4,9	3,4	0,9	1,4
3,2	2,3	5,2	4,6	2,5	0,4	—
3,8	2,3	6,2	5,0	2,6	0,3	—
8,0	4,4	6,3	6,1	3,2	0,7	—
3,5	2,9	7,5	5,3	2,9	0,4	—
8,1	3,8	6,4	6,0	3,6	0,6	—
10,9	6,5	7,5	7,4	3,8	0,4	—
2,5	2,3	4,2	4,8	2,8	0,4	—
2,4	2,2	3,7	5,6	2,3	0,4	—
1,1	1,4	..	4,5	1,9	0,4	—
0,9	1,3	..	5,0	2,1	0,3	—
0,9	1,6	..	5,4	1,6	0,3	—
1,2	1,8	..	5,5	1,9	0,3	—
5,4	3,4	6,9	4,6	3,8	1,8	3,7
3,3	3,2	5,0	5,6	3,7	1,8	1,8
8,2	5,0	7,1	6,3	3,1	0,7	2,3
9,8	6,1	7,0	7,9	4,1	0,6	—
3,2	2,7	5,6	4,8	2,6	0,5	0,9
3,7	3,3	5,6	5,4	2,8	0,4	..
1,7	1,6	2,4	4,8	2,0	0,4	—
1,0	1,6	..	5,3	1,7	0,3	—
5,2	3,5	6,5	5,4	2,9	0,6	2,7

7.2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

I ett tidigare kapitel — se sid. 48 — har utförligt redogjorts för uppläggningsen av statistiska centralbyråns årliga jordbruksinventeringar. Föreliggande avsnitt är begränsat till en sammanfattning av de resultat beträffande åkerjordens användning, höstsådda arealer etc. som framkommit vid dessa undersökningar.

Resultat

Åkerarealens användning

Vissa huvuddata från undersökningen i juni 1967 lämnas i *tab. 49* och *tab. 50*. I den första tabellen redovisas för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker arealer av olika växtslag med fördelning på län, produktionsområden och hela riket. I *tab. 50* redogörs för åkerjordens användning 1967 inom olika storleksgrupper av jordbruk (rikssiffror).

Den totala åkerarealen 1967 vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker uppgick enligt juniundersökningen till 3 073 000 hektar, vilket innebar en minskning sedan föregående år med 60 000 hektar (2 %). Vallarealen minskade med 6 %, arealerna för fodersäd med 5 %, baljväxter med 19 %, grönfoder- och ensilageväxter med 14 %, medan arealerna för brödsäd och oljeväxter ökade med 35 resp. 73 %. Arealerna av potatis och sockerbeter var ungefär oförändrade. Den markanta ökningen för brödsäd och oljeväxter sammanhänger främst med att ut-

vintringen av höstsådda grödor var väsentligt mindre 1966/67 än närmast föregående år.

Enligt *tab. 50* föreligger vissa karaktéristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens användning. Odlingen av brödsäd, baljväxter och oljeväxter samt förekomsten av helträda är sålunda förhållandevis större vid de stora brukningsenheterna än vid de mindre. Ett motsatt förhållande kännetecknar odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealernas relativa andel av åkerarealen är något mindre i de lägsta storleksgrupperna men varierar endast obetydligt mellan övriga grupper.

I *tab. 51* har sammanställts uppgifter om olika växtslagsgruppers procentuella andel av den odlade åkerarealen under tiden 1913—1967 i femårsmedeltal (utom för perioden 1913—1915 samt för åren 1966 och 1967). Enligt tabellen har brödsädsarealens andel minskat under 1960-talet. Fodersädsodlingen kännetecknades till och med sista hälften av 1940-talet av en bestämd nedgång, men utvidgades under 1950-talet åter och överstiger nu den omfattning, som redovisas under åren omedelbart före första världskriget. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av 1920-talet. Bortsett från en obetydlig ökning under de sista krigsåren har emellertid sedan dess en tillbakagång ägt rum. Odlingen av foderväxter ökade starkt i förhållande till övriga växtslag till och med slutet av 1940-talet, men har därefter begränsats; fortfarande upptar den dock drygt två femtedelar av den odlade arealen.

Arealer för skörd av vallfrö

I samband med jordbruksinventeringen i oktober 1967 inhämtades definitiva uppgifter om storleken av den areal som använts för skörd av vallfrö under sommaren.

I tab. 52 redovisas rikssiffror för odlingen av vallfrö under perioden 1963—1967. Uppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och grundar sig på undersökningarna i oktober respektive år.

Höstsådda arealer

Jordbruksinventeringen i oktober innefattar varje år en undersökning av de arealer som under hösten besåts med höstvet, höstråg, höstraps och höstrybs.

Omfattningen av höstsådda arealer av dessa grödor redovisas i tab. 53. Av tabellen framgår att variationerna år från år är avsevärda.

Köksväxtarealens fördelning

På begäran av statens jordbruksnämnd intogs i juniinventeringen 1964 en specificerad redovisning av köksväxtarealen på olika slag av köksväxter. Granskningen och bearbetningen av detta speciella avsnitt utfördes separat.

Resultatredovisningen — se tab. 54 — har i fråga om populationsavgränsningen anpassats till den i tab. 49 för 1964 redovisade totala köksväxtarealen. Detta innebär att storleksgruppen 0,26—2,0 hektar åker endast ingår i resultaten för hela riket, medan länsuppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Totalarealen köksväxter på åker i hela riket uppskattades i specialundersökningen till 11 843 hektar, vilket är något mindre än arealen enligt huvudundersökningen. Differensen beror huvudsakligen på korrigeringar i primärmaterial i samband med den detaljerade granskningen av specialavsnittet.

Enligt specialundersökningen utgjordes större delen av köksväxtarealen av »andra arter än kokärter och foderarter», dvs. främst konserverter och sockerarter. Mer än 63 % av dessa odlingar föll på gårdar med mer än 50 hektar åker inom slättbygden i Malmöhus län. Även i Gotlands län utgjorde konserverterna en dominerande del av köksväxterna. Närmast i storlek bland de enskilda växtslagen kom morötter och bruna bönor, varav de förra till drygt 60 % odlades i Skåne och de senare till mer än 95 % på Öland.

Övrig publicering

Detaljuppgifter avseende åkerjordens användning 1967 finns införda i Statistiska meddelanden J 1967:50. Oktoberundersökningens resultat rörande höstsådda arealer och skördade vallfröarealer återfinns i nr J 1967:53 och data från den särskilda bearbetningen rörande köksväxtarealernas fördelning 1964 i nr J 1965:18. Resultat från de inventeringar som utförts under 1967 har även publicerats i sammandrag i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1967:7—8 och 10 samt 1968:4.

Tab. 49. Åkerjordens användning år 1967 i hektar

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Vår-råg	Korn	Havre,	Bland-säd	Kök-ärter	Foder-ärter och vicker	Höst-raps	Vår-raps	Höst-rybs
<i>Län</i>												
Stockholms stad o. län	13 260	3 959	1 018	..	19 705	19 043	8 009	139	12	1 143	734	1 784
Uppsala »	14 661	3 644	3 045	—	30 391	20 918	11 607	237	22	573	1 094	2 293
Södermanlands »	19 982	2 355	1 471	43	25 640	38 384	2 810	534	74	427	1 493	693
Östergötlands »	42 084	5 134	7 411	26	30 178	36 641	11 803	1 793	326	5 673	877	2 641
Jönköpings »	970	760	368	46	10 493	21 441	6 261	40	74	147	17	115
Kronobergs »	413	270	787	30	6 394	13 662	3 233	..	62	13	56	86
Kalmar »	11 881	2 222	7 286	221	23 891	17 200	6 263	171	33	2 448	204	428
Gotlands »	9 156	475	3 922	74	18 089	2 045	1 025	691	61	1 379	71	1 152
Blekinge »	1 851	2 239	1 990	69	7 275	2 672	1 135	—	52	377	134	44
Kristianstads »	8 560	4 859	10 537	455	44 544	13 244	7 579	22	393	6 730	1 259	1 650
Malmöhus »	31 442	14 944	11 108	567	67 265	24 713	7 959	188	461	28 068	2 420	3 588
Hallands »	2 246	2 837	1 299	44	29 252	26 190	5 367	—	280	583	577	55
Göteborgs o. Bohus »	1 517	1 091	395	11	9 991	15 025	3 191	20	129	56	224	..
Älvsborgs »	2 584	1 150	835	31	22 530	40 366	4 586	..	70	178	719	53
Skaraborgs »	25 398	1 163	5 033	39	43 918	89 237	6 531	233	243	3 390	1 813	2 404
Värmlands »	3 351	523	448	—	24 348	18 475	994	—	88	—	142	119
Örebro »	4 734	1 395	1 210	—	32 735	33 280	858	17	65	162	2 009	449
Västmanlands »	8 793	2 718	1 501	59	38 938	38 285	4 582	235	60	337	4 135	531
Kopparbergs »	803	37	350	—	21 485	6 780	817	—	—	—	18	66
Gävleborgs »	391	227	132	—	19 249	7 505	2 706	—	..	..	28	131
Västernorrlands »	—	—	—	—	11 740	1 099	1 956	—	..	..	..	—
Jämtlands »	—	..	—	—	6 855	591	632	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	19 834	630	2 119	—	..	—	..	—
Norrbottens »	—	—	—	—	6 460	218	514	—	..	—	—	—
<i>Produktionsområden</i>												
Götalands s:a slättbygder	35 563	18 710	12 016	285	85 712	38 411	8 825	114	818	30 153	3 354	4 649
» mellanbygder	24 455	6 777	21 417	958	73 617	18 926	8 994	907	301	8 407	978	2 074
» n:a slättbygder	61 835	5 715	11 146	30	71 748	121 661	11 857	1 885	495	8 150	3 012	4 829
Svealands slättbygder ..	62 746	14 230	8 320	104	150 783	152 134	28 180	1 153	232	2 612	9 358	5 822
Götalands skogsbygder ..	12 721	5 396	5 455	319	76 338	112 041	33 698	161	502	1 987	934	577
Mellersta Sveriges skogsb.	6 501	1 122	1 708	21	50 248	35 166	3 339	111	151	376	360	227
Nedre Norrland	256	58	84	—	35 954	8 411	4 951	—	..	15	32	111
Övre Norrland	—	—	—	—	26 800	894	2 693	—	..	—	..	—
<i>Hela riket</i>												
1967.....	204 077	52 008	60 146	1 717	571 200	487 644	102 537	4 331	2 517	51 700	18 036	18 289
1966.....	132 213	63 703	38 125	1 929	608 115	493 302	124 984	5 187	3 285	24 092	13 601	8 548
1965.....	228 292	59 576	61 461	1 502	498 485	477 904	156 430	7 024	3 427	55 991	13 956	16 865
1964.....	188 391	81 517	41 573	1 788	469 893	509 771	176 988	7 205	4 414	45 583	16 825	17 745
1963.....	161 951	82 479	38 414	1 971	482 001	517 246	190 505	6 802	4 014	37 402	7 365	10 630

¹Gruppen »övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap. — ² Beträffande vallfröarealens fördelning på olika

Vår-rybs	Övriga olje-växter ¹	Grön-foder av säd, ärter och vicker	Övriga grön-foder och ensilage-växter	Slätter-vall på åker	Vall till frö-skörd ²	Betes-vall på åker	Potatis	Sockerbeter	Foder-rot-frukter	Köks-väx-ter på åker	Frukt-träd och bär-buskar på åker	Andra växt-slåg	Hel-träda	Obru-kad åker	Summa åker
96	35	385	525	25 681	634	6 421	1 464	—	22	110	91	77	10 987	1 952	117 288
369	83	494	470	23 574	518	6 651	906	—	..	73	76	..	11 026	934	133 674
426	14	488	815	29 108	1 472	10 840	866	—	26	17	59	15	8 697	1 209	147 958
160	642	964	1 024	42 002	3 658	7 116	1 984	119	90	36	55	57	13 422	1 280	217 196
45	—	648	695	48 630	287	6 653	2 454	—	153	20	80	59	835	821	102 112
—	—	563	511	31 488	25	7 963	1 845	—	127	52	107	50	613	1 158	69 510
16	134	737	1 375	45 261	713	13 873	3 705	2 432	207	1 726	55	110	4 014	1 309	147 915
197	411	202	728	21 415	736	8 777	929	3 242	484	543	41	21	3 504	504	79 874
..	..	280	220	11 718	25	4 712	5 193	551	98	268	176	111	463	315	41 983
158	341	1 757	1 643	44 027	1 174	21 001	13 343	9 350	1 104	1 355	2 173	586	1 559	1 101	200 504
124	2 119	2 685	1 471	37 842	2 489	18 715	6 480	23 029	1 811	7 703	610	1 019	3 459	1 431	303 710
122	65	1 408	1 170	35 971	335	14 934	3 811	595	490	352	79	195	1 012	365	129 634
..	—	481	259	29 610	275	9 663	1 633	—	50	140	41	13	2 861	1 324	78 014
145	16	830	570	66 851	764	16 327	2 583	—	53	153	15	137	3 638	3 313	168 506
233	41	1 244	1 176	67 561	1 613	20 224	3 414	—	39	56	94	77	11 370	1 672	288 216
1 638	14	746	677	51 045	1 526	15 596	2 126	—	29	18	51	71	6 124	7 204	135 353
391	25	313	358	26 412	2 446	8 746	1 447	—	15	232	—	241	5 279	2 529	125 348
1 305	18	312	579	25 264	1 618	7 945	601	—	—	12	..	22	8 958	1 187	148 001
235	..	639	500	24 716	118	5 886	1 360	—	..	..	..	27	2 000	1 999	67 862
198	—	287	347	38 693	366	7 285	1 775	—	16	10	25	117	1 703	3 533	84 735
—	—	776	597	39 993	291	6 140	2 119	—	12	16	36	18	496	5 034	70 335
—	13	916	1 058	32 436	36	4 112	1 378	—	..	12	..	94	426	2 452	51 025
—	—	755	1 209	65 602	331	5 910	2 576	—	18	28	11	44	430	5 954	105 466
—	—	353	510	36 483	163	3 956	2 756	—	..	13	17	23	842	6 766	59 081
298	2 007	3 092	1 761	42 081	3 257	23 542	8 758	27 008	1 141	8 717	1 123	1 126	3 782	1 176	367 479
249	1 020	2 016	3 110	77 666	1 564	31 879	18 000	11 517	2 288	2 918	1 887	712	7 859	1 982	332 478
463	675	1 789	1 891	97 764	4 839	27 197	4 249	114	88	154	142	80	23 498	3 722	469 028
3 836	156	2 016	2 916	134 422	7 287	42 732	5 181	..	98	459	264	289	47 044	9 261	691 636
165	77	4 514	3 760	247 270	1 909	63 475	15 684	670	1 179	606	365	471	9 594	6 831	606 699
810	40	1 553	1 397	87 429	1 630	23 804	4 050	..	23	13	25	298	8 124	9 614	238 148
50	13	1 768	1 847	105 142	633	16 317	5 216	—	32	39	71	147	2 533	9 553	193 242
—	—	1 515	1 805	109 609	494	10 500	5 610	—	23	41	31	67	1 284	13 207	174 590
5 871	3 988	18 263	18 487	901 383	21 613	239 446	66 748	39 318	4 872	12 947	3 908	3 190	103 718	55 346	3 073 300
4 028	6 440	22 171	20 537	944 500	25 595	268 954	66 194	39 979	6 008	11 718	3 933	3 544	124 282	68 060	3 133 027
3 081	9 299	24 593	20 594	965 312	23 506	252 209	72 901	42 733	7 793	10 823	3 412	4 833	109 705	52 232	3 183 939
2 375	23 384	26 977	19 001	1 024 435	24 923	258 017	81 199	44 452	9 500	11 668	3 926	6 348	122 543	52 710	3 273 151
1 646	22 057	27 969	16 370	1 055 466	29 223	250 743	93 717	40 578	12 115	12 237	3 719	7 055	131 705	47 751	3 293 131

fröslag, se tab. 52 (sid. 111).

Tab. 50. Åkerjordens användning år 1967 inom olika storleksgrupper. Hela riket

Gröda	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,26-2,0	2,1-5,0	5,1-10,0	10,1-20,0	20,1-30,0	30,1-50,0	50,1-100,0	Över 100,0	Summa
Höstvete	158	1 238	4 613	18 337	25 067	42 706	51 746	60 370	204 235
Vårvete	126	660	2 580	6 783	6 709	10 271	11 926	13 079	52 134
Höstråg	104	625	2 783	7 612	7 970	13 402	14 633	13 121	60 250
Vårråg	..	39	96	340	255	230	429	328	1 725
Summa brödsäd	396	2 562	10 072	33 072	40 001	66 609	78 734	86 898	318 344
Korn	950	11 613	47 485	109 895	93 224	119 082	103 703	86 198	572 150
Havre	816	13 826	47 084	99 951	79 212	93 795	82 718	71 058	488 460
Blandsäd	346	5 104	17 644	34 099	18 712	15 960	8 431	2 587	102 883
Summa fodersäd	2 112	30 543	112 213	243 945	191 148	228 837	194 852	159 843	1 163 493
Kokärter	—	..	93	421	676	871	1 157	1 108	4 331
Foderärter och vicker	..	152	299	434	295	453	454	430	2 520
Summa baljväxter	..	157	392	855	971	1 324	1 611	1 538	6 851
Hösträps	—	69	400	2 867	6 079	11 864	13 329	17 092	51 700
Vårträps	—	91	140	733	1 370	2 827	4 745	8 130	18 036
Höstrybs	—	—	277	976	1 680	3 286	5 639	6 431	18 289
Vårtrybs	—	—	62	270	298	1 347	1 720	2 174	5 871
Övriga oljeväxter ¹	—	—	89	260	622	851	853	1 313	3 988
Summa oljeväxter	—	160	968	5 106	10 049	20 175	26 286	35 140	97 884
Grönfoder av säd, ärter och vicker	315	2 374	4 413	4 991	2 545	1 832	1 020	1 088	18 578
Övriga grönfoder- och ensilageväxter	18	518	2 434	3 380	3 235	3 432	2 496	2 992	18 505
Summa grönfoder- och ensilageväxter	333	2 892	6 847	8 371	5 780	5 264	3 516	4 080	37 083
Slåttervall på åker	9 704	95 819	196 907	233 615	131 733	116 706	72 943	53 660	911 087
Vall till fröskörd	12	119	826	2 225	2 547	4 373	5 943	5 580	21 625
Betesvall på åker	1 839	13 810	34 081	54 929	38 443	38 399	28 676	31 108	241 285
Summa vall	11 555	109 748	231 814	290 769	172 723	159 478	107 562	90 348	1 173 997
Potatis	1 331	6 700	12 036	15 071	8 997	9 849	8 417	5 678	68 079
Sockerbeter	289	358	1 779	7 117	8 035	9 560	7 096	5 373	39 607
Foderrotfrukter	58	514	1 001	1 839	785	471	162	100	4 930
Summa potatis och rotfrukter	1 678	7 572	14 816	24 027	17 817	19 880	15 675	11 151	112 616
Köksväxter på åker	223	388	427	1 469	1 331	2 393	3 233	3 706	13 170
Frukträd o. bärbuskar på åker	75	418	541	1 171	205	367	626	580	3 983
Andra växtslag	140	386	346	609	495	335	437	582	3 330
Summa övriga växtslag	438	1 192	1 314	3 249	2 031	3 095	4 296	4 868	20 483
Helträda	473	2 579	6 317	13 438	13 660	20 090	23 155	24 479	104 191
Obrukad åker	3 707	15 151	15 512	10 410	3 584	4 329	3 675	2 685	59 053
Summa åker	20 695	172 556	400 265	633 242	457 764	529 081	459 362	421 030	3 093 995

¹ Gruppen »övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap.

Tab. 51. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen¹ under tiden 1913—1967

Gröddgrupp	1913/ 15	1916/ 20	1921/ 25	1926/ 30	1931/ 35	1936/ 40	1941/ 45	1946/ 50	1951/ 55	1956/ 60	1961/ 65	1966	1967
Brödsäd	15,0	14,5	13,8	14,4	14,4	14,2	13,8	12,8	14,1	13,1	10,7	8,0	10,9
Fodersäd	33,9	33,4	33,4	31,3	29,2	29,1	27,1	25,4	27,9	32,3	36,1	41,5	39,7
Baljväxter	0,9	1,1	1,3	0,9	0,8	0,6	1,0	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,2
All säd	49,8	49,0	48,5	46,6	44,4	43,9	41,9	38,9	42,6	46,0	47,2	49,8	50,8
Potatis och rotfrukter	7,7	8,0	8,3	7,7	7,4	7,2	7,4	7,1	6,2	5,9	4,7	3,8	3,9
Foderväxter	42,4	42,7	42,8	45,4	47,9	48,6	49,4	50,8	47,0	45,3	44,5	43,8	41,3
Oljeväxter	—	—	—	—	—	—	—	2,6	3,6	2,0	2,8	1,9	3,3
Övriga växtslag	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	1,3	0,6	0,6	0,8	0,8	0,7	0,7
Summa åker ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Exkl. heltråda och obrukad åker.

Tab. 52. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1967 i hektar. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

År	Timotejfrö	Rödklöverfrö	Alsikeklöverfrö	Annat vallfrö	Summa vallfrö
1967	10 845	6 382	1 533	4 314	23 074
1966	14 436	7 891	1 462	3 883	27 672
1965	13 209	10 034	951	3 767	27 961
1964	13 177	8 929	726	3 397	26 229
1963	13 870	13 759	1 183	4 161	32 973

Tab. 53. Höstsädda arealer åren 1963—1967 i hektar. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

År	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs
1967	201 875	65 084	62 324	21 098
1966	206 255	58 780	53 860	19 417
1965	178 463	55 137	43 595	18 923
1964	233 231	63 600	59 786	21 904
1963	195 565	43 334	56 653	25 121

Tab. 54. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag år 1964. Hektar

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vitkål	Blomkål	Morötter	Rödbetor	Gul och röd lök	Andra arter än kokärter och foderarter	Bruna bönor	Gurkor	Spenat	Övriga köksväxter	Summa köksväxter på åker
Kalmar län	5	—	46	61	158	110	960	190	29	21	1 580
Gotlands »	—	—	101	21	2	394	11	59	..	41	629
Kristianstads »	75	32	316	242	12	113	11	202	171	192	1 366
Malmöhus »	419	305	530	134	48	3 757	22	49	236	734	6 234
Övriga Götaland	68	51	124	42	10	351	—	229	4	197	1 076
Svealand	32	51	227	43	4	14	—	10	2	87	470
Norrland	26	38	25	44	1	20	—	—	—	35	189
Hela riket ¹	655	496	1 417	610	249	4 759	1 014	779	443	1 421	11 843

¹ Inkl. bruksenheter med 0,26—2,0 hektar åker. — ² Därav 146 hektar i Blekinge län.

7.3. Årsväxtrapporteringen

Inledning

Subjektiva omdömen om årsväxt och skörd har i någon form insamlats sedan 1799 och denna rapportserie utgör därmed den äldsta allttjämt existerande grenen av svensk jordbruksstatistik. Rapporteringen har dock under årens lopp haft växlande innehåll och omfattning. Bearbetning av materialet har sedan 1870-talet utförts av statistiska centralbyrån.

Undersökningarnas genomförande¹

Författning

Uppgiftsinsamlingen under 1967 ägde rum med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116), 21 februari 1964 (nr 22) och 25 maj 1967 (nr 256).

Tidpunkter

Årsväxtrapporter avges vid tre tillfällen under året, nämligen den 15 maj, 15 juli och 15 oktober. Tidigare omfattade rapporteringen även en rapport i januari i vilken definitiva uppgifter lämnades om föregående års skörd. Från och med 1963 har denna rapport kunnat utgå eftersom motsvarande data — med vissa undantag — numera erhålls genom de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118).

Innehåll

Rapporteringarnas innehåll vid de olika rapporttillfällena under 1967 framgår av följande sammanställning.

15 maj

Omdöme om övervintringen
Omfattning av ev. utvintring
Orsaker till ev. utvintring
Tidpunkt för vårsådden
Orsaker till ev. senare vårsådd än normalt
Utsikter för vårsådda grödor

15 juli

Omdöme om skördeutsikterna
Växtligheten under tiden 16 maj—15 juli 1967
Tidpunkt för höbärgningen
Höets kvalitet

15 oktober

Omdöme om skördeutfallet
Växtligheten under tiden 16 juli—15 oktober 1967
Tidpunkt för bärgning av skörden
Skördens kvalitet
Tidpunkt för höstsådden
Orsaker till ev. senare höstsådd än normalt

Omdömena den 15 maj om övervintringen uttrycks med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normal, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring. Uppgifterna om utvintringens omfattning avser storleken av den på grund av utvintring upplöjda (uppharvade) arealen. Värdena anges här i procent av besädd areal. Uppgifterna i juli och oktober om skördeutsikterna resp. skördeutfallet lämnas enligt följande sifferskala: 5 = mycket

¹ För en närmare beskrivning av undersökningsmetodiken, se Bengt Malmås: Översyn av årsväxt- och skörderapporteringen. Statistisk tidskrift 1964:3.

god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Rapporteringens övriga uppgifter inhämtas med utnyttjande av fasta svarsalternativ. Utformningen av de under 1967 utnyttjade blanketterna framgår av bil. 6—8.

Insamling av primäruppgifter

Från och med den 1 juli 1967 åligger det lantbruksnämnderna att upprätta årsväxtrapporter om situationen inom olika delar av nämndernas verksamhetsområden. Lantbruksnämnderna skall även ombesörja distribution och insamling av blanketterna samt efter granskning insända materialet till statistiska centralbyrån. Liksom tidigare har dock även vid juli- och oktoberrapporterna 1967 hushållningssällskapens ombud i sockengillena lämnat uppgifterna om årsväxten.

Komplettering och granskning

På centralbyrån verkställs erforderliga kompletteringar av uppgiftsmaterialet samt en ytterligare granskning av primäruppgifterna. Denna granskning, vilken främst avser s. k. logiska kontroller, sker så gott som helt med datamaskin.

Resultatberäkning

Även bearbetningen görs med datamaskin. Härvid erhålls vägda medeltal för dels omdömena om övervintring, skördeutsikter och skördeutfall, dels andelen upplöjd (utvintrad) areal. Övriga resultatberäkningar avser ovägda tal.

Resultatens tillförlitlighet

Trots att årsväxtrapporterna underkastas granskning av hushållningssällskapen resp. lantbruksnämnderna kvarstår vissa brister, när statistiska centralbyrån övertar materialet. Dessa brister undanröjs delvis genom de maskinellt utförda logiska kontrollerna. På grund av den korta tid som står till förfogande, måste man likväl räkna med att en del brister finns kvar i materialet efter granskningen.

I allmänhet föreligger vissa svårigheter att erhålla uppgifter från samtliga församlingar. Vid rapporteringarna i maj, juli och oktober inkom sålunda ej uppgifter för 6,8, 7,2 resp. 6,8 % av församlingarna.

Resultat

Majrapporten

Uppgiftslämnandet i maj omfattade bl. a. allmänna omdömen om övervintringen 1966/67 samt uppgifter om storleken av den på grund av utvintring upplöjda arealen. Ifrågavarande resultat lämnas i tab. 55 och tab. 56.

Av tabellerna framgår att övervintringen för samtliga grödor var bättre än normalt och att de upplöjda arealerna var obetydliga.

Julirapporten

Rapporteringen i juli avsåg bl. a. allmänna omdömen om skördeutsikterna. Enligt resultaten — se tab. 57 — förutsågs betydligt bättre skördar än normalt för alla höstsådda grödor och omkring medelskördar för vårsådda grödor och betesvallar.

Tab. 55. Årsväxtrapporten i maj 1967: Medeltal av sifferomdömen¹ för övervintringen

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slättervall
<i>Län</i>					
Stockholms stad o. län.....	3,3	3,2	3,2	3,0	3,0
Uppsala »	3,5	3,1	3,1	3,2	3,0
Södermanlands »	3,5	3,2	3,2	3,0	3,2
Östergötlands »	3,7	3,5	3,0	2,8	3,3
Jönköpings »	3,3	3,1	3,2	3,2	3,2
Kronobergs »	3,0	3,1	—	3,5	3,1
Kalmar »	3,6	3,5	3,3	3,3	3,2
Gotlands »	3,5	3,4	3,4	3,3	3,2
Blekinge »	3,5	3,5	3,4	3,4	3,2
Kristianstads »	3,5	3,3	3,5	3,5	3,2
Malmöhus »	3,7	3,7	3,8	3,6	3,3
Hallands »	3,5	3,3	3,3	3,2	3,2
Göteborgs o. Bohus »	3,2	3,0	—	—	3,1
Älvsborgs läns norra del	3,9	3,3	2,9	2,9	3,7
» » södra »	2,9	3,1	2,8	—	3,2
Skaraborgs län.....	3,4	3,2	2,9	2,9	3,2
Värmlands »	3,0	3,0	—	—	2,9
Örebro »	3,6	3,7	3,3	3,4	3,1
Västmanlands »	3,7	3,4	3,3	3,2	2,9
Kopparbergs »	2,6	2,4	—	2,9	2,7
Gävleborgs »	2,3	2,4	—	2,5	2,9
Västernorrlands »	—	—	—	—	2,8
Jämtlands »	—	—	—	—	2,7
Västerbottens »	—	—	—	—	2,9
Norrbottnens »	—	—	—	—	2,8
<i>Huvudområden</i>					
Svealand	3,4	3,2	3,2	3,1	3,0
Götaland	3,6	3,4	3,5	3,2	3,3
Norrland	2,3	2,4	—	2,5	2,9
<i>Hela riket</i>					
Maj 1967.....	3,5	3,4	3,5	3,1	3,1
» 1966.....	2,1	2,0	1,7	1,6	2,6
» 1965.....	3,1	3,1	3,0	2,6	3,0
» 1964.....	3,2	3,2	2,5	2,4	2,9
» 1963.....	3,0	2,6	2,2	2,0	3,0

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.**Tab. 56. Årsväxtrapporten i maj 1967: Procentuell andel upplöjd areal**

Gröda	Svealand	Götaland	Norrland	Hela riket
Höstvete	1	0	12	1
Höstråg.....	1	0	1	0
Höstraps	2	2	0	2
Höstrybs.....	4	5	19	5
Första års slättervall	1	0	1	1

Tab. 57. Årsväxtrapporten i juli 1967: Medeltal av sifferomdömen¹ för skördeutskikten

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete
Län																			
Stockholms stad o. län	3,8	3,2	3,4	3,0	3,2	3,1	3,2	2,9	2,9	3,6	2,9	3,5	2,9	3,0	2,8	—	2,7	4,1	3,0
Uppsala »	4,0	3,4	3,7	—	3,4	3,3	3,4	3,3	3,4	3,7	3,1	3,6	3,1	3,2	2,9	—	2,9	3,9	3,2
Södermanlands »	3,9	2,9	3,4	..	2,9	2,9	2,9	3,0	2,7	3,5	2,8	3,6	2,5	2,8	2,9	—	2,3	3,9	2,9
Östergötlands »	3,8	3,0	3,5	2,9	3,0	2,7	2,9	3,0	2,9	3,6	2,9	3,3	2,9	3,1	3,1	..	3,2	3,7	3,3
Jönköpings »	3,5	3,2	3,3	3,1	3,4	3,3	3,4	3,0	3,3	3,4	3,2	3,2	3,1	—	3,2	—	3,1	3,6	3,4
Kronobergs »	3,2	2,9	3,2	2,8	3,3	3,1	3,1	..	3,1	3,3	3,1	3,5	—	—	3,0	—	3,0	3,4	3,2
Kalmar »	2,9	2,5	2,7	2,2	2,3	2,4	2,3	2,7	2,5	3,0	2,6	2,8	..	2,8	2,5	2,7	2,5	3,2	2,0
Gotlands »	2,9	2,4	3,1	2,2	2,5	2,4	2,4	2,4	2,4	3,1	2,3	3,1	2,4	2,4	2,6	2,7	2,6	4,0	2,2
Blekinge »	3,5	3,1	3,0	2,7	3,0	2,6	2,7	—	3,0	3,5	2,5	2,9	..	2,8	2,7	2,9	2,6	3,5	2,2
Kristianstads »	3,7	3,3	3,4	3,0	3,4	3,3	3,3	2,8	2,9	3,7	3,0	3,5	3,1	3,0	3,1	3,2	3,2	3,7	3,0
Malmöhus »	3,9	3,4	3,5	3,3	3,5	3,4	3,5	3,4	3,3	3,9	3,1	3,5	3,1	3,1	3,3	3,2	3,1	3,8	3,3
Hallands »	3,6	3,1	3,2	2,5	3,3	3,2	3,2	3,5	3,3	3,4	3,2	3,2	..	3,0	3,1	2,9	3,1	3,7	3,1
Göteborgs o. Bohus »	3,4	2,9	3,3	..	2,8	2,9	2,7	3,0	2,9	3,2	2,9	..	2,5	—	2,9	—	2,8	3,9	3,4
Älvsborgs läns n:a del	3,8	3,0	3,6	3,0	3,0	2,8	2,7	3,1	2,9	3,2	3,1	3,4	3,1	2,5	2,9	—	3,0	4,0	3,2
» s:a »	3,4	3,2	3,2	3,1	3,5	3,3	3,3	3,0	3,2	2,5	3,5	..	..	..	3,2	—	3,0	3,9	3,6
Skaraborgs län	3,8	3,1	3,4	3,4	3,2	3,0	3,0	3,0	3,0	3,4	3,1	3,4	2,8	3,0	3,0	—	3,0	3,9	3,1
Värmlands »	3,4	3,2	3,3	—	3,1	3,0	2,9	2,5	3,1	—	2,8	3,5	2,8	..	3,1	—	3,0	3,7	3,2
Örebro »	3,8	3,4	3,7	—	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1	3,3	3,3	3,3	3,1	..	3,1	—	3,0	3,9	3,6
Västmanlands »	3,9	3,2	3,7	..	3,4	3,3	3,2	3,1	3,1	3,7	3,1	3,7	2,9	3,0	2,8	—	—	4,1	3,4
Kopparbergs »	2,9	2,7	2,8	—	3,1	3,0	2,9	2,7	—	3,0	..	3,3	2,7	..	3,0	—	2,8	3,3	3,0
Gävleborgs »	2,8	3,0	2,7	3,0	2,8	2,8	2,9	—	..	..	..	2,9	3,0	..	2,9	—	3,0	3,3	2,8
Västernorrlands »	—	—	—	—	2,4	2,2	2,3	—	..	2,0	—	—	—	—	2,6	—	2,6	2,5	2,7
Jämtlands »	—	..	—	—	2,5	2,6	2,4	—	3,0	2,0	—	—	—	..	2,7	—	2,8	2,7	2,8
Västerbottens »	—	—	—	—	2,5	2,3	2,5	—	..	—	3,0	—	—	—	2,8	—	3,6	2,4	2,6
Norrbottnens »	—	—	—	—	2,3	2,2	2,2	—	..	—	—	—	—	—	2,6	—	..	2,2	2,3
Huvudområden																			
Svealand	3,8	3,2	3,5	3,0	3,2	3,1	3,2	3,1	3,0	3,6	3,1	3,4	2,9	3,0	3,0	—	2,6	3,8	3,2
Götaland	3,7	3,2	3,3	2,8	3,2	3,0	3,1	2,9	3,0	3,7	3,0	3,3	2,7	3,0	3,0	3,1	3,0	3,7	3,1
Norrland	2,8	3,0	2,7	3,0	2,5	2,7	2,5	—	3,0	2,0	2,7	2,9	3,0	—	2,7	—	3,2	2,6	2,7
Hela riket																			
Juli 1967	3,7	3,2	3,3	2,8	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,7	3,1	3,4	2,8	3,0	3,0	3,1	3,0	3,5	3,0
» 1966	2,5	2,6	2,4	2,7	2,7	2,7	2,8	2,6	2,9	2,3	2,3	2,3	2,0	2,7	3,0	2,8	2,9	2,9	2,9
» 1965	3,3	3,0	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	2,9	2,8	2,9	2,8	2,9	3,0	2,6	2,8	3,0	3,2
» 1964	3,5	3,2	3,1	2,6	3,2	3,2	3,2	3,0	3,0	2,8	3,1	2,7	2,8	3,1	3,1	3,3	3,0	3,0	2,9
» 1963	3,0	2,8	2,6	2,8	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,3	2,9	2,4	2,6	2,5	3,2	2,7	2,8	2,9	3,1

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.

Tab. 58. Årsväxtrapporten i oktober 1967: Medeltal av sifferomdömen¹ för skördeutfallet

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete på slätter- vall	Övrigt bete
Län																				
Stockholms stad o. län	4,2	3,3	3,5	..	3,3	3,2	3,3	3,0	3,1	3,6	2,8	3,5	2,9	..	2,9	—	3,2	4,0	2,8	3,0
Uppsala »	4,4	3,5	4,0	—	3,9	3,7	3,7	3,4	3,2	3,8	3,3	3,7	3,1	3,4	3,2	—	3,2	3,9	3,3	3,3
Södermanlands »	4,2	3,3	3,7	..	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2	3,7	3,1	3,7	3,0	3,0	3,2	—	2,8	3,7	3,2	3,1
Östergötlands »	4,0	3,1	3,6	2,8	3,2	2,9	3,1	3,0	2,9	3,6	2,9	3,3	2,6	3,0	3,4	..	3,4	3,7	3,5	3,4
Jönköpings »	3,5	2,9	3,1	2,7	3,2	2,9	3,0	3,0	3,2	3,4	2,8	3,2	2,5	—	3,3	—	3,3	3,6	3,4	3,3
Kronobergs »	3,4	2,9	3,3	2,8	3,4	3,2	3,1	..	3,1	3,4	3,1	3,7	—	—	3,3	—	3,2	3,4	3,1	3,1
Kalmar »	3,3	2,6	2,9	1,8	2,4	2,4	2,3	2,6	1,7	3,1	2,1	3,1	..	2,4	2,4	3,1	2,9	3,1	2,2	2,3
Gotlands »	3,4	2,7	3,2	2,7	2,9	2,8	2,8	2,6	2,6	3,3	2,7	3,1	2,6	2,6	2,6	3,1	3,1	3,9	2,6	2,5
Blekinge »	3,7	3,2	3,4	2,6	3,1	2,7	2,8	—	3,2	3,6	2,7	3,1	..	..	3,2	3,7	3,2	3,4	2,3	2,4
Kristianstads »	4,0	3,3	3,8	3,0	3,4	3,3	3,3	3,0	3,0	3,8	3,2	3,5	3,2	3,1	3,3	3,7	3,6	3,6	3,0	3,1
Malmöhus »	4,2	3,5	3,7	3,4	3,2	3,3	3,3	3,4	3,2	4,0	3,0	3,5	3,0	3,0	3,4	3,7	3,5	3,6	3,0	3,1
Hallands »	3,9	3,3	3,1	2,5	3,4	3,4	3,3	3,5	3,4	3,5	3,2	3,2	..	3,0	3,4	3,2	3,3	3,6	3,4	3,3
Göteborgs o. Bohus »	3,4	2,9	3,1	..	2,9	3,0	2,7	..	2,8	3,2	2,8	..	3,0	2,0	2,9	—	2,9	3,9	3,4	3,3
Älvsborgs läns n:a del	3,8	2,8	3,5	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	3,0	3,2	3,0	3,2	2,9	..	3,0	—	3,0	3,8	3,2	3,1
» » s:a »	3,2	3,2	3,3	2,8	3,2	3,1	3,2	..	3,3	2,8	3,1	..	..	..	3,3	—	3,2	3,7	3,5	3,5
Skaraborgs län	3,9	3,0	3,5	3,3	3,2	3,1	3,1	3,0	3,1	3,5	2,9	3,4	2,6	3,0	3,2	—	3,1	3,7	3,2	3,2
Värmlands »	3,5	3,1	3,3	—	3,2	2,9	2,9	2,5	2,8	—	3,0	3,0	2,7	..	3,3	—	3,0	3,6	3,1	3,1
Örebro »	4,1	3,7	3,8	—	3,5	3,6	3,5	3,3	3,2	3,6	3,5	3,5	3,2	..	3,4	—	3,1	3,9	3,4	3,5
Västmanlands »	4,2	3,5	3,9	..	3,7	3,7	3,4	3,2	3,0	3,6	3,4	3,7	3,2	..	3,3	—	—	4,0	3,3	3,4
Kopparbergs »	3,1	2,6	2,9	—	3,3	3,2	3,1	1,0	—	3,0	..	3,5	2,9	..	3,3	—	3,0	3,3	2,9	2,9
Gävleborgs »	3,3	3,1	3,3	3,0	3,3	3,2	3,2	3,0	3,0	..	..	3,4	3,1	—	3,1	—	3,3	3,3	2,8	2,7
Västernorrlands »	—	—	—	—	3,0	2,8	2,9	—	—	3,3	3,0	—	—	—	2,7	—	2,9	2,7	2,9	2,8
Jämtlands »	—	..	—	—	3,6	3,4	3,2	—	3,2	—	—	—	—	..	3,1	—	2,8	3,0	3,0	2,9
Västerbottens »	—	—	—	—	3,0	2,7	2,9	—	4,0	—	—	—	—	—	2,9	—	3,0	2,5	2,9	2,9
Norrbottnens »	—	—	—	—	3,3	3,0	3,2	—	..	—	—	—	—	—	3,2	—	3,0	2,5	3,1	2,8
Huvudområden																				
Svealand	4,1	3,5	3,7	—	3,5	3,4	3,5	3,2	3,1	3,6	3,4	3,5	2,9	3,2	3,2	—	3,0	3,7	3,2	3,2
Götaland	3,9	3,2	3,5	2,6	3,2	3,1	3,1	2,9	3,1	3,8	2,9	3,4	2,8	3,0	3,2	3,6	3,3	3,6	3,1	3,1
Norrland	3,3	3,1	3,3	3,0	3,2	3,2	3,0	3,0	3,3	3,3	3,0	3,4	3,1	—	3,0	—	3,0	3,8	2,9	2,8
Hela riket																				
Oktober 1967	4,0	3,3	3,5	2,6	3,2	3,2	3,2	3,0	3,1	3,8	3,2	3,4	2,9	3,0	3,2	3,6	3,3	3,5	3,1	3,1
» 1966	2,3	2,4	2,4	2,6	2,5	2,5	2,6	2,5	2,8	2,3	2,6	2,2	2,2	2,5	3,1	3,0	2,9	2,9	2,9	2,9
» 1965	3,3	3,0	3,1	2,8	3,4	3,3	3,3	2,5	2,8	3,2	2,8	2,8	2,6	2,7	3,2	2,6	2,8	3,1	3,2	3,2
» 1964	3,8	3,4	3,3	2,6	3,3	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2	3,1	2,9	2,8	3,0	2,9	3,2	3,0	3,0	2,6	2,7
» 1963	2,8	2,6	2,4	2,6	2,9	2,9	2,9	2,7	2,5	2,5	3,0	2,4	2,7	2,4	3,4	3,2	3,2	3,1	3,3	3,2

¹ Beträffande sifferomdömenas innebörd se texten.

Tab. 59. Årsväxtrapporten i oktober 1967: Skördens kvalitet

Område; gröda (grödgrupp)	Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet					
	Bättre kvalitet än normalt	Normal kvalitet	Sämré kvalitet än normalt	Uppgift saknas	Blankett ej in- kommen	Summa
Svealand						
Höstsäd	244	213	4	62	54	577
Vårsäd	102	326	81	14	54	577
Oljeväxter	82	263	13	165	54	577
Potatis	40	373	54	56	54	577
Hö	190	318	—	15	54	577
Götaland						
Höstsäd	608	687	50	224	104	1 673
Vårsäd	363	701	452	53	104	1 673
Oljeväxter	335	567	17	650	104	1 673
Potatis	99	1 130	197	143	104	1 673
Hö	582	916	1	70	104	1 673
Norrland						
Höstsäd	6	16	—	207	12	241
Vårsäd	33	163	18	15	12	241
Oljeväxter	1	10	—	218	12	241
Potatis	19	175	31	4	12	241
Hö	32	166	30	1	12	241
Hela riket						
Höstsäd	858	916	54	493	170	2 491
Vårsäd	498	1 190	551	82	170	2 491
Oljeväxter	418	840	30	1 033	170	2 491
Potatis	158	1 678	282	203	170	2 491
Hö	804	1 400	31	86	170	2 491

Oktoberrapporten

Enligt de i oktober avgivna omdömena blev skördeutfallet — se tab. 58 — betydligt bättre än normalt för höstvet, höstråg, sockerbeter, höstraps, höstrybs och hö från vall och sämré än normalt för vårråg.

Skörden rapporteras i huvuddelen av församlingarna ha blivit av normal kvalitet eller bättre, vilket framgår av tab. 59.

Övrig publicering

Utförliga redogörelser för årsväxtrapporten under 1967 har publicerats i Statistiska meddelanden J 1967:22, 29 och 42.

Resultaten från kommande rapporteringar beräknas bli publicerade omkring den 25 i respektive rapporteringsmånad.

7.4. De objektiva skördeuppskattningarna

Inledning

Kvantitativa uppgifter om skördens storlek per hektar har fram till skördeåret 1963 erhållits i samband med den s. k. årsväxtrapporteringen. Som framgått av den tidigare redogörelsen — se sid. 112—117 — är de metoder som ligger till grund för årsväxtrapporterna emellertid av subjektiv karaktär och de har därför inte lämnat ett helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar. För att få objektiva och exaktare uppskattningar av skörden har statistiska centralbyrån därför successivt övergått till undersökningar enligt den s. k. provytemetoden. De första försöken med denna metod gjordes 1952, då centralbyrån utförde provundersökningar i samarbete med lantbrukshögskolan. Åren 1953 och 1954 prövades metoden i fältmässiga former i Södermanlands och Östergötlands län. En utvidgning till hela Svealand och Götaland företogs år 1955 och till hela riket år 1956. De starkt ökade kraven på skördeuppskattningarnas omfattning, som framfördes av 1953 års skördeskadeturledning, föranledde 1957 en kraftig utbyggnad, som pågick fram till 1960. I samband med det år 1961 införda skördeskadeskyddet (se sid. 152) har de objektiva skördeuppskattningarna fått permanent karaktär.

Uppskattningarna omfattade under 1967 liksom de närmast föregående åren dels en huvudundersökning avseende den på fältet befintliga skörden per hektar — s. k. biologisk skörd, dels en serie särskilda undersökningar för bestämning av spill, bärgningsförluster, kvalitet m. m.

Huvudundersökning

Omfattning

Skördeuppskattningarna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och omfattar för närvarande nio grödor, nämligen höstvetete, höstråg, vårvete, korn, havre, blandsäd, slättervall, matpotatis och fabrikspotatis.

Urval av brukningsenheter

Undersökningarna berör inom varje skördeuppskattningsområde — se sid. 31 — ett urval brukningsenheter, vilka uttagits slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealens storlek. Sammanlagt har cirka 12 900 brukningsenheter ingått i 1967 års urval.

Fälthärbetets genomförande

Den centrala ledningen av skördeuppskattningarna utövas av statistiska centralbyrån, medan fälthärbetet genomförs i samarbete med lantbruksnämnderna (före den 1 juli 1967 hushållningssällskapen). Hos varje nämnd anställs dels en ledare, dels ett antal provtagare bosatta i olika delar av länet. Antalet provtagare uppgick 1967 totalt till omkring 450. I vissa län, där fälthärbetet är av större omfattning, anställs även en assistent till ledaren. Utbildning av ledarna sker vid centrala kurser och konferenser i centralbyråns regi. Ledarna svarar sedan för utbildningen av provtagarna vid lokala endagskurser.

Fälthärbetet omfattar i huvudsak två moment, nämligen utläggning av provytor samt provtagning.

Sedan centralbyrån verkställt urvalet av provytegårdar och upprättat förteckningar över dessa sker utläggningen av provytor under våren och försommaren. För varje gröda, som ingår i skördeuppskattningarna (se ovan) och som finns representerad vid gården, skall ett fält utväljas för provtagning. Även detta sker slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot fältarealen. Efter uppmätning av de uttagna fältens längd och bredd väljs med hjälp av slumpstabell två punkter ut, vilka bildar mittpunkter i provytorna.

Vid provtagningen, som skall utföras i så nära anslutning till jordbrukarens skörd som möjligt, avgränsas provytorna för spannmål och vall, vilka omfattar 1 kvadratmeter, med hjälp av cirkelinstrument. För potatis utgör provytan 4 längdmeter av en fåra. All skörd på provytan tillvaratas vid provtagningen, dvs. spill skall i möjligaste mån undvikas. Anslutningen till jordbrukarens skörd kan ibland vara svår att uppnå. Sålunda kan exempelvis regn orsaka uppskov med skörden. Speciellt i fråga om vallarna kan detta få betydelse för kvantiteten och särskilda uppgifter inhämtas därför för dessa om tidsdifferensen mellan provyteskörd och jordbrukarens skörd. Dessa uppgifter används sedan vid korrekptionsberäkningar, se sid. 123.

Proven av spannmål och hö förtorkas hos provtagarna och insamlas därefter länsvis i särskilda lagerlokaler, där ytterligare torkning eventuellt sker. Proven skickas sedan till centralbyråns skördestation i närheten av Stockholm, vilken togs i bruk under 1965. I samband med att den nya stationen togs i bruk ändrades metoderna för bestämning av provyte-

skördens vikt. Med hjälp av en speciellt konstruerad torkanläggning torkas nu hela provytesköörden ned till torrsubstans varefter den vägs. Tidigare vägdes proven och samtidigt uttogs av den vägda skörden ett separat prov för vattenhaltsbestämning.

Provytesköörden av potatis vägs i omedelbar anslutning till provtagningen. Två slag av biologisk skörd beräknas för denna gröda, dels total biologisk skörd, dels skörd efter reducering för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar. För fabrikspotatis görs dock reducering endast för rötskador.

Granskning och bearbetning

Bearbetningen av det stora antalet uppgifter sker centralt efter att ledarna för fältarbetet utfört viss kontroll av uppgiftsmaterialet.

Vid centralbyråns granskas materialet mer ingående varefter den biologiska skörden per hektar skattas på grundval av provyteskördarna.

Uppgifterna för spannmål och slåttervall omräknas samtidigt till att gälla 16,5 % vattenhalt. Med ledning av de särskilda undersökningarna rörande spill, bärgningsförluster och tillväxt på slåttervall (se sid. 123) sker slutligen en omräkning av resultaten till att avse bärgad skörd.

Skattningarna av de biologiska hektarskördarna utförs i första hand för varje skördeuppskattningsområde. Genom sammanvägningar erhålls sedan skattningar för produktionsområden, län och hela riket. Praktiskt taget all granskning och bearbetning utförs i centralbyråns datamaskiner.

Resultatens tillförlitlighet

För att möjliggöra en bedömning av resultatens tillförlitlighet ges nedan kortfattade redogörelser för avgångar och bortfall.

Avgångar och bortfall

Totalt uttogs för 1967 års skördeuppskattningar 12 898 brukningsenheter. Härav visade sig senare 678 gårdar vara nedlagda, uppdelade på flera brukningsenheter e. d. och dessa avfördes därför ur undersökningsurvalet. Bortfall av uttagen brukningsenhet beroende på vägran från vederbörande jordbrukare att medverka i undersökningen förekom i 135 fall.

Eftersom de uttagna gårdarna i regel ej odlar samtliga undersökta grödor, blir antalet fält per gröda betydligt lägre än antalet provyttegårdar. I vissa fall förekommer dessutom bortfall av provtagning av utlagda provytor, varför antalet fält med skördeuppgift reduceras ytterligare något. Provytefält, som blivit obärgade, har dessutom utesluts i samband med att separat korrigering för obärgad areal blivit gjord. I följande tablå (avseende 1967) anges för olika grödor dels antalet uttagna fält, dels bortfallet med fördelning efter orsaker.

Medelfel

Eftersom undersökningarna utförs enligt stickprovsmetodik är resultaten behäftade med vissa slumpfel. I fråga om spannmål varierade det för 1967 uppskattade medelfelet för den biologiska skörden per hektar i riket mellan 0,6 och 1,8 %. För slättervall var medelfelet 0,4 %, för matpotatis 1,4 % och för fabrikspotatis 1,7 %. Medelfelens relativa storlek hos länstalen varierade med odlingsfrekvensen för respektive grödor. För växtslag med ojämn förekomst är skattningarna sålunda i vissa fall relativt osäkra, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Resultat

I tab. 60 redovisas för län, produktionsområden och hela riket den på grundval av provytorna skattade biologiska skörden per hektar för olika grödor. Tab. 61 innehåller uppgifter om bärgad skörd. Denna har, som tidigare nämnts, erhållits genom korrigering av den biologiska skörden med avseende på det spill och de bärgningsförluster m. m. som redovisats i specialundersökningarna.

Den bärgade skörden per hektar i genomsnitt för hela riket 1967 var större

Gröda	Antal uttagna fält	Bortfall av uttagna fält	
		Ej provtaget	Obärgat eller annan orsak
Höstvete	3 854	63	8
Vårvete	1 757	36	36
Höstråg	1 838	27	3
Korn	8 660	153	212
Havre	7 638	126	417
Blandsäd	2 132	33	77
Slättervall	10 594	354	29
Matpotatis	3 011	114	60
Fabrikspotatis	555	13	1

Tab. 60. Biologisk skörd¹ i kilogram per hektar år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slättervall	Mat-potatis	Fabriks-potatis
Län									
Stockholms stad o. län.....	4 770	2 970	3 750	3 130	3 090	2 860	4 730	20 550	—
Uppsala »	5 390	3 920	4 720	3 700	3 960	3 490	5 050	20 800	—
Södermanlands »	4 940	3 620	3 870	3 500	3 530	3 330	4 940	23 430	—
Östergötlands »	4 900	3 410	3 750	3 510	3 440	3 060	4 900	28 550	..
Jönköpings »	3 570	2 360	2 760	2 830	2 910	2 880	5 170	28 120	..
Kronobergs »	3 950	2 130	3 330	2 780	2 950	2 800	5 360	26 830	35 760
Kalmar »	3 810	2 580	2 390	2 230	2 430	2 090	5 270	18 030	..
Gotlands »	3 710	..	2 870	2 510	2 270	..	5 430	21 530	..
Blekinge »	4 870	4 090	3 310	3 380	3 380	2 530	5 100	23 880	33 720
Kristianstads »	5 300	3 860	3 430	3 620	3 570	3 050	5 540	29 510	32 560
Malmöhus »	5 490	3 930	3 640	3 750	4 020	3 510	5 660	31 080	30 160
Hallands »	4 950	3 560	3 210	3 390	3 870	3 320	4 920	34 180	..
Göteborgs o. Bohus »	3 860	3 010	..	2 850	3 100	2 820	5 800	23 700	..
Älvsborgs »	4 020	2 440	2 800	2 810	3 010	2 940	5 280	27 690	..
Skaraborgs »	4 730	3 130	3 500	3 400	3 430	3 040	5 190	30 660	..
Värmlands »	3 070	2 270	1 860	2 480	2 680	..	4 390	24 040	—
Örebro »	4 740	3 690	3 440	3 260	3 650	..	5 280	27 650	..
Västmanlands »	5 090	3 680	4 150	3 470	3 600	3 070	5 040	..	—
Kopparbergs »	3 700	..	..	2 820	2 860	..	4 630	24 910	—
Gävleborgs »	..	..	..	2 390	2 760	2 500	4 960	19 530	—
Västernorrlands »	..	..	..	2 380	2 710	2 680	3 910	14 960	—
Jämtlands »	—	—	—	2 910	..	..	3 760	19 480	—
Västerbottens »	—	—	—	2 330	..	2 400	3 290	12 790	—
Norrbottens »	—	—	—	2 370	..	..	2 950	18 040	—
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder ..	5 510	3 980	3 840	3 760	4 110	3 390	5 390	34 540	33 070
» mellanbygder	4 040	3 610	2 950	3 040	3 240	3 070	5 550	22 980	32 100
» norra slättbygder ..	4 850	3 420	3 680	3 450	3 410	3 220	5 190	30 080	..
Svealands slättbygder	4 990	3 510	3 960	3 420	3 540	3 210	4 900	22 950	..
Götalands skogsbygder	4 250	2 630	2 990	2 900	3 010	2 790	5 240	27 620	33 800
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 990	2 610	3 050	2 630	3 010	2 580	4 820	23 290	—
Nedre Norrland	..	2 410	..	2 470	2 830	2 680	4 220	18 700	—
Övre Norrland	—	—	—	2 340	..	2 470	3 150	15 410	—
Hela riket									
1967.....	4 850	3 580	3 390	3 180	3 370	3 010	4 790	26 060	32 490
1966.....	3 390	2 920	2 410	2 710	2 720	2 520	3 920	31 010	28 530
1965.....	4 070	3 290	3 060	3 320	3 220	3 030	4 250	30 670	31 270
1964.....	4 480	3 620	3 120	3 300	3 210	2 940	4 160	27 050	25 760
1963.....	3 520	2 630	2 380	2 810	2 660	2 560	3 920	29 340	29 610

¹ Uppgifterna i denna tabell bygger på resultaten från huvudundersökningen, varvid talen för spannmål och slättervall omräknats att avse 16,5 % vattenhalt. I fråga om slättervall har endast den s. k. första skörden beaktats. För potatis har reducering gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar (för fabrikspotatis reducering endast för rötskador).

Tab. 61. Bärgad skörd¹ i kilogram per hektar år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slätter-vall ²	Mat-potatis ³	Fabriks-potatis ⁴
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län.....	4 640	2 820	3 540	2 880	2 880	2 600	4 520	17 450	—
Uppsala »	5 210	3 760	4 480	3 470	3 760	3 300	4 900	19 160	—
Södermanlands »	4 800	3 430	3 690	3 150	3 270	2 870	4 740	21 510	—
Östergötlands »	4 740	3 220	3 590	3 210	3 170	2 840	4 680	26 980	..
Jönköpings »	3 450	2 230	2 560	2 600	2 580	2 590	5 100	26 350	..
Kronobergs »	3 840	2 010	3 200	2 640	2 760	2 630	5 310	25 680	33 640
Kalmar »	3 670	2 460	2 270	2 030	2 250	1 940	5 090	17 010	..
Gotlands »	3 640	..	2 760	2 400	2 160	..	5 190	20 390	..
Blekinge »	4 760	4 010	3 190	3 270	3 260	2 420	4 970	22 480	30 450
Kristianstads »	5 170	3 780	3 280	3 450	3 410	2 910	5 330	28 190	29 670
Malmöhus »	5 340	3 820	3 500	3 610	3 890	3 310	5 400	29 750	27 670
Hallands »	4 830	3 430	3 070	3 190	3 630	3 160	4 750	32 860	..
Göteborgs o. Bohus »	3 740	2 590	..	2 470	2 340	2 310	5 550	20 870	..
Älvsborgs »	3 910	2 220	2 680	2 520	2 570	2 440	5 110	25 910	..
Skaraborgs »	4 610	2 730	3 310	3 130	3 060	2 410	4 990	27 770	..
Värmlands »	2 980	1 750	1 780	2 050	2 040	..	4 200	22 900	—
Örebro »	4 630	3 480	3 290	2 990	3 330	..	5 090	25 060	..
Västmanlands »	5 000	3 530	3 950	3 290	3 460	2 820	4 830	..	—
Kopparbergs »	3 520	..	..	2 610	2 630	..	4 480	24 000	—
Gävleborgs »	..	..	..	2 140	2 590	2 330	4 770	18 510	—
Västernorrlands »	..	..	..	2 170	2 540	2 490	3 770	13 660	—
Jämtlands »	..	..	..	2 650	..	..	3 600	18 010	—
Västerbottens »	..	..	..	2 090	..	2 190	3 160	11 970	—
Norrbottnens »	..	..	..	1 910	..	..	2 810	17 190	—
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder..	5 360	3 870	3 700	3 600	3 920	3 230	5 110	33 190	30 590
» mellanbygder	3 930	3 510	2 820	2 890	3 120	2 910	5 290	21 760	28 960
» norra slättbygder..	4 700	3 190	3 520	3 160	3 080	2 810	4 950	27 580	..
Svealands slättbygder	4 850	3 330	3 770	3 160	3 280	2 950	4 700	20 610	..
Götalands skogsbygder	4 100	2 440	2 850	2 680	2 670	2 510	5 130	26 130	31 550
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 820	2 360	2 910	2 330	2 590	2 280	4 650	21 890	—
Nedre Norrland	..	2 280	..	2 250	2 650	2 490	4 050	17 590	—
Övre Norrland	..	..	..	2 050	..	2 210	3 020	14 560	—
<i>Hela riket</i>									
1967.....	4 710	3 430	3 240	2 950	3 070	2 740	4 620	24 520	29 560
1966.....	3 210	2 710	2 260	2 490	2 520	2 310	3 830	25 250	25 460
1965.....	3 910	3 170	2 880	3 080	3 020	2 820	4 290	24 030	28 620
1964.....	4 350	3 510	2 990	3 120	3 050	2 770	4 210	21 070	24 080
1963.....	3 260	2 520	2 090	2 570	2 410	2 400	3 950	22 660	26 470

¹ = biologisk skörd minus spill. Reducering har gjorts för obärgad areal. — ² Avser bärgad första skörd. Den biologiska skörden har korrigerats för tillväxt, bärgningsförluster samt obärgad areal. — ³ Efter reducering för stora, små och skadade knölar. — ⁴ Efter reducering för rötskadade knölar.

än 1966 för alla grödor utom matpotatis. De regionala variationerna är dock avsevärda.

Specialundersökningar av spill, bärgningsförluster m. m.

Flertalet specialundersökningar har omfattat ett underurval av de i huvudundersökningen ingående brukningsenheter (i vissa fall har samtliga gårdar i huvudundersökningen medtagits). Härvid har i regel en särskild områdesindelning tillämpats. Skördeuppskattningsområdena — se sid. 31 — har sålunda sammanförts till 11 s. k. spillområden. Vid denna gruppering har man i huvudsak utgått från den i jordbruksstatistiken använda indelningen i naturliga jordbruksområden (se sid. 31). Från och med 1966 års skörd har spillet för spannmål primärt skattats för de naturliga jordbruksområdena.

Nedan ges kortfattade beskrivningar av de specialundersökningar, vars resultat utnyttjas vid beräkning av den bärgade skörden per hektar (se ovan). För övriga specialundersökningar lämnas särskilda redogörelser på annan plats i denna publikation.

Spill för spannmål

Särskilda undersökningar av spillet för spannmål utfördes under 1967 på omkring hälften av de i huvudundersökningen uttagna brukningsenheter. Vid dessa undersökningar, vilka ägde rum omedelbart efter jordbrukarens egen skörd, fastställdes genom noggrann kontroll av ett antal små provytor hur stor mängd spannmål som blivit kvarlämnad på fältet efter

skörden. Spillet storlek i kilogram per hektar åren 1964—1967 för de olika grödorna framgår av följande tablå (avser rikssiffror).

Gröda	1964	1965	1966	1967
Höstvete	150	175	186	146
Vårvete	127	143	208	124
Höstråg	152	174	163	148
Korn	199	246	222	190
Havre	181	225	199	164
Blandsäd	179	240	222	176

Före 1964 har spillundersökningarna beträffande spannmål utförts enligt en annan metod än den ovan beskrivna. Spilltalen erhöles därvid i princip som skillnaden mellan provyteskörd och av jordbrukaren bärgad skörd. Jämförelser har visat att de båda metoderna resultatmässigt ger förhållandevis små skillnader.

Tillväxt för slättervall

I fråga om slättervall skall den biologiska skörden justeras för tillväxten mellan provytesköörden och jordbrukarens skörd. För varje provytestält inhämtades uppgift om tidsskillnaden mellan provtagning och skörd. Med ledning därav skattades genomsnittlig tidsskillnad för varje skördeuppskattningsområde. Denna tidsskillnad multiplicerades med den genomsnittliga tillväxten. Det använda tillväxttalet för 1967 har beräknats som riksmedeltal av resultaten vid undersökningarna 1960—1965, vilket uppgår till 2,4 % per dag.

Bärgningsförluster på slättervall

För bestämning av bärgningsförlusterna på slättervall utlades på fält (eller del av fält) vid drygt 750 provytestält ett stort antal provytor. I samband med jordbrukarens bärgning fastställdes sedan den bärgade skörden på denna areal. Vidare

uppmättes arealen för beräkning av bärgad skörd per hektar. Skillnaden mellan provyteskörd — justerad för tillväxten mellan provtagningen och jordbrukarens skörd — och bärgad skörd utgör den s. k. bärningsförlusten. Denna beror till viss del även av skillnader i stubbhöjd m. m. vid jordbrukarens skörd resp. provyteskörden. Resultaten för 1967 visar att bärningsförlusterna totalt sett utgjorde 376 kilogram per hektar eller 7,3 % av den biologiska skörden.

Återväxt på slättervall

Återväxten på slättervall bestämdes genom att man på cirka 2 000 fält i huvudundersökningen valde ut två nya ytor, där återväxten skördades i anslutning till betesgången. Då provtagning endast utfördes på fält, där återväxten utnyttjades till bete kom antalet provtagna fält att reduceras till omkring 1 050. För att kunna beakta ofullständig betning skördades provtytor även på betad areal.

Återväxten per hektar utnyttjad slättervall 1967 beräknas totalt för hela riket ha uppgått till 1 590 kilogram eller 33 % av den biologiska första skörden.

Vallåterväxtens tillvaratagande

Uppgift om vallåterväxtens användning inhämtades från samtliga provytegårdar, där slättervall förekom. Av resultaten för

riket framgår att omkring 73 % av återväxten 1967 användes till bete och grönfoder medan 23 % av arealen ej utnyttjades. Dessa uppgifter har använts för beräkning av utnyttjad återväxt per hektar slättervall.

Spill för potatis

Genom undersökningar på cirka var fjärde provytegård (efterskörd på tre provtytor) fastställdes spillet för potatis, dvs. den i jorden kvarlämnade kvantiteten. För matpotatis utgjorde det totala spillet 1967 2 340 kilogram per hektar (7,6 % av den biologiska skörden) och för fabrikspotatis 2 520 kilogram per hektar (7,7 %).

Obärgad areal

Från varje provytegård inhämtades i likhet med tidigare uppgifter om obärgad areal av olika grödor (avsåg förhållandena den 1 januari 1968). Resultaten från undersökningen visar att endast obetydliga arealer blev obärgade 1967.

Övrig publicering

Resultaten från 1967 års objektiva skördeuppskattningar (huvudundersökningen samt vissa specialundersökningar) har redovisats i Statistiska meddelanden J 1968:6.

7.5. Totalskörden av spannmål, slåttervall och potatis

Inledning

Uppgifter om hektarskördens storlek 1967 har för spannmål, slåttervall och potatis lämnats i tab. 60 och tab. 61. I föreliggande avsnitt presenteras beräkningar av totalskörden för dessa grödor.

Resultat

Eftersom resultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna avser skörd på enbart besädd areal har jordbruksinventeringarnas arealdata — se tab. 49 — ej kunnat utnyttjas för totalskördeberäkningar förrän vissa justeringar blivit utförda. I syfte att erhålla underlag för sådana justeringar genomförs i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna från och med sommaren 1963 fältmätningar på ett underurval av de i jordbruksinventeringen i juni ingående brukningsenheterna¹. Resultaten från mätningarna 1963—1966 har utnyttjats vid fastställandet av följande korrigeringstal, som anger med hur många procent arealinventeringens uppgifter för åren 1961—1967 reducerats i syfte att ge motsvarande besädd areal respektive år.

Vid bearbetningen har de reducerade arealerna för naturliga jordbruksområden summerats till länstal, varefter totalskörden av varje gröda erhållits genom multiplikering med länsmedeltalen för den bärgade skörden per hektar.

De på angivet sätt framräknade totalskördarna för 1967 redovisas länsvis i

tab. 62, som även innehåller uppgifter om de arealer som använts i beräkningarna.

Gröda (gröd- grupp)	Riks- område ¹	Reduceringstal, procent			
		1967	1966	1964— 1965	1961— 1963
Brödsäd	1	0	2	3	5
	2	7	8	} 10	10
	3	10	10		
Fodersäd	1	5	5	5	5
	2	10	} 10	10	10
	3	15			
Slåtter- vall	Samtl.	7	7	7	7
Potatis	1	5	5	5	5
	2	25	25	} 25	20
	3	50	40		
Oljeväxter ²	1	0	} 5	5	5
	2 och 3	5			

Av tabellen framgår att 1967 års skörd är större än 1966 års för alla grödor utom blandsäd och potatis. Skörden av höstvet, höstråg och korn är den största under den senaste femårsperioden.

Övrig publicering

Resultaten från totalskördeberäkningarna för 1967 har tidigare presenterats i Statistiska meddelanden J 1968:8. I denna redogörelse lämnas även uppgifter om arealen samt hektar- och totalskörden för sockerbetor resp. oljeväxter (jfr tab. 65 och tab. 66 i föreliggande publikation).

¹ Riksområde 1 = södra och mellersta Sveriges slättbygder; Riksområde 2 = södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder; Riksområde 3 = norra Sverige. — ² I fråga om oljeväxter har den reducerade arealen använts vid beräkning av hektarskörden. Se närmare härom sid. 131.

¹ Se not sid. 51.

Tab. 62. Total skörd i ton av spannmål, slätterrädd och potatis år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar
Län						
Stockholms stad o. län	61 530	13 260	11 160	3 959	3 600	1 018
Uppsala »	76 380	14 661	13 700	3 644	13 640	3 045
Södermanlands »	95 910	19 982	8 080	2 355	5 430	1 471
Östergötlands »	197 250	41 614	16 320	5 069	26 280	7 321
Jönköpings »	3 110	902	1 580	707	880	342
Kronobergs »	1 470	384	510	251	2 340	732
Kalmar »	42 600	11 607	5 270	2 141	16 350	7 203
Gotlands »	33 330	9 156	..	..	10 830	3 922
Blekinge »	8 700	1 827	8 930	2 227	6 280	1 969
Kristianstads »	44 200	8 549	18 310	4 843	34 400	10 488
Malmöhus »	167 690	31 403	57 020	14 928	38 810	11 087
Hallands »	10 800	2 236	9 660	2 816	3 940	1 284
Göteborgs o. Bohus »	5 280	1 411	2 630	1 015	..	..
Älvsborgs »	9 950	2 544	2 460	1 107	2 190	815
Skaraborgs »	116 780	25 331	3 140	1 150	16 530	4 995
Värmlands »	9 780	3 282	890	511	780	439
Örebro »	21 620	4 670	4 820	1 386	3 930	1 194
Västmanlands »	43 910	8 783	9 580	2 714	5 920	1 499
Kopparbergs »	2 620	744	..	..	..	..
Gävleborgs »	..	..	..	..	..	..
Västernorrlands »	..	..	..	..	..	..
Jämtlands »	..	..	..	..	..	..
Västerbottens »	..	..	..	..	..	..
Norrbottnens »	..	..	..	..	..	..
Hela riket						
1967	954 230	202 705	176 100	51 545	194 510	59 637
1966	410 110	128 863	165 670	62 008	81 860	37 123
1965	856 250	219 619	181 760	57 204	169 060	58 920
1964	789 440	181 128	275 070	78 219	119 260	39 795
1963	499 320	152 862	196 180	77 671	75 450	36 105

¹ = bärgad skörd per hektar × besädd areal. Samtliga tal omräknade att motsvara 16,5 % vattenhalt. sådd areal. Reducering har gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar.

Korn		Havre		Blandsäd		Slättervall, första skörd		Potatis	
Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd, ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar
53 910	18 720	52 100	18 091	19 780	7 608	107 950	23 883	21 710	1 244
100 180	28 871	74 720	19 872	36 390	11 027	107 430	21 924	14 750	770
76 730	24 358	119 240	36 465	7 660	2 669	128 310	27 070	15 830	736
90 620	28 231	108 240	34 144	30 940	10 896	182 810	39 062	43 950	1 614
24 560	9 444	49 790	19 297	14 590	5 635	230 650	45 226	48 980	1 840
15 190	5 755	33 940	12 296	7 650	2 910	155 500	29 284	37 480	1 384
45 260	22 297	35 320	15 697	11 110	5 725	214 250	42 093	50 230	2 988
41 250	17 185	4 200	1 943	..	..	103 370	19 916	16 090	790
22 300	6 818	8 140	2 497	2 530	1 045	54 160	10 898	123 980	4 314
144 690	41 938	42 350	12 421	20 470	7 034	218 240	40 945	324 890	11 081
229 740	63 640	90 900	23 368	24 860	7 510	190 040	35 193	159 740	5 450
87 320	27 373	88 570	24 400	15 790	4 997	158 900	33 453	104 200	3 148
22 210	8 992	31 640	13 522	6 630	2 872	152 830	27 537	25 610	1 225
52 590	20 869	95 920	37 322	10 180	4 171	317 690	62 171	51 440	1 983
129 740	41 451	257 760	84 237	14 830	6 154	313 530	62 832	78 370	2 815
46 390	22 631	35 210	17 262	..	..	199 380	47 472	35 930	1 569
91 570	30 627	103 890	31 198	..	..	125 030	24 563	29 350	1 163
121 320	36 876	125 430	36 252	12 260	4 348	113 490	23 496	..	..
50 000	19 157	15 890	6 042	..	..	102 980	22 986	21 170	882
35 630	16 648	16 810	6 489	5 420	2 324	171 640	35 984	19 680	1 063
21 660	9 979	2 370	934	4 140	1 663	140 220	37 194	14 470	1 039
15 440	5 827	..	..	..	..	108 600	30 165	12 410	689
35 230	16 858	..	..	3 950	1 801	192 790	61 010	15 420	1 288
10 490	5 491	..	..	..	..	95 340	33 929	23 690	1 378
1 564 020	530 036	1 395 940	454 972	259 260	94 793	3 885 130	838 286	1 300 400	50 974
1 407 720	568 288	1 153 670	460 801	265 510	116 175	3 377 650	878 385	1 354 640	54 860
1 436 720	465 033	1 340 330	445 387	410 230	145 370	3 859 400	897 737	1 542 430	62 072
1 374 560	438 680	1 447 700	474 860	456 290	164 579	4 014 910	952 724	1 477 080	69 101
1 155 350	450 230	1 156 330	481 830	428 450	177 417	3 882 000	981 586	1 907 750	82 082

— ¹ Beträffande innebörden i begreppet »besädd areal», se texten. — ³ = bärgad skörd per hektar × be-

7.6. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.

Inledning

Kvantitetsuppgifter rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, kvarnarnas förmalning, saluförd produktion av mjöl etc. sammanställs och redovisas varje månad av statens jordbruksnämnd. Vidare lämnas månadsvis uppgifter om prisutvecklingen för olika vegetabilieprodukter.

Nämnda redovisning ingår som en del i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik över produktion, försäljning, lagerrhållning, utrikeshandel samt priser rörande jordbrukets produkter och förnödenheter.

Större delen av den löpande vegetabiliestatistiken baseras på uppgifter som

Tab. 63. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsålt utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg i milj. kilogram åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967

Slag av spannmål	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67	1963	1964	1965	1966	1967
<i>Jordbrukares leveranser¹</i>										
Höstvete	510	381	651	763	360	405	583	743	427	734
Vårvete	182	139	217	131	139	146	195	153	135	150
Råg	120	49	94	139	74	56	90	136	78	178
<i>Återförsålt utsäde</i>										
Höstvete	17	19	22	26	34	..	..	..	..	..
Vårvete	16	13	10	14	13	..	..	..	..	..
Råg	5	6	8	9	10	..	..	..	..	..
<i>Förmalning²</i>										
Vete	510	505	498	509	494	508	507	503	492	489
Råg	142	144	139	138	131	139	143	140	136	128
Havre	26	26	25	25	25	26	27	24	26	25
<i>Därav löneförmalning</i>										
Vete	5	4	4	3	2	5	4	4	2	2
Råg	1	0	1	0	0	1	1	1	0	0
<i>Framställning av mjöl till avsalu³</i>										
Summa vete och råg	497	498	495	500	486	496	497	500	492	485
<i>Lager av spannmål⁴</i>										
Vete	403	379	461	565	401	682	839	850	718	856
Råg	78	63	71	68	60	114	128	150	126	192
<i>Därav lager hos handelskvarnar</i>										
Vete	95	106	127	128	126	150	189	179	189	176
Råg	48	41	52	41	50	71	74	69	80	91

¹ Leveranser till handelskvarnar och spannmålshandlare. — ² Förmalning av inhemsk och utländsk spannmål vid handelskvarnar (inkl. s. k. löneförmalning). — ³ Leveranser från handelskvarnar. —

⁴ Lager hos handelskvarnar, Svensk Spannmålshandel samt spannmåls- och utsädeshandlare. Avser lager av inhemsk och utländsk spannmål sista dagen respektive år.

Tab. 64. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbeter samt partipris på matpotatis, i kronor per deciton, åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967¹

År	Vete	Råg	Havre	Korn	Vallhö	Mat-potatis	Fabriks-potatis ²	Socker-beter ³
1966/67	55,90	55,90	44,99	47,31	25,82	37,82	16,15	11,36
1965/66	54,61	54,61	44,38	46,31	25,99	39,62	15,90	10,38
1964/65	53,71	51,82	42,44	43,37	24,40	34,87	15,65	9,48
1963/64	51,89	49,03	39,92	40,87	18,69	25,43	15,15	10,06
1962/63	49,93	46,04	40,03	41,21	16,44	44,18	14,50	8,22
1967.....	55,06	55,06	46,05	48,94	22,99	38,74	16,15	10,50
1966.....	54,96	54,96	44,79	46,92	25,90	39,99	15,98	11,36
1965.....	53,94	52,65	43,35	44,78	26,55	35,23	15,73	10,38
1964.....	52,44	49,85	41,10	42,03	20,58	26,35	15,31	9,48
1963.....	50,56	47,03	39,97	41,06	17,24	40,32	14,67	10,06

¹ Beträffande den närmare innebörden i redovisade priser, se texten. — ² Inkl. skördeskadeavgift. — ³ Inkl. skördeskadeavgift. Samma priser är insatta för kalenderår och det regleringsår, som börjar under kalenderåret. Regleringsåret avser under åren 1962/63—1964/65 och 1963—1964 tiden februari—januari och därefter maj—januari. Periodindelningen sammanhänger med den speciella sockerregleringen.

insamlas i jordbruksnämndens egen regi. Uppgiftsinsamlingen beträffande priserna sker dock huvudsakligen av jordbrukets organisationer.

Resultat

I tab. 63 och tab. 64 har för åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967 sammanställts uppgifter om produktionen av vegetabilier etc. samt om prisutvecklingen för dessa.

Den första tabellen innehåller kvantitetsdata rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, återlevererat utsäde, kvarnarnas förmalning samt saluförd produktion av mjöl. Vidare ingår vissa uppgifter om lagren av vete och råg (avseende lagren den sista dagen respektive år). Redovisningen i tabellen baseras dels på uppgifter som jordbruksnämnden insamlat direkt från handelskvarnarna, dels på statistik

som sammanställts i samarbete med föreningen Svensk Spannmålshandel.

De i tab. 64 redovisade producentpriserna¹ på vegetabilieprodukter avser i samtliga fall ovägd årsgenomsnitt av respektive månadsvärden. För vete och råg utgör priserna medeltal av Sveriges Lantbruksförbunds noteringar (exkl. förmalningsavgift) eller, om sådana noteringar ej funnits, gällande inlösenpriser. Även för fodersäd redovisas genomsnitt av Lantbruksförbundets noteringar och för vallhö priset till producent för pressad vara på stationer i mellersta Sverige. Priset för matpotatis avser engrospriset i Stockholm för prima väl sorterad vara (sortklass I) och priset för fabrikspotatis det av samarbetsorganet för stärkelseproducenter och bränneriidkare fastställda priset vid 17,5 % stärkelsehalt och 70 kilogram hektolitervikt. Prisuppgifterna

¹ Engrospris för matpotatis.

för sockerbetor slutligen utgör grundpriset till producent för vara med 16 % sockerhalt.

Övrig publicering

Fortlöpande uppgifter om försörjningen

med vegetabilieprodukter och om prisutvecklingen redovisas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I samma tidskrift införs dessutom årligen sammanfattande artiklar rörande produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

7.7. Odlingen av sockerbetor

Inledning

Av redogörelsen i avsnitt 7.4. (sid. 118) har framgått att de objektiva skördeuppskattningarna för närvarande ej omfattar sockerbetor. De officiella skördeuppgifterna för dessa bygger i stället på Svenska Sockerfabriks Aktiebolagets s. k. kontrakts- och leveransstatistik.

Resultat

I tab. 65 har data rörande arealstorlek och skördeutfall 1967 sammanställts för

de län, där sockerbetsodling förekommer. Arealuppgifterna avviker något från motsvarande uppgifter enligt jordbruksinventeringen i juni — se tab. 49. Dessa skillnader torde i huvudsak sammanhånga med slumpfel i inventeringsresultaten.

Under senare år har Sockerbolagets kontraktsteckning omfattat även vissa odlingar i Danmark. Från dessa har dock bortsetts vid sammanställningen av tabelluppgifterna¹.

¹ Avkastningen från de danska odlingarna redovisas som import. Se tab. 115.

Tab. 65. Sockerbetsodlingen 1967: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd

Område	Skördad areal, hektar	Skörd per hektar, kilogram	Total skörd, ton
<i>Län</i>			
Östergötlands län.....	114	40 300	4 590
Kalmar »	2 594	37 200	96 440
Gotlands »	3 374	33 800	113 930
Blekinge »	598	46 300	27 660
Kristianstads »	9 224	44 500	410 110
Malmöhus »	24 331	45 400	1 104 090
Hallands »	539	38 700	20 850
<i>Hela riket</i>			
1967	40 774	43 600	1 777 670
1966	41 250	34 760	1 433 890
1965	41 727	32 100	1 339 860
1964	44 072	39 300	1 730 870
1963	40 380	39 000	1 573 950

Tabellen visar att totalskörden sockerbeter 1967 var närmare 350 000 ton större än 1966, trots att arealen var i det närmaste oförändrad.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om sockerbetsodlingen lämnas fortlöpande i Sockerbolagets må-

nadsrapporter samt i dess årsberättelser. Utöver de i föreliggande publikation meddelade resultaten ges där bl. a. uppgifter om försäljningen av socker och sirap samt om avkastningens råsockervärde.

Beträffande 1967 års sockerbetsodling har i Statistiska meddelanden J 1968:8 tidigare lämnats uppgifter om skördad areal samt hektar- och totalskörd.

7.8. Odlingen av oljeväxter

Inledning

Detaljerad information om oljeväxtodlingen redovisas årligen i föreningen Sveriges Oljeväxtintressenters s. k. kontrakts- och leveransstatistik. För olika grödor och län lämnas sålunda data rörande bl. a. kontrakterad areal, totalskörd samt skördens vatten- resp. oljehalt. Eftersom odlingen av oljeväxter till viss del sker utanför kontrakt¹ företer arealstatistiken vissa avvikelser i förhållande till resultaten från jordbruksinventeringarna (se tab. 49).

Resultat

Uppgifter länsvis om skörden av oljeväxter 1967 meddelas i tab. 66. Under kolumn-

rubriken »Total skörd» redovisas i tabellen de av Sveriges Oljeväxtintressenter mottagna kvantiteterna. Hektarskördetalen utgör kvoten mellan dessa totalskördar och motsvarande besädda arealer¹. Som framgår av tabellen blev totalskörden 1967 den största under femårsperioden 1963—1967 för alla oljeväxter utom vit-senap.

Övrig publicering

Uppgifter för 1967 om skörden av oljeväxter har av statistiska centralbyrån redovisats i Statistiska meddelanden J 1968:8. Motsvarande arealuppgifter (enligt jordbruksinventeringen i juni 1967) återfinns i meddelande nr J 1967:50 i samma serie.

¹ Av 1967 års totala skörd av oljeväxter härörde 2—15 % från icke kontrakterade arealer.

¹ Se närmare sid. 125.

Tab. 66. Oljeväxtodlingen 1967: Skörd per hektar¹, beräknad besädd areal² samt total skörd^{1 3}. Preliminära resultat

Område	Höstraps			Våraps			Höstrybs			Vårrys			Vitsenap		
	Skörd per hektar, kilogram	Beräk- nad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräk- nad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräk- nad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilo- gram	Beräk- nad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilo- gram	Beräk- nad besädd areal, hektar	Total skörd, ton
<i>Län</i>															
Stockholms stad o. län	2 030	1 143	2 320	1 570	734	1 150	2 020	1 784	3 600	..	..	150	..	..	30
Uppsala »	1 980	573	1 130	1 640	1 094	1 790	2 220	2 293	5 090	..	..	480	..	..	50
Södermanlands »	..	..	1 290	1 600	1 493	2 390	2 630	693	1 820	..	..	460	..	..	10
Östergötlands »	2 850	5 635	16 080	1 530	871	1 330	2 240	2 634	5 890	..	..	200	1 590	641	1 020
Jönköpings »	..	..	590	..	..	40	..	..	260	..	..	80	..	..	—
Kronobergs »	..	..	20	..	..	50	..	..	200	..	..	10	..	..	—
Kalmar »	2 240	2 430	5 450	..	..	220	..	..	770	..	..	10	..	..	120
Gotlands »	2 800	1 379	3 870	..	..	70	1 710	1 152	1 970	..	..	190	..	..	360
Blekinge »	..	..	1 210	..	..	380	..	..	40	..	..	10	..	..	10
Kristianstads »	3 340	6 720	22 430	1 380	1 257	1 740	2 460	1 649	4 060	..	..	380	..	..	530
Malmöhus »	3 380	28 049	94 770	1 290	2 415	3 120	2 510	3 584	9 000	..	..	190	1 290	2 119	2 730
Hallands »	2 970	582	1 730	1 990	576	1 150	..	..	160	..	..	150	..	..	100
Göteborgs o. Bohus »	..	..	60	..	..	350	..	..	..	..	..	50	..	..	—
Älvsborgs »	..	..	480	2 170	709	1 540	..	..	220	..	..	200	..	..	..
Skaraborgs »	2 400	3 375	8 090	1 250	1 809	2 270	2 150	2 398	5 150	..	..	220	..	..	30
Värmlands »	..	..	—	..	..	120	..	..	10	1 170	1 629	1 910	..	..	..
Örebro »	..	..	380	1 810	2 001	3 630	..	..	900	..	..	480	..	..	..
Västmanlands »	..	..	710	1 930	4 133	7 970	2 100	531	1 110	1 370	1 301	1 780	..	..	..
Kopparbergs »	..	..	—	..	..	20	..	..	130	..	..	200	..	..	..
Gävleborgs »	..	..	..	..	..	..	..	..	90	..	..	140	..	..	..
Västernorrlands »	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Jämtlands »	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Västerbottens »	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Norrbottens »	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
<i>Hela riket</i>															
1967.....	3 110	51 567	160 610	1 630	17 960	29 330	2 220	18 237	40 470	1 260	5 808	7 290	1 260	3 967	4 990
1966 ⁴	2 360	22 887	54 110	1 740	12 921	22 490	1 700	8 119	13 810	1 200	3 827	4 600	1 380	6 014	8 270
1965 ⁴	2 980	53 193	158 490	1 610	13 260	21 380	2 090	16 023	33 550	1 040	2 930	3 040	1 400	8 663	12 130
1964 ⁴	2 680	43 305	115 890	1 710	15 988	27 280	2 090	16 858	35 240	1 200	2 258	2 710	1 810	21 940	39 640
1963 ⁴	2 090	35 532	74 370	1 580	6 997	11 030	1 550	10 100	15 670	1 130	1 564	1 760	1 370	20 579	28 120

¹ Avser frö med 18 % vattenhalt. — ² Se sid. 125. — ³ = levererade kvantiteter (leveranser efter den 1 februari 1968 delvis ej beaktade). — ⁴ Definitiva resultat.

7.9. Odlingen av spånadsväxter

Inledning

Det statliga stödet till spånadsväxtodlingen har dragits in och någon odling av spånadsväxter rapporteras ej ha ägt rum från och med skördeåret 1966. Tidigare har statistiska uppgifter om odlingen av spånadsväxter årligen lämnats av centralorganisationen för landets odlare, Riksförbundet Lin och Hampa. I statistiken, vilken baserats på uppgifter från de enskilda odlareföreningarna, har bl. a. erhållits upplysningar om odlad areal och om totalskörd (specificerad på repad halm samt frö).

Resultat

Arealernas omfattning samt skördens storlek åren 1961—1965 belyses i *tab. 67* (avser rikssiffror). Beträffande odlingens förläggning kan nämnas att hampa under de senare åren odlats enbart på Gotland, medan odlingen av spånadslin varit koncentrerad till Skåne och Halland.

Övrig publicering

Utförlig information om spånadsväxtodlingen har till och med 1965 meddelats i särskild årsredovisning från Riksförbundet Lin och Hampa.

Tab. 67. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket

År	Spånadslin			Hampa		
	Odlad areal, hektar	Total skörd, ton		Odlad areal, hektar	Total skörd, ton	
		Frö	Repad halm		Frö	Repad halm
1965	1 405	1 800	6 800	386	1—	2 198
1964	2 220	2 687	11 071	530	1—	3 336
1963	1 937	2 084	8 869	667	1—	4 031
1962	1 875	2 054	10 906	858	1—	3 817
1961	1 837	1 911	8 750	863	25	4 597

¹ Under åren 1962—1965 har odlats en sydeuropeisk hampsort, som icke lämnar moget frö i vårt klimat.

7.10. Statsplomberingen av utsäde

Inledning

I den s. k. frölagen från år 1928 stadgas om skyldighet för försäljare av utsäde att lämna vissa uppgifter, som är av betydelse för bedömandet av det utbudna utsädes kvalitet. Härutöver finns ytterligare kontroll, bl. a. i form av de särskilda statsplomberingsbestämmelserna. Statsplom-

bering av utsäde är obligatorisk i fråga om stråsäd och trindsäd men frivillig beträffande övriga växtslag.

Plomberingsverksamhetens organisation m. m.

I särskild kungörelse har Kungl. Maj:t fastställt vilka organ som äger utföra

statsplombering och vilka grundläggande krav som dessa organ skall uppfylla. Förutom av statens centrala frökontrollanstalt, som är centralt organ för den statliga och den med statsunderstöd bedrivna frökontrollverksamheten inom riket, får plombering sålunda utföras av sådan lokal frökontrollanstalt som lantbruksstyrelsen förklarat behörig härtill. Sådan behörighet hade under verksamhetsåret 1966/67 frökontrollanstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Det ankommer vidare på lantbruksstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter rörande plomberingsförfarandet. Med stöd härav har lantbruksstyrelsen som grundläggande villkor för statsplombering föreskrivit att vederbörande uppdragsgivare skall disponera lokaler och anordningar för rensning av utsädet. Varuparti provtas i sådan lokal av provtagare från frökontrollanstalt, behörig att utföra statsplombering.

Plomberingen utförs enligt någon av följande plomberingsklasser

Statsplomb	Original ¹
»	KOB
»	A
»	B
»	U

För var och en av plomberingsklasserna utom klass Statsplomb U gäller särskilt fastställda kvalitetsfordringar, strängast för klass Statsplomb Original och mildast för klass Statsplomb B. Plombering i klass Statsplomb U förekommer främst under bristsituationer. Kvalitetskrav för klassen

¹ Rätten att plombera såsom Statsplomb Original tillkommer främst förädlaren, sortägaren eller dennes representant.

bestäms därför först då sådan plombering behöver tillgripas.

Enligt gällande bestämmelser får statsplombering ske endast av utsäde av sådan sort som en av lantbruksstyrelsen tillsatt nämnd — den s. k. originalutsädesnämnden — prövat vara lämplig för odling inom landet (eller för export). Där ur försörjningssynpunkt så är påkallat äger lantbruksstyrelsen dock medge att statsplombering får ske även av annat utsäde.

Enligt bestämmelserna skall partiet för att kunna statsplomberas uppfylla vissa krav avseende

sortäktighet
sortrenhet
inblandning av främmande gagnväxtfrön
grobärhet
vattenhalt
sundhet
renhetsgrad
ogräshalt
rensningsgrad
sorteringsgrad
halt av skalade frön

Varje kolli med statsplomberad utsädesvara förses med plomberingsbevis innehållande uppgift om plomberingsklass, renhetsgrad i viktprocent, antal främmande gagnväxtfrön per kilogram, antal ogräsfrön per kilogram, rent grott frö i procent, vattenhalt m. m. Tre olika former av plomberingsbevis förekommer, nämligen dels bevis för vara som undergått fullständig undersökning, dels partiellt plomberingsbevis för vara, där alla undersökningar utom grobarhetsundersökning verkställts samt dels s. k. provtagnings-

Tab. 68. Statsplomberat utsäde år 1966/67: Total plomberad kvantitet i deciton

Växtslag	Slag av bevis ¹							
	Statsplomb Original	Statsplomb KOB	Statsplomb A	Statsplomb B	Statsplomb U	Provtagningsbevis	Partiellt bevis	Summa
Stråsäd	264 793	313 271	933 539	246 831	1 329	19 315	76 842	1 855 920
Baljväxter	2 589	3 607	8 971	11 516	914	—	182	27 779
Vallväxter	4 172	4 551	18 731	13 945	—	—	483	41 882
Oljeväxter, spånadsväxter..	5 160	2 680	3 100	1 296	—	—	—	12 236
<i>Summa</i>								
1966/67	276 714	324 109	964 341	273 588	2 243	19 315	77 507	1 937 817
1965/66	276 648	354 994	943 246	350 289	28 545	33 331	47 339	2 034 392
1964/65	176 117	312 683	876 697	312 894	24 959	17 306	49 480	1 770 136
1963/64	168 846	265 313	656 301	372 074	50 824	43 597	87 963	1 644 918

¹ Se texten.

bevis för vara som icke undergått undersökning avseende frökvaliteten.

På bevis finns uppgift om plomberingens giltighet. Plombering som verkställes under tiden 1 oktober ett år—30 april följande år äger i regel giltighet till den 30 juni sistnämnda år.

Resultat

Omfattningen av statsplomberingsverksamheten året 1966/67 belyses i tab. 68. Dessa uppgifter har erhållits genom summering av uppgifter för den centrala

verksamheten samt för de lokala anstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Tabellen visar att omkring hälften av hela den för statsplombering godkända kvantiteten 1966/67 statsplomberats enligt plomberingsklass A. Plomberingen enligt klass KOB omfattade omkring 17 % och plomberingen enligt klasserna Original och B vardera cirka 14 %.

Övrig publicering

I de olika frökontrollanstalternas årsredogörelser återfinns detaljuppgifter om plomberingsverksamhetens omfattning.

7.11. Utsädesmängderna för spannmål

Inledning

De beräkningar av utsädet för spannmål som redovisats i den officiella statistiken¹ har under lång tid grundats på äldre upp-

gifter om utsädet per hektar, nämligen från en undersökning 1946. För att erhålla kännedom om därefter inträffade förändringar utförde statistiska centralbyrån en ny utsädesundersökning under 1965. Undersökningen, vilken genomfördes i sam-

¹ Se t. ex. Jordbruk och boskapsskötsel 1962 (SOS), sid. 20.

Tab. 69. Utsädesmängderna för spannmål år 1965

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Län	Utsädesmängd per hektar, kilogram						Total utsädesmängd, ton					
	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd
Stockholms län	225	242	207	220	225	233	3 105	1 063	270	3 419	3 755	2 748
Uppsala »	222	241	207	217	222	231	3 619	1 318	564	5 273	3 792	6 647
Södermanlands »	221	249	197	219	222	225	4 811	788	274	4 969	8 148	1 032
Östergötlands »	218	229	201	210	217	223	10 126	889	1 333	5 169	7 535	3 895
Jönköpings »	219	211	205	210	221	222	323	210	148	1 760	5 019	1 877
Kronobergs »	208	211	200	208	249	215	143	90	159	1 094	3 959	1 061
Kalmar »	213	229	198	204	223	220	3 023	494	1 588	4 019	3 980	1 971
Gotlands »	216	222	199	193	187	196	1 864	146	992	3 387	280	159
Blekinge »	215	240	204	211	214	218	470	445	485	1 395	510	528
Kristianstads »	219	244	196	203	204	211	2 459	1 139	1 991	7 400	2 070	2 843
Malmöhus »	216	243	199	203	201	214	7 645	4 067	1 726	11 821	3 420	3 403
Hallands »	212	232	200	202	212	217	600	728	409	5 163	5 384	1 599
Göteborgs o. Bohus »	211	226	201	212	222	223	438	309	123	1 655	3 403	837
Älvsborgs läns norra del	215	221	200	211	227	232	757	279	199	3 168	6 565	483
» » södra »	219	200	195	205	214	214	53	71	37	1 298	2 918	730
Skaraborgs län	223	225	204	216	229	228	5 853	247	1 069	8 791	19 694	1 756
Värmlands »	208	211	193	210	222	213	853	144	141	4 099	5 298	368
Örebro »	206	234	200	215	224	229	1 170	524	304	6 148	7 536	436
Västmanlands »	217	243	190	218	223	221	1 938	1 133	288	7 145	8 229	1 871
Kopparbergs »	204	201	177	201	222	221	340	10	114	3 887	1 898	340
Gävleborgs »	222	226	198	213	226	221	195	63	31	3 593	2 186	932
Västernorrlands »	—	..	—	186	187	200	—	..	—	2 072	337	653
Jämtlands »	—	—	—	158	157	141	—	—	—	1 341	109	154
Västerbottens »	—	—	..	155	138	155	—	—	..	2 999	65	501
Norrbottens »	—	—	—	152	142	151	—	—	—	1 154	46	112
Hela riket	218	238	199	204	221	219	49 768	14 179	12 231	101 691	105 617	34 258

band med de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118), omfattade grödorna höstvet, vårvete, höstråg, korn, havre och blandsäd.

Undersökningen av utsädesmängden baserades på samma urval av gårdar som skördeuppskattningarna (sammanlagt cirka 12 700). Uppgifterna om utsädeskvantiteten per hektar inhämtades av fältpersonalen genom förfrågan hos brukaren vid besök för utläggning av provytor.

Resultat

De skattade utsädeskvantiteterna per hektar 1965 inom län och hela riket redo-

visas i *tab. 69*, som också innehåller uppgifter om de beräknade totala utsädesmängderna samma år.

Som framgår av tabellen föreligger vissa regionala skillnader i fråga om utsädesmängderna per hektar. Sålunda konstateras för Norrland något lägre tal än för landet i övrigt.

Övrig publicering

En fullständigare redogörelse för utsädesundersökningen 1965 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:5.

7.12. Skördesättet för spannmål

Inledning

Statistiska centralbyrån genomför i avslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118) årligen en särskild undersökning rörande skördesättet för spannmål. Undersökningen omfattar samtliga gårdar i huvudundersökningen med förekomst av spannmålsodling.

Resultat

Skördesättet 1966 inom olika län och hela riket redovisas gröddvis i *tab. 70*. Av

tabellen framgår att spannmålen huvudsakligen skördades med skördetröska. Stora delar av arealerna blandsäd och havre skördades dock med bindare.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av skördesättet för spannmål framläggs årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande 1966 års undersökning hänvisas till nr J 1967:37 i denna serie.

Tab. 70. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1966. Procent

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete				Vårvete				Höstråg			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Län												
Stockholms län ...	96,3	3,7	—	100	95,5	4,1	0,4	100	..	..	..	—
Uppsala » ...	98,5	1,5	—	100	95,9	4,1	—	100	99,3	—	0,7	100
Södermanlands » ...	96,7	3,3	—	100	98,2	1,8	—	100	96,8	3,2	—	100
Östergötlands » ...	97,5	2,5	—	100	97,4	2,6	—	100	98,5	1,3	0,2	100
Jönköpings » ...	73,8	25,9	0,3	100	14,7	74,5	10,8	100	..	..	..	—
Kronobergs » ...	43,8	53,2	3,0	100	32,5	62,6	4,9	100	54,5	34,2	11,3	100
Kalmar » ...	92,8	6,9	0,3	100	75,6	19,7	4,7	100	90,7	7,4	1,9	100
Gotlands » ...	99,8	0,2	—	100	..	..	..	—	100,0	—	—	100
Blekinge » ...	98,4	1,6	—	100	96,4	2,6	1,0	100	93,5	1,0	5,5	100
Kristianstads » ...	98,6	1,4	—	100	96,2	3,6	0,2	100	98,3	1,0	0,7	100
Malmöhus » ...	99,2	0,6	0,2	100	99,5	0,5	—	100	98,0	2,0	—	100
Hallands » ...	..	..	..	—	94,6	5,4	—	100	81,7	17,3	1,0	100
Göteborgs o. Bohus » ...	..	..	..	—	41,6	56,8	1,6	100	..	..	..	—
Älvsborgs läns norra del ...	85,6	14,4	—	100	57,2	38,2	4,6	100	..	..	..	—
» » södra » ...	..	..	..	—	17,8	66,8	15,4	100	..	..	..	—
Skaraborgs län ...	92,1	7,7	0,2	100	73,5	25,8	0,7	100	84,5	15,5	—	100
Värmlands » ...	79,2	17,5	3,3	100	..	..	..	—	..	..	..	—
Örebro » ...	96,4	3,6	—	100	85,2	14,8	—	100	96,7	3,3	—	100
Västmanlands » ...	94,4	5,6	—	100	..	..	..	—	..	..	..	—
Kopparbergs » ...	87,9	12,1	—	100	..	..	..	—	..	..	..	—
Gävleborgs » ...	..	..	..	—	..	..	..	—	..	..	..	—
Västernorrlands » ...	—	—	—	—	..	..	..	—	—	—	—	—
Jämtlands » ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens » ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens » ...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden												
Götalands södra slättbygder	99,6	0,4	—	100	99,0	1,0	—	100	98,1	1,9	—	100
» mellanbygder ...	98,1	1,6	0,3	100	97,0	2,8	0,2	100	97,1	2,4	0,5	100
» norra slättbygder	96,6	3,3	0,1	100	94,4	5,0	0,6	100	94,4	5,6	—	100
Svealands slättbygder ...	96,5	3,5	—	100	96,4	3,5	0,1	100	96,8	2,6	0,6	100
Götalands skogsbygder ...	80,2	19,6	0,2	100	51,1	44,4	4,5	100	72,1	18,5	9,4	100
Mellersta Sveriges skogs- bygder	85,8	13,2	1,0	100	45,5	54,5	—	100	92,8	7,2	—	100
Nedre Norrland	..	..	..	—	..	..	..	—	..	..	..	—
Övre Norrland	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket												
1966	96,6	3,3	0,1	100	92,2	7,2	0,6	100	95,2	3,8	1,0	100
1965	93,9	5,9	0,2	100	86,8	12,2	1,0	100	91,0	7,7	1,3	100
1964	90,9	9,0	0,1	100	85,8	13,4	0,8	100	83,7	14,8	1,5	100
1963	89,5	10,3	0,2	100	80,4	18,0	1,6	100	81,9	16,0	2,1	100
1962	83,2	16,2	0,6	100	77,5	20,9	1,6	100	74,6	22,2	3,2	100

Tab. 70 (forts.). Spannmålsarealernas fördelning efter skördesätt år 1966. Procent

Område	Korn				Havre				Blandsäd			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Län												
Stockholms län ...	98,4	1,6	—	100	88,3	11,2	0,5	100	47,8	51,1	1,1	100
Uppsala » ...	96,6	3,0	0,4	100	95,7	4,3	—	100	57,7	42,3	—	100
Södermanlands » ...	98,1	1,6	0,3	100	80,1	19,9	—	100	60,4	39,6	—	100
Östergötlands » ...	98,3	1,7	—	100	86,7	13,0	0,3	100	62,5	35,6	1,9	100
Jönköpings » ...	95,3	4,3	0,4	100	40,2	57,0	2,8	100	29,0	66,0	5,0	100
Kronobergs » ...	93,0	5,2	1,8	100	48,1	47,2	4,7	100	27,8	68,9	3,3	100
Kalmar » ...	95,0	3,8	1,2	100	66,9	29,7	3,4	100	42,2	53,9	3,9	100
Gotlands » ...	99,4	—	0,6	100	97,8	2,2	—	100	..	..	..	—
Blekinge » ...	95,7	2,7	1,6	100	83,0	8,0	9,0	100	65,8	23,5	10,7	100
Kristianstads » ...	96,6	3,4	—	100	88,7	10,6	0,7	100	46,3	52,5	1,2	100
Malmöhus » ...	98,5	1,5	—	100	98,1	1,7	0,2	100	56,9	42,0	1,1	100
Hallands » ...	98,0	1,9	0,1	100	82,6	16,9	0,5	100	41,7	58,1	0,2	100
Göteborgs o. Bohus » ...	89,8	9,5	0,7	100	50,1	49,0	0,9	100	35,0	63,2	1,8	100
Älvsborgs läns norra del ...	94,2	5,7	0,1	100	56,4	42,2	1,4	100	45,0	53,4	1,6	100
» » södra » ...	90,1	9,2	0,7	100	40,1	55,3	4,6	100	21,1	73,6	5,3	100
Skaraborgs län ...	97,4	2,6	—	100	67,2	31,9	0,9	100	40,6	53,2	6,2	100
Värmlands » ...	93,7	5,4	0,9	100	70,2	26,7	3,1	100	65,3	24,9	9,8	100
Örebro » ...	97,2	2,6	0,2	100	84,1	13,6	2,3	100	..	..	..	—
Västmanlands » ...	99,8	0,2	—	100	93,8	6,2	—	100	80,8	19,1	0,1	100
Kopparbergs » ...	92,3	7,0	0,7	100	68,9	29,7	1,4	100	75,1	24,9	—	100
Gävleborgs » ...	86,6	13,0	0,4	100	54,7	43,7	1,6	100	59,8	40,2	—	100
Västernorrlands » ...	71,2	26,1	2,7	100	34,5	37,9	27,6	100	39,0	50,5	10,5	100
Jämtlands » ...	56,0	40,8	3,2	100	..	..	..	—	..	..	..	—
Västerbottens » ...	50,6	46,7	2,7	100	..	..	..	—	46,3	46,0	7,7	100
Norrbottnens » ...	70,7	24,6	4,7	100	..	..	..	—	..	..	..	—
Produktionsområden												
Götalands södra slättbygder	99,1	0,9	—	100	94,9	5,1	—	100	66,0	34,0	—	100
» mellanbygder ...	97,3	2,2	0,5	100	94,7	4,9	0,4	100	54,4	43,3	2,3	100
» norra slättbygder	98,0	2,0	—	100	72,4	26,8	0,8	100	64,5	32,3	3,2	100
Svealands slättbygder ...	98,3	1,5	0,2	100	88,1	11,6	0,3	100	60,2	39,1	0,7	100
Götalands skogsbygder ...	92,8	6,4	0,8	100	52,2	45,0	2,8	100	32,7	63,6	3,7	100
Mellersta Sveriges skogs- bygder ...	94,3	5,4	0,3	100	64,6	32,8	2,6	100	52,3	46,4	1,3	100
Nedre Norrland ...	73,6	24,4	2,0	100	47,1	45,2	7,7	100	48,6	46,1	5,3	100
Övre Norrland ...	56,1	40,5	3,4	100	..	..	..	—	52,6	35,8	11,6	100
Hela riket												
1966	94,1	5,3	0,6	100	74,5	24,3	1,2	100	51,3	46,2	2,5	100
1965	90,8	8,0	1,2	100	66,0	31,7	2,3	100	44,5	51,9	3,6	100
1964	88,0	10,8	1,2	100	58,7	39,8	1,5	100	35,4	62,6	2,0	100
1963	85,8	13,0	1,2	100	55,7	42,3	2,0	100	32,0	65,1	2,9	100
1962	79,9	18,0	2,1	100	41,7	55,0	3,3	100	25,7	70,0	4,3	100

7.13. Odlingen av olika spannmålssorter

Inledning

Statistiska centralbyrån har i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1967 (se närmare sid. 118) företagit undersökningar av hur odlingen av spannmål fördelar sig på olika sorter. Uppgifter

om arealer av spannmål och odlade sorter inhämtades av provtagarna vid besök på brukningsenheterna för utläggning av provtytor. Sortbestämningen grundades helt på jordbrukarnas uppgifter.

Tab. 71. Arealerna spannmål fördelade på olika sorter år 1967. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område		Höstvete					Vårvete							Höstråg		
		Starke	Ödn	Norre	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Svenno	Ring	Kärn II	Prins	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Kungs II	Petkus II
Län																
Stockholms län		70,2	13,3	8,5	2,3	5,7	100	51,2	33,0	1,2	8,6	1,0	5,0	100	94,0	—
Uppsala	».....	68,3	20,1	10,8	0,4	0,4	100	47,7	35,6	0,2	11,5	0,5	4,5	100	89,6	2,1
Södermanlands	».....	85,2	7,0	5,2	0,9	1,7	100	38,6	43,5	2,8	10,4	1,8	2,9	100	96,0	—
Östergötlands	».....	96,8	0,0	1,1	0,2	1,9	100	40,3	46,4	4,1	7,4	—	1,8	100	89,3	1,7
Jönköpings	».....	59,6	8,9	1,6	15,2	14,7	100	74,8	—	4,2	1,2	7,5	12,3	100	—	—
Kronobergs	».....	75,7	—	1,4	6,6	16,3	100	—	—	—	—	—	—	100	59,2	27,2
Kalmar	».....	91,0	1,5	1,2	1,9	4,4	100	44,2	32,9	6,9	7,3	4,1	4,6	100	31,0	44,6
Gotlands	».....	50,3	—	—	47,5	2,2	100	—	—	—	—	—	—	100	6,6	62,8
Blekinge	».....	89,5	—	—	6,1	4,4	100	18,2	76,2	3,7	1,2	—	0,7	100	27,8	70,6
Kristianstads	».....	97,1	—	—	2,5	0,4	100	31,4	56,2	3,9	7,1	0,6	0,8	100	24,9	72,1
Malmöhus	».....	98,6	—	—	0,8	0,6	100	25,7	62,9	1,0	7,2	0,6	2,6	100	66,0	20,7
Hallands	».....	97,7	—	—	—	2,3	100	59,9	28,5	1,5	9,0	—	1,1	100	96,8	—
Göteborgs o. Bohus	».....	51,4	24,5	9,0	1,3	13,8	100	38,0	19,4	9,1	19,2	4,2	10,1	100	—	—
Älvsborgs	».....	67,9	13,1	8,2	—	10,8	100	30,3	18,2	10,2	16,9	16,3	8,1	100	80,9	—
Skaraborgs	».....	94,3	1,8	1,9	0,4	1,6	100	36,1	47,7	3,8	3,5	5,1	3,8	100	85,2	—
Värmlands	».....	8,9	23,7	37,7	23,7	6,0	100	—	—	—	—	—	—	100	90,5	—
Örebro	».....	88,8	5,5	3,6	0,6	1,5	100	45,6	44,1	4,5	5,6	0,2	—	100	88,8	—
Västmanlands	».....	51,8	23,4	17,7	1,7	5,4	100	39,0	46,4	—	4,4	2,2	8,0	100	96,9	1,1
Kopparbergs	».....	16,2	39,1	32,5	4,1	8,1	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Gävleborgs	».....	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Västernorrlands	».....	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands	».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens	».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens	».....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden																
Götalands södra slättbygder		98,7	—	—	0,9	0,4	100	29,5	60,5	1,1	7,2	0,6	1,1	100	65,7	24,7
» mellanbygder	..	76,5	—	0,6	20,0	2,9	100	30,2	57,9	4,6	4,5	—	2,8	100	24,6	59,3
» norra slättbygder		95,6	0,9	1,4	0,3	1,8	100	35,8	49,8	4,3	5,9	2,6	1,6	100	87,0	0,9
Svealands slättbygder		71,3	14,4	9,9	1,7	2,7	100	45,2	38,9	1,2	8,3	1,9	4,5	100	93,9	0,9
Götalands skogsbygder	...	83,3	5,6	2,9	2,0	6,2	100	46,6	19,3	6,1	12,4	5,1	10,5	100	63,8	23,0
Mellersta Sveriges skogsby.	..	58,6	12,9	13,6	6,7	8,2	100	34,6	19,2	5,0	10,4	22,2	8,6	100	83,2	—
Nedre Norrland		—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	100	—	—
Övre Norrland		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket		84,4	5,5	4,2	3,4	2,5	100	36,3	48,2	2,6	7,6	1,9	3,4	100	58,9	28,7

Resultat

I tab. 71 redovisas den procentuella andelen av arealerna för höstvet, vårvete, höstråg, korn resp. havre som 1967 utnyttjats för odling av de olika sorterna. I tabellen har ett flertal mindre vanliga sorter sammanförts i kolumnerna för »övriga sorter». Som framgår av tabellen dominerar för hela riket ett fåtal sorter starkt för samtliga grödor medan avse-

värda regionala variationer kan förekomma.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av spannmålens sortfördelning finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1968: 15, där även uppgifter för mindre vanliga sorter finns särredovisade.

				Korn										Havre							
Värne	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Ingrid	Birgitta	Arla	Foma	Mari	Rika	Edda II	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	Sol II	Blenda	Condor	Linda	Övriga sorter	Sort okänd	Summa	
—	—	6,0	100	76,3	3,9	2,1	4,5	2,7	2,5	2,0	4,9	1,1	100	33,6	27,4	17,3	4,1	14,3	3,3	100	
—	0,2	8,1	100	69,4	6,4	4,0	7,0	5,8	1,9	0,2	4,1	1,2	100	34,3	16,5	21,3	10,4	14,7	2,8	100	
—	0,4	3,6	100	81,2	5,3	1,1	5,8	1,5	0,5	0,6	2,8	1,2	100	67,7	5,0	8,2	2,0	16,8	0,3	100	
0,5	0,1	8,4	100	69,6	6,2	3,1	2,9	1,8	2,2	10,3	3,3	0,6	100	42,5	21,2	14,8	7,0	12,8	1,7	100	
..	..	..	100	75,6	8,3	3,2	0,9	0,4	6,3	1,3	2,0	2,0	100	9,7	59,4	9,7	11,3	9,5	0,4	100	
16,2	0,2	13,4	100	68,4	7,2	3,7	2,8	0,1	8,8	1,9	1,5	5,6	100	10,2	50,2	8,6	11,4	15,6	4,0	100	
24,0	0,5	7,7	100	61,1	2,5	1,0	5,7	0,3	22,1	2,2	3,0	2,1	100	21,4	47,1	5,8	8,8	15,4	1,5	100	
—	3,7	2,9	100	86,4	2,9	1,7	0,5	0,7	2,0	—	4,8	1,0	100	21,2	42,9	4,0	15,5	11,3	5,1	100	
—	0,1	1,5	100	78,4	4,1	2,9	1,7	—	7,6	0,1	4,9	0,3	100	0,9	45,0	10,8	16,5	26,2	0,6	100	
—	0,2	2,8	100	73,5	3,1	1,4	3,7	4,3	9,3	0,0	3,9	0,8	100	3,8	31,5	27,4	11,0	25,1	1,2	100	
1,7	—	11,6	100	62,0	2,4	2,5	3,3	7,3	18,6	0,2	3,0	0,7	100	5,2	15,7	51,1	8,5	16,7	2,8	100	
—	—	3,2	100	65,1	7,1	1,8	7,4	—	8,0	2,9	7,2	0,5	100	24,0	17,9	33,6	10,5	14,0	—	100	
..	..	..	100	52,6	12,6	2,2	10,9	3,9	0,9	1,2	10,7	5,0	100	37,5	13,2	16,3	7,7	16,0	9,3	100	
—	—	19,1	100	64,9	12,4	4,5	5,5	2,0	1,8	1,0	3,5	4,4	100	38,2	13,9	18,4	7,3	19,6	2,6	100	
1,2	1,2	12,4	100	63,9	8,6	6,4	11,4	1,3	0,6	3,1	2,5	2,2	100	43,9	13,7	21,0	9,1	10,8	1,5	100	
—	0,2	9,3	100	35,8	12,8	14,2	2,4	8,2	18,8	1,6	3,1	3,1	100	21,2	15,2	41,1	3,8	17,9	0,8	100	
—	—	11,2	100	67,6	8,0	4,0	5,8	1,6	3,8	1,6	5,1	2,5	100	52,6	11,6	17,8	1,8	15,2	1,0	100	
—	2,0	—	100	67,0	2,1	4,6	6,3	2,1	12,6	0,7	3,1	1,5	100	55,4	12,3	14,1	5,6	9,5	3,1	100	
..	..	..	100	58,5	8,3	7,9	0,7	6,3	7,3	4,5	4,5	2,0	100	18,5	26,8	14,2	1,7	34,6	4,2	100	
..	..	..	100	44,7	13,4	18,8	0,5	9,3	1,9	5,8	3,0	2,6	100	1,2	18,8	3,7	1,3	71,2	3,8	100	
—	—	—	—	15,2	13,6	7,4	—	13,7	—	35,0	12,6	2,5	100	—	—	—	—	90,2	9,8	100	
—	—	—	—	—	—	10,0	—	21,5	—	41,4	26,3	0,8	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	—	—	—	0,5	2,2	—	8,2	—	72,5	9,1	7,5	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	—	—	—	—	0,5	—	—	—	72,7	24,7	2,1	100	..	..	..	..	..	..	100	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10,2	—	9,6	100	65,6	3,5	2,2	4,0	6,6	12,1	0,8	4,6	0,6	100	10,7	12,7	42,7	11,9	20,1	1,9	100	
—	1,0	4,9	100	70,0	2,5	1,5	3,8	2,0	14,9	0,6	3,6	1,1	100	4,0	41,8	26,0	9,9	16,5	1,8	100	
0,5	0,5	11,1	100	66,1	7,7	5,0	8,6	1,3	1,3	5,6	2,8	1,6	100	45,8	14,0	20,5	7,5	10,9	1,3	100	
—	0,5	4,7	100	67,6	5,7	4,7	5,9	3,2	7,0	0,8	3,6	1,5	100	50,3	12,3	17,0	4,4	14,2	1,8	100	
1,7	0,4	11,1	100	66,6	8,4	3,0	4,2	1,3	7,8	2,0	4,0	2,7	100	23,0	33,1	14,9	10,0	15,9	3,1	100	
—	1,1	15,7	100	61,6	8,5	8,7	2,2	4,0	6,1	2,0	3,5	3,4	100	36,3	21,9	16,9	3,7	19,2	2,0	100	
..	..	..	100	20,4	11,6	15,0	—	15,2	0,0	24,6	11,2	2,0	100	0,6	10,9	2,2	—	79,2	7,1	100	
—	—	—	—	—	0,4	1,8	—	6,2	—	72,3	13,1	6,2	100	..	..	..	..	..	..	100	
4,1	0,5	7,8	100	61,0	6,0	4,6	4,5	4,0	7,4	6,1	4,8	1,6	100	36,6	19,3	19,4	7,1	15,5	2,1	100	

7.14. Brödsädens kvalitet

Inledning

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118) utför statistiska centralbyrån vissa undersökningar av brödsädens kvalitet. Undersökningarna är avsedda att ge såväl underlag för skörde-skadeskyddets prisberäkningar (se sid. 152) som allmän information om skördens kvalitet.

Undersökningarnas genomförande

Kvalitetsuppgifterna erhålls dels från leveransbesked, dels genom analys av särskilt uttagna prov. På grundval av de förstnämnda uppgifterna görs bestämningar för den levererade brödsäden, medan de senare används för beräkningar avseende totalskörden.

Upplysningar om den levererade brödsädsskörden insamlas från samtliga provytegårdar där leverans skett före den 1 januari. Till grund för undersökningen ligger leveransbeskedens uppgifter om avräkningspriser, torkningskostnader och falltal.

Beträffande den totala skörden baseras

undersökningarna på prov uttagna på ett urval av provytegårdar. Analyser av dessa prov utförs vid Cereallaboratoriet i Svalöv, varvid i första hand falltal och proteinhalt fastställs. Vidare bestäms genom analyserna brödsädens renhet och hektolitervikt.

Resultat

Av tab. 72 framgår hur höstvetete och vårvete fördelar sig på olika kvalitetsgrupper 1966 och 1967. Vid grupperingen har nedre falltalsgränsen för vårvete 1967 satts till 70. Detta är nedre gränsen för kvalitetsvår-vete, vilket utgör huvuddelen av vårvetet. För normalvår-vete gäller även 1967 den äldre klassindelningen med 80 som nedre gräns. Vad gäller höstråg kan jämförelsetal för 1966 ej ges, då analysmetoderna ändrats.

Övrig publicering

Uppgifter om den levererade brödsädens kvalitet 1967 återfinns i Statistiska meddelanden J 1968:13.

Tab. 72. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1966 och 1967 i procent. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Kvalitetsgrupp	Höstvete		Vår-vete		Höstråg	
	1966	1967	1966	1967	1966 ¹	1967
Ej inlösenbar brödsäd	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3
Inlösenbar brödsäd	99,8	99,9	99,8	99,9	99,8	99,7
Därav avräknad till bottenpris av andra skäl än lågt falltal ..	2,8	0,8	3,7	1,3	..	1,2
» avräknad till bottenpris på grund av lågt falltal ²	0,0	0,2	0,8	1,2	..	0,3
» med falltal i intervallen 80—189 (höstvete), 70—189 (vår-vete) ³ resp. 80—159 (höstråg)	5,0	2,2	8,9	7,2	..	30,9
» med falltal över 189 (höstvete och vårvete) resp. 159 (höstråg)	92,0	96,7	86,4	90,2	..	67,3

¹ Se texten. — ² 1967: lägre än 80 (höstvete), 70 (vår-vete) resp. 80 (höstråg). 1966: lägre än 80 (höstvete och vårvete). — ³ 1966 var intervallet för vårvete 80—189.

7.15. Vallarealens åldersfördelning och avkastning

Inledning

Fortlöpande information om slåttervallarnas åldersfördelning och avkastning erhålls genom en specialundersökning varje år i anslutning till de objektiva skördeuppg-

skattningarna (se sid. 118). I undersökningen har ingått alla brukningsenheter i huvudundersökningen där slåttervall förekommit.

Tab. 73. Arealen slåttervall fördelad på olika åldersgrupper år 1967. Procent
Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område		Vallålder, år				
		1	2	3	Över 3	Summa
Län						
Stockholms	län	23,6	32,1	31,7	12,6	100
Uppsala	»	22,9	43,0	20,6	13,5	100
Södermanlands	»	27,3	43,6	20,5	8,6	100
Östergötlands	»	37,6	35,5	15,9	11,0	100
Jönköpings	»	26,6	31,1	22,6	19,7	100
Kronobergs	»	23,1	30,2	25,3	21,4	100
Kalmar	»	28,6	41,7	17,9	11,8	100
Gotlands	»	24,0	22,2	15,4	38,4	100
Blekinge	»	28,2	37,4	20,7	13,7	100
Kristianstads	»	38,8	38,3	15,2	7,7	100
Malmöhus	»	43,7	36,5	15,1	4,7	100
Hallands	»	36,8	40,6	14,8	7,8	100
Göteborgs o. Bohus	»	30,4	31,4	21,6	16,6	100
Älvsborgs	»	34,7	27,5	24,8	13,0	100
Skaraborgs	»	36,2	34,5	20,3	9,0	100
Värmlands	»	23,4	28,1	28,4	20,1	100
Örebro	»	28,8	33,3	26,3	11,6	100
Västmanlands	»	26,8	34,3	25,7	13,2	100
Kopparbergs	»	26,3	24,3	27,8	21,6	100
Gävleborgs	»	28,8	28,5	25,8	16,9	100
Västernorrlands	»	14,7	26,6	26,2	32,5	100
Jämtlands	»	22,3	20,5	20,6	36,6	100
Västerbottens	»	20,3	29,1	25,5	25,1	100
Norrbottens	»	15,5	22,4	20,3	41,8	100
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder	..	49,3	39,7	7,5	3,5	100
» mellanbygder		35,4	37,2	13,2	14,2	100
» norra slättbygder	..	38,4	35,3	17,8	8,5	100
Svealands slättbygder		26,0	36,7	25,4	11,9	100
Götalands skogsbygder		27,6	31,8	24,1	16,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder		27,5	28,9	25,2	18,4	100
Nedre Norrland		21,5	24,9	25,7	27,9	100
Övre Norrland		18,4	26,1	23,1	32,4	100
Hela riket						
1967		28,3	31,9	22,1	17,7	100
1966		32,6	30,8	20,2	16,4	100
1965		32,4	31,1	21,8	14,7	100
1964		30,3	33,5	21,7	14,5	100
1963		31,8	32,3	21,8	14,1	100

Tab. 74. Biologisk första skörd från slättervall av olika ålder, i kilogram per hektar, år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område		Vallålder, år				
		1	2	3	Över 3	Samtliga
<i>Län</i>						
Stockholms län		4 500	5 140	4 710	4 170	4 730
Uppsala »		4 490	5 450	5 040	4 760	5 050
Södermanlands »		4 170	5 350	5 260	4 590	4 940
Östergötlands »		4 750	5 110	5 030	4 540	4 900
Jönköpings »		5 330	5 540	5 110	4 420	5 170
Kronobergs »		5 560	5 840	5 190	4 660	5 360
Kalmar »		5 380	5 530	5 180	4 160	5 270
Gotlands »		6 110	5 710	5 210	4 940	5 430
Blekinge »		5 460	5 410	4 890	3 810	5 100
Kristianstads »		5 590	5 780	5 250	4 680	5 540
Malmöhus »		5 730	5 870	5 210	4 750	5 660
Hallands »		4 710	5 220	5 010	4 180	4 920
Göteborgs o. Bohus »		6 490	5 990	5 110	5 070	5 800
Älvsborgs »		5 620	5 530	5 060	4 270	5 280
Skaraborgs »		5 200	5 460	4 820	4 900	5 190
Värmlands »		4 300	4 980	4 400	3 640	4 390
Örebro »		5 350	5 570	5 330	4 150	5 280
Västmanlands »		4 570	5 460	5 220	4 530	5 040
Kopparbergs »		4 440	5 480	4 750	3 760	4 630
Gävleborgs »		4 680	5 380	5 180	4 370	4 960
Västernorrlands »		4 060	4 340	4 090	3 340	3 910
Jämtlands »		4 090	4 300	4 380	2 920	3 760
Västerbottens »		3 120	3 700	3 400	2 850	3 290
Norrbottnens »		3 040	3 240	3 020	2 720	2 950
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder ..		5 250	5 590	5 740	4 200	5 380
» mellanbygder		5 640	5 800	5 260	4 930	5 550
» norra slättbygder ..		5 200	5 450	4 920	4 590	5 190
Svealands slättbygder		4 450	5 310	4 980	4 460	4 900
Götalands skogsbygder		5 550	5 510	5 050	4 490	5 240
Mellersta Sveriges skogsbygder		4 790	5 360	4 940	3 860	4 820
Nedre Norrland		4 370	4 720	4 440	3 450	4 210
Övre Norrland		3 110	3 550	3 290	2 760	3 150
<i>Hela riket</i>						
1967		4 950	5 210	4 720	3 860	4 790
1966		3 660	4 410	3 970	3 460	3 920
1965		4 270	4 650	4 140	3 540	4 250
1964		4 330	4 490	3 940	3 340	4 150
1963		3 880	4 400	3 830	3 100	3 920

Resultat

I tab. 73 och tab. 74 redovisas vallarealens procentuella fördelning efter vallålder samt avkastningen från vall av olika ålder. Avkastningen avser biologisk första skörd. Av tabellerna framgår att vallåldern är lägre i södra Sverige än i norra och att

tvåårsvallarna normalt ger den största avkastningen.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av vallarnas åldersfördelning och avkastning 1967 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1967:47.

7.16. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet

Inledning

I samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118) utförs årligen vissa undersökningar av höskördens kvalitet. Genom dessa erhålls information om dels skördens botaniska sammansättning, dels skördens fodervärde.

skördestation, omfattade uppdelning av skörden på följande huvudgrupper

Klöver
Lusern
Sådda gräs
Ej sådda gräs
Halvgräs
Örtartade ogräs

Undersökningarnas genomförande

För bestämning av den *botaniska sammansättningen* 1967 utfördes på de provyttegårdar som ingick i bärgningsförlustundersökningarna¹ analys av skörden från två provytor. Denna analys, vilken skedde centralt vid statistiska centralbyråns

Sedan skörden fördelats på botaniska grupper fastställdes vikten för varje prov och grupp. De erhållna vikttaletal omräknades till gemensam vattenhalt (torrsubstans) och användes sedan för skattning av kvantiteten per hektar för respektive grupper.

Undersökningen av skördens *fodervärde* baserades på särskilda höprov uttagna vid

¹ Se sid. 123.

Tab. 75. Höskördens botaniska sammansättning år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Skördens fördelning på olika botaniska grupper, procent					
	Klöver ¹	Lusern ²	Sådda gräs ³	Ej sådda gräs ⁴	Halvgräs ⁵	Örtartade ogräs ⁶
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder ..	14,9	0,9	76,2	3,7	—	4,3
» mellanbygder	25,5	3,8	60,3	6,8	—	3,6
» norra slättbygder ..	34,2	—	49,7	8,2	0,3	7,6
Svealands slättbygder	25,8	—	58,5	7,7	1,3	6,7
Götalands skogsbygder	24,3	0,1	54,8	14,9	0,8	5,1
Mellersta Sveriges skogsbygder	33,5	0,6	36,6	18,9	0,6	9,8
Nedre Norrland	15,0	—	39,0	28,8	0,3	16,9
Övre Norrland	7,6	—	46,7	27,1	4,2	14,4
<i>Hela riket</i>						
1967	23,9	0,5	51,8	14,9	0,9	8,0
1966	21,2	1,1	54,1	15,0	1,1	7,5
1965	24,2	1,1	51,5	16,1	0,6	6,5
1964	17,6	0,5	58,5	12,8	3,8	6,8
1963	25,0	0,6	46,0	21,7	..	6,7

¹ Rödklöver, alsikeklöver, vitklöver och vildväxande klöver. — ² Vanlig lusern och humlelusern. — ³ Timotej, ängssvingel, hundaxing, engelskt rajgräs, italienskt rajgräs, renlost, foderlost, ängskavle m. fl. — ⁴ Kvickrot, krypven, kärrgröe, ängsgröe m. fl. — ⁵ Tuvttätel, kärrkavle och bladvass. — ⁶ T. ex. baldersbrä. — ⁷ Inkl. halvgräs.

Tab. 76. Höskördens fodervärde år 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Råproteinhalt, procent	Växttrådhalt, procent	Antal foderenheter (fe/sk) per kilogram hö
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder . .	9,4	27,4	0,49
» mellanbygder	8,3	27,3	0,48
» norra slättbygder . .	8,0	25,7	0,52
Svealands slättbygder	7,6	25,9	0,52
Götalands skogsbygder	8,0	26,1	0,52
Mellersta Sveriges skogsbygder	7,6	25,6	0,53
Nedre Norrland	7,5	24,1	0,56
Övre Norrland	7,5	23,5	0,58
<i>Hela riket</i>			
1967	7,9	25,8	0,52
1966	7,8	27,0	0,49
1965	8,9	27,1	0,49
1964	7,9	26,3	0,51
1963	8,4	26,1	0,52

de förut nämnda provyttegårdarna. Analyserna av dessa prov avsåg fastställande av växttrådhalt resp. proteinhalt.

Med ledning av analysresultaten erhöles en uppskattning av antalet foderenheter (fe/sk) per kilogram hos undersökta prov. Dessa uppgifter användes senare för beräkning av foderenhetsinnehållet hos den totala höskörden.

Resultat

I *tab. 75* redovisas uppgifter om den botaniska sammansättningen av höskörden och i *tab. 76* ges upplysningar om

skördens fodervärde. Av *tab. 75* framgår att drygt hälften av höskörden utgörs av sådda gräs och något mindre än en fjärdedel av klöver.

Övrig publicering

En separat redogörelse för undersökningarna av höskördens botaniska sammansättning och kvalitet har lämnats i Statistiska meddelanden J 1967:44. Vissa sammanfattande uppgifter återfinns dessutom i nr J 1968:6 (huvudredogörelsen för de objektiva skördeuppskattningarna 1967).

7.17. Bärningsmetoder för slättervall och potatis

Inledning

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna har under tidigare år undersökningar gjorts av omfattningen av ensilering på slättervall. Från och med 1965 års skörd utsträcktes undersökningen till att gälla uppgifter om alla bärningsmetoder för första skörden från slättervall.

Samtidigt insamlades även uppgifter om bärningsmetoder för potatis.

För slättervall omfattade undersökningen samtliga provyttegårdar där vallodling förekom och för potatis alla provyttegårdar där potatisodlingen omfattade minst 0,13 hektar.

Tab. 77. Arealen slättervall fördelad efter bärgningsmetod år 1966. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hässj- ning	Krak- ning	Volm- ning	Tork- ning på slag	Skull- tork- ning	Ensle- ring	Annan metod	Ej till- vara taget	Summa
<i>Län</i>									
Stockholms län.....	54,5	1,0	9,2	19,2	5,9	10,2	—	—	100
Uppsala ».....	53,6	—	11,1	15,9	6,7	11,1	1,6	—	100
Södermanlands ».....	69,5	0,4	0,6	10,6	6,1	12,7	0,0	0,1	100
Östergötlands ».....	56,8	4,8	0,4	15,0	5,7	16,6	0,0	0,7	100
Jönköpings ».....	66,5	14,9	1,5	5,2	4,5	7,3	—	0,1	100
Kronobergs ».....	71,4	6,8	3,3	8,1	1,0	8,9	—	0,5	100
Kalmar ».....	23,3	31,4	18,1	12,2	3,2	11,3	0,4	0,1	100
Gotlands ».....	—	0,1	17,1	75,7	—	7,1	—	—	100
Blekinge ».....	36,1	13,4	14,4	20,3	0,5	15,3	—	—	100
Kristianstads ».....	45,0	0,4	5,2	31,0	4,5	13,7	0,2	0,0	100
Malmöhus ».....	15,4	—	15,7	44,4	2,8	20,0	1,4	0,3	100
Hallands ».....	59,3	1,4	3,5	5,5	5,8	24,2	0,3	—	100
Göteborgs o. Bohus ».....	45,2	23,2	5,8	7,9	15,3	2,6	—	—	100
Älvsborgs läns norra del.....	24,0	34,4	23,3	6,1	7,6	4,4	—	0,2	100
» » södra ».....	51,0	1,1	17,6	18,7	6,5	5,1	—	—	100
Skaraborgs län.....	37,3	27,0	9,1	8,1	10,6	7,2	0,6	0,1	100
Värmlands ».....	56,6	2,0	19,6	10,6	3,6	6,5	0,1	1,0	100
Örebro ».....	74,9	—	0,9	8,8	5,7	8,3	—	1,4	100
Västmanlands ».....	77,2	0,5	1,4	10,7	6,1	4,1	—	—	100
Kopparbergs ».....	90,6	—	—	1,6	1,7	5,9	—	0,2	100
Gävleborgs ».....	86,9	—	1,3	2,8	3,6	3,1	0,1	2,2	100
Västernorrlands ».....	92,6	—	—	1,0	3,1	0,5	—	2,8	100
Jämtlands ».....	90,3	—	—	0,4	1,8	6,4	—	1,1	100
Västerbottens ».....	93,2	—	0,3	0,3	4,0	0,0	0,3	1,9	100
Norrbottens ».....	74,1	—	0,2	15,1	2,2	5,3	0,9	2,2	100
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder..	28,7	0,8	7,1	35,9	5,0	21,2	1,1	0,2	100
» mellanbygder.....	13,3	7,5	19,8	40,4	3,0	15,5	0,4	0,1	100
» norra slättbygder..	33,9	28,9	8,3	9,4	9,0	9,8	0,4	0,3	100
Svealands slättbygder.....	61,7	1,2	7,2	13,7	5,8	9,7	0,3	0,4	100
Götalands skogsbygder.....	56,3	12,6	6,0	10,8	5,7	8,4	0,1	0,1	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	68,8	1,6	13,5	6,2	3,8	5,5	—	0,6	100
Nedre Norrland.....	89,7	—	0,5	1,5	2,9	3,4	0,0	2,0	100
Övre Norrland.....	86,7	—	0,2	5,6	3,1	1,9	0,5	2,0	100
<i>Hela riket</i>									
1966.....	58,7	7,6	7,1	12,5	4,9	8,2	0,3	0,7	100
1965.....	68,8	6,2	5,9	6,5	4,2	7,6	0,3	0,5	100
1964.....	..	..	..	..	..	7,6	..	..	..
1963.....	..	..	..	..	..	6,6	..	..	..
1962.....	..	..	..	..	..	5,1	..	..	..

Resultat

Resultaten från undersökningen presenteras i tab. 77 och tab. 78. Ur dessa kan utläsas hur stor del av respektive grödas areal som år 1966 bärgats med olika metoder. Det framgår att hässjning var den vanligaste bärgningsmetoden för vallhö och att den vanligaste skördemetoden för både mat- och fabrikspotatis var medelst samlingsupptagare.

Vidare framgår att de regionala variationerna i fråga om skördemetod för alla tre grödorna var avsevärda.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av bärgningsmetoder för vallhö och potatis år 1966 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1967:34.

Tab. 78. Arealerna¹ mat- resp. fabrikspotatis fördelade efter olika bärgningsmetoder år 1966. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Matpotatis						Fabrikspotatis					
	Handupp- tagning	Kasthjul- maskin	Sållmatte- upptagare	Samlings- upptagare	Annan upptagare	Summa	Handupp- tagning	Kasthjul- maskin	Sållmatte- upptagare	Samlings- upptagare	Annan upptagare	Summa
Län												
Stockholms län	18,7	10,7	42,8	27,8	—	100	—	—	—	—	—	—
Uppsala »	26,4	4,7	15,4	53,5	—	100	—	—	—	—	—	—
Södermanlands »	40,1	11,4	33,3	15,2	—	100	—	—	—	—	—	—
Östergötlands »	16,4	4,5	30,8	48,3	—	100	—	—	—	—	—	—
Jönköpings »	13,9	39,8	23,9	22,4	—	100	..	..	..	..	..	—
Kronobergs »	12,8	45,7	25,9	15,6	—	100	..	..	..	..	..	—
Kalmar »	18,1	12,0	43,4	26,5	—	100	..	..	..	..	..	—
Gotlands »	34,5	6,0	15,1	44,4	—	100	..	..	..	..	..	—
Blekinge »	17,5	30,7	40,2	11,6	—	100	1,7	25,3	18,2	54,8	—	100
Kristianstads »	2,1	23,3	20,5	54,1	—	100	0,5	18,9	22,7	56,5	1,4	100
Malmöhus »	2,7	4,5	60,8	32,0	—	100	1,5	11,1	34,6	52,8	—	100
Hallands »	3,2	8,3	38,6	49,9	—	100	..	..	..	..	..	—
Göteborgs o. Bohus »	24,6	52,4	19,5	3,5	—	100	..	..	..	..	..	—
Älvsborgs läns norra del	9,0	43,2	33,5	13,4	0,9	100	—	—	—	—	—	—
» » södra »	15,3	57,0	24,4	3,3	—	100	..	..	..	..	..	—
Skaraborgs län	9,1	12,9	13,0	65,0	—	100	..	..	..	..	..	—
Värmlands »	7,4	13,8	26,2	52,6	—	100	—	—	—	—	—	—
Örebro »	6,0	16,3	48,1	29,6	—	100	..	..	..	..	..	—
Västmanlands »	..	..	..	..	..	—	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	3,1	18,5	38,4	40,0	—	100	..	..	..	..	..	—
Gävleborgs »	7,2	33,3	17,8	41,7	—	100	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands »	7,0	52,8	9,6	29,7	0,9	100	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	0,2	37,3	47,3	14,7	0,5	100	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	23,9	39,2	7,6	29,3	—	100	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	20,6	13,2	16,7	49,5	—	100	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden												
Götalands södra slättbygder	1,9	4,5	40,2	53,4	—	100	..	..	..	..	..	—
» mellanbygder	7,5	7,6	49,1	35,8	—	100	1,2	17,0	22,2	58,7	0,9	100
» norra slättbygder	6,4	8,1	14,5	70,8	0,2	100	..	..	..	..	..	—
Svealands slättbygder	20,1	11,5	31,9	36,5	—	100	..	..	..	..	..	—
Götalands skogsbygder	16,2	39,1	26,9	17,8	—	100	5,1	52,5	29,9	12,5	—	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	10,3	18,5	34,1	37,1	—	100	..	..	..	..	..	—
Nedre Norrland	6,7	40,4	22,3	30,2	0,4	100	—	—	—	—	—	—
Övre Norrland	21,8	27,6	12,0	38,6	—	100	—	—	—	—	—	—
Hela riket												
1966	10,8	19,9	32,5	36,8	0,0	100	1,7	21,0	22,6	53,9	0,8	100
1965	14,5	26,7	28,4	30,3	0,1	100	3,2	26,2	21,4	49,2	—	100

¹ Resultaten avser endast potatisodlingar med minst 0,13 hektar.

7.18. Skörd av potatis samt potatisarealens fördelning

Inledning

Det material som insamlats i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 118) utnyttjas för särskilda bearbetningar varje år med syfte att belysa potatisarealens fördelning med hänsyn till odlingarnas storlek samt avkastningen inom olika storleksgrupper. I bearbetningen ingår i princip alla provyttegårdar med en potatisareal överstigande 0,15 hektar.

Resultat

Den procentuella fördelningen inom produktionsområden 1965 av arealen mat- resp. fabrikspotatis på odlingar av olika storlek framgår av *tab. 79*. Jämförelser

med tidigare år försvåras då arealklassindelningen ej helt överensstämmer. I nedanstående tablå redovisas indelningen i storleksgrupper de olika åren.

Storleksgrupper i hektar

1965	1964	1962—1963
0,2—0,3	0,15—0,30	0,15—0,25
0,4—0,8	0,31—0,80	0,26—0,75
0,9—1,5	0,81—1,50	Över 0,75
Över 1,5	Över 1,50	

Av tabellen kan utläsas att odlingarna år 1965 var genomsnittligt större i södra Sverige än i norra.

I *tab. 80* redovisas skörd per hektar inom olika storleksgrupper. Även här har klassindelningen varierat från år till år enligt ovanstående tablå. Av tabellen framgår att avkastningen av matpotatis

Tab. 79. Arealerna mat- resp. fabrikspotatis fördelade efter odlingens storlek år 1965. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Matpotatis					Fabrikspotatis				
	Storleksgrupp, hektar åker					Storleksgrupp, hektar åker				
	0,2—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	Över 1,5	Summa	0,2—0,3	0,4—0,8	0,9—1,5	Över 1,5	Summa
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder	4,8	6,6	15,7	72,9	100	0,8	2,5	16,1	80,6	100
» mellanbygder ...	9,5	18,2	15,4	56,9	100	0,9	3,2	12,0	83,9	100
» norra slättbygder	8,6	8,4	7,4	75,6	100	—	—	—	—	—
Svealands slättbygder	15,6	13,2	12,4	58,8	100	—	—	—	—	—
Götalands skogsbygder	34,8	30,1	13,0	22,1	100	19,5	21,3	28,7	30,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	22,4	12,7	9,7	55,2	100	—	—	—	—	—
Nedre Norrland	35,6	20,6	7,6	36,2	100	—	—	—	—	—
Övre Norrland	45,7	18,4	7,8	28,1	100	—	—	—	—	—
Hela riket										
1965	22,1	18,1	12,1	47,7	100	3,7	5,8	14,9	75,6	100
1964 ¹	18,8	19,8	15,6	45,8	100	3,2	6,5	11,7	78,6	100
1963 ¹	12,4	27,1	60,5	..	100	..	..	..	..	..
1962 ¹	15,6	29,8	54,6	..	100	..	..	..	..	..

¹ Indelningen i grupper efter odlingens storlek varierar. Se tablå i texten.

Tab. 80. Biologisk skörd av mat- resp. fabrikspotatis, i kilogram per hektar, vid odlingar av olika storlek år 1965

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Matpotatis					Fabrikspotatis				
	Storleksgrupp, hektar åker					Storleksgrupp, hektar åker				
	0,2-0,3	0,4-0,8	0,9-1,5	Över 1,5	Totalt	0,2-0,3	0,4-0,8	0,9-1,5	Över 1,5	Totalt
Produktionsområden										
Götalands södra slättbygder	29 670	34 650	40 070	39 840	39 050	36 290	32 710	35 490	34 220	34 400
» mellanbygder ...	24 210	28 300	31 970	33 450	31 400	32 510	26 110	29 040	31 200	30 790
» norra slättbygder	23 470	25 740	30 740	38 750	35 750	—	—	—	—	—
Svealands slättbygder	22 490	26 190	26 950	28 600	27 130	—	—	—	—	—
Götalands skogsbygder	28 260	29 070	30 960	35 590	30 470	34 490	29 650	30 000	30 990	31 100
Mellersta Sveriges skogsbygder	24 030	21 730	28 750	30 530	27 790	—	—	—	—	—
Nedre Norrland	25 130	25 310	23 580	25 900	25 330	—	—	—	—	—
Övre Norrland	22 400	24 700	27 850	23 010	23 420	—	—	—	—	—
Hela riket										
1965	25 710	27 740	31 600	33 810	30 670	34 150	28 330	30 070	31 600	30 670
1964 ¹	24 020	25 420	27 350	28 910	27 050	29 760	25 910	26 320	25 500	25 760
1963 ¹	24 560	26 820	31 420	..	29 340	..	..	..	..	..
1962 ¹	20 170	22 390	27 580	..	24 870	..	..	..	..	..

¹ Se not till tab. 79.

är högre vid större odlingar speciellt i de södra delarna av landet, medan för fabrikspotatis något motsvarande samband ej kan konstateras.

De angivna skördesiffrorna avser biologisk skörd utan reducering för stora och små eller skadade knölar. Eftersom spillet kan variera mellan odlingar av olika storlek är det möjligt att skillnaderna i fråga om bärgad skörd avviker från de här redovisade.

Övrig publicering

Resultaten från bearbetningen av areal och avkastning av potatis har redovisats i Statistiska meddelanden J 1967:3. Tidigare har i anslutning till jordbruksinventeringen i juni 1964 inhämtats uppgifter om potatisarealens fördelning. Resultaten från denna specialundersökning har publicerats i Statistiska meddelanden J 1964: 32 och i sammandrag i Jordbruksstatistisk årsbok 1966 (sid. 65).

7.19. Arealen av olika matpotatissorter

Inledning

Statistiska centralbyrån företog i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1965 och 1966 (se sid. 118) under-

sökningar av hur odlingen av matpotatis var fördelad på olika sorter. Dessa uppgifter insamlades av provtagarna vid utläggning av provytor på de gårdar i

Tab. 81. Arealen matpotatis fördelad på olika sorter år 1966. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område		Potatissort												
		Bintje	King Edward	Magnum Bonum	Up to date	Majestic	British Queen	Eigenheimer	Mandelgul	Aquila	Elsa	Övriga sorter	Sort okänd eller uppgift saknas	Summa
<i>Län</i>														
Stockholms län ...		11,0	2,4	59,9	0,6	—	—	—	—	1,1	0,2	23,5	1,3	100
Uppsala » ...		27,6	10,8	39,0	1,6	0,3	—	—	—	1,0	—	16,3	3,4	100
Södermanlands » ...		19,6	12,3	44,6	2,5	1,5	4,1	—	—	0,7	—	4,4	10,3	100
Östergötlands » ...		33,5	14,8	35,2	6,2	5,7	—	0,6	—	0,6	—	2,0	1,4	100
Jönköpings » ...		14,8	25,7	30,9	2,9	1,7	0,5	0,3	1,3	7,8	0,9	8,7	4,5	100
Kronobergs » ...		12,4	52,2	3,6	6,0	0,2	—	—	2,3	9,1	1,2	8,2	4,8	100
Kalmar » ...		53,8	6,1	5,5	18,1	1,2	0,1	—	—	5,3	4,4	2,4	3,1	100
Gotlands » ...		67,0	0,8	9,2	10,1	0,5	—	—	—	—	—	7,1	5,3	100
Blekinge » ...		16,4	11,4	1,2	5,1	0,8	—	—	0,9	9,0	43,5	10,5	1,2	100
Kristianstads » ...		67,3	15,6	1,6	0,4	1,0	—	—	—	2,9	0,8	9,2	1,2	100
Malmöhus » ...		86,5	0,5	1,3	0,8	—	—	—	—	—	0,3	10,1	0,5	100
Hallands » ...		33,7	47,0	0,6	—	4,8	—	—	0,3	6,3	0,1	4,9	2,3	100
Göteborgs o. Bohus » ...		1,7	47,7	4,6	0,9	3,1	1,9	—	1,8	14,1	1,3	13,4	9,5	100
Älvsborgs läns norra del » ...		3,5	69,7	1,1	1,1	0,4	1,3	—	1,4	8,7	—	6,7	6,1	100
» » södra » ...		1,0	45,8	2,3	1,3	—	1,7	—	1,5	7,3	—	33,7	5,4	100
Skaraborgs län ...		35,4	21,8	23,6	7,8	—	—	—	0,2	3,6	1,1	3,0	3,5	100
Värmlands » ...		4,7	30,5	6,7	1,3	0,1	42,9	1,5	0,7	2,7	—	3,0	5,9	100
Örebro » ...		36,4	21,6	17,8	5,1	9,0	1,4	—	—	1,4	1,3	2,4	3,6	100
Västmanlands » ...		22,8	22,8	19,0	—	0,1	—	—	0,4	8,4	—	15,7	10,8	100
Kopparbergs » ...		17,9	40,6	24,8	0,4	0,2	2,1	—	4,3	0,3	0,6	3,1	5,7	100
Gävleborgs » ...		35,1	12,0	29,2	0,6	0,5	1,4	—	3,9	1,1	1,3	4,2	10,7	100
Västernorrlands » ...		41,4	29,4	14,1	1,8	—	0,5	—	6,5	—	—	1,5	4,8	100
Jämtlands » ...		72,8	4,9	0,2	0,1	—	—	0,1	8,4	0,4	—	11,9	1,2	100
Västerbottens » ...		30,1	0,7	1,6	—	—	0,2	1,2	61,0	—	—	1,8	3,4	100
Norrbottnens » ...		61,0	3,1	—	—	—	—	4,2	30,5	—	—	0,6	0,6	100
<i>Produktionsområden</i>														
Götalands södra slättbygder		68,2	23,2	1,2	0,7	2,4	—	—	0,2	1,0	0,3	2,1	0,7	100
» mellanbygder ...		74,4	4,7	1,2	2,9	0,4	—	—	0,1	2,4	7,3	5,2	1,4	100
» norra slättbygder		37,3	24,0	21,7	5,8	2,0	—	—	0,3	2,8	—	3,3	2,8	100
Svealands slättbygder		19,8	16,5	36,2	1,3	2,1	5,2	—	0,3	1,6	0,1	12,2	4,7	100
Götalands skogsbygder		16,6	31,6	10,6	6,6	1,5	0,5	0,1	1,0	8,9	2,2	15,8	4,6	100
Mellersta Sveriges skogsbygder		18,3	27,6	23,0	2,7	0,7	12,0	0,9	0,2	2,3	1,7	4,5	6,1	100
Nedre Norrland		38,9	23,4	14,6	1,0	0,1	6,8	—	6,1	0,1	0,2	3,1	5,7	100
Övre Norrland		46,5	2,0	0,7	—	—	0,1	2,7	44,2	—	—	1,9	1,9	100
<i>Hela riket</i>														
1966		40,8	20,2	11,5	3,1	1,2	2,3	0,3	4,4	3,3	2,1	7,4	3,4	100
1965 ¹		32,3	22,2	12,9	3,3	1,2	1,8	0,5	15,9	..	..	114,6	5,3	100

¹ För 1965 har arealen mandelpotatis i Svealand (utom Kopparbergs län) och Götaland redovisats under »Övriga sorter».

huvudundersökningen som under respektive år hade odling av matpotatis.

I undersökningen, vilken ej omfattade s. k. tidig potatis, tillämpades följande sortfördelning

Bintje
King Edward
Magnum Bonum
Up to date
Majestic
British Queen
Eigenheimer
Mandel, gul
Aquila
Elsa
Övriga sorter

Resultat

Matpotatisarealens fördelning 1966 på olika sorter inom län, produktionsområdet och hela riket framgår av *tab. 81*. Undersökningen visade att sorterna Bintje, King Edward och Magnum Bonum dominerade kraftigt och att de tillsammans omfattade närmare tre fjärdedelar av den samlade matpotatisarealen.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om matpotatisarealens fördelning på olika sorter 1966 finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1967:9.

7.20. Jordbrukets skördeskadeskydd

Inledning

Genom beslut av Kungl. Maj:t 1953 be-
myndigades chefen för jordbruksdeparte-
mentet att tillkalla sakkunniga för att
utreda frågan om en permanent stödform
för jordbrukare, som drabbats av skörde-
skador. De sakkunniga avlämnade senare
betänkande med förslag till skördeskade-
skydd (SOU 1958:5). I mars 1961
framlade Kungl. Maj:t proposition angå-
ende införande av ett system för perma-
nent skördeskadeskydd, vilken sedermera
bifölls av riksdagen. Huvudmyndighet för
skördeskadeskyddet blev statens jord-
bruksnämnd, medan ersättningsberäk-
ningar skulle utföras vid statistiska cen-
tralbyrån.

I närmast följande avsnitt lämnas en
allmän beskrivning av skördeskadeskyd-
dets utformning, finansiering m. m. Där-
efter redogörs i ett särskilt avsnitt för ut-
fallet av skördeskadeskyddet under 1967.

Skördeskadeskyddets utformning m. m.

Omfattning

I skördeskadeskyddet ingår samtliga jord-
bruk i riket med en åkerareal av minst 2
hektar.

För närvarande omfattar skyddet
spannmål, oljeväxter, vallskörd, potatis
och sockerbetor men möjligheterna under-
söks att utvidga det till att gälla även
andra grödor.

Anmälan, blankett, definitioner

För att kunna ifrågakomma för tilldel-
ning av skördeskadeersättning erfordras
att brukaren inlämnar särskild anmälan.
Sådan anmälan skall göras på fastställd
blankett. Uppgifter lämnas där om
åkerarealens användning varvid även
åkermark, som används till grödor som ej
ingår i skyddet, ligger i träda eller är till-

fälligt obrukad, skall anges. Definitionen av begreppet »åker» sammanfaller med den som tillämpas i jordbruksinventeringarna och i 1966 års jordbruksräkning. Sålunda skall ej medtagas mångåriga slätter- och betesvallar, vilka endast undantagsvis utnyttjas eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

Anmälan inges till lantbruksnämnden, som efter granskning av uppgifterna skickar den vidare till statistiska centralbyrån. Allt eftersom lantbruksnämnderna översänder anmälningarna stansas uppgifterna på hållkort. Numeriska begrepp i korten kontrollstansas, medan den alfabetiska stansningen listas och läses mot anmälningarna. Efter erforderlig rättning överförs uppgifterna på magnetband. Maskinellt utförs därefter vissa kontroller av de lämnade uppgifterna.

I fråga om arealuppgifterna görs varje år en speciell kontroll. För detta syfte uttas slumpmässigt ett antal anmälningar. Vid de uttagna gårdarna sker sedan kontrollen genom fältmätningar av de aktuella arealerna.

Ersättningsområden

För skördeskadeskyddets syften har riket indelats i cirka 430 s. k. ersättningsområden (se sid. 31). Enligt statsmakternas beslut skall den fastställda områdesindelningen i regel inte ändras under löpande skördeår. Vissa begränsade möjligheter finns dock att tillfälligt anpassa områdesindelningen efter skadornas utbredning. Denna möjlighet får tillgripas, då det uppstått »lokalt koncentrerade totalskador» på skörden. En förutsättning för att en sådan anpassning skall kunna göras är bl. a. att erforderlig skördestatistik

kan erhållas för de tillfälliga områdena och dessa måste därför i regel vara minst lika stora som de fastställda ersättningsområdena.

Ersättningsberäkningar

Områdesvis fastställs för varje gröda primärt dels *normskördevärden*, som motsvarar normal avkastning inom området, dels *aktuella skördevärden*, som avser det aktuella årets skörd. Dessa värden, uttryckta i kronor per hektar, multipliceras med motsvarande arealuppgifter, varvid för varje brukningsenhet ett normskördevärde och ett aktuellt skördevärde erhålls för de i skyddet ingående grödorna. Totala skördevärden för brukningsenheten räknas fram genom addering av skördevärdena för de enskilda grödorna. Skillnaden mellan brukningsenhetens totala normskördevärde och dess totala aktuella skördevärde utgör det beräknade värdet av skördeskadan vid enheten.

Aktuellt skördevärde

Uppgifter rörande områdets aktuella skörd, uttryckt i kilogram/hektar, erhålls dels genom de objektiva skördeuppskattningarna (spannmål, vall och potatis), dels från Sveriges Oljeväxtintressenter (oljeväxter) och Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (sockerbeter).

I fråga om brödsäd, oljeväxter, fabrikspotatis och sockerbeter utgjordes de aktuella priserna 1967 av s. k. inlösenpriser eller motsvarande, vilka justerats med hänsyn till skördens kvalitet inom området. För fodersäd utnyttjades vid värderingen ett genomsnitt av de noterade

Tab. 82. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1967 års skörd

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Skattad total försäkrad areal, hektar	Antal godkända anmälningar	Antal ersättningar
<i>Län</i>			
Stockholms stad o. län.....	102 117	1 011	—
Uppsala »	120 234	972	—
Södermanlands »	136 989	2 005	42
Östergötlands »	199 422	3 192	1
Jönköpings »	98 951	3 005	117
Kronobergs »	67 276	833	—
Kalmar »	137 299	4 058	480
Gotlands »	73 583	956	—
Blekinge »	40 097	1 726	139
Kristianstads »	190 226	2 285	27
Malmöhus »	284 374	1 840	1
Hallands »	125 772	777	2
Göteborgs o. Bohus »	72 789	3 637	418
Älvsborgs »	159 916	6 747	770
Skaraborgs »	272 852	7 405	968
Värmlands »	121 939	4 218	429
Örebro »	115 750	2 243	183
Västmanlands »	136 522	1 253	—
Kopparbergs »	62 738	634	1
Gävleborgs »	78 850	1 635	—
Västernorrlands »	64 535	1 358	625
Jämtlands »	48 382	1 066	123
Västerbottens »	97 703	5 277	3 259
Norrbottens »	50 448	3 470	1 864
<i>Hela riket</i>			
1967.....	2 858 764	61 603	9 449
1966.....	2 886 374	69 650	27 728
1965.....	2 979 171	84 117	5 833
1964.....	3 011 221	52 861	17 266
1963.....	3 064 018	31 955	11 408

¹ För ersättningsberättigade brukningsenheter.

priserna under åren 1965—1967 och för matpotatis de under året gällande engrosprisonoteringarna (i Stockholm). Vid värderingen av matpotatisskörden användes ett genomsnittspris för konsumtionsduglig resp. ej konsumtionsduglig vara, erhållet genom uppdelning av skörden på konsumtion inkl. utsäde, svinn och foder. I fråga om vallhö och foderpotatis beräknades skördevärdet med utgångspunkt från näringsinnehållet.

Normskördevärde

Den normala avkastningen (normskörden) för området erhöles vid 1967 års beräkningar på följande sätt.

För spannmål, konsumtionsduglig potatis samt första skörden av vall beräknades för varje län den genomsnittliga skörden per hektar för perioden 1922—1960 på basis av gillesombudens årsväxt- och skörderapporter (se sid. 112—117). Detta genomsnitt ökades med den beräk-

Summa ersättning, kronor	Genomsnittlig normskörd, kronor per hektar	Genomsnittlig aktuell skörd, kronor per hektar	Genomsnittlig självrisk, kronor per hektar	Genomsnittlig självrisk, procent	Genomsnittlig ersättning, kronor per hektar ¹
—	1 240	1 463	218	17,6	—
—	1 321	1 697	226	17,1	—
105 000	1 288	1 574	227	17,7	161
200	1 453	1 691	238	16,4	..
127 500	1 188	1 322	155	13,0	125
—	1 211	1 371	208	17,2	—
1 139 000	1 277	1 282	212	16,6	140
—	1 266	1 383	245	19,3	—
159 200	1 943	2 116	270	13,9	127
39 300	1 802	2 044	245	13,6	91
100	2 008	2 250	277	13,8	..
700	1 491	1 568	241	16,2	50
776 600	1 243	1 317	207	16,7	160
1 445 800	1 187	1 251	176	14,8	149
2 421 700	1 319	1 465	208	15,8	163
809 400	977	1 032	170	17,4	108
399 300	1 210	1 473	189	15,6	175
—	1 219	1 534	187	15,4	—
100	1 079	1 193	190	17,6	..
—	1 025	1 136	142	13,9	—
732 600	1 104	1 014	140	12,7	110
60 900	1 106	1 053	161	14,6	57
2 382 000	1 066	889	170	15,9	66
2 498 700	1 163	935	176	15,1	96
13 098 100	1 364	1 516	212	15,5	109
58 050 900	1 318	1 180	204	15,5	93
4 032 600	1 217	1 264	189	15,5	62
18 965 200	1 168	1 264	181	15,5	104
23 988 200	1 204	1 119	187	15,5	82

nade skördeökningen fram till och med 1967. Erhållna värden uppräknades därefter till s. k. objektiv nivå genom multiplikering med en faktor, som anger förhållandet mellan hektarskörden enligt de objektiva skördeuppskattningarna och motsvarande hektarskörd enligt årsväxt- och skörderapporteringen. Inom varje län differentierades normskördarna sedan på ersättningsområden med ledning av särskilda relationstal.

Normskörden på tillvaratagen vallåterväxt bestämdes som ett genomsnitt för åren 1959—1966 enligt de objektiva skördeuppskattningarna.

Normskörden för sockerbetor beräknades för varje ersättningsområde som ett medeltal för perioden 1950—1966 på basis av uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

För oljeväxter saknas i huvudsak skördestatistik för åren före 1956. Genom-

snittsskördar för perioderna 1956—1966 (våröljeväxter utom vitsenap), 1957—1966 (höstöljeväxter) samt 1961—1966 (vitsenap) användes därför som normskördar 1967. Differentieringen på ersättningsområden av dessa normskördar, vilka framräknats på grundval av material från Sveriges Öljeväxtintressenter och statistiska centralbyråns arealinventeringar, gjordes länsvis med hjälp av särskilda relationstal.

I fråga om den ej konsumtionsdugliga potatisen användes som normskörd den genomsnittliga skörden för åren 1957—1966 enligt de objektiva skördeuppskattningarna. Fördelningen av den totala normskörden av potatis på fabrikspotatis resp. mat- och foderpotatis gjordes även med ledning av uppgifter från skördeuppskattningarna.

Liksom i fråga om de aktuella priserna beräknades normpriser 1967 för avsalu-grödorna med ledning av inlösenpriser, mittpriser eller motsvarande, vilka omräknats att motsvara genomsnittskvalitet för en längre period. För fodersäd bestämdes priset som ett medeltal av priserna under åren 1965—1967, medan för vallhö och foderpotatis motsvarande värden fastställdes med hänsyn till näringsinnehållet. I fråga om matpotatis beräknades värdet med utgångspunkt från mittpriset, varvid samma uppdelning på konsumtionspotatis resp. annan potatis tillämpades som vid beräkningen av det aktuella priset.

Självrisk. Utbetalning av ersättning

Enligt bestämmelserna skall brukaren själv svara för viss del av de förluster som

inträder vid skördeskada. Självriskens skall stå i direkt proportion till den normala skördevariationen för brukningsenheten. Denna framräknas med ledning av områdesvis bestämda skördevariationer mellan olika år (för grödgrupper) samt brukningsenhetens arealfördelning. Härigenom blir självriskens storlek beroende dels av odlingsinriktningen vid brukningsenheten, dels av enhetens geografiska läge. I genomsnitt för samtliga brukningsenheter uppgår självriskens för närvarande till 15,5 % av normskördevärdet.

Sedan underlaget för beräkningarna färdigställt och överfört till magnetband, utförs i datamaskin ersättningsberäkningar för samtliga brukare. Detaljerade beräkningsresultat skrivs ut för varje brukningsenhet.

Samtliga brukare, som lämnat anmälan i laga tid, får så snart ersättningsberäkningarna är slutförda, ett besked från statens jordbruksnämnd om utfallet. Eventuell ersättning utbetalas genom postgiro.

Skördeskadeskyddets finansiering

För finansiering av skördeskadeskyddet har bildats en särskild skördeskadefond, vilken förvaltas av statens jordbruksnämnd. Av de 30 milj. kronor som varje år tillförs denna fond svarar staten och jordbrukarna för vardera hälften. De senares andel läggs på produktionen och tas ut i form av skördeskadeavgifter. I följande tablå har för 1966/67 angivits avgifternas fördelning på olika produkter.

Produkt	Andel i procent av jordbrukarnas bidrag till skördeskadefonden
Brödsäd	33,6
Fabrikspotatis	3,7
Oljeväxter	8,9
Sockerbeter	8,3
Mjolk och grädde	22,7
Slaktboskap	22,8
	100,0

Vid ingången av budgetåret 1967/68 fanns i fonden totalt omkring 63 milj. kronor.

Utöver det årliga tillskottet till fonden har staten lämnat en garanti om 75 milj. kronor, avsedd att tillgripas om så stora skördeskador skulle uppstå, att fondmedlen blir otillräckliga.

Ersättningsberäkningarna för 1967 års skörd

I tab. 82 ges i sammanfattning resultatet av ersättningsberäkningarna för 1967 års skörd. Totalt inkom cirka 62 000 anmälningar för skördeskadeersättning. Antalet utbetalda ersättningar uppgick till drygt 9 000 och det totala ersättningsbeloppet till omkring 13 milj. kronor.

För 1967 års skörd gjordes en tillfällig områdesändring av delvis ny karaktär. Inom ett sammanhängande katastrofområde bestående av delar av Södermanlands, Jönköpings, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län delades varje ersättningsområde upp i högst sju tillfälliga delområden för bestämning av andelen *obärgad* areal. Delområdena, som inte var sammanhängande, bildades för var och en av vårsädsgrödorna genom gruppering av de

anmälda brukningsenheterna efter andelen obärgad areal på respektive enhet. För enheterna i var och en av dessa grupper (delområden) bestämdes andelen obärgad areal av grödan som ett genomsnitt för gruppen. Uppgifterna om den obärgade arealens storlek erhöles från en särskild anmälan. Blanketter för denna anmälan utsändes från centralbyrån i januari 1968 till de jordbrukare inom de berörda områdena, som tidigare hade inlämnat anmälan för skördeskadeersättning.

Inom det särskilda katastrofområdet erhöles de aktuella skördevärdena genom att ersättningsområdets hektarvärde för skörd på bärgad areal multiplicerades med den bärgade arealen på brukningsenheten. Den bärgade arealens storlek fastställdes genom att brukningsenhetens areal av grödan multiplicerades med den genomsnittliga andelen obärgad areal inom den grupp som brukningsenheten tillhörde.

Övrig publicering

En mera ingående beskrivning av skördeskadeskyddets uppbyggnad och funktion har lämnats dels i Statistiska meddelanden J 1968:7, dels i »Skördeskadeskyddet, principer och metoder», utgiven av statistiska centralbyrån i stencilform 1968.

Beträffande metodiken m. m. i de objektiva skördeuppskattningarna, vilka ligger till grund för ersättningsberäkningarna i skördeskadeskyddet, hänvisas dels till den på sid. 118—124 i denna publikation lämnade redogörelsen, dels till Statistiska meddelanden J 1968:6.

8. Husdjursskötsel. Animalisk produktion

8.1. 1966 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

I ett tidigare avsnitt — se sid. 33 — har lämnats en redogörelse för uppläggning och genomförande av 1966 års jordbruksräkning. I föreliggande avsnitt redovisas vissa frekvens- och genomsnittsuppgifter beträffande olika slag av husdjur den 15 sep-

tember 1966. Som framgår av uppgiftslämnarblanketten (se bil. 2) skulle samma specificering av husdjuren i kategorier och åldersgrupper som vid de årliga jordbruksinventeringarna (bil. 5) tillämpas. I föreliggande redovisning har dock vissa sammanslagningar till större grupper gjorts.

Tab. 83. Antal brukningsenheter med husdjur av olika slag den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar	Nötkreatur		Får och lamm	Svin	Höns	Unghöns och kycklingar	Totala antalet brukningsenheter
		Kor	Samtliga nötkreatur					
Län								
Stockholms stad o. län	1 074	2 277	2 508	204	1 447	1 917	918	3 607
Uppsala »	888	2 537	2 760	114	2 247	2 018	1 118	3 793
Södermanlands »	1 136	2 735	2 995	139	1 822	2 333	1 318	3 963
Östergötlands »	2 236	5 052	5 613	463	3 165	4 175	2 515	7 059
Jönköpings »	5 153	8 756	9 260	465	5 904	6 623	3 851	10 169
Kronobergs »	4 113	6 773	7 296	294	4 881	4 741	2 452	8 219
Kalmar »	3 330	6 629	7 068	453	5 433	5 227	3 135	7 911
Gotlands »	424	2 829	3 006	1 030	2 876	2 363	1 421	3 632
Blekinge »	1 547	2 598	2 868	151	2 358	2 089	1 158	3 329
Kristianstads »	2 315	8 398	9 278	564	8 391	6 429	3 909	10 779
Malmöhus »	1 598	7 339	8 489	516	8 329	6 721	4 679	11 054
Hallands »	2 051	6 471	6 960	385	6 160	5 078	3 241	7 948
Göteborgs o. Bohus »	2 714	5 362	5 640	308	2 772	4 044	2 512	6 533
Älvsborgs »	5 683	11 368	12 118	488	6 868	8 104	4 406	14 408
Skaraborgs »	2 435	9 546	10 380	541	6 586	7 599	4 634	13 101
Värmlands »	3 692	6 480	6 839	646	4 516	3 893	1 795	10 767
Örebro »	1 575	3 232	3 548	171	1 948	2 662	1 375	5 231
Västmanlands »	1 301	2 581	2 952	97	2 177	2 082	1 090	4 296
Kopparbergs »	2 524	3 675	3 854	439	2 334	1 217	572	5 909
Gävleborgs »	3 601	4 394	4 683	560	3 660	1 339	556	7 484
Västernorrlands »	4 306	6 530	6 836	478	3 348	1 672	617	9 810
Jämtlands »	3 314	4 622	4 860	426	1 787	1 113	507	6 904
Västerbottens »	4 177	9 578	9 970	1 095	4 322	1 018	398	12 948
Norrbottnens »	2 482	4 620	4 801	517	624	179	81	7 413
Produktionsområden								
Götalands södra slättbygder . .	1 584	8 406	9 957	642	10 126	7 983	5 514	13 273
» mellanbygder	2 731	12 103	13 033	1 634	11 866	9 532	5 942	15 028
» norra slättbygder	3 460	13 024	14 314	834	8 753	10 669	6 576	18 569
Svealands slättbygder	5 464	13 460	14 857	747	9 717	11 275	6 029	21 236
Götalands skogsbygder	24 376	45 146	48 060	2 388	31 843	33 301	19 048	53 819
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 313	11 218	11 946	978	7 240	6 561	3 001	17 772
Nedre Norrland	11 057	15 327	16 085	1 478	9 071	3 940	1 609	24 029
Övre Norrland	7 684	15 698	16 330	1 843	5 339	1 375	539	22 541
Hela riket	63 669	134 382	144 582	10 544	93 955	84 636	48 258	186 267

Resultat

I tab. 83 — 84 redovisas antalet brukningsenheter med olika slag av husdjur samt husdjursbesättningarnas genomsnittliga storlek. Enligt tab. 83 fanns nötkreatur vid 78 % av brukningsenheterna och svin vid 50 %. Som framgår av tab. 84 var den genomsnittliga besättningsstorleken för nötkreatur 15 djur och för svin 21 djur.

I tab. 84 bör uppmärksammas att ett litet antal extremvärden väsentligt kan påverka medeltalen. Speciellt är detta

fallet beträffande uppgifterna för svin och höns. Sålunda är medelantalet höns högst i Norrbottens län, vilket sammanhänger med att ett fåtal av hönshållarna där har mycket stora besättningar.

Övrig publicering

I publikationen Jordbruksräkningen 1966 (SOS) redovisas uppgifter om husdjur med detaljerad uppdelning i kategorier och åldersgrupper inom olika områden ned till församlingsnivå.

Tab. 84. Genomsnittligt antal husdjur per brukningsenhet den 15 september 1966

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker med husdjur av respektive slag

Område	Hästar	Nötkreatur		Får och lamm	Svin	Höns	Unghöns och kycklingar
		Kor	Samtliga nötkreatur				
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län.....	2,2	10,4	21,3	31,2	17,5	46,3	58,1
Uppsala »	1,7	10,6	20,6	25,9	17,6	61,9	99,7
Södermanlands »	1,7	13,5	28,3	32,8	20,5	45,1	90,5
Östergötlands »	1,5	10,3	23,3	24,8	19,0	43,4	139,8
Jönköpings »	1,3	6,5	14,1	18,1	7,8	20,2	31,6
Kronobergs »	1,3	5,2	11,4	14,7	10,6	34,3	65,7
Kalmar »	1,5	8,4	19,3	36,7	17,3	30,1	41,9
Gotlands »	3,0	6,6	18,4	66,9	17,8	43,8	157,2
Blekinge »	1,4	5,7	13,7	20,2	24,5	70,8	104,3
Kristianstads »	1,8	7,1	19,1	13,5	49,1	67,0	153,4
Malmöhus »	3,1	8,0	21,7	10,4	47,6	51,0	141,5
Hallands »	1,5	7,7	17,9	14,7	43,1	93,5	159,5
Göteborgs o. Bohus »	1,4	5,8	12,2	13,5	12,2	41,2	51,5
Älvsborgs »	1,4	6,2	12,5	14,2	13,5	33,4	43,2
Skaraborgs »	1,7	8,5	18,8	10,8	28,4	58,3	107,2
Värmlands »	1,4	4,9	8,8	17,2	6,1	29,7	35,0
Örebro »	1,5	7,7	16,1	30,7	18,1	53,4	96,5
Västmanlands »	1,6	10,4	19,2	21,4	18,0	65,0	87,4
Kopparbergs »	1,3	5,7	10,1	24,6	4,6	51,4	84,4
Gävleborgs »	1,3	5,7	10,0	21,4	3,1	41,2	52,0
Västernorrlands »	1,2	4,7	7,7	23,4	2,7	30,9	39,3
Jämtlands »	1,3	5,4	9,0	19,9	2,2	21,0	33,9
Västerbottens »	1,1	4,9	8,4	12,0	4,6	51,8	98,1
Norrbottens »	1,1	5,0	7,9	12,7	4,3	148,4	174,5
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	2,7	8,1	21,6	12,4	60,8	77,9	195,5
» mellanbygder	2,2	8,0	21,3	53,0	36,4	53,0	108,6
» norra slättbygder	1,7	8,7	19,1	13,7	28,9	54,8	120,1
Svealands slättbygder	1,8	10,4	20,9	29,6	18,8	54,2	84,3
Götalands skogsbygder	1,4	6,4	14,0	16,6	13,9	37,1	58,8
Mellersta Sveriges skogsbygder ..	1,3	6,1	11,3	19,9	5,3	33,8	63,5
Nedre Norrland	1,3	5,0	8,4	22,2	2,7	33,8	46,2
Övre Norrland	1,1	4,8	8,1	12,5	4,3	60,2	101,6
Hela riket	1,4	6,9	14,9	23,1	21,4	47,2	92,4

8.2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare insamlades vid jordbruksinventeringarna under 1967 särskilda uppgifter om antalet husdjur av olika slag. Den metodik som användes i dessa undersökningar har utförligt beskrivits i kap. 2 (sid. 48) och föreliggande avsnitt innehåller därför endast en sammanfattning av de resultat som framkommit.

Undersökningarnas innehåll

Uppgiftsinsamlingens omfattning vid de olika undersökningstillfällena under 1967 har redovisats på sid. 48. Specifieringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår i detalj av bil. 3—5. Den nuvarande klassificeringen, vilken började tillämpas vid juniinventeringen 1963¹, innebär en konsekvent genomförd uppdelning på kön och ålder. Kvigor och kvigkalvar specificeras dessutom efter avsedd användning för pålägg eller slakt. För hästar har den tidigare uppdelningen efter ålder ersatts med uppdelning efter födelseår.

Resultat

Antalet husdjur

I tab. 85—89 lämnas vissa huvudresultat om antalet husdjur 1967. I tab. 87 och tab. 88 finns uppgifter även för storleks-

gruppen 0,26—2,0 hektar åker, medan redovisningen i övriga tabeller är begränsad till brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Tab. 85 innehåller uppgifter om antalet husdjur i juni 1967 inom de olika länen och hela riket. För att närmare belysa utvecklingen under året har i tab. 86 sammanställts totalsummor för olika djurslag enligt de tre jordbruksinventeringarna. I denna tabell ingår dessutom uppgifter om djurantalet i juni närmast föregående år. Antalet husdjur i juni 1967 inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab. 87 och tab. 88. Tab. 89 slutligen innehåller beräknade värden för antalet nötkreatursenheter 1967 (se nedan).

Antalet *hästar* minskade från juni 1966 till juni 1967 med cirka 16 %. Av tab. 88 framgår att det i förhållande till åkerarealen största antalet hästar påträffas i storleksgruppen 2—5 hektar åker. Med ökande åkerareal minskar sedan antalet hästar kontinuerligt.

Det totala antalet *nötkreatur* var i juni 1967 omkring 6 % lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Bakom nedgången låg i huvudsak en minskning av antalet kor. I förhållande till åkerarealen var antalet nötkreatur störst i de medelstora storleksgrupperna.

Antalet *svin* ökade med 6 % jämfört med föregående år. Liksom tidigare var uppfödningen i stor utsträckning förlagd till de medelstora brukningsenheterna såsom tab. 88 utvisar.

Totalantalet *höns* och *kycklingar* ökade med 1 % från juni 1966 till juni 1967.

Antalet *får*, vilket ökat kontinuerligt sedan 1958, visade mellan 1966 och 1967

¹ En närmare redogörelse för innebörden i de under 1963 införda klassificeringsändringarna har lämnats i Statistiska meddelanden J 1963:23.

en uppgång med 12 %. Som framgår av tab. 88 var fåruppfödningen liksom tidigare i stor utsträckning förlagd till de mindre jordbruken.

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning inom skilda områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, *nötkreatursenhet*, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna¹. Av resultaten för 1967 — se tab. 89 — framgår, att totalantalet nötkreatursenheter i riket minskat något jämfört med 1966.

Husdjursbesättningarnas storlek

Jordbruksinventeringarnas primäruppgifter rörande antalet husdjur har tidigare huvudsakligen använts för skattning av totalantalet djur inom olika områden. Från och med 1964 görs på grundval av junimaterialet vissa ytterligare beräkningar, varvid uppgifter framkommer om

¹ 1 nötkreatursenhet = 1 fullvuxet nötkreatur, 2 ungnöt eller kalvar, 2/3 vuxen häst, 4/3 unghäst eller föl, 4 svin resp. 10 får.

brukningsenheternas fördelning efter djurbesättningarnas storlek. Dessa utvidgningar har möjliggjorts genom ändring av den tidigare skattningsmetodik och genom övergång till automatisk databehandling (se närmare sid. 50).

Resultaten från bearbetningen av 1967 års material har i sammanfattning införts i tab. 90 och tab. 91 (avser nötkreatur resp. svin). Enligt den första tabellen fanns i juni 1967 nötkreatur vid 74 % av det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Antalet brukningsenheter utan svin — se tab. 91 — var avsevärt högre än antalet enheter utan nötkreatur; svin saknades sålunda vid 60 % av gårdarna.

Övrig publicering

Definitiva resultat från husdjursräkningar 1967 finns införda i Statistiska meddelanden J 1967:20, 50, 51 och 53. Härutöver publiceras sammanfattande översikter i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1967:7—8 och 10 samt 1968:4.

Tab. 85. Antal husdjur den 1 juni 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar				Nötkreatur				
	Födda 1964 och tidigare ¹	Ung- hästar födda 1965 och 1966 ¹	Föl	Summa hästar	Tjurar, tjurkalvar och stutar		Kor		
					1 år och däröver	Under 1 år	Kor som kalvat en gång	Övriga kor	Summa kor
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län	1 509	269	172	1 950	3 711	4 667	5 569	16 580	22 149
Uppsala »	1 041	115	91	1 247	2 379	5 339	5 877	18 979	24 856
Södermanlands »	1 065	144	114	1 323	4 646	8 741	9 115	24 039	33 154
Östergötlands »	2 373	274	212	2 859	11 820	15 919	12 860	37 094	49 954
Jönköpings »	4 791	273	147	5 211	9 825	14 702	12 955	43 135	56 090
Kronobergs »	4 044	233	228	4 505	6 793	9 763	8 493	25 668	34 161
Kalmar »	3 476	243	166	3 885	12 148	17 483	12 843	41 203	54 046
Gotlands »	848	338	243	1 429	7 917	9 480	4 970	13 155	18 125
Blekinge »	1 506	166	79	1 751	5 142	5 357	3 578	9 793	13 371
Kristianstads »	2 893	568	388	3 849	22 160	24 901	14 209	42 990	57 199
Malmöhus »	2 913	1 245	821	4 979	24 160	24 206	13 667	40 635	54 302
Hallands »	1 878	364	165	2 407	9 276	17 743	12 446	36 600	49 046
Göteborgs o. Bohus »	2 699	353	300	3 352	4 450	8 208	6 871	24 516	31 387
Älvsborgs »	5 921	910	478	7 309	11 084	15 940	13 822	50 219	64 041
Skaraborgs »	2 501	428	272	3 201	13 798	24 281	18 911	58 451	77 362
Värmlands »	4 010	289	123	4 422	3 209	5 419	5 755	23 259	29 014
Örebro »	1 573	167	61	1 801	3 462	7 760	5 467	18 110	23 577
Västmanlands »	1 216	260	96	1 572	3 352	5 436	5 563	19 200	24 763
Kopparbergs »	2 477	180	49	2 706	1 037	4 129	4 095	15 176	19 271
Gävleborgs »	3 985	251	192	4 428	1 582	4 648	4 922	17 992	22 914
Västernorrlands »	4 291	237	66	4 594	989	5 064	5 518	21 532	27 050
Jämtlands »	3 469	292	94	3 855	1 235	4 246	4 769	17 685	22 454
Västerbottens »	3 518	114	69	3 701	2 052	10 403	9 663	35 185	44 848
Norrbottnens »	1 993	61	19	2 073	829	3 157	4 065	14 595	18 660
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	2 553	1 010	512	4 075	27 278	31 700	16 162	46 269	62 431
» mellanbygder	3 797	1 100	739	5 636	32 918	41 163	24 384	69 049	93 433
» norra slättbygder	3 890	804	526	5 220	19 171	34 122	26 562	80 876	107 438
Svealands slättbygder	5 855	923	529	7 307	18 013	32 140	32 053	96 620	128 673
Götalands skogsbygder	24 116	2 315	1 672	28 103	56 691	77 109	64 759	214 850	279 609
Mellersta Sveriges skogsbygder	8 124	684	231	9 039	6 441	13 406	13 260	50 407	63 667
Nedre Norrland	11 256	763	329	12 348	3 453	12 979	14 040	53 634	67 674
Övre Norrland	6 399	175	107	6 681	3 091	14 373	14 783	54 086	68 869
<i>Hela riket</i>									
1967	65 990	7 774	4 645	78 409	167 056	256 992	206 003	665 791	871 794
1966	79 074	8 853	5 007	92 934	171 926	270 732	217 587	729 286	946 873
1965	93 121	9 856	5 722	108 699	159 940	271 103	223 728	763 690	987 418
1964	112 871	13 012	6 871	132 754	148 191	248 549	222 371	832 304	1 054 675
1963	127 955	14 439	6 796	149 190	155 806	228 661	248 960	882 901	1 131 861

¹ Ärtalen avser 1967 års uppgifter. För 1963—1966 gäller motsvarande åldersgränser.

					Får och lamm	Svin			Höns och kycklingar		
Kvigor 1 år och däröver		Kvigor och kvig- kalvar under 1 år		Summa nötkrea- tur		Avels- svin	Övriga svin	Summa svin	Höns	Kyck- lingar	Summa höns och kyck- lingar
För på- lägg	För slakt	För på- lägg	För slakt								
9 716	1 186	7 472	1 138	50 039	7 594	2 531	26 003	28 534	110 577	35 820	146 397
10 492	1 039	7 725	1 497	53 327	2 201	6 357	31 963	38 320	184 093	53 619	237 712
16 518	1 368	11 958	1 509	77 894	7 064	4 722	34 884	39 606	147 181	74 697	221 878
23 934	3 660	17 494	3 478	126 259	12 996	6 156	45 103	51 259	210 457	278 032	488 489
23 099	5 324	17 250	5 558	131 848	8 580	7 332	37 008	44 340	159 981	81 281	241 262
13 835	3 311	10 755	3 459	82 077	7 589	6 859	42 923	49 782	179 648	120 784	300 432
24 187	5 179	19 452	4 265	136 760	13 150	13 687	81 276	94 963	198 350	70 596	268 946
9 185	2 445	7 457	1 710	56 319	84 235	7 825	41 710	49 535	126 390	168 110	294 500
6 135	1 701	4 223	1 802	37 731	4 480	4 099	44 756	48 855	138 026	90 046	228 072
29 225	9 119	22 622	7 047	172 273	6 804	45 698	389 804	435 502	550 804	484 777	1 035 581
31 433	9 271	25 367	6 395	175 134	5 744	46 154	359 060	405 214	439 301	483 167	922 468
24 096	3 844	19 996	4 650	128 651	6 206	35 893	241 505	277 398	610 002	416 758	1 026 760
12 618	2 713	8 926	3 516	71 818	8 274	4 748	30 045	34 793	230 729	100 625	331 354
22 097	5 308	17 080	7 748	143 298	7 653	13 730	72 038	85 768	302 726	164 560	467 286
35 526	7 988	27 773	6 747	193 475	8 756	26 256	159 398	185 654	504 334	335 523	839 857
7 387	1 378	6 161	3 239	55 807	9 389	3 024	24 375	27 399	131 205	39 201	170 406
8 771	1 156	6 818	1 797	53 341	7 259	3 333	29 639	32 972	173 814	101 344	275 158
9 669	1 448	7 234	1 878	53 780	1 792	5 869	34 306	40 175	146 470	79 199	225 669
5 675	466	4 400	1 637	36 615	7 150	860	7 546	8 406	62 421	34 052	96 473
7 139	567	5 886	1 629	44 365	12 995	1 196	6 296	7 492	47 262	8 866	56 128
5 525	517	5 237	2 463	46 845	8 951	1 122	4 375	5 497	59 777	19 518	79 295
5 275	385	5 398	1 314	40 307	7 989	258	2 211	2 469	21 786	8 705	30 491
8 201	1 628	9 021	7 172	83 325	13 945	2 835	18 100	20 935	57 902	27 309	85 211
3 794	345	3 348	2 027	32 160	5 933	199	956	1 155	23 646	12 031	35 677
37 138	9 691	29 016	7 674	204 928	6 990	65 519	562 885	628 404	814 781	809 547	1 624 328
48 559	12 105	39 867	8 621	276 666	98 428	51 390	388 388	439 778	599 226	461 992	1 061 218
49 393	8 987	37 428	9 570	266 109	16 836	33 079	209 566	242 645	697 773	580 327	1 278 100
55 413	6 259	41 453	7 896	289 847	27 197	24 026	163 174	187 200	779 031	344 824	1 123 855
114 003	27 645	87 524	29 065	671 646	50 328	67 731	379 803	447 534	483 332	876 909	2 360 241
19 576	3 194	15 387	5 990	127 661	16 570	3 674	29 143	32 817	228 616	129 623	358 239
16 655	1 439	15 089	5 149	122 438	26 471	2 286	13 025	15 311	130 848	45 095	175 943
12 795	2 026	13 289	9 710	124 153	23 909	3 038	19 296	22 334	83 275	40 303	123 578
353 532	71 346	279 053	83 675	2 083 448	266 729	250 743	1 765 280	2 016 023	4 816 882	3 288 620	8 105 502
366 786	68 945	298 533	87 023	2 210 818	238 434	230 069	1 667 742	1 897 811	5 097 656	2 950 825	8 048 481
372 367	68 354	303 488	87 478	2 250 148	220 176	228 060	1 656 247	1 884 307	5 462 813	3 315 284	8 778 097
384 625	74 911	307 071	93 189	2 311 211	218 127	221 727	1 643 286	1 865 013	5 658 889	3 956 105	9 614 994
411 401	75 604	317 105	101 226	2 421 664	183 729	208 271	1 582 334	1 790 605	5 421 230	4 073 475	9 494 705

Tab. 86. Antal husdjur den 1 juni 1966, 1 mars, 1 juni och 15 oktober 1967. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Djurslag	Juni 1966	Mars 1967	Juni 1967	Oktober 1967
Hästar födda 1964 och tidigare ¹	79 074	..	65 990	..
Unghästar födda 1965 och 1966 ¹	8 853	..	7 774	..
Föl	5 007	..	4 645	..
Summa hästar	92 934	..	78 409	..
Tjurar och stutar 1 år och däröver	171 926	164 869	167 056	153 200
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	270 732	257 945	256 992	248 630
Kor	946 873	904 821	871 794	850 132
Därav kor som kalvat en gång	217 587	213 044	206 003	197 572
» övriga kor	729 286	691 777	665 791	652 560
Kvigor 1 år och däröver	435 731	400 770	424 878	403 429
Därav för pålägg	366 786	331 948	353 532	334 345
» » slakt	68 945	68 822	71 346	69 084
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	385 556	358 113	362 728	341 353
Därav för pålägg	298 533	274 631	279 053	271 638
» » slakt	87 023	83 482	83 675	69 715
Summa nötkreatur	2 210 818	2 086 518	2 083 448	1 996 744
Får och lamm	238 434	..	266 729	..
Galtar för avel 6 månader och däröver ..	9 708	10 280	10 017	10 294
Modersuggor	220 361	239 001	240 726	242 683
Därav första gången dräktiga	46 946	53 107	53 375	44 895
» övriga dräktiga	104 783	117 416	112 565	112 580
» digivande samt icke dräktiga ..	61 463	60 793	66 605	74 018
» utslagssuggor	7 169	7 685	8 181	11 190
Summa avelssvin	230 069	249 281	250 743	252 977
Övriga svin	1 667 742	1 720 290	1 765 280	1 943 579
Därav 3 månader och däröver	786 198	853 885	827 377	980 381
» under 3 månader	881 544	866 405	937 903	963 198
Summa svin	1 897 811	1 969 571	2 016 023	2 196 556
Höns	5 097 656	..	4 816 882	..
Därav kläckta 1965 ¹ och tidigare	1 912 682	..	1 820 371	..
» » 1966 ¹	3 184 974	..	2 996 511	..
Kycklingar	2 950 825	..	3 288 620	..
Summa höns och kycklingar	8 048 481	..	8 105 502	..

¹ Årtalen avser 1967 års uppgifter. För 1966 gäller motsvarande åldersgränser.

Tab. 87. Antal husdjur den 1 juni 1967 inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker							
	0,26—2,0	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
Hästar födda 1964 och tidigare	1 388	12 957	23 089	16 692	4 833	3 589	2 650	2 180
Unghästar födda 1965 och 1966	—	776	1 282	1 903	839	954	1 143	877
Föl	15	453	861	1 184	412	540	618	577
Summa hästar	1 403	14 186	25 232	19 779	6 084	5 083	4 411	3 634
Tjurar och stutar 1 år och däröver	204	5 225	18 310	36 091	26 565	32 208	26 573	22 084
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	729	9 866	34 598	61 970	44 458	44 145	34 900	27 055
Kor	5 625	61 106	174 974	252 909	145 149	117 110	67 131	53 415
Därav kor som kalvat en gång	926	12 619	33 405	56 647	35 795	30 850	20 003	16 684
Därav övriga kor ..	4 699	48 487	141 569	196 262	109 354	86 260	47 128	36 731
Kvigor 1 år o. däröver	1 107	17 777	61 230	111 037	76 290	72 650	46 567	39 327
Därav för pålägg...	808	12 584	48 479	92 454	64 926	60 194	39 304	35 591
» » slakt.....	299	5 193	12 751	18 583	11 364	12 456	7 263	3 736
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	1 575	18 598	60 003	99 553	64 210	57 359	35 282	27 723
Därav för pålägg...	666	9 715	39 602	76 989	51 830	46 451	29 647	24 819
» » slakt.....	909	8 883	20 401	22 564	12 380	10 908	5 635	2 904
Summa nötkreatur ...	9 240	112 572	349 115	561 560	356 672	323 472	210 453	169 604
Får och lamm	5 766	41 338	51 820	50 625	38 063	32 500	28 158	24 225
Galtar för avel 6 månader och däröver...	22	162	609	2 348	2 426	2 441	1 385	646
Modersuggor	922	7 441	28 898	76 998	50 067	44 220	22 062	11 040
Övriga svin	11 639	48 492	157 650	430 930	341 808	361 358	232 886	192 156
Därav 3 månader och däröver	7 699	18 089	45 905	145 115	150 697	195 694	137 979	133 898
Därav under 3 månader	3 940	30 403	111 745	285 815	191 111	165 664	94 907	58 258
Summa svin	12 583	56 095	187 157	510 276	394 301	408 019	256 333	203 842
Höns	169 294	483 716	1 040 560	1 327 482	701 809	595 843	302 750	364 722
Därav kläckta 1965 och tidigare	50 835	225 921	453 932	501 014	274 499	198 586	110 399	56 020
Därav kläckta 1966	118 459	257 795	586 628	826 468	427 310	397 257	192 351	308 702
Kycklingar	326 849	266 183	551 041	808 125	521 501	353 060	305 593	483 117
Summa höns och kycklingar	496 143	749 899	1 591 601	2 135 607	1 223 310	948 903	608 343	847 839

Tab. 88. Antal husdjur den 1 juni 1967 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker								Totalt
	0,26— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
Hästar födda 1964 och tidigare	6,7	7,5	5,8	2,6	1,0	0,7	0,6	0,5	2,2
Unghästar födda 1965 och 1966	—	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,2	0,3
Föl	0,1	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa hästar	6,8	8,2	6,3	3,1	1,3	1,0	1,0	0,8	2,6
Tjurar och stutar 1 år och däröver	1,0	3,0	4,6	5,7	5,8	6,1	5,8	5,2	5,4
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	3,5	5,7	8,6	9,8	9,7	8,3	7,6	6,4	8,3
Kor	27,2	35,4	43,7	40,0	31,7	22,1	14,6	12,7	28,4
Därav kor som kalvat en gång	4,5	7,3	8,3	9,0	7,8	5,8	4,3	4,0	6,7
Därav övriga kor ..	22,7	28,1	35,4	31,0	23,9	16,3	10,3	8,7	21,7
Kvigor 1 år o. däröver	5,3	10,3	15,3	17,5	16,7	13,7	10,1	9,4	13,8
Därav för pålägg...	3,9	7,3	12,1	14,6	14,2	11,4	8,5	8,5	11,5
» » slakt.....	1,4	3,0	3,2	2,9	2,5	2,3	1,6	0,9	2,3
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	7,6	10,8	15,0	15,7	14,0	10,9	7,7	6,6	11,7
Därav för pålägg...	3,2	5,6	9,9	12,1	11,3	8,8	6,5	5,9	9,0
» » slakt.....	4,4	5,2	5,1	3,6	2,7	2,1	1,2	0,7	2,7
Summa nötkreatur ...	44,6	65,2	87,2	88,7	77,9	61,1	45,8	40,3	67,6
Får och lamm	27,9	24,0	12,9	8,0	8,3	6,1	6,1	5,8	8,8
Galtar för avel 6 månader och däröver...	0,1	0,1	0,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,2	0,3
Modersuggor	4,5	4,3	7,2	12,2	10,9	8,3	4,8	2,6	7,8
Övriga svin	56,2	28,1	39,4	68,0	74,7	68,3	50,7	45,6	57,4
Därav 3 månader och däröver	37,2	10,5	11,5	22,9	32,9	37,0	30,0	31,8	27,0
Därav under 3 månader	19,0	17,6	27,9	45,1	41,8	31,3	20,7	13,8	30,4
Summa svin	60,8	32,5	46,8	80,6	86,1	77,1	55,8	48,4	65,5
Höns	818,0	280,3	259,9	209,6	153,3	112,6	65,9	86,6	161,2
Därav kläckta 1965 och tidigare	245,6	130,9	113,4	79,1	60,0	37,5	24,0	13,3	60,5
Därav kläckta 1966	572,4	149,4	146,5	130,5	93,3	75,1	41,9	73,3	100,7
Kycklingar	1 579,4	154,3	137,7	127,6	113,9	66,7	66,5	114,8	116,8
Summa höns och kycklingar	2 397,4	434,6	397,6	337,2	267,2	179,3	132,4	201,4	278,0

Tab. 89. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1967

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal nötkreatursenheter	Område	Antal nötkreatursenheter
Län		Jämtlands län	38 910
Stockholms stad o. län	48 440	Västerbottens »	77 160
Uppsala »	51 800	Norrbottnens »	29 750
Södermanlands »	70 240		
Östergötlands »	112 060	<i>Produktionsområden</i>	
Jönköpings »	118 330	Götalands södra slättbygder	310 090
Kronobergs »	81 130	» mellanbygder	328 370
Kalmar »	132 050	» norra slättbygder ...	265 540
Gotlands »	63 700	Svealands slättbygder	277 660
Blekinge »	43 230	Götalands skogsbygder	660 050
Kristianstads »	240 430	Mellersta Sveriges skogsbygder...	121 620
Malmöhus »	234 600	Nedre Norrland	120 960
Hallands »	166 670	Övre Norrland	115 840
Göteborgs o. Bohus »	67 890		
Älvsborgs »	141 340	<i>Hela riket</i>	
Skaraborgs »	193 880	1967.....	2 200 130
Värmlands »	58 130	1966.....	2 292 110
Örebro »	51 690	1965.....	2 343 220
Västmanlands »	53 260	1964.....	2 429 320
Kopparbergs »	35 160	1963.....	2 528 570
Gävleborgs »	43 910		
Västernorrlands »	46 370		

Tab. 90. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1967: Antalet brukningsenheter fördelat efter antalet kor vid enskilda brukningsenheter

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan nötkreatur	Med nötkreatur					
		Utan kor	Med kor				
			1—3	4—9	10—24	Över 24	
<i>Storleksgrupper, hektar åker</i>							
2,1— 5,0	19 964	2 590	16 002	5 787	21	—	44 364
5,1— 10,0	12 590	2 340	11 786	25 059	885	—	52 660
10,1— 20,0	6 456	2 228	3 876	21 571	8 355	17	42 503
20,1— 30,0	2 523	1 256	1 437	5 026	7 898	104	18 244
30,1— 50,0	2 762	1 341	1 058	1 989	6 062	321	13 533
50,1—100,0	1 923	1 044	438	396	1 953	979	6 733
Över 100,0	813	333	72	71	175	878	2 342
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 586	1 767	1 745	3 674	1 795	240	12 807
» mellanbygder ..	2 191	1 065	2 338	5 357	3 306	253	14 510
» norra slättbygder	4 817	1 444	2 660	4 796	3 900	442	18 059
Svealands slättbygder	6 934	1 297	2 013	4 711	4 588	692	20 235
Götalands skogsbygder	6 007	3 529	11 686	22 074	8 181	423	51 900
Mellersta Sveriges skogsb.	7 016	613	4 011	4 412	1 514	171	17 737
Nedre Norrland	8 581	918	4 772	7 410	1 101	39	22 821
Övre Norrland	7 899	499	5 444	7 465	964	39	22 310
<i>Hela riket</i>							
1967	47 031	11 132	34 669	59 899	25 349	2 299	180 379
1966	47 309	10 241	38 137	68 961	26 667	2 250	193 565
1965	46 138	9 395	43 083	77 215	26 048	2 090	203 969
1964	44 359	8 524	48 164	85 679	26 752	1 932	215 410

Tab. 91. Svinbesättningarnas storlek år 1967: Antalet brukningsenheter fördelat efter antalet svin vid enskilda brukningsenheter

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan svin	Med svin					
		1—2	3—10	11—50	51—200	Över 200	
<i>Storleksgrupper, hektar åker</i>							
2,1— 5,0	35 618	5 420	1 888	1 324	109	..	44 364
5,1— 10,0	34 291	7 522	5 514	4 677	628	28	52 660
10,1— 20,0	19 886	4 901	6 065	9 105	2 404	142	42 503
20,1— 30,0	7 256	1 433	2 645	4 616	2 128	166	18 244
30,1— 50,0	5 960	664	1 462	3 027	2 128	292	13 533
50,1—100,0	3 750	251	447	993	1 002	290	6 733
Över 100,0	1 702	17	48	83	216	276	2 342
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 255	234	1 102	4 793	2 971	452	12 807
» mellanbygder...	3 752	1 410	2 438	4 626	1 982	302	14 510
» norra slättbygder	10 602	790	2 001	3 631	893	142	18 059
Svealands slättbygder	13 751	1 818	2 057	1 788	695	126	20 235
Götalands skogsbygder ...	26 103	7 220	8 363	8 221	1 872	121	51 900
Mellersta Sveriges skogsb.	14 086	2 317	808	411	100	15	17 737
Nedre Norrland	18 075	4 132	483	76	47	..	22 821
Övre Norrland	18 839	2 287	817	279	55	33	22 310
<i>Hela riket</i>							
1967.....	108 463	20 208	18 069	23 825	8 615	1 199	180 379
1966.....	118 633	21 803	18 854	25 723	7 505	1 047	193 565
1965.....	120 638	24 204	22 455	28 727	7 037	908	203 969
1964.....	122 483	27 519	25 642	32 139	6 907	720	215 410

8.3. Nötkreaturens rasfördelning

Inledning

I programmet för 1961 års jordbruksräkning ingick bl. a. en specialundersökning rörande nötkreaturens rasfördelning, baserad på material som insamlades i samband med statistiska centralbyråns ordinarie husdjursräkning i oktober 1961.

Med hjälp av oktobermaterialet erhöles skattningar av nötkreaturens relativa fördelning på olika raser; dessa uppgifter utnyttjades sedan för beräkning av motsvarande fördelning — i absoluta tal — av antalet nötkreatur enligt jordbruksräkningen.

Tab. 92. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt¹ av olika raser
Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Svensk röd och vit boskap (SRB)		Svensk låglandsboskap (SLB)		Svensk kullig boskap (SKB)	
	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
Län						
Stockholms stad o. län.....	31 973	28 972	88	740	68	30
Uppsala ».....	33 962	28 249	224	238	7	—
Södermanlands ».....	45 090	41 508	94	228	8	—
Östergötlands ».....	60 698	65 944	1 915	4 311	121	20
Jönköpings ».....	66 967	61 414	1 972	1 706	47	61
Kronobergs ».....	43 834	37 547	725	1 041	—	—
Kalmar ».....	61 399	69 033	659	1 505	—	—
Gotlands ».....	19 537	30 062	140	235	—	—
Blekinge ».....	17 860	19 494	260	1 847	—	—
Kristianstads ».....	24 605	29 629	44 643	79 844	—	—
Malmöhus ».....	8 298	9 441	70 859	128 226	—	—
Hallands ».....	26 352	26 694	28 005	38 622	15	10
Göteborgs o. Bohus ».....	36 690	32 806	931	1 012	18	15
Älvsborgs ».....	82 199	63 295	2 471	3 444	403	112
Skaraborgs ».....	90 174	88 891	8 251	11 691	64	19
Värmlands ».....	32 984	23 002	179	1 491	3 233	1 359
Örebro ».....	31 989	27 982	85	179	119	66
Västmanlands ».....	34 138	28 478	128	582	50	61
Kopparbergs ».....	15 870	9 730	184	104	8 749	4 024
Gävleborgs ».....	26 229	17 555	—	—	1 545	715
Västernorrlands ».....	10 822	6 858	—	—	25 324	12 159
Jämtlands ».....	2 973	2 863	—	10	25 739	14 612
Västerbottens ».....	6 371	4 413	332	207	49 911	30 787
Norrbottens ».....	7 636	4 367	127	72	22 184	10 908
Produktionsområden						
Götalands södra slättbygder.....	13 758	17 200	75 875	143 183	15	10
» mellanbygder.....	61 980	86 265	45 881	75 240	—	—
» norra slättbygder.....	127 912	126 232	9 419	15 102	83	64
Svealands slättbygder.....	175 737	155 496	617	2 803	247	121
Götalands skogsbygder.....	314 368	287 306	29 292	39 467	245	103
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	75 578	53 568	453	1 142	5 075	2 203
Nedre Norrland.....	34 668	23 100	276	115	53 426	27 180
Övre Norrland.....	14 649	9 060	459	283	78 514	45 277
Hela riket.....	818 650	758 227	162 272	277 335	137 605	74 958

¹ Ungnöt omfattar kvigor, kvigkalvar, ungtjurar och stutar (se närmare bil. 2). — ^a SJB = Svensk Hfd = Hereford, Ch = Charolais.

Resultat

En översikt över nötkreaturens rasfördelning 1961 — med särredovisning av kor resp. ungnöt — lämnas i *tab. 92*. Enligt denna sammanställning var drygt 70 % av de kor som redovisats i jordbruksräkningen av SRB-ras (Svensk röd och vit boskap). Motsvarande andel för ungnöt var cirka 65 %.

Övrig publicering

För en närmare beskrivning av den särskilda undersökningen rörande nötkreaturens rasfördelning hänvisas dels till Jordbruksräkningen 1961 (SOS), dels till avsnitt 2.3 i föreliggande publikation i vilket metodiken m. m. i de årliga jordbruksinventeringarna behandlas.

Övriga mjölkkraser (SJB, SAB, RB) ^a		Köttkraser (AA, Hfd, Ch) ^a		Korsningsdjur i första generationen		Annan eller okänd ras		Summa	
Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
180	239	80	103	123	440	155	50	32 667	30 574
14	27	73	145	56	176	338	318	34 674	29 153
284	237	136	210	520	951	85	160	46 217	43 294
554	524	89	266	566	2 088	124	224	64 067	73 377
736	797	3	26	270	735	532	336	70 527	65 075
296	217	81	121	263	513	222	201	45 421	39 640
1 011	763	57	187	425	1 203	414	413	63 965	73 104
181	219	26	61	80	744	151	202	20 115	31 523
390	228	25	32	97	512	—	26	18 632	22 139
778	525	413	592	727	2 076	797	1 296	71 963	113 962
338	414	140	209	379	1 000	205	302	80 219	139 592
766	943	55	100	277	696	386	448	55 856	67 513
601	317	48	123	139	262	35	76	38 462	34 611
455	248	50	130	393	1 647	836	584	86 807	69 460
269	156	101	183	494	1 407	388	284	99 741	102 631
527	291	51	68	569	540	3 127	1 292	40 670	28 043
295	103	73	154	36	180	251	124	32 848	28 788
276	179	3	11	362	603	50	381	35 007	30 295
130	86	60	89	273	484	220	62	25 486	14 579
329	148	—	—	342	156	2 761	990	31 206	19 564
851	559	—	—	909	1 028	1 851	847	39 757	21 451
43	37	—	—	373	507	609	319	29 737	18 348
259	81	—	—	520	722	2 290	1 012	59 683	37 222
12	—	—	—	780	504	942	491	31 681	16 342
627	769	403	616	495	2 138	398	408	91 571	164 324
1 095	911	232	435	558	2 283	640	1 250	110 386	166 384
556	307	189	365	467	2 862	452	349	139 078	145 281
939	800	416	691	1 217	2 401	881	1 019	180 054	163 331
3 725	2 957	247	568	2 233	5 130	2 150	2 182	352 260	337 713
1 020	667	19	48	933	1 277	4 142	1 681	87 220	60 586
1 317	846	58	87	1 722	1 825	4 652	1 886	96 119	55 039
296	81	—	—	1 348	1 258	3 454	1 663	98 720	57 622
9 575	7 338	1 564	2 810	8 973	19 174	16 769	10 438	1 155 408	1 150 280

jerseyboskap, SAB = Svensk ayrshireboskap, RB = Dansk röd boskap. — ^a AA = Aberdeen Angus,

8.4. Antalet galtar och betäckta suggor

Inledning

Statistiska centralbyrån redovisar för varje månad uppgifter om antalet galtar samt antalet under månaden betäckta suggor. Till grund för denna redovisning ligger sammandrag som från och med juli 1967 upprättas vid lantbruksnämnderna. Tidigare har detta arbete utförts av hushållningssällskapen.

Författning

Bestämmelserna rörande uppgiftsskyldighet m. m. återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse den 30 december 1953 (nr 758) med ändring den 25 maj 1967 (nr 394).

Insamling av primäruppgifter

Enligt ovannämnda författning skall varje innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, föra journal med fortlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt. Vidare skall galthållaren första dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande lantbruksnämnd (hushållningssällskap)

insända kopia av de uppgifter som under månaden införts i betäckningsjournalen.

Det åligger varje lantbruksnämnd (hushållningssällskap) att kontrollera galthållarnas redovisning, att upprätta sammandrag för länet och insända detta till statistiska centralbyrån senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång.

Resultat

Uppgifter om antalet tjänstbara galtar resp. antalet betäckta suggor åren 1963—1967 redovisas i sammandrag i *tab. 93*. Av dessa resultat framgår att betäckningarna ökat med totalt cirka 9 % från 1966 till 1967.

Övrig publicering

Uppgifter för län och hela riket redovisas månadsvis i Statistiska meddelanden omkring 14 dagar efter utgången av respektive rapportmånad. En sammanfattande redovisning ges dessutom i tabellavdelningen i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

Tab. 93. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1963—1967. Hela riket

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal per år resp. summa
Tjänstbara galtar													
1967.....	8 174	8 311	8 346	8 312	8 524	8 498	8 519	8 506	8 427	8 481	8 415	8 524	8 420
1966.....	7 841	7 870	7 903	7 954	7 802	7 782	7 962	7 932	7 945	8 014	8 089	8 142	7 936
1965.....	7 358	7 381	7 438	7 493	7 528	7 579	7 595	7 632	7 507	7 711	7 635	7 615	7 539
1964.....	6 830	6 973	7 002	7 125	7 131	7 199	7 190	7 241	7 243	7 198	7 196	7 305	7 136
1963.....	6 862	6 785	6 839	6 911	6 817	6 783	6 754	6 864	6 708	6 739	6 815	6 882	6 813
Betäckta suggor													
1967.....	36 720	34 256	34 441	34 359	36 470	34 683	34 542	35 310	32 908	33 008	35 840	35 915	418 452
1966.....	33 239	29 528	31 883	31 352	32 438	31 718	31 940	31 875	28 563	31 907	34 975	36 056	385 474
1965.....	34 381	30 110	30 720	30 413	32 986	32 833	32 158	30 936	26 652	28 600	31 880	33 612	375 281
1964.....	33 824	30 563	30 438	28 913	29 948	29 779	30 186	29 876	25 912	27 544	30 511	32 495	359 989
1963.....	28 798	28 195	28 494	27 548	27 449	27 070	27 355	28 606	25 165	26 366	28 682	30 372	334 100

8.5. Hästpremieringen

Inledning

Den med statsmedel understödda hästpremieringen har till ändamål att »verka för åstadkommande av goda och för olika trakter och ändamål fullt lämpliga hästar». Premieringen, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, sker i två former, nämligen dels som hingstpremiering, dels som fölstopremiering.

Närmare bestämmelser rörande hästpremieringen finns meddelade i Kungl. Maj:ts kungörelse den 4 november 1966 (nr 560) med ändring den 25 maj 1967 (nr 390). Dessa bestämmelser innebär vissa inskränkningar i premieringens omfattning jämfört med tidigare år, då även premiering av unghästar förekom.

Premieringens utförande

Hästpremieringen äger rum vid särskilda premieringsförrättningar. Bedömningen av hästarna verkställs dels av hingstpremieringsnämnder, dels av särskilt utsedda premieringsförrättare.

För att en häst skall kunna komma under bedömning vid premieringsmöte krävs att den uppfyller vissa villkor i fråga om ras-tillhörighet och härstamning. Anmälan om deltagande i premieringen skall av hästens ägare (eller ägarens representant) göras till respektive lantbruksnämnd.

Bedömningen omfattar dels hästens egenskaper som individ, dels avkommans beskaffenhet. Den vid hästpremieringen förekommande belöningen är värdebokstav

Tab. 94. Hästpremieringen år 1967: Antal premierade hästar, beslutade belöningar m. m.

Län	Antal premierade hästar	Hingstar				Ston			Summa penningpris, kronor
		A	AB	B	Penningpris, kronor	A	B	Penningpris, kronor	
Stockholms stad o. län	123	8	9	57	250	10	39	3 405	3 655
Uppsala »	55	3	2	11	1 150	18	21	4 725	5 875
Södermanlands »	91	2	1	16	200	19	53	4 185	4 385
Östergötlands »	77	4	5	20	450	11	37	4 600	5 050
Jönköpings »	202	9	3	21	1 950	41	128	11 770	13 720
Kronobergs »	150	6	1	23	800	28	92	9 275	10 075
Kalmar »	176	4	3	13	950	39	117	9 030	9 980
Gotlands »	150	7	5	23	900	55	60	7 500	8 400
Blekinge »	57	2	—	7	1 000	27	21	7 280	8 280
Kristianstads »	144	8	2	26	1 950	20	88	9 535	11 485
Malmöhus »	276	12	3	64	2 450	74	123	18 990	21 440
Hallands »	97	5	2	18	950	21	51	7 625	8 575
Göteborgs o. Bohus »	86	2	9	23	600	14	38	6 185	6 785
Älvsborgs »	165	13	14	31	1 750	40	67	13 655	15 405
Skaraborgs »	210	11	8	31	1 250	61	99	17 435	18 685
Värmlands »	85	4	6	21	350	17	37	3 965	4 315
Örebro »	48	2	3	12	250	9	22	1 905	2 155
Västmanlands »	89	3	3	13	1 050	18	52	5 595	6 645
Kopparbergs »	53	1	2	18	500	14	18	3 990	4 490
Gävleborgs »	22	2	1	10	—	4	5	1 490	1 490
Västernorrlands »	28	—	1	16	—	2	9	640	640
Jämtlands »	59	2	3	27	1 150	12	15	2 455	3 605
Västerbottens »	32	3	1	9	500	12	7	2 445	2 945
Norrbottens »	7	1	—	4	—	2	—	300	300
Hela riket.....	2 482	114	87	514	20 400	568	1 199	157 980	178 380

i vissa fall kombinerad med penningpris. Värdebokstäverna är A, AB och B, av vilka A innebär den högsta belöningen.

På grundval av insända uppgifter upprättar lantbruksstyrelsen årligen en särskild sammanställning över premieringsverksamheten.

Resultat

Vissa huvudresultat från hästpremieringarna 1967 meddelas i *tab. 94*.

Då reglerna ändrats både vad gäller former för belöningar och med avseende på vilka hästar som kan komma i fråga för premiering, är resultatet 1967 inte jämförbara med tidigare år.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för premieringsverksamhetens omfattning och resultat 1967 återfinns i lantbruksstyrelsens meddelande nr 77 serie B.

8.6. Mjölkboskapskontrollen

Inledning

I samband med lantbruksnämndernas omorganisation den 1 juli 1967 överfördes ansvaret på riksplanet för kontrollverksamheten från lantbruksstyrelsen till Svensk Husdjursskötsel, Hållsta. Lantbruksstyrelsen har dock, som framgår av Kungl. Maj:ts kungörelse den 25 maj 1967 (nr 396), även därefter överinseende över kontrollverksamheten.

Kontrollens genomförande

För ledning av kontrollverksamheten har inom Svensk Husdjursskötsel tillsatts en särskild kontrollnämnd. Lokalt bedrivs kontrollen av kontrollföreningar, vilkas verksamhetsområden i flertalet fall sammanfaller med länen. Själva kontrollarbetet utförs av hos dessa föreningar anställda kontrollassistenter. Tidigare har kontrollföreningarna varit knutna till hushållningssällskapen och under en över-

gångsperiod kommer kontrollverksamheten att utföras i nära samarbete med lantbruksnämnderna. Under kontrollåret 1966/67 har i rationaliseringssyfte en sammanslagning av kontrollföreningarna med motsvarande seminiföreningar förberetts i många områden. De organisatoriska förändringarna har dock ej inneburit någon förändring av kontrollmetoderna.

För att kontrollresultaten skall tillerkännas officiellt vitsord erfordras att kontrollföreningsmedlem tolv gånger om året med regelbundna mellanrum ombesörjer mjölmängdsbestämning och uttagning av mjölkprov för fetthaltsundersökning samt att kompletterande kontroll sker genom besök av kontrollassistent enligt särskilda regler.

Vid sidan av den officiella kontrollen utförs s. k. enskild kontroll. Denna skiljer sig från den förra därigenom att kompletterande kontroll av assistent ej förekommer.

Tab. 95. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1966/67¹: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll

Område	Officiell kontroll		Enskild kontroll		Summa	
	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län.....	593	10 516	67	810	660	11 326
Uppsala »	681	11 814	—	—	681	11 814
Södermanlands »	1 423	25 828	92	987	1 515	26 815
Östergötlands »	1 828	29 518	43	455	1 871	29 973
Jönköpings »	1 098	13 424	51	221	1 149	13 645
Kronobergs »	708	7 551	63	436	771	7 987
Kalmar läns norra del	514	8 146	35	339	549	8 485
» » södra »	1 001	14 147	18	253	1 019	14 400
Gotlands län.....	834	8 245	15	106	849	8 351
Blekinge »	157	2 702	94	791	251	3 493
Kristianstads »	1 682	19 985	200	1 609	1 882	21 594
Malmöhus »	2 392	29 161	134	973	2 526	30 134
Hallands »	2 056	25 424	517	3 965	2 573	29 389
Göteborgs o. Bohus »	605	6 761	—	—	605	6 761
Älvsborgs läns norra del	837	10 651	57	547	894	11 198
» » södra »	982	9 845	—	—	982	9 845
Skaraborgs län.....	2 304	33 706	2	23	2 306	33 729
Värmlands »	648	9 178	43	301	691	9 479
Örebro »	851	12 007	27	236	878	12 243
Västmanlands »	807	12 612	—	—	807	12 612
Kopparbergs »	744	8 022	101	825	845	8 847
Gävleborgs »	1 075	9 577	19	139	1 094	9 716
Västernorrlands »	1 258	9 457	—	—	1 258	9 457
Jämtlands »	1 148	9 806	—	—	1 148	9 806
Västerbottens »	1 046	8 832	166	678	1 152	9 510
Norrbottnens »	538	5 477	—	—	538	5 477
<i>Hela riket</i>						
1966/67	27 810	352 392	1 684	13 694	29 494	366 086
1965/66	27 310	346 094	2 462	21 246	29 772	367 340
1964/65	26 535	328 466	2 994	25 151	29 529	353 617
1963/64	25 042	308 501	3 912	32 178	28 954	340 679
1962/63	23 858	296 887	6 563	56 073	30 421	352 960

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september.

Bearbetningen av primäruppgifterna från mjölkboskapskontrollen sker numera centralt vid organisationen Svensk Husdjursskötsels datacentral.

Resultat

I tab. 95 redovisas för kontrollåret 1966/67 uppgifter om verksamhetens totala omfattning (med fördelning på de båda

kontrollformerna). Det framgår bl. a. att cirka 366 000 kor omfattats av kontrollen under året, dvs. omkring 42 % av samtliga kor vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (enligt jordbruksinventeringen i juni 1967, se närmare tab. 85).

Tab. 96 innehåller upplysningar om medelavkastning m. m. i officiell kontroll. Resultaten särredovisas där på olika raser.

Tab. 96. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1966/67: Medelavkastning per ko och år
Avser officiell kontroll

Område	SRB ¹			SLB ²			SKB ³		
	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län..	10 146	4 986	4,2	70	4 733	3,9	1	4 792	3,8
Uppsala » ..	11 632	4 924	4,2	57	5 273	4,1	4	3 412	4,0
Södermanlands » ..	23 836	5 158	4,1	87	6 106	3,8	—	—	—
Östergötlands » ..	27 225	5 036	4,2	1 178	5 731	3,9	—	—	—
Jönköpings » ..	12 614	4 867	4,2	261	5 377	4,0	—	—	—
Kronobergs » ..	6 955	4 862	4,2	126	5 420	4,0	—	—	—
Kalmar läns norra del ..	7 381	5 007	4,2	130	6 131	4,1	—	—	—
» » södra » ..	13 221	5 047	4,1	279	4 809	3,9	—	—	—
Gotlands län..	5 694	4 701	4,2	416	5 328	4,1	—	—	—
Blekinge » ..	2 492	4 800	4,1	63	4 679	3,8	—	—	—
Kristianstads » ..	4 247	4 860	4,2	14 973	5 425	4,0	—	—	—
Malmöhus » ..	1 713	4 758	4,1	27 000	5 449	4,0	—	—	—
Hallands » ..	7 067	5 209	4,2	16 250	5 660	4,1	2	3 282	4,2
Göteborgs o. Bohus » ..	6 164	4 911	4,1	394	5 396	4,0	1	5 038	3,8
Älvsborgs läns norra del	9 492	4 957	4,0	721	5 240	3,9	1	4 150	4,2
» » södra » ..	7 355	4 813	4,1	944	5 378	4,0	—	—	—
Skaraborgs län..	27 855	5 006	4,0	5 007	5 479	3,9	1	4 123	4,0
Värmlands » ..	8 701	4 758	4,1	237	5 295	4,0	60	3 833	4,2
Örebro » ..	11 457	5 007	4,1	231	5 544	4,0	—	—	—
Västmanlands » ..	10 829	5 001	4,3	72	5 522	4,0	—	—	—
Kopparbergs » ..	6 664	5 044	4,2	127	5 487	4,0	618	3 818	4,5
Gävleborgs » ..	9 247	4 718	4,1	26	5 786	3,8	28	4 260	4,1
Västernorrlands » ..	3 866	4 412	4,1	198	5 216	4,0	2 758	3 637	4,4
Jämtlands » ..	1 686	4 614	4,1	357	5 432	4,0	5 715	3 802	4,3
Västerbottens » ..	1 699	4 573	4,2	424	5 607	4,0	5 270	3 818	4,5
Norrbottnens » ..	2 855	4 625	4,1	325	5 342	3,9	1 749	3 723	4,2
<i>Hela riket</i>									
1966/67	242 093	4 954	4,1	69 953	5 493	4,0	16 208	3 772	4,4
1965/66	235 748	4 891	4,1	71 263	5 460	4,0	18 145	3 751	4,4
1964/65	227 567	4 833	4,1	66 521	5 407	4,0	17 626	3 698	4,4
1963/64	215 531	4 628	4,2	61 977	5 163	4,0	17 171	3 615	4,4
1962/63	201 598	4 535	4,1	64 205	5 029	4,0	13 203	3 453	4,4

¹ SRB = Svensk röd och vit boskap. — ² SLB = Svensk låglandsboskap. — ³ SKB = Svensk kullig boskap.

Vid bedömningen av resultaten från mjölkboskapskontrollen bör beaktas att dessa ej ger genomsnittsvärden för det totala koantalet. Detta beror bl. a. på att de i kontrollen deltagande besättningarna ej kan anses vara representativa för den totala kostammen. Sälunda är exempelvis besättningar vid små brukningsenheter

anslutna till kontrollen i väsentligt mindre utsträckning än besättningar vid de större. Vidare torde man kunna räkna med att medelavkastningen inom en och samma storleksgrupp av jordbruk är större vid de brukningsenheter som deltar i kontrollen än vid de som står utanför.

inom olika raser

SJB ⁴			SAB ⁵			RB ⁶			Övriga raser (korsningar)		
Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
26	3 596	6,1	5	5 177	4,0	3	5 846	4,3	266	4 957	4,3
21	4 012	5,8	8	4 750	4,3	20	5 070	4,2	72	4 695	4,4
320	3 966	5,7	35	4 911	4,2	82	5 638	4,2	1 468	4 912	4,5
472	3 765	5,9	—	—	—	43	5 236	4,1	598	4 804	4,4
231	3 832	5,8	—	—	—	2	4 883	4,3	317	4 806	4,4
42	3 572	6,0	61	4 871	4,2	1	6 036	4,0	365	4 791	4,3
204	3 760	5,9	—	—	—	324	5 299	4,2	106	4 801	4,7
230	3 637	6,0	21	5 508	4,5	18	5 128	4,1	376	4 866	4,5
40	3 783	5,8	—	—	—	1 945	5 159	4,2	149	4 990	4,1
6	3 693	5,8	19	5 142	4,2	13	5 262	4,3	109	4 827	4,3
210	3 476	6,0	40	4 991	4,3	8	4 255	4,7	508	4 955	4,2
47	3 109	5,7	84	5 028	4,5	64	5 019	4,3	253	5 014	4,1
45	3 721	5,8	568	5 039	4,3	1	7 817	3,8	1 492	5 151	4,2
59	3 628	5,8	35	4 692	4,5	3	5 117	4,0	106	4 880	4,2
97	3 657	5,9	43	5 363	4,4	4	5 843	4,1	292	5 152	4,2
49	3 752	5,8	133	4 977	4,2	—	—	—	1 365	4 926	4,2
193	3 758	6,0	64	5 327	4,4	21	5 141	4,2	565	5 194	4,1
43	3 404	5,8	5	4 824	4,1	7	5 501	4,3	125	4 614	4,3
186	3 803	5,9	3	5 131	4,7	—	—	—	130	4 959	4,3
226	3 754	6,0	52	5 003	4,4	53	4 759	4,1	1 380	4 806	4,6
109	3 737	5,9	10	4 589	4,5	—	—	—	494	4 674	4,5
114	3 716	5,8	13	4 944	4,4	2	5 531	4,0	149	4 582	4,5
798	3 573	5,8	461	4 499	4,3	2	3 850	4,4	1 377	4 243	4,4
642	3 566	5,9	296	4 574	4,4	2	5 353	4,4	1 107	4 193	4,4
560	3 525	6,0	519	4 301	4,5	—	—	—	361	4 137	4,5
34	3 462	5,9	189	4 436	4,2	20	4 710	4,2	306	4 320	4,1
5 004	3 662	5,9	2 664	4 706	4,3	2 638	5 178	4,2	13 836	4 764	4,4
4 458	3 627	6,0	2 072	4 756	4,4	172	5 180	4,2	14 232	4 768	4,4
3 630	3 606	6,0	1 305	4 716	4,4	94	5 336	4,4	11 715	4 711	4,4
3 049	3 455	6,0	809	4 597	4,4	83	4 876	4,4	9 872	4 588	4,4
1 077	3 653	6,4	..	..	..	..	..	..	..	..	..

boskap. — ⁴ SJB = Svensk jerseyboskap. — ⁵ SAB = Svensk ayrshireboskap. — ⁶ RB = Dansk rød

Övrig publicering

Utförligare resultat från mjölkboskapskontrollen 1966/67 har redovisats i meddelande nr 14 i Svensk Husdjursskötsels

publikationsserie. Motsvarande uppgifter för tidigare år återfinns i meddelanden från lantbruksstyrelsen.

8.7. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk

Inledning

Fortlöpande uppgifter om mejerinäringen ges i Svenska Mejeriernas Riksförenings (SMR) detaljstatistik. Åtskilliga av dessa uppgifter ingår i statens jordbruksnämnds månatliga redovisning av produktion, priser m. m. beträffande jordbruksprodukter (se sid. 128).

Resultat

Uppgifter lämnas i tab. 97 för åren 1962/63—1966/67 och 1963—1967 om antalet mejerier och leverantörer till dessa, om kvantiteten mjölk, som vägts in vid mejerier, samt om mjölkens fetthalt, användning och pris. Den närmare inne-

börden i redovisade uppgifter framgår av noter till tabellen.

Enligt tabellen har såväl antalet mejerier som leverantörer minskat starkt under perioden, medan nedgången i kvantitet invägd mjölk varit måttlig.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om mejerihanteringen meddelas av SMR i särskild tabellavdelning i dess årsredovisning. Rikssiffror över leveranser av mjölk, mejeriproduktion, priser m. m. lämnas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I den senare publikationen införs dessutom separata årliga redogörelser för produktiö-
nen m. m. av olika jordbruksprodukter.

Tab. 97. Mejerihanteringen åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölkens medelfetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk

År	Antal mejerier ¹	Antal mejerileverantörer ¹	Invägd mjölk, ton	Medelfetthalt, procent	Användning av invägd mjölk, ton			Pris för mejerimjölk ⁴ , öre per kilogram
					Till produktberedning	Till konsumtionsmjölk ²	Till grädd ³ samt svinn	
1966/67	..	119 683	3 106 734	3,98	1 889 055	807 517	410 162	⁵ 54,21
1965/66	..	132 752	3 268 082	3,97	2 073 161	794 810	400 111	54,38
1964/65	..	144 256	3 296 258	3,96	2 118 060	777 957	400 241	54,57
1963/64	..	156 547	3 308 782	3,95	2 161 698	759 465	387 619	49,26
1962/63	..	169 239	3 401 191	3,91	2 266 099	757 342	377 750	44,22
1967.....	234	116 024	3 054 455	3,98	1 835 589	808 072	410 794	⁵ 55,28
1966.....	260	129 234	3 239 001	3,97	2 036 014	800 909	402 078	53,83
1965.....	280	141 159	3 311 161	3,97	2 129 899	779 970	401 292	55,47
1964.....	313	152 800	3 272 664	3,96	2 111 198	768 848	392 618	50,80
1963.....	339	165 812	3 386 712	3,91	2 248 081	758 658	379 973	45,26

¹ Avser antalet mejerier den 31/12 resp. år. — ² Uppgifterna avser medeltal av månadssiffror, vägda med mjölkinvägningen per leverantör och månad. — ³ Omräknad till helmjölk. — ⁴ Medelavräkningspris till producent vid årets fetthalt med fodermjölksåtertagen och leveranskostnaderna betalda. Inkl. efterlikvid och leveranstillägg. — ⁵ Preliminär uppgift.

8.8. Mjölproduktionen och dess användning

Inledning

Efter framställning från statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån vid jordbruksinventeringen i mars 1965 uppgifter om mjölproduktionen och dess användning under 1964. Undersökningar med samma syfte har tidigare genomförts för åren 1937/38, 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961.

Undersökningsmetodiken vid jordbruksinventeringarna beskrivs utförligt i ett tidigare avsnitt — se sid. 48 — till vilket hänvisas.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Urvalet av brukningsenheter för inventeringen i mars 1965 omfattade cirka 12 700 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, vilket innebar en väsentlig minskning av antalet uttagna enheter jämfört med föregående undersökningar. Liksom vid tidigare tillfällen omfattade undersökningen hela riket.

Innehåll

I uppgiftsblanketten skulle den under kalenderåret 1964 producerade mjölken särredovisas på följande poster

- Levererad till mejeri
- Försäld till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten
- Försäld till andra
- Förbrukad i hushållet samt utlämnad som födoråd (undantag)
- Använd till beredning av lantsmör och lantost
- Använd till utfodring (ej skummjolk)

Komplettering och granskning

Trots förenklingar i blanketten hade ett betydande antal jordbrukare lämnat frågorna helt eller delvis obesvarade. I relativt stor utsträckning hade för båda undersökningarna svar utelämnats trots att de ordinarie djurräkningarna visat att djur förekommit på brukningsenheten. Erforderliga kompletteringar av primärmaterial utfördes mestadels efter telefonsamtal med uppgiftslämnaren, men även i viss utsträckning genom uppskattning baserad på tillgängliga uppgifter om djurantal etc.

Resultatberäkning

Vid skattningarna av den totala mjölproduktionen och dess användning 1964 grupperades de uttagna brukningsenheter i storleksklasser inom naturliga jordbruksområden. Kvantiteterna för brukningsenheter inom varje grupp summerades och multiplicerades med genomsnittet av de inverterade urvalssannolikheterna för brukningsenheter i respektive grupp. En korrektion för bortfall gjordes, varvid brukningsenheter för vilka uppgifter ej förelåg tilldelades respektive grupps kvantitetsmedeltal.

För brukningsenheter med mindre än 2 hektar åker, vilka icke omfattades av undersökningen, gjordes uppskattningar på grundval av förhållanden i den närmast högre storleksgruppen (2—5 hektar åker).

Resultat

Uppgifter om den totala mjölproduktionens storlek samt om produktionens

Tab. 98. Totala mjölkproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964. Hela riket

År	Total produktion	Användning					
		Leveranser till mejeri	Försäljning till arbetare och övriga anställda	Övrig försäljning	Förbrukning i hushållet m. m.	Produktion av lantsmör och ost	Utfodring
1964	3 605	3 228	8	46	157	5	161
1961	3 721	3 273	16	55	200	9	168
1958	3 976	3 353	21	74	282	22	224
1955	4 053	3 385	26	94	325	18	205
1952	4 397	3 591	38	119	402	40	207

Tab. 99. Mjölkproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, år 1964, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Användning	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
Leveranser till mejeri	199	644	994	510	406	245	223	3 221
Försäljning till arbetare och övriga anställda	..	..	1	1	1	2	3	8
Övrig försäljning	5	11	11	6	4	4	3	44
Förbrukning i hushållet m. m.	28	47	40	16	10	4	1	146
Produktion av lantsmör och ost	2	2	1	..	..	..	..	5
Utfodring	20	38	44	21	15	8	9	155
Summa	254	742	1 091	554	436	263	239	3 579

Tab. 100. Mjölkproduktionens storlek, i milj. kilogram, åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964, inom produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1952	1955	1958	1961	1964
Götalands södra slättbygder	418	400	401	377	327
» mellanbygder	394	407	399	399	379
» norra slättbygder	529	497	472	470	479
Svealands slättbygder	753	644	640	601	586
Götalands skogsbygder	1 158	1 116	1 151	1 073	1 056
Mellersta Sveriges skogsbygder	344	297	287	255	257
Nedre Norrland	602	285	256	248	248
Övre Norrland		251	244	250	247
Hela riket	4 198	3 897	3 850	3 673	3 579

användning åren 1952, 1955, 1958, 1961 och 1964 redovisas i *tab. 98*. *Tab. 99* och *tab. 100* innehåller specificerade data för storleksgrupper (avser 1964) och produktionsområden (avser samma år som *tab. 98*).

Enligt *tab. 98* levererades till mejerierna under 1964 sammanlagt cirka 3 228 milj. kilogram mjölk, vilket är omkring 45 milj.

kilogram mindre än den kvantitet som redovisats i mejerierorganisationens egen löpande statistik (se *tab. 97*).

Övrig publicering

Resultaten av undersökningen för 1964 har redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1967:2.

8.9. Kalvslaktens omfattning

Inledning

I samband med jordbruksinventeringen i juni 1963 insamlade statistiska centralbyrån på begäran av statens jordbruksnämnd uppgifter om antalet under 1962 slaktade och till slakt försålda kalvar. Liknande uppgifter hade tidigare inhämtats för åren 1950, 1954 och 1957. Undersökningens syfte var främst att fastställa hemslaktens omfattning. Då uppgiftsinsamlingen emellertid bl. a. av tekniska skäl omfattade samtliga slag av kalvslakt gav undersökningen även uppgifter om den totala kalvslakten i hela riket med fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på produktionsområden.

Uppläggningsen av de årliga jordbruksinventeringarna har ingående beskrivits i kap. 2 (sid. 48). Undersökningen rörande kalvslaktens storlek 1962 skedde enligt samma metod som dessa.

uppgifter inkom sedermera från 24 029 (94,7 %) av dessa.

Innehåll

Slakten av kalv under kalenderåret 1962 skulle i undersökningen redovisas i antal enligt följande rubriker

- Kalvar levererade för slakt
 - Till slakteri
 - Till andra
- Hemslaktade kalvar
 - Köttet veterinärbesiktigat
 - Köttet ej veterinärbesiktigat

Tab. 101. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Summa
1962	509 548	46 511	556 059
1957	704 741	68 884	773 625
1954	865 066	62 991	928 057
1950	972 751	103 828	1 076 579

¹ Inkl. besiktigad hemslakt.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I urvalet ingick 25 376 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Användbara

Tab. 102. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvelakten respektive år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1962	1	13	30	29	12	8	4	3	100
1957	5	16	29	28	10	6	4	2	100
1954	5	16	28	27	9	6	5	4	100
1950	6	17	27	24	9	7	5	5	100

¹ För 1962 avses 0,26—2,0 hektar.

Beträffande kalvarnas ålder (vid leverans för slakt resp. vid hemsakt) skulle följande klassificering ske

Spädkalv ej äldre än 10 dagar

Gödkalv ej äldre än 12 veckor

Övriga kalvar till slakt

Resultat

Uppgifter om den totala kalvelakten storlek, med fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemsakt, redovisas för åren 1950, 1954, 1957 och 1962 i *tab. 101*. Antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker, vilka ingår i tabellen, har för 1962 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet levande kalvar vid bruk-

ningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt 1961 års jordbruksräkning. Dessa relationstal har sedan applicerats på antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen för 1962.

Särskilda data rörande kalvelakten omfattning inom olika storleksgrupper har sammanställts i *tab. 102* och inom produktionsområdena i *tab. 103*.

Den enligt undersökningen framräknade marknadsförda slakten — redovisad i *tab. 101* — visar vid jämförelse med veterinärstyrelsens statistik avseende totalantalet för slakt besiktigade kalvar — se sid. 189 — endast obetydliga avvikelser (differens mindre än 1 %). För spädkalv (= mindre

Tab. 103. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvelakten respektive år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1957	1962
Götalands södra slättbygder	6	6	5	3
» mellanbygder	7	7	6	5
» norra slättbygder	11	11	11	12
Svealands slättbygder	18	16	16	18
Götalands skogsbygder	30	30	31	31
Mellersta Sveriges skogsbygder	10	10	9	9
Nedre Norrland	11	10	11	11
Övre Norrland	7	10	11	11
Hela riket	100	100	100	100

kalv) överstiger antalet enligt undersökningen motsvarande antal enligt veterinärstatistiken med 2,5 %, medan för summan av gödkalv och övrig kalv (= större kalv) redovisas en underskattning med 2,6 %. Samma tendenser har konstaterats i samband med tidigare undersökningar.

Övrig publicering

För varje undersökning rörande kalvslakten brukar en sammanfattande redogörelse införas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Resultaten från undersökningen avseende 1962 finns meddelade i nr 1964:11.

8.10. Svinstamkontrollen

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 16 maj 1958 (nr 244) rörande stamboksföring och kontroll av avelssvin skall som underlag för riksstamboksföring av svin anordnas kontroll av avelsdjur genom prövning av avkommans beskaffenhet (svinstamkontroll). Kontrollen skall äga rum vid av lantbruksstyrelsens godkänd kontrollstation och verkställas i enlighet med de föreskrifter som lantbruksstyrelsen meddelar. För samråd med lantbruksstyrelsen i frågor rörande svinstamkontrollen skall finnas en särskild nämnd, den s. k. svinkontrollnämnden.

Kontrollens genomförande

Anmälan om prövning i svinstamkontroll skall ske till lantbruksstyrelsen senast tio dagar efter kullens födelse. Som allmänna villkor för uttagning till kontroll gäller vissa bestämmelser rörande bl. a. besättningsstorlek, härstamning, rastillhörighet och hälsotillstånd. Ur varje för kontroll godkänd kull uttages fyra grisar till prövning (två av vardera könet), varvid särskilt skall tillses att de uttagna djuren har ungefär samma medelvikt som kullen i dess helhet.

Leverans till kontrollstationen sker då den uttagna gruppen uppnått en levande vikt av i genomsnitt lägst 15 och högst 18 kilogram per djur.

På kontrollstationen utfodras grisarna enligt en för samtliga kontrollstationer gemensam foderplan, omfattande två skilda foderstater avsedda för kontrollgrupper med en medelvikt per gris av resp. 15—50 kilogram och 51—90 kilogram.

Omedelbart efter kontrollgruppens ankomst till kontrollstationen vägs och märks samtliga grisar inom gruppen. Vägningen upprepas därefter med lämpliga mellanrum tills grisarna uppnått en medelvikt av 20 kilogram, då kontrollen tar sin början.

Under kontrolltiden vägs samtliga grisar vid stationen i bestämd ordningsföljd och på bestämda tidpunkter. Slakten av grisarna verkställs sedan efter hand som de uppnått härför fastställd levande vikt (omkring 90 kilogram).

Grisarnas foderförbrukning och levande vikt antecknas varje vecka i kontrollstationens huvudliggare, där särskilt konto finns upplagt för varje grupp. När samtliga grisar inom gruppen slaktats av-

Tab. 104. Svinstamkontrollen åren 1962/63—1966/67¹: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat

Ras; år	Antal kontrollerade svin	Tillväxt per djur och dag, gram	Förbrukat antal foder- enheter per kilogram tillväxt	Slaktresultat (medeltal)			
				Kropps- längd, centimeter	Ryggs- späckets tjocklek, millimeter	Buk- väggens tjocklek, millimeter	Slakt- kroppens köttfullhet, poäng ¹
<i>Lantras</i>							
1966/67	3 512	724	2,91	96,3	24,6	33,7	13,3
1965/66	3 604	721	2,93	96,5	25,4	34,0	13,2
1964/65	3 351	721	2,93	96,4	26,3	33,8	13,2
1963/64	3 095	718	2,95	96,2	27,0	33,8	13,3
1962/63	3 277	715	2,97	95,9	27,7	34,2	13,2
<i>Yorkshireras</i>							
1966/67	1 175	725	2,90	96,6	25,9	33,2	13,1
1965/66	1 069	723	2,92	96,8	26,4	33,3	13,0
1964/65	1 093	716	2,95	96,5	27,9	33,4	12,9
1963/64	1 001	719	2,96	96,3	28,1	33,7	13,0
1962/63	970	718	2,97	96,4	28,6	33,7	13,1

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september. — ² Se texten.

slutas kontot, varvid bl. a. grisarnas genomsnittliga viktökning och foderförbrukning under kontrolltiden beräknas.

Snarast möjligt efter slakten överförs slaktkropparna till kylrum, där de förvaras hängande under cirka 24 timmar, varefter bedömning av slaktegenskaperna sker. Vid bedömningen, vilken utförs av särskild bedömningsnämnd, mäts ryggsäckets och bukväggens tjocklek samt kroppens längd. Vidare sker poängsättning av ryggsäckets fasthet, svålens finhet, bogpartiets storlek, bukens form och jämnhet samt skinkans form och storlek enligt en skala omfattande 9—15 poäng, där siffervärde 12 betecknar godkänd beskaffenhet och siffervärde 15 sällsynt god beskaffenhet. Med utgångspunkt från erhållna späckmått samt särskilda mätningar på fotografi av ett tvärsnitt av slaktkroppen poängsätts dessutom enligt samma skala fördelningen av ryggsäcket samt slaktkroppens köttfullhet.

Resultat

I tab. 104 har för kontrollåren 1962/63—1966/67 sammanfattats uppgifter rörande kontrollverksamhetens omfattning. Vidare redovisas i tabellen vissa medelresultat för de kontrollerade djurens foderförbrukning och tillväxt samt för deras slaktegenskaper.

Under 1966/67 ingick cirka 4 700 svin i kontrollen varav ungefär 75 % av lantras och resten av yorkshireras. Verksamheten var under året fördelad på sammanlagt sex kontrollstationer.

Övrig publicering

Uppgifter från svinstamkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl. Lantbruksstyrelsen, serie B. En utförlig redogörelse för verksamheten under 1966/67 finns införd i häfte nr 80 i denna serie.

8.11. Suggkontrollen

Inledning

Den officiella suggkontrollen, vilken har pågått sedan 1928, avser att ge fortlöpande informationer om avelssvinens identitet och härstamning samt om suggornas mödraegenskaper. Bestämmelser för verksamheten återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse den 25 maj 1967 (nr 396).

Kontrollens genomförande

Officiell suggkontroll finns från och med den 1 oktober 1966 i två olika former dels fullständig, dels begränsad. Den begränsade suggkontrollen kallades tidigare inofficiell eller B-kontroll.

Den fullständiga kontrollformen omfattar registrering av antalet grisar i kullen vid födseln, antalet överlevande tre veckor efter födseln samt vägning och öronmärkning av djuren. Kontroll får verkställas högst tre dagar före eller efter nämnda tidpunkt, varvid emellertid korrektion av smågrisarnas vikt måste företas.

I den begränsade suggkontrollen förekommer ej någon vägning av grisarna. Öronmärkning och kontroll av antalet grisar sker då grisarna i kullen har uppnått lägst tre och högst sex veckors ålder.

Verksamheten övervakas av lantbruksnämnderna i respektive län och verkställs genom kontrollföreningarnas assistenter eller särskilda kontrollanter.

Resultat

I *tab. 105* har sammanställts uppgifter om antalet kontrollerade kullar och uppnådda resultat i den fullständiga suggkontrollen med redovisning på olika raser.

Under kontrollåret 1966/67 omfattade kontrollen som framgår av tabellen sammanlagt cirka 16 700 kullar med totalt närmare 185 000 smågrisar. Under året var 547 besättningar anslutna till kontrollen.

I begränsad suggkontroll var 501 besättningar anslutna med 7 378 kontrollerade kullar.

Övrig publicering

Uppgifter om suggkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl. Lantbruksstyrelsen serie B. I häfte nr 80 i denna serie återfinns uppgifter för kontrollåret 1966/67.

Tab. 105. Resultat från suggkontrollen kontrollåret¹ 1966/67

Område	Lantras				Yorkshireras			
	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor
		Födelsen	3 veckor			Födelsen	3 veckor	
Län								
Stockholms stad o. län	107	11,1	8,8	49,9	84	12,2	8,8	49,8
Uppsala »	233	11,4	9,1	50,9	59	11,5	9,6	54,6
Södermanlands »	278	10,7	9,0	52,1	43	10,7	9,4	53,6
Östergötlands »	478	10,4	8,9	54,4	239	10,9	8,9	53,7
Jönköpings »	323	11,3	9,2	55,7	18	10,7	7,6	45,3
Kronobergs »	148	11,7	9,2	54,8	25	11,2	9,4	60,4
Kalmar »	616	11,1	9,1	51,6	420	10,5	8,9	51,3
Gotlands »	251	10,7	9,0	53,4	48	11,6	9,3	55,0
Blekinge »	287	11,5	9,3	54,0	100	12,0	9,5	53,2
Kristianstads »	3 011	11,2	9,2	54,4	585	11,3	9,4	57,5
Malmöhus »	3 156	10,9	9,2	54,1	625	10,8	9,2	54,9
Hallands »	896	11,1	9,1	50,0	49	12,2	10,1	55,0
Göteborgs o. Bohus »	34	11,6	8,5	59,3	19	11,2	8,6	47,8
Älvsborgs »	229	10,6	8,6	50,7	77	10,6	9,1	53,5
Skaraborgs »	229	10,8	8,6	48,4	115	10,6	9,4	51,3
Värmlands »	61	10,0	7,7	40,6	—	—	—	—
Örebro »	408	11,0	8,7	51,6	66	10,7	8,1	51,1
Västmanlands »	247	11,2	8,8	51,8	140	10,9	8,8	52,8
Kopparbergs »	20	10,3	8,9	53,2	44	11,3	8,5	51,6
Gävleborgs »	33	10,5	8,3	41,6	6	10,5	8,2	42,4
Västernorrlands »	156	11,0	9,1	49,7	—	—	—	—
Jämtlands »	16	10,1	8,1	49,5	—	—	—	—
Västerbottens »	50	10,8	8,3	49,9	89	10,9	9,1	54,4
Norrbottnens »	7	11,0	8,7	50,7	44	10,3	8,2	47,8
Hela riket								
1966/67	11 274	11,0	9,1	53,1	2 895	11,0	9,1	53,9
1965/66	10 811	10,9	9,1	53,3	2 715	10,7	9,1	53,3
1964/65	11 043	10,9	9,1	53,6	2 590	11,0	9,3	54,4
1963/64	10 107	10,8	9,1	52,9	2 764	10,8	9,2	53,2

¹ Avser tiden 1 oktober—30 september respektive år.

Blandade eller korsningsbesättningar				Samtliga kontrollerade kullar			
Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor	Antal kullar	Antal grisar per kull vid		Medel- kullvikt kg vid 3 veckor
	Födseln	3 veckor			Födseln	3 veckor	
54	11,0	9,2	54,8	245	11,5	8,9	51,0
63	11,4	9,4	47,2	355	11,4	9,2	50,9
—	—	—	—	321	10,7	9,0	52,3
97	10,9	9,0	53,2	814	10,6	8,9	54,1
42	9,7	7,5	50,5	383	11,1	8,9	54,6
63	11,7	9,9	53,6	236	11,6	9,4	55,1
116	10,5	8,9	54,9	1 152	10,8	9,0	51,8
23	10,9	9,4	56,4	322	10,9	9,0	53,8
—	—	—	—	387	11,6	9,3	53,8
556	11,8	9,7	55,4	4 152	11,3	9,3	54,9
818	10,4	9,0	53,8	4 599	10,8	9,1	54,1
68	11,7	10,1	59,6	1 013	11,2	9,2	50,9
—	—	—	—	53	11,4	8,5	55,2
79	11,4	8,5	45,9	385	10,8	8,7	50,3
—	—	—	—	344	10,7	8,8	49,3
—	—	—	—	61	10,0	7,7	40,6
134	11,9	9,4	50,5	608	11,1	8,8	51,3
90	9,8	7,8	40,7	477	10,8	8,6	50,0
88	10,7	8,7	47,0	152	10,8	8,7	49,2
16	12,4	10,7	62,7	55	11,1	9,0	47,9
231	11,3	8,7	50,1	387	11,2	8,9	50,0
—	—	—	—	16	10,1	8,1	49,5
34	10,5	9,1	51,6	173	10,8	8,9	52,5
2	11,0	8,5	47,5	53	10,4	8,3	48,2
2 574	11,0	9,1	52,7	16 743	11,0	9,1	53,2
1 973	10,9	9,2	53,6	15 499	10,9	9,1	53,3
1 465	11,0	9,2	54,3	15 098	10,9	9,1	53,8
1 567	10,7	9,2	53,0	14 364	10,8	9,1	53,0

8.12. Svinslaktens omfattning

Inledning

På begäran av statens jordbruksnämnd infortrade statistiska centralbyrån i samband med jordbruksinventeringen i mars 1966 uppgifter om antalet under 1965 slaktade och till slakt försålda svin. Undersökningar av liknande slag hade tidigare utförts för åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. I första hand avses dessa undersökningar ge en uppfattning om hemslaktens storlek. Dessutom lämnar undersökningarna uppgifter om den totala svin-slakten och dess fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på olika produktionsområden.

I ett tidigare avsnitt — se sid. 48 — har redogjorts för undersökningsmetodiken i jordbruksinventeringarna. Uppgifterna om svin-slakten inhämtades genom tilläggsfrågor på inventeringsblanketterna. I urvalet som omfattade hela riket ingick 12 683 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker av vilka 98,9 % inkom med bearbetningsbara uppgifter.

Undersökningens innehåll

Den totala slakten under 1965 skulle av uppgiftslämnarna redovisas på följande grupper

Svin levererade till slakt

Hemslaktade svin

Veterinärbesiktigade

Ej veterinärbesiktigade

Resultat

I tab. 106 har för åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965 angivits den totala slaktens fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemslakt. Beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker har svinantalet 1965 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet svin vid brukningsenheter med 0,26—2,0 och 2—5 hektar åker enligt

Tab. 106. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Total slakt
1965	2 964 518	88 229	3 052 747
1961	2 916 566	128 410	3 044 976
1959	2 817 512	168 007	2 985 519
1956	2 020 564	162 415	2 182 979
1954	1 989 369	145 291	2 134 660
1950	1 590 276	222 861	1 813 137

¹ Från och med 1961 inkl. slakt hos storproducenter (s. k. djurhållare).

Tab. 107. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965, i procent av den totala svin-slakten respektive år

År	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	Summa
1965	12	2	7	19	16	16	16	12	100
1961	6	5	15	25	15	14	11	9	100
1959	3	6	14	27	15	14	11	10	100
1956	3	6	17	27	15	14	9	9	100
1954	3	6	19	28	14	13	8	9	100
1950	3	10	21	27	13	12	7	7	100

¹ Se not till tab. 106.

Tab. 108. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959, 1961 och 1965, i procent av den totala svinslakten respektive år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Slakt hos storproducenter (s. k. djurhållare) ingår ej

Produktionsområde	1950	1954	1956	1959	1961	1965
Götalands södra slättbygder ..	25	25	26	26	26	31
» mellanbygder	17	19	20	20	21	25
» norra slättbygder ..	12	13	13	13	12	12
Svealands slättbygder	10	10	11	11	10	9
Götalands skogsbygder	28	26	24	24	25	19
Mellersta Sveriges skogsbygder	4	3	3	2	3	2
Nedre Norrland	3	2	1	2	1	1
Övre Norrland	1	2	2	2	2	1
Hela riket	100	100	100	100	100	100

den senaste jordbruksinventeringen samt antalet slaktade svin vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen avseende 1965. För tidigare år har liknande beräkningar blivit utförda. Som »marknadsförd slakt» har vid sammanställningen av tabelluppgifterna räknats dels den redovisade marknadsförda slakten, dels besiktigad hemslakt. Tillägg har härutöver gjorts för slakten hos storproducenter (s. k. djurhållare). Enligt tabellen uppgick den under 1965 marknadsförda slakten till 2 964 500 djur mot 2 971 500 enligt veterinärstyrelsens statistik över besiktigade slaktdjur (med tillägg för export av levande slaktsvin).

Tab. 107 innehåller för samma år som tab. 106 uppgifter om svinslaktens omfattning inom olika storleksgrupper. I tab. 108 slutligen redovisas slaktens storlek inom produktionsområdena.

Övrig publicering

Resultaten från den särskilda undersökningen rörande svinslakten 1965 har av statens jordbruksnämnd redovisats i stencilform. Redogörelser från tidigare undersökningar har som regel publicerats i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

8.13. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur

Inledning

Grundläggande uppgifter om den marknadsförda slaktens storlek ges i veterinärstyrelsens besiktningsstatistik. Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 20 mars

1959 (nr 99) skall i princip all slakt för avsalu underkastas besiktning.

På grundval av besiktningsstatistiken utför statens jordbruksnämnd månadsvis beräkningar av den totala produk-

Tab. 109. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967

År	Storboskap	Större kalv (gödkalv och mellankalv)	Mindre kalv (spädkalv)	Svin (inkl. spädgris)	Får och getter	Häst
<i>Antal besiktigade slaktkroppar</i> ¹						
1966/67	686 744	191 096	70 062	3 100 957	159 024	19 037
1965/66	640 860	207 738	92 320	3 057 686	132 452	22 796
1964/65	587 888	229 423	101 837	2 917 294	112 175	27 021
1963/64	617 826	281 255	144 169	2 813 499	100 809	26 292
1962/63	632 387	284 718	209 714	2 880 513	85 065	21 730
1967.....	658 171	180 391	59 815	3 194 280	156 426	17 407
1966.....	681 948	206 978	87 649	3 043 628	154 824	21 925
1965.....	587 975	215 146	94 743	2 968 323	124 784	24 806
1964.....	597 700	267 961	127 802	2 893 198	113 289	27 730
1963.....	645 757	291 377	191 972	2 807 808	95 727	23 240
<i>Produktion av kött och fläsk (vara med ben)^{2 3}, ton</i>						
1966/67	156 076	15 734	1 517	222 806	2 567	6 504
1965/66	145 965	16 142	2 032	223 610	2 189	7 848
1964/65	130 672	17 119	2 276	213 638	1 814	9 196
1963/64	136 579	20 067	3 244	207 219	1 637	9 092
1962/63	138 170	19 249	4 738	209 336	1 428	7 556
1967.....	150 624	14 992	1 301	227 784	2 542	5 960
1966.....	154 125	16 246	1 891	221 047	2 493	7 595
1965.....	132 512	16 223	2 053	217 104	2 048	8 551
1964.....	133 731	19 283	2 818	212 168	1 831	9 461
1963.....	140 645	19 942	4 270	204 686	1 547	7 962

¹ Antal hela och till hela omräknade halva kroppar. — ² Inkl. hemslacht. — ³ Inkl. export av levande slaktdjur, omräknad till slaktad vara med ben.

Tab. 110. Priser på slaktdjur¹, i öre per kilogram, åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967

År	Storboskap	Gödkalv	Mindre kalv	Gödsvin ²	Lamm	Häst
1966/67	627	941	745	465	772	526
1965/66	634	934	689	481	779	520
1964/65	657	894	701	429	765	468
1963/64	588	827	665	458	684	419
1962/63	508	713	510	413	573	388
1967.....	638	935	726	445	712	529
1966.....	632	935	696	498	741	530
1965.....	652	906	688	433	725	480
1964.....	616	880	673	451	693	433
1963.....	528	743	536	439	613	395

¹ Avräkningspriser för slaktad vikt (efter avdrag för slaktdjursavgift). Uppgifterna avser vägda medeltal av månadspriser. — ² Exkl. istrar.

tionen av kött och fläsk. Vid dessa beräkningar utnyttjas uppgifter från Sveriges Slakteriförbund om medelslaktvikter för olika djurslag.

Statistiken över såväl antalet slaktdjursbesiktningar som produktionen av kött och fläsk ingår i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 128). På basis av uppgifter från Slakteriförbundet redovisas vidare i den löpande statistiken olika prisdata rörande slaktdjur.

Resultat

Produktionsvolymens storlek åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967 — uttryckt dels i antal besiktigade slaktkroppar, dels i producerad mängd kött och fläsk — redovisas i *tab. 109*. Som framgår av not till

tabellen innefattar produktionsuppgifterna för kött och fläsk även hemslakten. Tilläggen för denna har gjorts bl. a. på grundval av resultaten från de särskilda s. k. slaktundersökningarna (se sid. 181 resp. 188).

De genomsnittliga producentpriserna på slaktdjur angivna år — framräknade som vägda medeltal av respektive månadsvärden — lämnas i *tab. 110*.

Övrig publicering

Månadsdata rörande slaktdjursbesiktningar, produktion av kött och fläsk, priser på slaktdjur m. m. redovisas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I särskilda artiklar i samma tidskrift ges dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av olika jordbruksprodukter.

8.14. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg

Inledning

Med utgångspunkt från socialstyrelsens konsumtionsundersökning 1958 görs inom statens jordbruksnämnd årliga beräkningar av den totala äggkonsumtionen. Tillsammans med uppgifter om utrikeshandeln med ägg bildar dessa beräkningar underlag för skattningar av den totala inhemska produktionen av ägg.

Jordbruksnämndens löpande månadsstatistik — se sid. 128 — omfattar i fråga om ägg uppgifter om bl. a. partihandels invägning av svenska ägg samt om produ-

centpriserna (avseende »svensk äggnotering», pris till producent i södra Sverige). De förra uppgifterna insamlas av jordbruksnämnden direkt från partihandelsföretagen, medan den senare redovisningen bygger på Sveriges Lantbruksförbunds statistik.

Resultat

Produktionen av ägg samt partihandels invägning åren 1962/63—1966/67 och 1963—1967 framgår av *tab. 111*. I denna tabell

Tab. 111. Beräknad total produktion av ägg, partihandels invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg åren 1962/63—1966/67 samt 1963—1967

År	Total produktion, milj. kilogram	Partihandels inväg- ning, milj. kilogram	Producentpris ¹ , öre per kilogram
1966/67	91	46	352
1965/66	94	48	348
1964/65	97	48	322
1963/64	98	47	331
1962/63	95	43	368
1967	91	46	354
1966	93	47	342
1965	95	47	343
1964	99	49	311
1963	96	44	377

¹ Svensk äggnotering, pris till producent i södra Sverige.

redovisas även ovägda årsmedeltal av producentpriserna.

Den totala produktionen av ägg 1967 var enligt tabellen något mindre än 1966. Liksom de närmast föregående åren omfattade partihandels invägning av svenska ägg ungefär hälften av produktionen.

Övrig publicering

Uppgifter rörande partihandels invägning av ägg samt prisnoteringar för ägg införs månadsvis i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Denna tidskrift innehåller dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

9. Konsumtion av födo- och njutningsämnen

Inledning

Fortlöpande uppgifter om den inhemska konsumtionen av födo- och njutningsämnen erhålls i beräkningar som två gånger per år utförs av statens jordbruksnämnd. Beräkningarna avser värdet av den totala förbrukningen och innefattar sålunda även jordbrukarnas egenkonsumtion, militärt kosthåll, restaurangernas förbrukning etc.

Beräkningsunderlag

De i beräkningarna använda kvantitetsuppgifterna hämtas dels från jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 128), dels från statistiska centralbyråns industri- och utrikeshandelsstatistik. Vidare utnyttjas uppgifter från jordbruksnämndens årliga inventeringar av förråden av livsmedel m. m. En för konsumtionsberäkningarna speciellt utförd preliminär uppgiftsinsamling förekommer beträffande ett antal varugrupper, varvid företag inom livsmedelsindustri och distribution är uppgiftslämnare.

Värderingen av konsumtionen sker i regel till detaljhandelspriser. Undantag utgör här jordbrukarnas egenförbrukning som i princip skall värderas efter producentpriserna. För beräkningarna erforderliga prisuppgifter hämtas i flertalet fall från underlaget till statistiska centralbyråns konsumentprisindex men för flera stora poster, bl. a. kött och fläsk, från annan prisstatistik.

Resultat

Uppgifter för olika varuslag om konsumtionens omfattning åren 1963—1967 redovisas i *tab. 112*.

Övrig publicering

Resultaten från konsumtionsberäkningarna införs fortlöpande i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Förutom kvantitets- och värdeuppgifter redovisas där bl. a. uppgifter om konsumtionsvolymens storlek uttryckt i kalorier.

Tab. 112. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1963—1967

Varuslag	1963		1964		1965		1966 ¹		1967 ¹	
	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor
Mjöl, gryn och bröd m. m. ²	525,8	2 125,2	521,7	2 284,3	519,6	2 447,0	510,2	2 704,7	503,4	2 880,6
Mjöl av vete och råg till direkt konsum- tion	177,6	200,1	171,3	203,1	164,3	205,6	153,2	202,9	134,0	187,3
Majsflingor	6,1	29,7	6,3	35,0	6,9	44,4	8,7	57,9	8,9	63,8
Havregryn och -mjöl samt korngryn och -mjöl	19,3	30,9	18,0	30,6	16,8	30,4	16,2	32,2	15,3	32,6
Risgryn och -mjöl	10,3	19,1	10,7	20,2	12,0	23,8	11,2	23,6	12,8	29,2
Makaroner	7,2	17,3	6,7	16,5	8,1	21,8	8,1	24,5	8,5	28,3
Knäckebröd	46,5	138,1	46,9	146,8	45,7	154,5	49,6	180,5	48,5	188,2
Mjukt matbröd ³	232,7	543,4	233,9	578,4	236,3	619,6	238,7	709,4	242,3	775,9
Kaffebröd m. m. ³	88,2	534,3	88,6	572,8	88,6	602,7	88,9	677,4	89,0	725,9
Torra bakverk	25,3	195,5	28,6	231,5	30,2	253,8	30,2	263,1	30,7	288,8
Konditorivaror ³	32,4	416,8	32,5	449,4	32,4	490,4	32,8	533,2	32,5	560,6
Potatis ³	639,0	410,5	632,0	320,9	626,0	401,3	620,0	425,0	614,0	458,6
Rotfrukter och grönsaker ³	259,2	417,2	273,1	387,7	274,7	436,6	329,6	576,7	339,4	558,5
Rotfrukter ³	115,1	89,8	120,4	87,9	110,8	96,4	132,5	129,8	134,3	126,2
Torkade ärtor och bönor ³	11,0	29,3	11,0	26,3	11,0	25,2	11,0	28,2	11,0	26,6
Grönsaker ³	133,1	298,1	141,7	273,5	152,9	315,0	186,1	418,7	194,1	405,7
Fruktar och bär	583,8	1 344,2	622,6	1 439,8	613,5	1 646,4	603,4	1 672,3	633,0	1 706,1
Inhemska frukter och bär ³	286,8	496,4	303,1	557,2	266,7	649,1	231,6	574,0	272,3	640,7
Importerade frukter och bär, färska ..	245,1	592,3	262,7	605,2	285,3	694,8	307,3	779,5	296,4	745,8
Importerade fruktkonserver, torkad frukt, mandel m. m.	51,9	255,5	56,8	277,4	61,5	302,5	64,5	318,8	64,3	319,6
Specierier	..	2 061,4	..	2 234,5	..	2 290,5	..	2 374,1	..	2 604,0
Socket	234,6	429,3	217,0	392,8	222,3	355,7	229,6	360,5	231,4	367,9
Sirap	6,2	14,1	5,1	11,7	4,7	10,9	3,7	8,7	3,1	7,5
Honung ³	2,6	21,8	2,6	23,6	2,3	22,5	2,6	26,2	3,3	33,3
Choklad- och konfektyrvaror	57,1	712,8	59,2	772,1	64,7	816,2	66,6	863,9	73,1	1 037,0
Kakaopulver ³	2,8	27,2	3,0	25,5	3,1	27,3	3,1	27,4	3,3	29,9
Te	1,2	29,1	1,3	30,6	1,5	35,3	1,5	35,7	1,7	40,7
Kaffe	72,0	762,7	74,3	909,6	76,1	941,5	78,1	955,6	84,6	993,3
Kryddor m. m. ³	5,3	64,4	5,5	68,6	5,7	81,1	6,1	96,1	6,2	94,4

Mjök och gräde	..	1 344,9	..	1 398,6	..	1 528,8	..	1 607,6	..	1 666,2
Mejerimjök inkl. skummjök ⁴	975,0	886,7	1 016,2	919,5	1 038,5	1 021,3	1 077,8	1 094,9	1 103,0	1 145,9
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjök ⁴	228,8	174,8	207,5	156,7	188,1	153,5	170,6	142,5	156,2	132,4
Gräde, tjök	25,5	209,1	27,0	245,7	28,1	269,8	28,2	281,4	29,0	296,1
Gräde, tunn	18,8	74,3	18,7	76,7	18,3	84,2	18,2	88,8	18,4	91,8
Smör och margarin	166,9	845,1	169,1	900,5	167,0	903,3	166,3	858,7	165,4	859,6
Smör	74,3	522,9	69,8	547,1	65,3	526,0	63,4	463,6	61,4	452,0
Hushållsmargarin	92,6	322,2	99,3	353,4	101,7	377,3	102,9	395,1	104,0	407,6
Ost ⁵	51,7	432,5	52,7	456,2	53,7	490,2	54,1	524,8	55,9	569,6
Helfet	47,6	402,7	48,2	422,2	48,5	449,3	48,7	478,2	50,3	519,5
Halvfet	4,1	29,8	4,5	34,0	5,2	40,9	5,4	46,6	5,6	50,1
Glass ⁴	40,9	221,0	47,5	259,3	52,4	277,5	53,6	288,6	51,2	275,4
Kött och fläsk ⁵	359,0	3 190,6	370,1	3 566,9	372,2	3 748,0	367,4	3 978,1	381,3	4 268,1
Nötkött	73,1	763,8	74,2	887,7	70,7	929,2	72,8	982,7	72,6	1 075,1
Kalkvött	20,9	262,6	20,4	287,0	17,0	262,8	16,5	272,6	14,7	264,9
Färkött	1,6	15,0	2,1	20,2	1,9	20,6	2,2	26,6	2,3	30,5
Fläsk	116,7	1 037,1	123,0	1 147,3	129,8	1 263,6	117,0	1 275,3	127,5	1 350,0
Renkött ³	2,0	15,3	2,2	18,9	2,2	20,6	1,9	18,8	2,3	21,5
Charkuterivaror	130,1	983,6	128,8	1 060,0	130,5	1 113,2	135,5	1 258,8	136,7	1 350,6
Fjäderfä ³	14,6	113,2	19,4	145,8	20,1	138,0	21,5	143,3	25,2	175,5
Ägg ³	81,3	439,2	83,0	398,4	82,6	437,9	83,3	461,5	84,7	491,7
Fisk	..	560,3	..	587,7	..	633,3	..	705,7	..	725,7
Färsk fisk, ej fryst ³	78,8	289,6	77,0	295,7	72,0	312,8	71,4	335,8	71,4	337,8
Frysta filéer (filévikt)	11,7	72,3	12,6	76,7	13,3	91,0	15,7	115,6	14,6	108,3
Konsvererad och annan beredd fisk	42,2	198,4	44,0	215,3	43,3	229,5	42,5	254,3	44,2	279,6
Malt- och läskedrycker ⁴	504,6	841,6	526,9	912,9	544,2	1 093,4	589,7	1 357,6	600,9	1 459,6
Läskedrycker	225,8	406,4	245,8	454,7	253,2	534,3	268,0	581,6	264,7	598,1
Maltdrycker kl. I	61,4	59,1	53,4	55,2	48,2	54,7	44,1	52,7	39,2	47,7
Öl kl. II	217,4	376,1	227,7	403,0	242,8	504,4	277,6	723,3	297,0	813,8
Summa livsmedel	..	14 233,7	..	15 147,7	..	16 334,2	..	17 535,4	..	18 523,7
Spritdrycker m. m. ⁴	..	2 114,1	..	2 369,9	..	2 565,3	..	2 841,5	..	3 014,0
Starköl	20,0	109,5	19,0	100,7	20,1	112,1	15,3	94,2	20,9	135,0
Viner	29,8	315,1	31,8	331,6	33,1	353,9	35,5	404,9	39,2	443,0
Spritdrycker	44,4	1 689,5	49,2	1 937,6	51,6	2 099,3	51,8	2 342,4	52,7	2 436,0
Tobak	12,5	1 550,0	12,9	1 620,0	13,0	1 818,7	13,5	2 060,7	13,4	2 257,2
Totalt	..	17 897,8	..	19 137,6	..	20 718,2	..	22 437,6	..	23 794,9

¹ Uppgifterna delvis preliminära. — ² Totalkvantiteten är omräknad till mjöl. — ³ Uppgifterna baseras på ett bristfälligt statistiskt material och är därför osäkra. — ⁴ Milj. liter. — ⁵ Exkl. lagrings- och handelssvinn.

10. Utrikeshandel

Inledning

På grundval av den officiella handelsstatistiken brukar årligen inom statens jordbruksnämnd utarbetas en sammanställning över den svenska utrikeshandeln med livsmedel. Vissa resultat härifrån avseende åren 1963—1966 jämte preliminära uppgifter för 1967¹ redovisas i föreliggande avsnitt.

Till kategorien livsmedel har vid uppgiftssammanställningen räknats följande varugrupper i den nu gällande indelningen av utrikeshandelsstatistiken (den s. k. Brysselnomenklaturen).

Kap. 1—4

Levande djur

Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar

Fisk och skaldjur

Mjolk och mejeriprodukter, ägg, honung

Kap. 7—12

Köksväxter m. m.

Frukter m. m.

Kaffe, te och kryddor

Spannmål

Produkter från kvarnindustri, malt, stärkelse m. m.

Oljehaltiga fröer och frukter m. m.

Foderväxter m. m.

Kap. 15—21

Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor m. m.

Varor av kött, fläsk, fisk och skaldjur

Socker och sockerkonfektyrer

Kakao och varor därav

Varor av spannmål, mjöl och stärkelse, bakverk

Varor av köksväxter och frukter m. m.

Diverse näringsmedel

Kap. 23

Beredda fodermedel m. m.

Resultat

Uppgifter om den svenska utrikeshandeln med livsmedel åren 1963—1967 lämnas med fördelning på viktigare ursprungs- resp. förbrukningsländer i *tab. 113* och *tab. 114*.

De tre största leverantörländerna Danmark, Brasilien och Förenta Staterna svarade år 1967 för omkring en tredjedel av importen. De största köpländerna samma år var Västtyskland, Danmark och Italien, vilkas sammanlagda köp uppgick till drygt hälften av den svenska exporten.

I *tab. 115* redovisas import och export av egentliga jordbruksprodukter åren 1963—1967. Det framgår att det sammanlagda importöverskottet minskade från 330 milj. kronor år 1966 till 251 milj. kronor år 1967.

¹ De preliminära uppgifterna för 1967 baseras på beräkningar som utförts inom statistiska centralbyrån.

Tab. 113. Importen av livsmedel åren 1963—1967, i milj. kronor, med fördelning på viktigare ursprungsländer¹

Land	1963	1964	1965	1966	1967 ²
Norge	97	104	131	146	156
Danmark	248	336	332	337	367
Island	30	39	41	54	46
Finland	11	21	17	29	44
Sovjetunionen	71	22	19	41	41
Östtyskland	8	1	1	1	2
Västtyskland	49	68	74	95	86
Polen	29	17	33	48	54
Nederländerna	117	105	128	129	130
Belgien	10	7	9	12	14
Storbritannien	56	86	70	75	79
Frankrike	27	35	21	21	20
Spanien	74	103	106	116	107
Portugal	6	5	5	6	10
Italien	108	100	106	114	110
Schweiz	11	12	13	15	19
Österrike	5	6	5	8	11
Tjeckoslovakien	13	11	8	7	9
Ungern	14	14	13	25	21
Jugoslavien	8	6	6	2	4
Bulgarien	8	6	10	9	9
Turkiet	34	38	47	39	50
Marocko	6	8	12	15	15
Ghana	15	19	18	15	15
Nigeria	3	3	10	9	8
Sydafrika	19	17	15	16	20
Tanzania	1	8	11	13	10
Kenya	13	19	26	29	30
Uganda	3	4	5	9	8
Israel	40	33	39	43	45
Indien	17	20	15	17	16
Ceylon	12	14	15	13	14
Indonesien	17	30	33	13	24
Filippinerna	56	52	70	88	64
Kina, Folkrepubliken	7	7	9	13	11
Japan	7	7	8	10	11
Canada	24	28	22	28	23
Amerikas Förenta Stater	215	240	247	279	225
Guatemala	23	19	10	20	15
Salvador	8	7	6	2	3
Honduras	1	2	2	8	1
Costa Rica	10	10	14	25	28
Panama	—	0	13	5	1
Cuba	28	28	11	25	13
Dominikanska republiken	21	6	4	2	2
Brasilien	237	299	308	311	292
Argentina	67	79	82	93	81
Chile	6	5	6	12	11
Peru	20	17	16	17	12
Ecuador	11	23	20	15	19
Colombia	67	95	123	121	132
Australien	26	28	44	44	40
Övriga länder	73	71	78	70	66
Samtliga länder	2 087	2 340	2 487	2 709	2 644

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² Preliminära resultat.

Tab. 114. Exporten av livsmedel åren 1963—1967, i milj. kronor, med fördelning på viktigare förbrukningsländer¹

Land	1963	1964	1965	1966	1967 ²
Norge	27	38	60	60	75
Danmark	109	126	160	154	151
Finland	22	26	27	42	22
Östtyskland	35	45	31	18	16
Västtyskland	134	163	152	124	163
Polen	33	20	47	9	2
Nederländerna	27	14	23	17	18
Storbritannien	130	94	108	128	111
Frankrike	17	19	11	37	30
Italien	71	82	100	111	123
Schweiz	10	19	13	17	12
Österrike	7	7	8	12	8
Tjeckoslovakien	11	1	15	3	2
Amerikas Förenta Stater	11	12	13	20	15
Förenade Arabrepubliken	1	1	1	2	8
Övriga länder	43	39	44	53	56
Samtliga länder	688	706	813	807	812

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² Preliminära resultat.

Övrig publicering

En närmare redogörelse för den svenska utrikeshandeln med livsmedel 1966 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1967:9. I samma tidskrift lämnas månadsvis preliminära uppgifter om in- och utförsel av vissa viktigare livsmedel.

Den officiella utrikeshandelsstatistiken, avseende samtliga varugrupper, redovisas årligen av statistiska centralbyrån i publikationen *Utrikeshandel, I—II (SOS)*. Härutöver sker en preliminär redovisning i *Utrikeshandel*, månadsstatistik och *Utrikeshandel*, kvartalsstatistik.

Tab. 115. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1963—1967 i milj. kronor

Varuslag	1963		1964		1965		1966		1967 ¹	
	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export
I. Levande djur och animaliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Levande djur	6,1	14,4	7,5	25,4	12,2	8,0	15,5	8,2	9,3	5,7
Kött, fläsk och andra ätbara djur- delar	66,4	127,4	106,4	137,2	125,6	156,6	116,4	230,8	133,9	217,4
Kött- och fläskkonserver m. m.	17,4	6,2	27,6	3,2	32,3	4,4	32,6	6,3	38,9	5,3
Tarmar	18,7	11,9	18,4	11,2	17,8	10,9	21,6	10,5	18,7	11,4
Mjölk, mejeriprodukter, ägg	34,9	106,0	37,2	85,1	43,8	61,0	44,3	68,4	48,1	46,8
Summa	143,5	265,9	197,1	262,1	231,7	240,9	230,4	324,2	248,9	286,6
II. Vegetabiliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Potatis	29,2	0,1	3,4	0,2	7,1	..	11,2	0,2	3,8	0,2
Brödsäd	115,3	69,1	88,8	65,7	41,4	102,6	58,2	49,5	31,4	74,6
Fodersäd	23,7	43,9	20,8	50,3	22,0	74,2	22,8	64,9	22,5	90,6
Vissa slag av mjöl och gryn	5,5	0,2	15,3	0,2	11,9	0,3	12,4	0,7	17,2	5,7
Maltextrakt, makaroner, majs- flingor, bakverk m. m.	39,1	29,8	49,3	41,2	53,5	52,2	62,8	58,7	67,8	50,0
Sockerbeter	9,7	—	33,4	—	5,1	—	8,8	—	0,0	—
Socker av olika slag, sirap, melass m. m.	95,0	4,7	105,7	1,8	34,2	2,0	53,3	4,2	50,3	7,4
Hö, lusernmjöl m. m.	6,3	2,2	5,0	0,3	4,9	..	3,3	0,5	4,4	0,6
Torkade ätliga örter, bönor o. d., malt, stärkelse	15,7	4,8	17,2	1,3	18,4	0,5	20,0	5,3	21,0	3,1
Djupfrysta örter	0,8	15,4	—	12,9	0,2	16,3	0,0	16,6	0,1	19,1
Kopra och palmkärnor	56,7	—	56,4	—	78,0	—	75,4	0,0	63,5	0,0
Jordnötter, sojabönor m. m.	5,4	1,3	4,8	0,1	9,8	0,1	9,1	0,1	7,3	0,1
Linfrö	0,4	—	0,7	—	0,1	..	0,3	—	0,3	0,0
Raps-, rybs- och senapsfrö	0,9	18,1	0,8	30,2	0,7	44,4	0,9	10,3	1,1	11,7
Vallväxtfröer m. m.	7,1	5,7	6,6	5,6	11,1	5,7	14,4	4,2	14,2	4,2
Kli o. d.	10,4	—	11,5	—	7,4	—	2,9	3,3	3,7	0,0
Oljekraftfoder m. m.	154,9	1,4	178,9	0,9	206,7	0,8	243,5	1,9	214,9	1,5
Summa	576,1	196,7	598,6	210,7	512,5	299,1	599,3	220,4	523,5	268,8
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung										
Rå linolja	16,0	—	10,5	—	11,1	0,1	7,6	0,2	7,1	0,0
Raps-, rov- och rybsolja	0,1	15,9	—	11,4	0,1	21,8	0,7	18,6	4,1	25,2
Övriga ²	71,6	29,4	83,8	29,1	84,8	32,4	90,2	35,1	87,0	39,2
Summa	87,7	45,3	94,3	40,5	96,0	54,3	98,5	53,9	98,2	64,4
Samtliga egentliga jordbrukspro- dukter	807,3	507,9	890,0	513,3	840,2	594,3	928,2	598,5	870,6	619,8

¹ Preliminära resultat. — ² Utom sjödjursoljor.

11. Jordbruksekonomiska uppgifter

11.1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.

Inledning

Särskilda undersökningar rörande jordbrukarnas kontanta inkomster, utgifter och nettointäkter på grundval av brukarnas självdeklarationer, s. k. deklara-tionsundersökningar, har utförts årligen sedan slutet av 1930-talet. Undersök-ningarna har hela tiden grundats på stick-provsmetodik, men först från och med 1953 har urvalet av undersökningsen-heter skett slumpmässigt. Direkt jäm-förbarhet föreligger således ej mellan re-sultaten för åren fram till och med 1952 och för följande år.

Betydande förändringar i deklara-tionsundersökningens uppläggning m. m. har sedermera genomförts i samband med undersökningen för inkomståret 1961. I korthet har den sistnämnda omläg-gningen¹ inneburit att bearbetningen, som tidigare omfattat endast självägande brukare, utvidgats att avse samtliga brukarekategorier. Vidare har ett nytt skattningsförfarande införts, som till skillnad mot det tidigare använda, kon-tinuerligt återger förändringarna i total-populationens omfattning. Slutligen har antalet bearbetade poster utökats.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I sin nuvarande uppläggning berör de-klarationsundersökningen samma urval av brukningsenheter som den ordinarie jordbruksinventeringen i oktober respek-tive år. Detta urval härrör från en popula-tion som i princip omfattar landets samt-liga som jordbruksfastighet taxerade brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. En närmare beskrivning av urvals-metodiken m. m. i de årliga jordbruks-inventeringarna har tidigare lämnats i kap. 2 (sid. 48), vartill hänvisas.

Undersökningen för inkomståret 1966, varifrån vissa huvudresultat redovisas i föreliggande avsnitt, omfattade samman-lagt 12 440 brukningsenheter.

Uttagningen av brukningsenheter sker efter stratifiering av populationen på om-råden och storleksgrupper. Någon särskild stratifiering efter brukarekategori före-kommer inte. Redovisningen för arrenda-torerna har därför genomgående kommit att baseras på mindre stickprov än för de självägande, då de förra totalt sett utgör en mindre relativ andel av samtliga brukare än de senare.

Uppgifterna till undersökningen skall i princip avse de personer som under res-pektive inkomstår brukat de uttagna enhe-

¹ Se närmare Bernt Wilson: Översyn av dekla-rationsundersökningen för jordbrukare. Statis-tisk tidskrift 1964:2.

terna. Från och med 1961 års undersökning har emellertid i uppgifterna medräknats även nettointäkter, tillgångar och skulder för brukarens maka/make då denna(e) avgivit egen självdeklaration. I de fall en brukningsenhet brukats gemensamt av två eller flera personer har deras sammanlagda nettointäkter, tillgångar och skulder medtagits.

Primärmaterial

Undersökningsmaterialet utgörs av de utvalda jordbrukarnas självdeklarationer, vilka ställs till statistiska centralbyråns förfogande av länsstyrelserna. Från deklarationerna överförs till särskilda bearbetningskartoliner uppgifter om kontanta inkomster och utgifter (enligt den s. k. jordbruksbilagan), nettointäkter från olika förvärvskällor (enligt huvudformulär 1 a) samt tillgångar och skulder (enligt förmögenhetsbilagan). Totalt överförs till kartolinerna ett 70-tal poster.

Enligt nu gällande plan för deklarationsundersökningen skall vart tredje år överföras ytterligare ett 10-tal poster, vilka avser ickekontanta inkomster och utgifter (i jordbruksbilagan upptagna under beteckningen naturaförmåner resp. andra driftkostnader). En sådan utökning företogs första gången i samband med 1964 års undersökning.

Innehåll

Undersökningen grundas på de belopp som enligt föreliggande beslut av taxeringsmyndigheterna bildat underlaget för taxering. I viss mindre utsträckning blir ändringar i taxeringen enligt beslut av prövningsnämnd eller annan besvärinstans icke beaktade eftersom undersök-

ningen genomförs innan alla besvär slutbehandlats.

Det stora flertalet deklarationer avser kalenderår och bygger på redovisning för jordbruket enligt den s. k. kontantprincipen. Detta innebär att resultaten till största delen ej är korrigerade för årliga förändringar i lager och andra reattillgångar samt löpande fordringar och skulder för driften. I regel periodiseras ej heller utgifter för exempelvis anläggningar på basis av värdeminskningsplan. Kontantprincipen karakteriseras vidare bl. a. av att nyinköp för anläggningar ej får avdras och att vissa inkomster vid realisation av djur ej är skattepliktiga.

I de fall deklarationerna upprättats enligt bokföringsmässiga grunder ingår i centralbyråns bearbetning de poster som närmast har motsvarighet i deklarationerna enligt kontantprincipen. För samtliga slag av deklarationer gäller att inkomsterna i huvudsak redovisas brutto.

I fråga om utgifternas gruppering enligt deklarationsformuläret bör uppmärksammas att denna ej innebär en konsekvent uppdelning på exempelvis arbetslöner och material. En del arbetslöner kan sålunda ha förts som utgifter för byggnader och markanläggningar. Beträffande deklarerade tillgångar i jordbruksfastighet såväl som annan fastighet gäller att dessa avser värden fastställda vid närmast föregående fastighetstaxering, medan taxeringsvärdena för levande och döda inventarier torde följa förändringarna i marknadsvärdena mer kontinuerligt.

Resultatberäkning

Skattning av totalbelopp för olika poster sker enligt nuvarande metod genom upp-

räkning för varje bearbetad enhet med en faktor, som för varje stratum (storleksgrupp/naturligt jordbruksområde) utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. Korrektion för bortfallet görs genom att de enskilda bortfallen i princip ersätts med medeltal för de bearbetade uppgifterna inom respektive stratum.

I samband med bearbetningen av materialet företas en uppdelning av detta på brukarekategorier, varvid i första hand eftersträvas en särredovisning av uppgifter för självägande jordbrukare och arrendatorer (vissa brukningsenheter förs till en restkategori). Som självägande brukare räknas fysiska personer som ägt minst hälften av den åkerareal som redovisats för brukningsenheten och som arrendatorer fysiska personer som arrenderat hela den åkerareal som ingått i enheten. Till restkategorien förs övriga brukare samt sådana fysiska personer, vilkas inkomster av andra förvärvskällor än jordbruksfastighet i storleksgrupperna 2—20 hektar åker överstigit dubbla genomsnittliga industriarbetarlönen för 1966 och i storleksgrupperna över 20 hektar fyrdubbla industriarbetarlönen. Skälen till att föra de båda senare grupperna till en särskild kategori har i första hand varit att enstaka brukare av detta slag med omfattande engagemang vid sidan om jordbruket i en urvalsundersökning avsevärt kan påverka slutresultaten inom enskilda redovisningsgrupper.

Huvuddelen av resultatberäkningarna utförs numera med datamaskin. Förutom totalbelopp för de olika variablerna framräknas bl. a. genomsnittstal per brukningsenhet och per hektar åker.

Avgångar och bortfall

Av totalantalet uttagna brukningsenheter har i bearbetningen för 1966 ingått 10 914 enheter (87,7 %). Resterande brukningsenheter har utgjorts av 280 s. k. avgångar och 1 246 bortfall.

Som avgångar har räknats brukningsenheter, vilka enligt erhållen information icke tillhört populationen 1966. I flertalet av dessa fall har åkerjorden antingen nedlagts eller sammanslagits med annan brukningsenhet.

Av det sammanlagda bortfallet om 10,0 % orsakades 1,6 % av att brukarskifte ägt rum (deklarationen avsåg ej helt år), 4,4 % av att deklarationen ej kunnat lösgränsas från pågående taxeringsarbete, 3,0 % av att deklarationen innehållit ofullständiga utdrag ur vinst- och förlustkonto etc. och 1,0 % av andra orsaker (huvudsakligen av att brukaren ej avgivit självdeklaration).

Resultat

Totalbelopp för jordbrukets inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder 1966, jämte motsvarande uppgifter för 1965, redovisas i *tab. 116*.

Skillnaderna mellan storleksgrupper och områden i fråga om produktionsinriktning och produktionsmedelsanvändning framgår bl. a. av respektive medeltal per brukningsenhet. Sådana uppgifter redovisas i *tab. 117*.

Tab. 118 innehåller uppgifter för respektive brukarekategorier om taxerade nettointäkter och *tab. 119* om tillgångar och skulder.

Resultaten visar bl. a. att huvuddelen av de kontanta inkomsterna från jordbruket härrör från animaliesidan, medan

Tab. 116. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1965 och 1966 i milj. kronor. Hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker (samtliga brukarekategorier)

Bearbetningspost	1965	1966	Bearbetningspost	1965	1966
Kontanta inkomster					
Försålda produkter			Diverse inkomster	118,6	102,8
Spannmål, frövaror m. m.	1 254,9	1 119,7	Summa kontanta inkomster	7 362,3	7 288,8
Sockerbetor	162,1	176,5	Naturaförmåner	564,6	552,9
Potatis, trädgårdsprodukter	224,0	254,5	Summa bruttointäkter	7 926,9	7 841,7
Hö, halm m. m.	29,8	29,2			
Summa vegetabiliska produkter	1 670,8	1 579,9	Nettointäkter¹		
Husdjur m. m.	2 292,1	2 527,5	Av jordbruksfastighet	2 140,5	2 013,6
Mjölk till mejeri	1 906,2	1 815,5	» annan fastighet	12,3	13,3
» » enskilda	29,9	26,3	» rörelse och handelsbolag	105,0	100,2
Fjäderfä och ägg	196,5	203,8	» tjänst	883,1	943,2
Summa animaliska produkter	4 424,7	4 573,1	Därav pension	196,2	208,8
Diverse produkter	0,6	0,3	» tillfällig förvärvssamhet	7,7	8,9
Summa inkomster av försålda jordbruksprodukter	6 096,1	6 153,3	» kapital	101,8	123,9
Inkomster av skogsbruket ..	791,4	678,9	Summa nettointäkter	3 250,4	3 203,1
Uttag från skogskonto	33,7	48,2	Underskott på förvärvskälla	70,8	85,6
Arrenden och hyror	73,7	79,3	Därav jordbruksfastighet	47,0	67,2
Försäljning av redskap m. m.	16,5	14,9	Övriga allmänna avdrag	555,0	517,1
Körslor (icke pensionsgrundande)	111,0	118,5	Förlustavdrag	5,0	5,0
Körslor (pensionsgrundande)	113,1	84,9			
Annan pensionsgrundande ersättning	8,2	8,0	Att taxera till statlig inkomstskatt²	2 636,0	2 219,1

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Exkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

vegetabilieprodukter svarar för omkring en femtedel och skogsbruket för en knapptiondel av inkomsterna.

De kontanta utgifterna för arbetskraft, döda inventarier och drivmedel utgjorde omkring en fjärdedel av samtliga kontanta utgifter. Utsäde och fodermedel samt levande inventarier, dvs. i betydande utsträckning inköp av jordbrukets egen produktion, omfattade drygt en tredjedel av utgifterna.

Skulderna uppgick till närmare en tredjedel av tillgångarna, vilka till cirka 50 % utgjordes av jordbruksfastigheters taxeringsvärden.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen rörande jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter m. m. 1966 har införts i Statistiska meddelanden J 1968:10.

Tab. 116 (forts.). Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1965 och 1966 i milj. kronor. Hela riket

Bearbetningspost	1965	1966	Bearbetningspost	1965	1966
Kontanta utgifter			Summa kostnader	5 873,5	5 934,0
Inköp			Differens mellan summa bruttointäkter och summa kostnader	2 053,4	1 907,7
Utsäde och fodermedel . . .	1 235,5	1 311,8	Icke avdragbara utgifter		
Skummjölk	101,1	97,3	Nyuppsättning av yttre inventarier	73,4	67,9
Gödselmedel	420,0	414,2	Ny-, till- eller ombyggnad	102,5	94,6
Bränn- och smörjöljor . . .	127,5	128,8			
Elektrisk ström	124,5	129,4	Tillgångar¹		
Därav för privat förbrukning	39,7	40,8	Jordbruksfastighet	12 791,4	12 513,2
Levande inventarier	618,1	644,1	Annan fastighet	601,6	753,1
Döda inventarier	488,5	443,5	Levande inventarier	2 785,3	2 716,5
Underhåll			Döda inventarier	2 256,4	2 329,8
Döda inventarier	237,8	240,0	Bilar, båtar m. m.	514,1	469,8
Byggnader	340,0	327,5	Inneliggande lager	585,5	571,6
Vägar, diken	70,9	73,1	Fordringar och värdepapper	5 074,2	5 183,7
Arrenden	195,2	196,6	Övriga tillgångar	351,9	415,5
Räntor	317,1	356,3	Summa tillgångar	24 960,4	24 953,2
Arbetslöner	588,0	586,3			
Personbil	120,0	110,2	Skulder¹	7 467,9	7 928,9
Därav för privat bruk	17,3	19,1	Nettoförmögenhet²	17 492,5	17 024,3
Diverse kostnader	629,7	634,8			
Summa kontanta utgifter . . .	5 613,9	5 693,9			
Andra driftkostnader	194,2	185,8			
Insättning på skogskonto . . .	65,4	54,3			

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Inkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

Tab. 117. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1966, i kronor per bruksningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Avser samtliga brukarekategorier

Inkomst- resp. utgiftsslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Inkomster av försälda vegetabiliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		8 169	14 544	30 062	55 644	110 258	347 099	39 363
» mellanbygder...	1 833	3 577	8 605	13 750	31 891	66 530	217 492	16 649
» norra slättbygder	645	1 281	3 457	9 977	24 536	64 113	183 432	15 331
Svealands slättbygder	1 426	1 388	4 031	7 337	15 973	42 776	124 788	16 141
Götalands skogsbygder....	257	576	1 853	4 196	10 710	31 102	116 382	2 023
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	597	567	1 401	4 621	9 209	24 635	100 284	2 572
Nedre Norrland	241	704	747	3 956	5 340	..	..	815
Övre Norrland	79	231	887	1 733	..	..	..	324
Hela riket	697	1 063	4 042	10 487	24 401	57 343	183 218	8 486
<i>Inkomster av försälda animaliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		26 476	45 363	75 229	78 715	108 833	264 671	61 513
» mellanbygder...	5 663	22 988	39 433	55 320	73 882	124 298	252 271	46 371
» norra slättbygder	4 836	12 807	26 570	40 887	51 821	60 363	110 793	31 614
Svealands slättbygder	3 654	7 974	17 113	29 354	36 713	48 161	103 801	28 173
Götalands skogsbygder....	7 357	17 607	31 624	50 175	62 011	83 866	145 237	22 724
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	2 453	6 369	13 985	27 748	39 255	69 875	188 284	12 666
Nedre Norrland	3 263	7 885	18 624	24 415	50 262	..	..	9 514
Övre Norrland	2 490	9 135	19 133	39 479	..	..	..	9 061
Hela riket	4 774	13 236	27 497	45 053	54 995	73 154	155 349	24 564
<i>Inkomster av skogsbruket¹</i>								
Götalands södra slättbygder ..		284	149	167	295	203	37 115	1 307
» mellanbygder...	135	704	873	1 668	2 231	4 260	45 631	1 912
» norra slättbygder	167	410	537	994	1 804	3 743	23 332	1 516
Svealands slättbygder	564	1 029	1 971	2 732	3 431	4 455	34 407	3 890
Götalands skogsbygder....	2 183	3 088	3 852	4 791	5 913	14 094	53 499	3 489
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	3 118	4 501	5 422	5 247	6 633	15 152	55 069	4 983
Nedre Norrland	3 057	4 371	8 146	13 654	12 080	..	..	5 367
Övre Norrland	3 253	6 610	5 826	8 934	..	..	..	5 197
Hela riket	2 407	3 528	3 254	3 234	3 256	5 441	38 941	3 647
<i>Övriga inkomster</i>								
Götalands södra slättbygder ..		1 471	1 070	1 915	3 013	5 597	35 036	2 895
» mellanbygder...	977	1 043	1 164	2 082	2 870	5 025	35 188	2 209
» norra slättbygder	546	982	1 062	1 753	2 852	6 738	18 837	2 186
Svealands slättbygder	667	814	2 129	2 010	3 805	8 404	30 274	4 108
Götalands skogsbygder....	871	1 204	2 062	2 512	4 496	9 702	27 761	1 676
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	1 485	1 112	2 560	2 932	4 964	8 151	39 623	2 247
Nedre Norrland	1 095	2 038	2 505	3 564	8 094	..	..	2 005
Övre Norrland	1 190	1 538	1 558	1 688	..	..	..	1 415
Hela riket	1 032	1 341	1 805	2 191	3 638	7 459	30 243	2 195

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 117 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1966, i kronor per bruksenhet, inom produktionsområden och hela riket

Inkomst- resp. utgiftsslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Summa kontanta inkomster</i> ¹								
Götalands södra slättbygder	..	36 400	61 125	107 372	137 668	224 891	683 920	105 078
» mellanbygder...	8 609	28 313	50 074	72 819	110 874	200 113	550 583	67 142
» norra slättbygder	6 193	15 481	31 626	53 610	81 012	134 956	336 394	50 647
Svealands slättbygder	6 311	11 206	25 245	41 433	59 921	103 797	293 270	52 312
Götalands skogsbygder ...	10 668	22 476	39 392	61 674	83 130	138 764	342 882	29 911
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	7 653	12 548	23 368	40 548	60 060	117 813	383 260	22 469
Nedre Norrland	7 657	14 997	30 022	45 589	75 776	..	..	17 702
Övre Norrland	7 013	17 513	27 404	51 834	..	..	..	15 998
Hela riket	8 910	19 169	36 597	60 965	86 290	143 397	407 750	38 893
<i>Naturaförmåner</i>								
Götalands södra slättbygder	2 297	3 008	3 158	3 547	3 922	4 519	6 214	3 442
» mellanbygder...	1 760	2 635	3 483	4 126	4 738	4 834	5 750	3 467
» norra slättbygder	1 518	2 012	2 660	3 255	3 629	4 454	5 857	2 839
Svealands slättbygder	1 560	2 352	3 152	3 783	4 131	4 691	6 077	3 526
Götalands skogsbygder....	2 286	2 865	3 452	3 878	4 389	5 070	6 482	2 992
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	2 066	2 378	2 971	3 787	4 097	4 597	6 686	2 692
Nedre Norrland	1 881	2 519	3 460	3 734	5 125	..	..	2 539
Övre Norrland	2 102	2 714	3 237	3 755	..	..	..	2 583
Hela riket	2 058	2 642	3 228	3 726	4 154	4 662	6 207	2 970
<i>Bruttointäkter</i> ¹								
Götalands södra slättbygder	..	39 408	64 283	110 919	141 590	229 409	690 134	108 520
» mellanbygder...	10 369	30 947	53 557	76 945	115 612	204 947	556 333	70 608
» norra slättbygder	7 711	17 493	34 287	56 865	84 641	139 411	342 251	53 486
Svealands slättbygder	7 871	13 558	28 397	45 216	64 052	108 488	299 347	55 838
Götalands skogsbygder....	12 955	25 341	42 844	65 552	87 518	143 834	349 364	32 904
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	9 719	14 926	26 339	44 336	64 157	122 409	389 945	25 161
Nedre Norrland	9 538	17 516	33 482	49 323	80 902	..	..	20 241
Övre Norrland	9 115	20 227	30 641	55 589	..	..	..	18 581
Hela riket	10 969	21 811	39 825	64 692	90 444	148 059	413 957	41 862
<i>Utgifter för inköp av för- nödenheter</i> ²								
Götalands södra slättbygder	..	12 116	21 206	36 141	41 547	62 587	171 942	32 211
» mellanbygder...	2 989	10 449	17 746	22 976	36 525	59 734	153 065	21 833
» norra slättbygder	2 161	4 412	8 531	14 832	21 649	34 464	82 242	13 444
Svealands slättbygder	2 048	2 917	6 005	10 036	14 275	24 292	62 604	12 190
Götalands skogsbygder....	2 858	6 652	11 532	17 693	22 790	33 525	82 781	8 504
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 179	2 236	4 926	9 701	14 245	34 598	92 357	4 907
Nedre Norrland	1 184	2 604	5 612	9 065	16 483	..	..	3 127
Övre Norrland	1 165	3 239	5 709	12 057	..	..	..	3 114
Hela riket	2 089	5 026	10 427	17 584	24 153	37 541	97 461	10 485

¹ Exkl. uttag från skogskonto. — ² Avser utsäde och fodermedel, skummjolk, gödselmedel samt bränn- och smörjor.

Tab. 117 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1966, i kronor per bruksenhet, inom produktionsområden och hela riket

Inkomst- resp. utgiftslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Utgifter för inköp av levande inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder ..	2 685	5 952	17 516	16 044	26 167	58 213	11 712	
» mellanbygder...	610	3 762	5 045	9 572	12 776	30 682	44 829	7 840
» norra slättbygder	488	1 403	2 283	4 729	9 194	10 975	20 924	4 283
Svealands slättbygder....	429	962	1 653	2 485	3 775	5 194	13 306	2 940
Götalands skogsbygder....	1 444	2 338	3 455	6 416	7 756	12 323	23 657	2 968
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	446	870	1 397	2 565	5 003	7 486	29 953	1 515
Nedre Norrland	335	802	1 663	2 783	4 822	..	..	935
Övre Norrland	233	1 011	1 699	3 335	..	..	..	896
Hela riket	735	1 671	2 994	6 645	8 561	13 175	27 316	3 460
<i>Utgifter för inköp och under- håll av döda inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder ..	2 133	3 991	8 244	13 689	23 023	69 402	9 042	
» mellanbygder...	635	1 970	3 732	6 698	11 983	20 585	46 063	6 030
» norra slättbygder	233	1 370	2 841	5 065	10 193	17 742	37 320	5 496
Svealands slättbygder....	382	752	2 828	4 989	8 104	15 207	33 553	6 528
Götalands skogsbygder....	561	1 447	3 124	6 104	10 177	17 252	32 055	2 443
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	450	845	2 116	4 796	7 814	13 678	40 140	2 172
Nedre Norrland	449	937	2 745	6 412	11 575	..	..	1 483
Övre Norrland	449	1 191	2 571	4 499	..	..	..	1 226
Hela riket	499	1 272	3 025	5 918	10 196	17 575	42 234	3 671
<i>Utgifter för arrenden</i>								
Götalands södra slättbygder ..	777	1 228	3 162	5 899	13 311	40 230	4 158	
» mellanbygder...	59	362	743	1 604	2 886	6 584	23 626	1 640
» norra slättbygder	71	222	610	1 410	2 688	6 542	16 785	1 701
Svealands slättbygder	66	127	520	1 211	2 379	5 459	14 183	2 081
Götalands skogsbygder....	85	229	652	1 426	2 901	5 773	15 419	557
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	96	152	308	812	1 713	3 192	13 851	442
Nedre Norrland	22	80	133	277	654	..	..	88
Övre Norrland	36	66	74	90	..	..	..	59
Hela riket	60	192	570	1 489	2 993	6 842	20 215	1 056
<i>Räntor</i>								
Götalands södra slättbygder ..	1 417	2 626	4 806	7 687	10 871	34 818	5 033	
» mellanbygder...	372	1 099	1 748	3 256	5 207	8 797	24 852	2 847
» norra slättbygder	188	576	1 192	2 405	4 460	7 640	18 346	2 468
Svealands slättbygder	352	474	1 284	2 191	3 366	5 497	16 119	2 804
Götalands skogsbygder....	505	916	1 929	3 629	4 760	8 060	23 740	1 487
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	390	533	1 127	2 194	3 349	7 516	18 743	1 146
Nedre Norrland	419	766	1 427	2 891	5 104	..	..	927
Övre Norrland	475	829	1 311	3 018	..	..	..	851
Hela riket	456	818	1 636	3 060	4 725	7 520	21 417	1 914

Tab. 117 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1966, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Inkomst- resp. utgiftslag; område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Utgifter för arbetslöner</i>								
Götalands södra slättbygder ..		1 785	2 284	5 314	10 289	27 699	147 917	10 210
» mellanbygder...	516	918	2 052	3 520	7 303	23 552	140 233	5 726
» norra slättbygder	90	308	776	1 789	3 814	12 995	65 683	3 680
Svealands slättbygder	187	402	1 180	1 502	3 425	12 650	72 400	5 985
Götalands skogsbygder	328	712	1 628	2 775	6 465	20 411	87 798	1 611
Mellersta Sveriges skogs- bygder	488	641	1 200	2 040	3 883	17 264	117 187	1 985
Nedre Norrland	445	1 002	1 990	4 044	7 748	..	..	1 327
Övre Norrland	313	811	1 277	2 875	..	..	..	742
Hela riket	417	772	1 542	2 780	5 590	17 403	94 371	3 149
<i>Övriga utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		6 741	9 204	13 762	19 054	31 422	116 812	15 650
» mellanbygder...	2 111	4 697	7 175	10 473	15 688	25 814	90 919	9 893
» norra slättbygder	1 656	2 756	5 422	8 286	12 032	20 994	61 952	8 340
Svealands slättbygder	1 917	2 683	4 998	7 150	10 012	17 933	60 600	9 750
Götalands skogsbygder	2 473	4 076	6 496	9 380	11 870	22 317	65 782	5 182
Mellersta Sveriges skogs- bygder	2 121	3 099	4 632	7 581	9 870	21 977	78 158	4 669
Nedre Norrland	2 321	4 186	7 518	9 477	15 010	..	..	4 853
Övre Norrland	2 093	3 877	5 370	8 911	..	..	..	3 582
Hela riket	2 314	3 919	6 355	9 305	12 970	22 222	78 395	6 849
<i>Summa kontanta utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder ..		27 653	46 490	88 945	114 209	195 080	639 333	88 016
» mellanbygder...	7 291	23 257	38 241	58 099	92 368	175 747	523 587	55 810
» norra slättbygder	4 887	11 047	21 655	38 516	64 030	111 352	303 252	39 412
Svealands slättbygder	5 381	8 315	18 468	29 564	45 337	86 232	272 764	42 277
Götalands skogsbygder	8 254	16 369	28 816	47 422	66 718	119 661	331 225	22 752
Mellersta Sveriges skogs- bygder	5 170	8 376	15 706	29 689	45 877	105 711	390 389	16 837
Nedre Norrland	5 175	10 376	21 089	34 949	61 396	..	..	12 739
Övre Norrland	4 764	11 025	18 010	34 785	..	..	..	10 471
Hela riket	6 571	13 670	26 550	46 782	69 188	122 278	381 408	30 585
<i>Andra driftkostnader än kontanta</i>								
Götalands södra slättbygder ..		882	1 263	1 714	2 427	3 418	14 007	1 983
» mellanbygder...	347	654	1 113	1 684	2 346	3 375	7 458	1 389
» norra slättbygder	195	497	877	1 423	2 028	3 138	6 699	1 273
Svealands slättbygder	432	488	800	1 149	1 642	2 056	5 240	1 293
Götalands skogsbygder	396	734	1 115	1 805	1 791	2 323	4 250	862
Mellersta Sveriges skogs- bygder	476	539	833	1 544	1 811	2 733	5 337	803
Nedre Norrland	324	567	1 100	1 386	3 170	..	..	662
Övre Norrland	267	541	787	1 397	..	..	..	497
Hela riket	370	627	1 008	1 523	2 002	2 704	7 412	998
<i>Summa kostnader¹</i>								
Götalands södra slättbygder ..		28 535	47 753	90 658	116 636	198 499	653 340	89 999
» mellanbygder...	7 639	23 910	39 354	59 783	94 715	179 122	531 046	57 199
» norra slättbygder	5 082	11 544	22 532	39 939	66 058	114 490	309 951	40 684
Svealands slättbygder	5 813	8 804	19 268	30 712	46 979	88 288	278 005	43 569
Götalands skogsbygder	8 650	17 103	29 931	49 227	68 509	121 984	335 475	23 614
Mellersta Sveriges skogs- bygder	5 646	8 914	16 539	31 233	47 689	108 444	395 726	17 640
Nedre Norrland	5 499	10 943	22 188	46 335	64 566	..	..	13 402
Övre Norrland	5 031	11 566	18 797	36 183	..	..	..	10 967
Hela riket	6 941	14 296	27 558	48 304	71 190	124 982	388 820	31 583

¹ Exkl. insättning på skogskonto.

Tab. 118. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. år 1966 i kronor per brukningsenhet. Hela riket

Intäktslag; brukarekategori	Storlekagrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa nettointäkter av jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	4 264	7 784	13 016	17 151	20 312	26 564	39 158	10 278
Arrendatorer	4 626	6 925	12 610	17 669	21 181	26 114	38 518	14 514
Samtliga brukarekategorier	4 177	7 608	12 665	16 823	20 293	26 029	37 810	10 816
<i>Summa nettointäkter av övriga förvärvskällor</i>								
Självägende brukare.....	9 702	6 116	4 099	2 972	3 284	5 632	14 331	6 169
Arrendatorer	7 898	6 932	4 086	2 757	3 960	4 705	9 604	5 142
Samtliga brukarekategorier	9 389	6 383	4 600	2 991	3 895	6 614	23 229	6 390
<i>Därav inkomster av tjänst</i>								
Självägende brukare.....	8 569	5 275	3 230	2 024	2 175	3 166	6 881	5 142
Arrendatorer	7 286	5 816	3 236	1 708	2 680	2 537	4 719	3 940
Samtliga brukarekategorier	8 294	5 369	3 435	1 992	2 499	3 453	9 871	5 067
<i>Summa taxerade nettointäkter</i>								
Självägende brukare.....	13 967	13 900	17 115	20 123	23 596	32 196	53 489	16 447
Arrendatorer	12 525	13 857	16 695	20 425	25 142	30 819	48 122	19 656
Samtliga brukarekategorier	13 566	13 991	17 265	19 815	24 188	32 644	61 040	17 205
<i>Att taxera till statlig inkomstskatt</i>								
Självägende brukare.....	9 806	9 522	11 852	14 159	16 635	22 552	35 949	11 426
Arrendatorer	8 817	9 477	11 373	14 457	17 761	21 964	34 730	13 765
Samtliga brukarekategorier	9 579	9 605	11 924	13 886	16 897	22 767	39 093	11 920

Tab. 119. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet år 1966 i 1 000-tal kronor per brukningsenhet¹. Hela riket

Slag av tillgång resp. skuld; brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jord- bruksfastighet</i>								
Självägande brukare.....	37,0	52,4	76,7	108,8	158,8	288,3	843,4	75,4
Arrendatorer	3,5	1,2	2,2	3,6	5,7	8,8	66,4	5,4
Samtliga brukarekategorier	34,2	47,4	65,1	81,6	106,8	169,6	603,3	67,2
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare.....	3,4	8,2	16,4	25,0	31,5	39,0	78,1	12,8
Arrendatorer	4,2	9,5	19,4	27,8	34,1	43,8	83,4	23,1
Samtliga brukarekategorier	3,3	8,2	16,6	25,3	32,1	41,3	90,5	14,6
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare.....	2,4	5,5	11,6	20,3	30,7	52,6	103,1	10,5
Arrendatorer	2,2	5,7	13,4	22,4	34,7	55,6	101,8	21,5
Samtliga brukarekategorier	2,3	5,5	11,7	20,6	31,8	53,4	108,4	12,5
<i>Inneliggande lager</i>								
Självägande brukare.....	0,5	1,0	2,1	4,0	7,2	16,0	57,3	2,4
Arrendatorer	0,8	0,8	2,6	4,6	7,8	13,7	44,1	5,4
Samtliga brukarekategorier	0,5	0,9	2,1	4,0	7,3	14,9	58,3	3,1
<i>Fordringar och värdepapper</i>								
Självägande brukare.....	16,0	17,9	22,6	27,2	32,8	69,1	238,5	22,7
Arrendatorer	11,8	20,8	20,6	26,7	33,9	62,0	127,5	29,3
Samtliga brukarekategorier	15,0	19,0	24,3	26,8	37,3	76,1	380,7	27,8
<i>Övriga tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	4,6	4,2	5,7	8,6	12,6	24,2	81,0	6,5
Arrendatorer	3,5	5,7	6,7	7,1	11,5	18,6	33,6	8,7
Samtliga brukarekategorier	4,5	4,8	8,8	8,1	15,3	24,9	114,3	8,8
<i>Summa tillgångar</i>								
Självägande brukare.....	63,9	89,2	135,0	193,9	273,7	489,3	1 401,4	130,4
Arrendatorer	26,1	43,8	65,0	92,2	127,7	202,5	456,8	93,4
Samtliga brukarekategorier	59,9	85,9	128,5	166,4	230,5	380,3	1 355,5	134,0
<i>Summa skulder</i>								
Självägande brukare.....	11,9	19,2	36,0	72,0	120,8	226,3	736,9	40,8
Arrendatorer	2,9	5,9	13,0	23,1	41,3	74,7	225,1	28,0
Samtliga brukarekategorier	10,7	18,2	35,0	58,4	96,7	165,4	625,1	42,6
<i>Nettoförmögenhet</i>								
Självägande brukare.....	52,0	70,0	99,0	121,9	152,9	263,1	664,5	89,6
Arrendatorer	23,1	37,9	52,0	69,1	86,4	127,8	231,7	65,4
Samtliga brukarekategorier	49,2	67,8	93,5	108,0	133,8	214,9	730,4	91,4

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make.

11.2. Den jordbruksekonomiska undersökningen

Inledning

Den jordbruksekonomiska undersökningen, som årligen utförs inom lantbruksstyrelsen, är grundad på bokföringsuppgifter från jordbrukare. Undersökningen är avsedd att belysa intäkter, kostnader och lönsamhetsförhållanden inom jordbruket. I sin nuvarande utformning har undersökningen funnits sedan 1954, men redan 1914 började man i mindre skala att utarbeta sammanställningar av enskilda jordbrukares bokföringsuppgifter. I föreliggande avsnitt redogörs för undersökningens principiella uppläggning. Vidare lämnas vissa resultat avseende åren 1965 och 1966.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Populationen har tidigare i princip utgjorts av alla jordbruk i riket med en åkerareal om minst 5,1 hektar och högst 50,0 hektar, vilka har en manlig brukare i åldern 18—65 år (dennes manuella arbetsförmåga får ej vara nedsatt med mer än 40 %). Från populationen skall enligt en av lantbruksstyrelsens uppgjord fördelningsplan uttjas 2 500 enskilda brukningsenheter för medverkan i undersökningen. På grund av svårigheter att åstadkomma en planenlig anslutning i de mindre storleksgrupperna fastställdes för 1966 års undersökning en tilläggsplan att gälla tills vidare. Enligt denna plan utökas antalet gårdar i storleksgruppen 30—50 hektar. Vidare ingår i undersökningen även bruk-

ningsenheter med 50—100 hektar inom vissa produktionsområden. Avsikten är dock inte att öka totala antalet gårdar utan planen bygger på förutsättningen av underrepresentation i övriga grupper jämfört med tidigare fastställd plan.

Urval

Den för undersökningen erforderliga materialinsamlingen är mycket omfattande och kräver den enskilde lantbrukarens medverkan under hela det skördeår som undersökningen avser. Det har av detta skäl ansetts uteslutet att göra urvalet av gårdar helt slumpmässigt eftersom bortfallet genom vägran eller oförmåga att delta i undersökningen skulle bli alltför stort. I stället har lantbruksstyrelsen genom detaljerade anvisningar till hushållningssällskapen, vilka utväljer undersökningsgårdarna, sökt erhålla ett urval av gårdar som för olika områden är representativt ifråga om driftsinriktning, ägoslagsfördelning, produktionsmedelsanvändning m. m. I lantbruksstyrelsens fördelningsplan är det antal gårdar som skall ingå i undersökningen fastställt för varje kombination av storleksgrupp och produktionsområde. Antalet uttagna gårdar är enligt denna plan förhållandevis större inom storleksgrupperna 10—20 och 20—30 hektar åker samt inom slättbygdsområdena i Svealand och Götaland än inom övriga storleksgrupper resp. produktionsområden. Då det gäller fördelningen av gårdar (av viss storlek inom ett visst område) på olika kommuner är urvalet självvägt.

Tab. 120. Intäkter och kostnader i jordbruket år 1965¹ i kronor per 10 hektar åker

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Intäkter				Kostnader	
	Växt- pro- dukter	Djur- pro- dukter	Övriga intäkter	Summa	Förnö- denheter	Anlägg- ningar
Götalands södra slätt- bygder						
5,1—10,0	11 746	40 845	5 977	58 568	18 257	11 811
10,1—20,0	10 429	31 835	4 145	46 409	14 921	8 806
20,1—30,0	11 676	23 809	3 345	38 830	11 228	8 098
30,1—50,0	15 784	18 260	2 441	36 485	9 805	7 012
Götalands mellanbygder						
5,1—10,0	4 821	29 347	5 354	39 522	12 169	9 098
10,1—20,0	8 326	22 262	3 504	34 092	9 391	7 258
20,1—30,0	7 815	18 110	3 064	28 989	8 600	6 536
30,1—50,0	10 118	17 248	2 488	29 854	8 499	5 899
Götalands norra slätt- bygder						
5,1—10,0	1 563	23 911	5 080	30 554	8 042	8 493
10,1—20,0	3 293	21 925	3 392	28 610	7 262	7 043
20,1—30,0	5 225	17 627	2 900	25 752	6 608	6 157
30,1—50,0	6 760	14 181	2 235	23 176	5 961	5 243
Svealands slättbygder						
5,1—10,0	2 815	16 546	5 429	24 790	6 026	9 366
10,1—20,0	3 264	16 297	3 564	23 125	4 847	6 542
20,1—30,0	3 552	15 070	2 907	21 529	5 164	6 018
30,1—50,0	4 775	11 862	2 270	18 907	4 179	4 984
Götalands skogsbygder						
5,1—10,0	2 047	26 921	5 759	34 727	11 023	8 951
10,1—20,0	2 116	25 388	3 624	31 128	8 724	7 149
20,1—30,0	2 964	19 114	3 001	25 079	6 726	6 465
30,1—50,0	3 907	15 952	2 337	22 196	6 094	5 274
Mellersta Sveriges skogsbygder						
5,1—10,0	3 235	15 715	6 323	25 273	5 081	9 674
10,1—20,0	1 625	15 696	3 776	21 097	4 363	6 800
20,1—30,0	2 316	14 289	3 386	19 991	4 779	6 187
Nedre Norrland						
5,1—10,0	1 824	25 022	8 057	34 903	9 301	10 260
10,1—20,0	2 038	18 602	5 529	26 169	5 164	8 324
Övre Norrland						
5,1—10,0	2 024	20 526	6 953	29 503	6 706	9 294
10,1—20,0	2 830	19 153	4 345	26 328	6 268	6 629

¹ Motsvarande uppgifter för 1966 lämnas i tab. 121. — ² Se texten.

(inkl. s. k. reducerad betesmark)

Manuellt arbete	Drifts- ledning	Diverse kostnader	Beräknad ränta ¹	Summa	Summa in- täkter mi- nus summa kostnader (=före- tagarvinst)	Beräknad ränta plus företagar- vinst (=förränt- ning)
27 260	1 110	3 988	10 154	72 580	— 14 012	— 3 858
16 402	1 110	3 164	8 939	53 342	— 6 933	2 006
11 138	1 110	2 633	8 327	42 534	— 3 704	4 623
8 609	1 110	2 442	7 843	36 821	— 336	7 507
22 594	1 110	2 626	6 965	54 562	— 15 040	— 8 075
16 102	1 110	2 545	5 902	42 308	— 8 216	— 2 314
10 626	1 110	2 055	5 159	34 086	— 5 097	62
8 699	1 110	2 011	5 103	31 321	— 1 467	3 636
21 753	1 110	2 053	5 978	47 429	— 16 875	— 10 897
13 448	1 110	2 490	5 500	36 853	— 8 243	— 2 743
9 395	1 110	2 141	5 061	30 472	— 4 720	341
6 468	1 110	1 882	4 686	25 350	— 2 174	2 512
17 254	1 110	2 416	5 890	42 062	— 17 272	— 11 382
12 178	1 110	2 034	4 754	31 465	— 8 340	— 3 586
8 859	1 110	1 708	4 294	27 153	— 5 624	— 1 330
6 535	1 110	1 528	3 887	22 223	— 3 316	571
18 506	1 110	2 583	6 447	48 620	— 13 893	— 7 446
14 406	1 110	2 345	5 805	39 539	— 8 411	— 2 606
9 888	1 110	1 941	5 027	31 157	— 6 078	— 1 051
7 339	1 110	1 601	4 597	26 015	— 3 819	778
16 874	1 110	2 354	6 030	41 123	— 15 850	— 9 820
12 154	1 110	1 871	4 630	30 928	— 9 831	— 5 201
9 114	1 110	1 743	4 167	27 100	— 7 109	— 2 942
19 861	1 110	2 825	6 529	49 886	— 14 983	— 8 454
13 555	1 110	2 299	5 212	35 664	— 9 495	— 4 283
19 195	1 110	2 249	6 135	44 689	— 15 186	— 9 051
13 877	1 110	1 875	4 771	34 530	— 8 202	— 3 431

Primärmaterial m. m.

Grundmaterialet för lantbruksstyrelsens bearbetningar utgörs av bokslut från varje i undersökningen deltagande gård. Boksluten, vilka skall vara lantbruksstyrelsen tillhanda senast den 15 september respektive år, upprättas av bokföringskontor eller bokföringsbyråer ute i landet, tillsammans ett 40-tal. Av dessa var vid 1965 års undersökning 35 knutna till Sveriges Lantbruksförbund, 3 till hushållningssällskapen och 4 till fristående bokföringsföreningar. Motsvarande antal vid 1966 års undersökning var 36, 2 resp. 4.

De enskilda jordbrukarna för tre typer av *dagböcker*, ur vilka kopior varje månad utrivs och insänds till bokföringskontoren. Formulären till dessa dagböcker, vilka avser uppgifter om kassaomsättning, arbets- och dragkraft resp. omsättning av produkter, fastställs av lantbruksstyrelsen.

Med utgångspunkt från dagboksrapporterna upprättar kontoren *årssammandrag över räkenskaperna*, vari bl. a. affärshändelserna enligt dagboken över kassaomsättningen fördelas efter en utförlig kontospecifikation.

Då en gård första gången ingår i undersökningen upprättas en *inventarieförteckning* (avseende maskiner, redskap och övriga inventarier) av personal från bokföringskontoren. Värderingen av inventarierna, vilken görs efter återanskaffningsvärdet, sker på lantbruksstyrelsen.

Under det första undersökningsåret företas även en värdering av gårdens *byggnader*, varvid tre formulärtyper, utarbetade av statens lantbruksbyggnadsförsök, utnyttjas. Inventeringen av byggnadsbeståndet utförs av lantbruksnämndernas byggnadskonsulenter, medan vär-

deringen görs centralt inom lantbruksstyrelsen.

På gårdar med skog i sådan omfattning, att ett verkligt skogsbruk kan sägas föreligga, utförs, likaledes under första året, en särskild *skogsinventering*. Vid denna medverkar skogsvårdsstyrelserna i respektive län.

För varje i undersökningen medverkande gård förs en *inventariebok*, vari förändringarna i gårdens tillgångar och skulder fortlöpande kan följas.

Innan bokföringskontoren upprättar bokslut inhämtas vid besök på gården kompletterande uppgifter rörande bl. a. djuromsättningen och förändringarna i inventariebeståndet under året. En inventering av lagren av olika växtprodukter, förnödenheter m. m. utförs samtidigt, varjämte uppgifter inhämtas om arealanvändning och skörd. De förra uppgifterna antecknas i särskild *inventeringslista*.

På grundval av årssammandraget, inventeringslistan, inventarieboken och uppgifterna om arealanvändning och skörd upprättar bokföringskontoret ett *bokslut* för gården (avseende sistlidna kalenderår). Anvisningar för hur boksluten skall göras upp bl. a. med hänsyn till de priser som skall användas vid värderingen av lager, meddelas varje år av lantbruksstyrelsen.

Bokslutet upprättas som en mycket koncentrerad tablå med specifikationsbilagor. Till bokslutet fogas en redovisning av arealanvändning och skörd för olika grödor (jämte betesredovisning).

Granskning och komplettering

På bokföringskontoren sker en fortlöpande granskning av inkommande dagboksrapporter, bl. a. i form av rimlighets-

kontroller. En ingående kontroll av de från kontoren översända boksluten utförs sedan på lantbruksstyrelsen. I vissa fall är boksluten behäftade med sådana fel och/eller ofullständigheter att de måste åter-sändas till kontoren, i andra fall sker korrigeringar efter telefonkontakt med dessa.

Resultatberäkning

Bearbetningen av materialet sker dels manuellt, dels maskinellt och avser i första hand medeltalsberäkningar per gård för primärgrupperna, dvs. för de enskilda storleksgrupperna inom varje område. Härutöver redovisas för primärgrupperna vissa data i form av medeltal per arealenhet. För de olika storleksgrupperna uträknas dessutom i en del fall vägda medeltal för hela riket, varvid uppgifter från senaste allmänna jordbruksräkning utnyttjas som vägningstal.

Resultatens tillförlitlighet

Eftersom bokföringskontoren ofta biträder jordbrukarna vid upprättandet av deras självdeklarationer erhålls därigenom en indirekt kontroll över vissa av de data som innefattas i undersökningen (t. ex. kassaomsättningen). För åtskilliga variabler saknas dock denna kontrollmöjlighet.

Av betydelse för resultatens tillförlitlighet är även möjligheterna att bibehålla kontinuitet i undersökningarna i den meningen att samma gårdar ingår år från år. På denna punkt visar erfarenheterna att omsättningen av gårdar är störst första året och att den då omfattar drygt 10 %

av totalantalet uttagna gårdar. Av de gårdar som ingick i urvalet 1954 fanns 23 % kvar i 1965 års undersökning och 19 % i 1966 års.

Vissa svårigheter har förelegat att er-hålla uppgifter från så många gårdar som enligt planen skall ingå i undersökningen. Bearbetningen av 1965 års material har omfattat 2 225 gårdar eller cirka 90 % av antalet enligt planen. Motsvarande uppgifter för 1966 är 2 196 gårdar eller 88 %.

Resultaten är till en del osäkra på grund av att antalet undersökta brukningsen-heter är ringa. Speciellt är detta fallet för storleksgrupperna 5—10 och 50—100 hektar.

Resultat

Sammanställningar över jordbrukets in-täkter och kostnader 1965 och 1966, an-givna i krenor per 10 hektar åker (inkl. reducerad betesmark), återfinns i *tab. 120* och *tab. 121*. Med intäkter menas i princip värdet av samtliga inom företaget pro-ducerade varor och tjänster och med kostnader värdet av produktionsmedels-användningen.

På intäktssidan har värderingen av naturaförmånerna skett efter framräk-nade genomsnittspriser, i de flesta fall på grundval av konsumentpriser. I fråga om växtprodukterna har värderingen där-emet baserats på producentpriserna. Det bör observeras att den del av produktionen som återförbrukats inom jordbruket ej redovisas som intäkt i undersökningen. Hit hör bl. a. den betydande del av växt-produktionen som utnyttjats för utfod-ring och till utsäde. Även hästarnas och traktorernas dragkraftsproduktion har

Tab. 121. Intäkter och kostnader i jordbruket år 1966 i kronor per 10 hektar

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Intäkter				Kostnader	
	Växt- pro- dukter	Djur- pro- dukter	Övriga intäkter	Summa	Förnö- denheter	Anlägg- ningar
Götalands södra slätt- bygder						
5,1—10,0	9 458	44 127	6 193	59 778	19 602	12 221
10,1—20,0	9 786	34 107	4 419	48 312	15 763	9 406
20,1—30,0	9 459	25 920	3 474	38 853	12 206	8 299
30,1—50,0	12 896	21 665	2 824	37 385	12 556	7 378
Götalands mellanbygder						
5,1— 10,0	5 038	24 120	5 436	34 594	9 618	9 223
10,1— 20,0	7 172	26 953	3 865	37 990	12 738	7 879
20,1— 30,0	6 579	19 970	3 303	29 852	9 485	7 018
30,1— 50,0	8 061	18 121	2 548	28 730	9 751	6 183
50,1—100,0	7 760	10 567	1 998	20 325	6 284	5 465
Götalands norra slätt- bygder						
5,1—10,0	1 141	22 758	5 462	29 361	8 677	8 946
10,1—20,0	1 856	21 995	3 624	27 475	7 467	7 463
20,1—30,0	3 174	19 010	3 197	25 381	7 566	6 560
30,1—50,0	5 817	14 241	2 476	22 534	6 069	5 562
Svealands slättbygder						
5,1— 10,0	1 871	15 776	6 066	23 713	6 850	9 300
10,1— 20,0	1 558	16 091	3 617	21 266	5 092	6 874
20,1— 30,0	1 362	16 148	3 230	20 740	5 723	6 319
30,1— 50,0	3 147	11 350	2 475	16 972	3 946	5 075
50,1—100,0	4 189	9 712	2 331	16 232	4 538	4 894
Götalands skogsbygder						
5,1—10,0	994	28 482	6 127	35 603	11 911	9 719
10,1—20,0	650	25 798	3 837	30 285	8 785	7 443
20,1—30,0	1 626	19 924	3 178	24 728	7 205	6 888
30,1—50,0	2 365	17 661	2 662	22 688	6 892	5 822
Mellersta Sveriges skogs- bygder						
5,1—10,0	1 635	14 210	6 595	22 440	5 324	9 901
10,1—20,0	557	15 722	3 973	20 252	4 828	6 975
20,1—30,0	873	14 645	3 899	19 417	5 445	6 823
30,1—50,0	1 682	12 521	2 139	16 342	4 504	4 575
Nedre Norrland						
5,1—10,0	— 135	20 225	8 263	28 353	6 070	10 344
10,1—20,0	155	18 874	5 489	24 518	5 352	8 173
20,1—30,0	549	16 655	4 495	21 699	5 664	6 962
Övre Norrland						
5,1—10,0	— 458	21 029	7 946	28 517	7 225	9 852
10,1—20,0	195	19 251	4 768	24 214	5 651	6 719
20,1—30,0	2 079	16 144	4 416	22 639	5 028	5 832

¹ Se texten.

åker (inkl. s. k. reducerad betesmark)

Manuellt arbete	Drifts- ledning	Diverse kostnader	Beräknad ränta ¹	Summa	Summa in- täkter mi- nus summa kostnader (= före- tagarvinst)	Beräknad ränta plus företagar- vinst (= förränt- ning)
30 605	1 170	4 213	12 034	79 845	— 20 067	— 8 033
18 022	1 170	3 382	10 692	58 435	— 10 123	569
12 257	1 170	2 667	9 670	46 269	— 7 416	2 254
9 371	1 170	2 415	9 225	42 115	— 4 730	4 495
23 207	1 170	2 658	7 436	53 312	— 18 718	— 11 282
17 929	1 170	2 706	7 144	49 566	— 11 576	— 4 432
12 300	1 170	2 238	6 114	38 325	— 8 473	— 2 359
8 848	1 170	1 897	5 551	33 400	— 4 670	881
6 139	1 170	1 376	4 544	24 978	— 4 653	— 109
21 804	1 170	2 422	6 856	49 875	— 20 514	— 13 658
14 788	1 170	2 470	6 460	39 818	— 12 343	— 5 883
10 007	1 170	2 114	5 983	33 400	— 8 019	— 2 036
7 333	1 170	1 893	5 561	27 588	— 5 054	507
17 973	1 170	2 826	7 003	45 122	— 21 409	— 14 406
12 984	1 170	2 076	5 511	33 707	— 12 441	— 6 930
9 615	1 170	1 826	5 138	29 791	— 9 051	— 3 913
6 811	1 170	1 518	4 526	23 046	— 6 074	— 1 548
4 730	1 170	1 257	4 043	20 632	— 4 400	— 357
20 735	1 170	2 933	7 637	54 105	— 18 502	— 10 865
15 376	1 170	2 446	6 662	41 882	— 11 597	— 4 935
10 629	1 170	2 009	5 921	33 822	— 9 094	— 3 173
8 173	1 170	1 773	5 528	29 358	— 6 670	— 1 142
17 244	1 170	2 610	7 138	43 387	— 20 947	— 13 809
12 555	1 170	2 004	5 451	32 983	— 12 731	— 7 280
9 952	1 170	1 881	5 004	30 275	— 10 858	— 5 854
6 967	1 170	1 556	4 139	22 911	— 6 569	— 2 430
21 531	1 170	2 984	7 623	49 722	— 21 369	— 13 746
14 652	1 170	2 412	6 048	37 807	— 13 289	— 7 241
10 725	1 170	2 044	4 863	31 428	— 9 729	— 4 866
19 401	1 170	2 439	7 267	47 354	— 18 837	— 11 570
15 843	1 170	2 148	5 638	37 169	— 12 955	— 7 317
11 458	1 170	1 867	4 649	30 004	— 7 365	— 2 716

Tab. 122. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1965¹ i kronor per bruksenhetsenhet

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Arbetsinkomst			Kapitalinkomst			Sten-, grus-, torv- och ler- försälj- ning	Barn- bidrag	Areal- tillägg	Summa inkomst
	Summa	Därav inom		Summa ²	Därav beräknad ränta för					
		jord- bruk	eget skogs- bruk		jord- bruk	skogs- bruk				
Götalands södra slättbygder										
5,1—10,0	14 982	11 243	6	8 591	9 106	40	8	606	—	24 187
10,1—20,0	18 513	13 533	128	10 983	14 299	138	93	842	—	30 431
20,1—30,0	21 719	15 813	72	15 304	21 195	105	126	926	—	38 075
30,1—50,0	29 731	21 813	19	21 604	31 057	197	617	1 005	—	52 957
Götalands mellanbygder										
5,1—10,0	12 210	6 504	1 007	6 995	6 529	864	9	454	108	19 776
10,1—20,0	18 524	11 805	681	9 117	10 003	647	52	881	—	28 574
20,1—30,0	20 285	12 277	1 086	11 650	13 877	1 191	34	947	—	32 916
30,1—50,0	30 819	21 821	803	15 067	20 693	1 283	15	1 087	—	46 988
Götalands norra slättbygder										
5,1—10,0	8 995	3 958	469	5 259	5 156	331	19	695	148	15 116
10,1—20,0	15 592	8 181	837	8 170	9 209	964	—	1 189	—	24 951
20,1—30,0	19 721	11 774	774	10 759	13 630	966	4	1 219	—	31 703
30,1—50,0	23 817	14 631	561	14 331	19 135	1 307	5	1 124	—	39 277
Svealands slättbygder										
5,1—10,0	9 726	—298	1 259	6 282	5 280	1 435	—	604	77	16 689
10,1—20,0	15 373	6 059	1 586	8 469	8 164	1 477	76	854	2	24 774
20,1—30,0	17 398	7 795	1 729	10 257	11 275	1 611	84	1 125	—	28 864
30,1—50,0	22 160	10 588	1 996	12 973	15 821	1 987	258	918	—	36 309
Götalands skogsbygder										
5,1—10,0	14 591	3 861	2 481	7 916	6 092	3 011	17	1 149	68	23 741
10,1—20,0	17 597	9 343	2 361	10 179	9 693	2 949	121	1 182	—	29 079
20,1—30,0	18 430	8 459	2 139	12 445	13 716	2 774	137	1 512	—	32 524
30,1—50,0	21 849	8 888	2 486	14 713	19 201	3 189	10	1 299	—	37 871
Mellersta Sveriges skogs- bygder										
5,1—10,0	13 394	275	4 874	8 215	5 069	3 437	6	679	78	22 372
10,1—20,0	14 669	3 379	3 551	9 014	7 660	3 011	4	993	7	24 687
20,1—30,0	15 969	3 817	3 789	12 169	11 102	3 648	148	1 046	—	29 332
Nedre Norrland										
5,1—10,0	13 345	3 407	3 906	7 047	5 237	2 424	—	740	92	21 224
10,1—20,0	19 712	5 168	6 258	10 034	8 285	4 268	233	1 189	4	31 172
Övre Norrland										
5,1—10,0	14 572	2 922	3 853	5 675	5 006	1 292	—	964	162	21 373
10,1—20,0	20 128	9 106	3 617	7 845	8 046	1 661	3	1 078	13	29 067

¹ Motsvarande uppgifter för 1966 lämnas i tab. 123. — ² Avdrag gjorda för undantags- samt ränte- och arrendeutgifter.

Tab. 123. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1966 i kronor per brukningsenhet

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Arbetsinkomst			Kapitalinkomst			Sten-, grus-, torv- och ler- försälj- ning	Barn- bidrag	Areal- tillägg	Summa inkomst
	Summa	Därav inom		Summa ¹	Därav beräknad ränta för					
					jord- bruk	eget skogs- bruk				
Götalands södra slättbygder										
5,1—10,0	12 896	8 837	— 5	9 942	10 642	57	—	665	—	23 503
10,1—20,0	16 281	11 152	23	13 683	17 084	142	88	857	—	30 909
20,1—30,0	15 941	9 546	—15	18 580	25 051	118	93	1 073	—	35 687
30,1—50,0	16 493	8 617	4	24 932	35 700	273	1	1 062	—	42 488
Götalands mellanbygder										
5,1— 10,0	11 074	3 910	309	7 926	7 037	1 139	3	401	96	19 500
10,1— 20,0	15 554	8 868	201	11 283	12 115	927	97	963	—	27 897
20,1— 30,0	15 422	7 311	305	14 012	16 280	1 619	157	1 000	—	30 591
30,1— 50,0	21 328	10 884	504	17 212	22 615	1 589	70	1 185	—	39 795
50,1—100,0	16 346	111	1 125	21 977	31 652	2 672	813	1 480	—	40 616
Götalands norra slättbygder										
5,1—10,0	7 456	913	— 3	6 149	5 939	470	—	878	148	14 631
10,1—20,0	11 097	3 662	86	9 712	10 739	860	—	1 259	—	22 068
20,1—30,0	12 377	4 551	79	13 185	15 953	1 274	—	1 327	—	26 889
30,1—50,0	16 252	6 587	170	18 278	22 770	1 650	—	1 365	—	35 895
Svealands slättbygder										
5,1— 10,0	8 594	—3 305	1 157	7 509	6 286	2 070	—	873	30	17 006
10,1— 20,0	10 281	454	865	10 112	9 474	1 842	107	782	—	21 282
20,1— 30,0	9 917	873	848	12 861	13 455	2 165	22	1 138	—	23 938
30,1— 50,0	13 319	880	1 596	15 716	18 675	2 251	236	1 078	—	30 349
50,1—100,0	10 959	—7 208	1 744	18 742	28 411	2 239	27	1 607	—	31 335
Götalands skogsbygder										
5,1—10,0	12 285	1 564	1 259	9 778	7 295	3 993	1	1 528	21	23 613
10,1—20,0	13 692	5 881	1 053	12 215	11 376	3 926	24	1 377	1	27 309
20,1—30,0	11 716	2 058	1 286	15 251	16 554	3 859	115	1 559	—	28 641
30,1—50,0	12 329	—304	1 470	17 915	23 180	4 104	23	1 469	—	31 736
Mellersta Sveriges skogs- bygder										
5,1—10,0	9 794	—3 751	4 382	10 628	6 118	5 160	4	672	70	21 168
10,1—20,0	10 367	— 591	2 524	11 224	9 251	3 810	4	1 065	—	22 660
20,1—30,0	7 828	—3 847	2 240	14 690	12 995	4 431	224	1 187	—	23 929
30,1—50,0	14 971	— 463	3 401	17 165	16 693	4 761	1	1 648	—	33 785
Nedre Norrland										
5,1—10,0	9 874	—227	2 945	8 738	6 086	3 004	35	747	46	19 440
10,1—20,0	13 673	1 120	4 733	12 011	9 368	5 156	152	1 221	6	27 063
20,1—30,0	15 048	1 014	4 078	13 436	12 883	4 530	819	1 001	—	30 304
Övre Norrland										
5,1—10,0	12 854	230	3 479	6 984	5 867	1 564	—	1 150	128	21 116
10,1—20,0	15 454	4 416	3 840	9 949	9 233	2 070	33	1 085	24	26 545
20,1—30,0	21 056	9 370	2 312	10 054	11 679	2 036	—	1 439	—	32 549

¹ Avdrag gjorda för undantags- samt ränte- och arrendeutgifter.

Tab. 124. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1965¹ i kronor

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Tillgångar						
	Fastigheter ¹		Investe- ringar i ekon- föreningar	Inven- tarier	Lager		
	Jordbruk	Skogsbruk			Husdjur	Produkter och förmödenheter	
						Jordbruk	Skogsbruk
Götalands södra slättbygder							
5,1—10,0	85 200	600	4 200	28 200	23 700	7 800	0
10,1—20,0	129 000	2 300	5 900	36 700	33 700	10 800	—
20,1—30,0	206 200	1 800	7 900	52 600	41 900	16 700	—
30,1—50,0	284 100	3 400	12 300	70 000	50 400	23 800	—
Götalands mellanbygder							
5,1—10,0	58 600	14 800	3 000	23 000	18 800	6 000	200
10,1—20,0	85 500	10 800	6 000	32 700	29 300	11 000	100
20,1—30,0	115 500	20 100	7 500	42 200	40 900	14 500	100
30,1—50,0	153 700	21 800	11 000	64 000	56 100	23 300	100
Götalands norra slättbygder							
5,1—10,0	36 500	5 400	2 600	22 100	13 500	4 600	0
10,1—20,0	65 600	16 200	5 600	37 400	27 000	9 900	100
20,1—30,0	92 000	16 100	8 400	51 100	34 400	16 300	200
30,1—50,0	131 900	21 900	11 200	68 700	43 500	22 400	200
Svealands slättbygder							
5,1—10,0	47 100	24 000	4 100	24 100	10 400	4 200	300
10,1—20,0	60 700	24 700	6 200	34 300	20 200	8 500	400
20,1—30,0	72 800	27 200	7 500	48 100	28 900	13 600	300
30,1—50,0	102 100	33 500	9 800	62 700	37 000	19 700	300
Götalands skogsbygder							
5,1—10,0	48 400	51 400	4 500	22 400	19 500	5 800	300
10,1—20,0	73 900	50 600	6 100	33 200	33 200	11 000	300
20,1—30,0	80 000	47 100	7 800	49 000	44 100	15 000	300
30,1—50,0	107 900	54 600	8 700	63 100	54 900	22 200	200
Mellersta Sveriges skogs- bygder							
5,1—10,0	49 800	58 000	4 000	21 800	10 200	3 400	400
10,1—20,0	58 200	50 500	5 300	32 700	19 600	8 000	600
20,1—30,0	83 200	61 300	7 300	46 800	29 200	12 500	800
Nedre Norrland							
5,1—10,0	49 400	38 900	5 300	19 700	13 100	5 400	700
10,1—20,0	67 500	70 800	8 100	35 000	22 100	9 300	1 200
Övre Norrland							
5,1—10,0	51 900	20 200	3 800	16 800	10 700	3 900	500
10,1—20,0	72 500	26 600	5 600	29 800	21 600	10 000	800

¹ Motsvarande uppgifter för 1966 lämnas i tab. 125. — ² Fastighetsvärden för arrendegårdar

per bruksenhetsenhet

Kassa, bank, aktier, obli- gationer och kundford- ringar	Lån	Övriga tillgångar	Summa	Skulder				Summa till- gångar minus summa skulder
				Kort- fristiga	Lång- fristiga	Undan- tag	Summa	
22 900	3 900	1 400	177 900	4 200	23 300	400	27 900	150 000
21 100	6 600	800	246 900	10 900	53 700	800	65 400	181 500
23 600	1 800	500	353 000	14 300	84 900	700	99 900	253 100
34 300	5 300	6 900	490 500	19 800	114 400	600	134 800	355 700
14 300	700	2 600	142 000	4 400	19 200	700	24 300	117 700
18 700	900	2 600	197 600	8 900	33 000	1 600	43 500	154 100
19 900	1 000	700	262 400	13 900	55 500	1 900	71 300	191 100
22 700	1 700	2 100	356 500	21 300	94 700	3 000	119 000	237 500
15 100	2 100	1 600	103 500	3 300	13 100	—	16 400	87 100
14 500	500	400	177 200	4 700	35 100	1 700	41 500	135 700
15 600	1 000	500	235 600	11 400	48 200	2 300	61 900	173 700
23 100	1 400	1 600	325 900	18 800	77 400	2 300	98 500	227 400
13 000	100	—	127 300	2 000	17 000	2 600	21 600	105 700
16 300	400	1 100	172 800	5 500	28 300	2 300	36 100	136 700
17 700	1 300	1 300	218 700	8 000	44 500	1 700	54 200	164 500
16 900	1 000	3 100	286 100	12 700	57 700	2 600	73 000	213 100
17 600	1 200	1 800	172 900	3 900	32 900	1 200	38 000	134 900
13 000	1 000	1 700	224 000	7 200	45 800	2 000	55 000	169 000
17 300	1 100	2 900	264 600	12 600	58 300	2 600	73 500	191 100
12 900	1 600	3 600	329 700	18 200	99 800	2 100	120 100	209 600
16 200	1 200	300	165 300	3 800	21 300	1 300	26 400	138 900
16 200	200	1 200	192 500	4 500	32 300	3 200	40 000	152 500
17 800	600	1 300	260 800	10 600	45 300	3 100	59 000	201 800
15 700	0	200	148 400	4 800	22 400	3 100	30 300	118 100
19 200	900	2 700	236 800	10 900	49 500	6 300	66 700	170 100
14 700	400	2 500	125 400	3 100	23 100	2 800	29 000	96 400
13 800	900	700	182 300	6 700	39 500	3 300	49 500	132 800

ingår ej.

Tab. 125. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1966 i kronor

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Tillgångar						
	Fastigheter ¹		Invester- ingar i ekon. föreningar	Inven- tarier	Lager		
	Jordbruk	Skogsbruk			Husdjur	Produkter och förmånenheter	
						Jordbruk	Skogsbruk
Götalands södra slättbygder							
5,1—10,0	98 500	900	4 600	28 700	23 100	7 600	0
10,1—20,0	150 000	2 300	6 600	39 200	35 100	11 100	0
20,1—30,0	225 900	1 900	9 100	53 700	45 000	15 100	0
30,1—50,0	320 000	4 400	12 900	70 600	54 200	23 100	—
Götalands mellanbygder							
5,1— 10,0	58 200	18 500	3 100	23 900	16 700	6 200	200
10,1— 20,0	104 100	15 200	6 800	35 300	31 600	10 700	100
20,1— 30,0	132 900	26 100	8 600	49 600	41 100	14 900	200
30,1— 50,0	163 300	25 900	10 800	65 700	57 900	23 200	200
50,1—100,0	291 400	42 900	14 000	82 600	60 700	32 400	700
Götalands norra slättbygder							
5,1—10,0	44 800	7 600	3 000	22 900	12 700	4 000	—
10,1—20,0	77 500	13 900	6 000	38 400	26 300	9 300	100
20,1—30,0	106 900	20 300	9 300	53 500	34 200	15 000	100
30,1—50,0	151 100	26 400	12 600	72 800	44 000	21 600	200
Svealands slättbygder							
5,1— 10,0	55 200	32 300	4 900	24 300	9 600	3 600	500
10,1— 20,0	74 100	29 500	6 800	35 800	20 300	7 100	400
20,1— 30,0	93 100	34 900	8 500	51 100	29 500	11 600	600
30,1— 50,0	115 400	36 400	10 600	67 900	36 700	16 900	400
50,1—100,0	96 800	36 400	13 400	102 600	55 400	31 900	100
Götalands skogsbygder							
5,1—10,0	60 100	64 800	5 500	24 900	19 700	6 000	700
10,1—20,0	89 200	64 900	6 800	35 100	34 700	10 300	500
20,1—30,0	96 000	62 700	9 100	54 000	47 600	15 400	700
30,1—50,0	128 900	71 600	10 200	71 100	59 500	21 300	1 100
Mellersta Sveriges skogs- bygder							
5,1—10,0	64 900	83 500	4 500	23 300	9 300	2 600	800
10,1—20,0	69 600	61 000	5 900	35 700	19 900	7 200	1 100
20,1—30,0	97 400	70 800	8 400	51 200	30 100	11 300	1 200
30,1—50,0	107 100	76 800	7 800	60 300	39 400	13 500	1 200
Nedre Norrland							
5,1—10,0	58 700	47 100	5 600	20 200	12 000	3 500	1 400
10,1—20,0	77 400	82 700	8 300	34 600	22 800	7 400	1 600
20,1—30,0	85 700	70 600	9 200	52 800	33 600	12 000	3 400
Övre Norrland							
5,1—10,0	60 500	23 800	4 300	17 700	10 000	3 200	600
10,1—20,0	83 800	31 900	6 000	30 400	20 600	7 500	1 100
20,1—30,0	97 000	33 700	6 600	40 000	29 100	13 500	1 600

¹ Fastighetsvärden för arrendegårdar ingår ej.

per brukningsenhet

Kassa, bank, aktier, obli- gationer och kundford- ringar	Lån	Övriga tillgångar	Summa	Skulder				Summa till- gångar minus summa skulder
				Kort- fristiga	Lång- fristiga	Undan- tag	Summa	
26 900	1 100	700	192 100	4 000	21 800	—	25 800	166 300
24 700	3 600	100	272 700	11 800	51 200	500	63 500	209 200
25 300	2 400	1 200	379 600	15 600	83 300	200	99 100	280 500
29 200	5 500	4 000	523 900	25 900	129 400	1 000	156 300	367 600
13 200	1 300	5 300	146 600	6 100	16 300	500	22 900	123 700
21 400	1 800	3 000	230 000	11 000	36 000	900	47 900	182 100
21 200	1 300	700	296 600	15 800	59 400	2 500	77 700	218 900
19 100	1 000	1 700	368 800	28 200	97 600	3 100	128 900	239 900
18 200	3 900	—	546 800	28 100	150 300	5 500	183 900	362 900
13 200	1 000	1 100	110 300	3 100	14 000	—	17 100	93 200
14 700	500	200	186 900	5 000	32 600	1 400	39 000	147 900
16 200	1 100	900	257 500	11 300	53 600	1 400	66 300	191 200
24 300	1 300	1 400	355 700	19 700	77 200	2 600	99 500	256 200
34 300	2 200	2 100	169 000	3 600	25 500	3 500	32 600	136 400
18 200	600	1 100	193 900	5 900	31 000	2 000	38 900	155 000
18 400	1 400	2 600	251 700	8 900	51 900	1 400	62 200	189 500
17 200	1 500	5 200	308 200	14 900	65 600	1 500	82 000	226 200
18 800	800	700	356 900	37 900	89 000	100	127 000	229 900
17 200	1 500	3 300	203 700	4 700	39 400	1 100	45 200	158 500
15 800	700	1 600	259 600	8 000	53 600	2 000	63 600	196 000
16 400	1 100	3 000	306 000	14 400	70 600	1 800	86 800	219 200
13 400	1 600	3 600	382 300	23 900	115 200	2 600	141 700	240 600
20 900	1 100	300	211 200	4 000	31 600	1 300	36 900	174 300
16 300	500	900	218 100	6 300	36 600	2 700	45 600	172 500
18 400	300	1 000	290 100	11 800	49 600	4 000	65 400	224 700
15 900	—	2 200	324 200	19 700	66 600	—	86 300	237 900
18 000	200	—	166 700	4 200	15 500	4 500	24 200	142 500
22 600	700	2 700	260 800	11 100	51 400	7 800	70 300	190 500
17 300	500	1 600	286 700	18 200	70 100	6 700	95 000	191 700
21 100	200	2 500	143 900	3 000	20 300	2 300	25 600	118 300
15 100	1 100	2 300	199 800	7 100	39 200	3 400	49 700	150 100
13 300	500	300	235 600	12 600	62 600	1 400	76 600	159 000

till den del den används inom jordbruket betraktats som återförbrukning.

På kostnadssidan utgörs den viktigaste komponenten av årets utgifter. Andra kostnadsposter av stor betydelse är familjens insats av kapital och arbete samt avskrivning av anläggningstillgångar.

I kostnadsalkylen har — som framgår av tabellerna — upptagits ränta för redovisade kapitalinvesteringar (omfattande jordbruksfastighet, investeringar i ekonomiska föreningar, inventarier, husdjur och rörelsemedel). Som räntesats har i 1965 års undersökning tillämpats 5,6 % på dessa kapitalinvesteringar och i 1966 års 5,9 %.

I tab. 120 och tab. 121 redovisas även uppgifter om företagervinst och förräntning. Med företagervinst förstås i detta sammanhang skillnaden mellan samtliga intäkter och samtliga kostnader och med förräntning summan av företagervinsten och de räntekostnader som påförts jordbruket. Av tabellerna framgår att företagervinsten i samtliga fall och förräntningen i flertalet fall antagit negativt värde både 1965 och 1966. Detta betyder att kostnaderna över lag varit större än intäkterna och att någon ränta på kapitalinvesteringen i regel inte erhållits.

Data rörande jordbrukarfamiljens inkomst 1965 och 1966 — angiven i kronor per brukningsenhet — finns redovisade i tab. 122 och tab. 123. I inkomsten innefattas erhållen arbetsinkomst, beräknad ränta på investerat kapital, allmänningssmedel, ränte- och arrendeinkomster (med avdrag för s. k. undantag samt ränte- och arrendeutgifter), inkomst av försäljning av sten, grus m. m., barnbidrag samt arealtillägg.

Tab. 124 och tab. 125 innehåller sammanfattande uppgifter om tillgångar och skulder per brukningsenhet, allt avseende förhållandena den 31 december 1965 resp. den 31 december 1966. Beträffande fastigheterna bör här observeras att dessa upptagits till marknadsvärde och ej till taxeringsvärde.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningarna avseende 1965 och 1966 har lämnats i meddelande nr 74 resp. nr 79, serie B i lantbruksstyrelsens publikationsserie. Principerna för bokföringen m. m. finns behandlade i meddelande nr 27 i samma serie.

11.3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder

Inledning

Efter framställning från 1960 års jordbruksutredning utförde statistiska centralbyrån på Kungl. Maj:ts uppdrag en undersökning rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Under-

sökningar av liknande typ hade tidigare genomförts för åren 1933 och 1952. Den första av dessa var upplagd som totalundersökning, medan den senare utfördes på urvalsbasis och omfattade cirka 27 000 brukningsenheter.

Planläggningen av 1960 års undersökning skedde huvudsakligast inom en av jordbruksutredningen för frågor rörande jordbrukets kreditförsörjning tillsatt arbetsgrupp i vilken statistiska centralbyrån var representerad.

Undersökningens genomförande

Författning

Bestämmelser rörande uppgiftsskyldighet m. m. till 1960 års undersökning meddelades i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 december 1960 (nr 732). I denna stadgades bl. a. om skyldighet för jordbrukare att efter anmodan av statistiska centralbyrån avlämna uppgift om sina tillgångar och skulder den 31 december 1960 samt om sina till 1961 års taxering deklarerade inkomster.

Omfattning

För undersökningen uttogs varannan av de brukningsenheter med 2—100 hektar åker, som under 1960 ingått i urvalet till statistiska centralbyråns löpande jordbruksstatistiska undersökningar. Totalt omfattade detta underurval cirka 12 250 gårdar.

Från totalpopulationen borttogs i undersökningen vissa kategorier av brukningsenheter. Uppgiftsskyldighet förelåg sålunda ej beträffande jordbruksfastigheter, som brukats av annan juridisk person än dödsbo eller familjestiftelse. Brukingsenheter som helt använts för annat ändamål än jordbruk — t. ex. plantskola, handelsträdgård, ridskola — uteslöts även liksom brukningsenheter där all gröda sålts på rot.

Enligt vedertagen definition menas med »brukningsenhet» varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka (se närmare sid. 34). I den löpande jordbruksstatistiken ger denna definition ett direkt samband mellan urvalsenhet och undersökningsenhet. I undersökningen rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder krävdes emellertid en närmare bestämning av vilka förmögenhetsenheter som skulle knytas till de uttagna brukningsenheterna. Som huvudregel gällde här att uppgifterna skulle avse fysiska personer, dödsbon eller familjestiftelser, som den 31 december brukat i urvalet ingående brukningsenheter. Brukare ansågs den vara som ägt eller arrenderat jordbruksfastighet och som stått för ledningen av jordbruksdriften. I anvisningarna för uppgiftslämnandet angavs vidare att brukaren skulle haft del i företagets tillgångar och skulder samt erhållit andel i dess nettointäkt. Då två eller flera personer gemensamt brukat en enhet medräknades deras sammanlagda tillgångar, skulder och inkomster. Sammanslagning av uppgifter skedde även för äkta makar, som var för sig avgivit självdeklaration.

Blanketter

Som en konsekvens av bl. a. undersökningens allmänna uppläggning fastslogs att brukarnas uppgifter om tillgångar, skulder och inkomster borde bygga på redovisningen i vederbörandes allmänna självdeklaration. Vid konstruktionen av blanketter eftersträvades därför största möjliga likformighet med deklara-tionsformulären (i första hand med den s. k. förmögenhetsbilagan).

Insamling av primäruppgifter

Uppgifterna till undersökningen skulle enligt kungörelsen (se ovan) avlämnas samtidigt med den allmänna självdeklarationen för 1961 års taxering. Den vidare handläggningen av en inkommande blankett föreskrevs ske genom ordföranden i den taxeringsnämnd, som hade att verkställa taxering av statlig inkomstskatt för den uppgiftsskyldige år 1961. I ordförandens åligganden ingick bl. a. att tillse, att uppgifter inkom från samtliga uppgiftsskyldiga samt att jämföra och korrigera blanketterna mot självdeklarationerna.

Komplettering och granskning

I kungörelsen angavs att taxeringsnämndsordförandena senast den 15 maj 1961 skulle insända uppgifterna till statistiska centralbyrån. Inom föreskriven tid redovisades emellertid uppgifter för endast cirka en fjärdedel av de uttagna brukningsenheterna och först under senare delen av augusti hade uppgifter inkommit från samtliga taxeringsdistrikt.

Granskningen av de inkomna uppgifterna genomfördes enligt särskilt schema, omfattande cirka trettio kontroller för varje blankett. Erforderliga kompletteringar och korrigeringar utfördes mestadels efter telefonkontakt med respektive uppgiftslämnare.

Resultatberäkning

Skattning av totalsummor för de olika variablerna skedde genom individuell uppräkningsmetod med en faktor, som inom varje stratum (naturligt jordbruksområde/storleksgrupp), där bortfall inte förekommit, utgjorde kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. I

övriga strata korregerades uppräkningsfaktorn på så sätt att varje bortfall (se nedan) i princip ersattes med medeltalet för bearbetade uppgifter inom sitt stratum.

*Resultatens tillförlitlighet**Kontrollundersökning*

Vid planläggningen av undersökningen framförde Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund bestämda krav att ordföranden, till skillnad från vad som var fallet vid 1952 års undersökning, ej skulle genomföra en fullständig granskning av de statistiska uppgifterna utan endast i tillämpliga delar jämföra dem med självdeklarationerna. Från statistiska centralbyråns sida ifrågasattes om undersökningen under sådana omständigheter kunde genomföras. Efter samråd mellan 1960 års jordbruksutredning och statistiska centralbyrån beslöts dock att man skulle påbörja den planerade undersökningen med sikte på att senare särskilt pröva primärmaterialets kvalitet. Sådan prövning förutsattes kunna ske genom intensivundersökning med intervjumetod på en mindre andel av de brukningsenheter, som ingick i huvudundersökningen.

Den planerade intervjuundersökningen genomfördes hösten 1961 sedan insamlingen av primärmaterialet till huvudundersökningen i stort sett avslutats. Bland de brukningsenheter från vilka uppgifter inkommit till huvudundersökningen uttogs för intervjuer slumpmässigt cirka 500 enheter, spridda över hela landet. Fältarbetet utfördes av en särskild intervjuargrupp, bestående av lantbruksekonomiskt utbildad personal.

Tab. 126. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960 i milj. kronor. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Summa
	2,1–5,0	5,1–10,0	10,1–15,0	15,1–20,0	20,1–30,0	30,1–50,0	50,1–100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare	1 332,3	2 421,4	1 326,2	880,2	888,3	767,9	484,6	8 100,9
Arrendatorer	123,2	374,6	256,7	194,1	273,7	242,5	190,8	1 655,6
Brukare som både äger o. arrenderar	1 455,5	2 796,0	1 582,9	1 074,3	1 162,0	1 010,4	675,4	9 756,5
Samtliga kategorier								
<i>Levande inventarier</i>								
Självägende brukare	171,6	397,6	262,9	175,3	158,2	117,5	58,4	1 341,5
Arrendatorer	23,2	69,7	58,0	68,2	89,2	105,1	77,1	490,5
Brukare som både äger o. arrenderar	23,8	83,8	70,0	53,0	74,5	62,2	35,1	402,4
Samtliga kategorier	218,6	551,1	390,9	296,5	321,9	284,8	170,6	2 234,4
<i>Döda inventarier</i>								
Självägende brukare	83,7	228,8	178,8	122,1	128,9	108,8	65,7	916,8
Arrendatorer	12,6	40,0	41,7	50,8	71,4	94,9	77,8	389,2
Brukare som både äger o. arrenderar	9,7	45,6	52,7	38,8	58,1	53,3	39,6	297,8
Samtliga kategorier	106,0	314,4	273,2	211,7	258,4	257,0	183,1	1 603,8
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägende brukare	35,2	85,1	58,0	37,0	37,9	33,3	20,1	306,6
Arrendatorer	2,0	7,2	6,7	9,5	13,6	17,4	15,9	72,3
Brukare som både äger o. arrenderar	3,6	14,3	14,7	10,5	15,5	14,4	11,1	84,1
Samtliga kategorier	40,8	106,6	79,4	57,0	67,0	65,1	47,1	463,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägende brukare	1 657,1	3 203,2	1 872,5	1 244,3	1 244,1	1 057,6	650,8	10 929,6
Arrendatorer	40,5	125,0	115,1	139,8	192,4	242,0	195,5	1 050,3
Brukare som både äger o. arrenderar	163,9	530,5	408,4	309,5	434,3	384,8	290,6	2 522,0
Samtliga kategorier	1 861,5	3 858,7	2 396,0	1 693,6	1 870,8	1 684,4	1 136,9	14 501,9
<i>Totala tillgångar²</i>								
Självägende brukare	2 157,7	3 921,3	2 240,7	1 464,6	1 449,5	1 205,0	725,5	13 164,3
Arrendatorer	90,8	186,2	157,1	195,1	257,8	337,6	270,2	1 494,8
Brukare som både äger o. arrenderar	208,6	657,0	493,4	366,2	481,7	451,4	344,0	3 002,3
Samtliga kategorier	2 457,1	4 764,5	2 891,2	2 025,9	2 189,0	1 994,0	1 339,7	17 661,4
<i>Statliga lån</i>								
Självägende brukare	127,6	138,7	59,7	39,5	24,2	18,4	11,8	419,9
Arrendatorer	2,0	1,9	3,4	4,0	5,0	6,2	7,2	29,7
Brukare som både äger o. arrenderar	12,5	25,0	17,2	8,2	14,3	9,7	6,6	93,5
Samtliga kategorier	142,1	165,6	80,3	51,7	43,5	34,3	25,6	543,1
<i>Andra reverslån</i>								
Självägende brukare	233,0	613,9	461,5	369,1	410,9	365,5	261,2	2 715,1
Arrendatorer	7,2	19,3	25,4	31,8	43,3	57,3	60,8	245,1
Brukare som både äger o. arrenderar	21,1	92,3	96,2	77,7	139,9	131,6	120,7	679,5
Samtliga kategorier	261,3	725,5	583,1	478,6	594,1	554,4	442,7	3 639,7
<i>Totala skulder³</i>								
Självägende brukare	417,6	863,8	601,0	475,5	494,9	437,2	313,0	3 603,0
Arrendatorer	13,3	33,3	44,5	58,3	69,6	96,1	108,6	423,7
Brukare som både äger o. arrenderar	37,0	134,0	136,2	99,5	176,4	167,9	155,6	906,6
Samtliga kategorier	467,9	1 031,1	781,7	633,3	740,9	701,2	577,2	4 933,3

¹ I tillgångar i jord- och skogsbruk ingår utöver specificerade tillgångar även ineliggande lager och varufordringar. — ² I totala tillgångar ingår utöver redovisade tillgångar i jord- och skogsbruk även medel inestående i banker och andra penninginrättningar samt »övriga tillgångar utanför jord- och skogsbruk». — ³ I totala skulder ingår utöver specificerade uppgifter även växelskulder, varuskulder, krediter i checkräkning, skatteskulder, skulder för rörelse eller annan fastighet, kapitaliserade värdet av undantagsförmåner m. m.

Tab. 127. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960 i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägande brukare.....	26,5	42,5	57,4	72,3	95,2	139,4	239,4	50,8
Arrendatorer	—	—	—	—	—	—	—	—
Brukare som både äger o. arrenderar	23,3	32,5	43,3	51,5	62,4	87,1	167,4	47,6
Samtliga kategorier	23,8	36,5	47,3	53,3	63,8	82,2	127,8	42,9
<i>Levande inventarier</i>								
Självägande brukare.....	3,4	7,0	11,4	14,4	17,0	21,3	28,8	8,4
Arrendatorer	4,1	8,6	13,3	16,2	19,8	26,3	36,4	14,9
Brukare som både äger o. arrenderar	4,5	7,3	11,8	14,1	17,0	22,3	30,8	11,6
Samtliga kategorier	3,6	7,2	11,7	14,7	17,7	23,2	32,3	9,9
<i>Döda inventarier</i>								
Självägande brukare.....	1,7	4,0	7,7	10,0	13,8	19,8	32,4	5,7
Arrendatorer	2,3	4,9	9,6	12,1	15,9	23,7	36,7	11,8
Brukare som både äger o. arrenderar	1,8	4,0	8,9	10,3	13,2	19,2	34,8	8,6
Samtliga kategorier	1,7	4,1	8,2	10,5	14,2	20,9	34,6	7,1
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägande brukare.....	0,7	1,5	2,5	3,0	4,1	6,1	9,9	1,9
Arrendatorer	0,4	0,9	1,5	2,3	3,0	4,4	7,5	2,2
Brukare som både äger o. arrenderar	0,7	1,2	2,5	2,8	3,5	5,1	9,7	2,4
Samtliga kategorier	0,7	1,4	2,4	2,8	3,7	5,3	8,9	2,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägande brukare.....	33,0	56,1	80,9	102,1	133,4	192,0	321,5	68,5
Arrendatorer	7,2	15,4	26,4	33,3	42,7	60,5	92,1	31,9
Brukare som både äger o. arrenderar	31,0	46,1	68,7	82,2	99,0	138,2	255,1	72,4
Samtliga kategorier	30,5	50,3	71,6	84,0	102,7	137,0	215,1	63,8
<i>Totala tillgångar¹</i>								
Självägande brukare.....	43,0	68,7	96,8	120,2	155,4	218,8	358,4	82,5
Arrendatorer	16,2	23,0	36,0	46,5	57,2	84,4	127,7	45,5
Brukare som både äger o. arrenderar	39,4	57,1	83,0	97,3	109,8	162,1	302,1	86,2
Samtliga kategorier	40,2	62,1	86,4	100,5	120,1	162,2	253,5	77,7
<i>Statliga lån</i>								
Självägande brukare	2,5	2,4	2,6	3,3	2,6	3,3	5,9	2,6
Arrendatorer	0,4	0,2	0,8	1,0	1,1	1,6	3,4	0,9
Brukare som både äger o. arrenderar	2,4	2,2	2,9	2,2	3,3	3,5	5,8	2,7
Samtliga kategorier	2,3	2,2	2,4	2,6	2,4	2,8	4,9	2,4
<i>Andra reverslån</i>								
Självägande brukare.....	4,6	10,8	20,0	30,3	44,3	66,3	129,1	17,0
Arrendatorer	1,3	2,4	5,8	7,6	9,6	14,3	28,6	7,5
Brukare som både äger o. arrenderar	4,0	8,0	16,2	20,7	31,9	47,3	106,0	19,5
Samtliga kategorier	4,3	9,5	17,4	23,8	32,7	45,1	83,8	16,0
<i>Totala skulder¹</i>								
Självägande brukare.....	8,3	15,2	26,0	39,0	53,4	79,4	154,6	22,6
Arrendatorer	2,4	4,1	10,2	13,9	15,4	24,0	51,2	12,9
Brukare som både äger o. arrenderar	7,0	11,7	22,9	26,4	40,2	60,3	136,6	26,0
Samtliga kategorier	7,7	13,5	23,4	31,4	40,8	57,1	109,2	21,7

¹ Se not till tab. 126.

Tab. 128. Jordbrukarnas nettoförmögenhet den 31 december 1960 i 1 000-tal kronor per bruksenhetsenhet

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Självägande brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	28,2	43,2	78,3	92,4	127,9	189,1	275,2	87,1
» mellanbygder	29,9	48,7	60,3	79,2	95,6	134,6	187,6	67,2
» norra slättbygder	24,0	43,2	61,2	70,1	90,7	126,5	208,0	64,3
Svealands slättbygder	22,5	40,7	60,2	66,8	83,3	115,6	182,6	69,4
Götalands skogsbygder	41,8	63,4	83,7	95,3	113,9	179,0	216,8	63,3
Mellersta Sveriges skogsbygder ..	44,5	62,3	73,4	90,9	103,5	164,0	147,6	62,7
Nedre Norrland	32,0	57,4	86,6	102,6	..	..	..	52,1
Övre Norrland	25,7	38,6	49,8	45,4	83,0	..	..	34,7
Hela riket	34,7	53,5	70,8	81,2	102,0	139,4	203,8	59,9
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	31,9	62,4	51,9	93,9	149,9	68,3
» mellanbygder	..	..	..	37,6	54,9	90,9	81,8	45,8
» norra slättbygder	..	22,2	33,0	28,4	41,5	56,9	84,3	40,1
Svealands slättbygder	..	15,0	19,1	29,0	35,3	41,5	51,1	34,7
Götalands skogsbygder	12,2	19,5	26,9	29,1	41,7	63,9	68,6	26,3
Mellersta Sveriges skogsbygder ..	12,8	21,3	25,0	19,0	39,8	37,0	64,9	22,6
Nedre Norrland	..	16,5	..	..	..	..	..	12,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	9,0
Hela riket	13,8	18,9	25,8	32,6	41,8	60,4	76,5	32,6
<i>Brukare som både äger o. arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	78,0	70,2	152,5	234,0	100,6
» mellanbygder	..	30,5	61,9	54,5	72,1	103,1	184,3	68,7
» norra slättbygder	..	31,8	55,1	71,9	62,8	86,7	155,1	63,3
Svealands slättbygder	..	35,1	49,4	80,4	69,9	82,9	115,5	69,5
Götalands skogsbygder	33,5	51,9	86,0	72,1	75,4	146,8	..	59,7
Mellersta Sveriges skogsbygder ..	..	53,4	62,3	63,1	80,6	75,2	97,4	59,4
Nedre Norrland	40,9	41,8	64,5	80,0	55,6	..	..	48,9
Övre Norrland	20,1	31,9	42,8	..	..	..	..	30,4
Hela riket	32,4	45,4	60,1	70,9	69,6	101,8	165,5	60,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,9	43,5	70,1	83,4	96,8	149,9	217,0	85,1
» mellanbygder	28,8	43,7	57,9	68,5	84,2	117,7	167,2	65,4
» norra slättbygder	24,1	38,9	56,2	60,7	70,7	92,8	149,2	59,2
Svealands slättbygder	29,1	34,7	51,7	58,5	66,1	81,5	111,8	60,2
Götalands skogsbygder	38,6	56,0	70,7	75,6	85,0	123,9	149,3	57,5
Mellersta Sveriges skogsbygder ..	38,4	53,2	62,5	68,9	81,0	99,4	96,9	54,7
Nedre Norrland	31,0	51,9	79,7	90,4	123,1	123,6	..	48,8
Övre Norrland	23,8	37,4	46,6	45,9	67,4	..	..	32,9
Hela riket	32,5	48,6	63,0	69,1	79,3	105,1	144,3	56,0

Tab. 129. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Självägande brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	31,0	36,2	33,8	36,9	37,8	36,7	43,6	36,8
» mellanbygder	17,8	25,3	33,3	34,4	35,7	38,8	45,0	33,3
» norra slättbygder	16,5	19,6	24,8	30,3	30,7	35,0	40,9	28,8
Svealands slättbygder	26,6	20,4	23,8	32,6	34,9	37,7	42,9	33,0
Götalands skogsbygder	16,3	20,1	25,0	31,8	33,3	33,2	40,8	22,8
Mellersta Sveriges skogsbygder	11,1	16,1	20,1	30,2	34,9	37,5	55,2	20,6
Nedre Norrland	20,3	18,1	22,9	23,1	..	..	..	20,0
Övre Norrland	29,8	31,4	34,9	45,1	38,6	..	..	31,8
Hela riket	19,4	22,0	26,8	32,5	34,1	36,3	43,1	27,4
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	28,4	16,6	23,0	20,9	25,3	22,6
» mellanbygder	..	..	..	28,7	21,0	17,0	46,0	26,6
» norra slättbygder	..	12,3	14,9	24,6	26,0	30,2	36,7	26,9
Svealands slättbygder	..	21,2	37,0	27,3	29,6	36,1	49,7	35,0
Götalands skogsbygder	7,6	20,1	27,6	41,9	30,1	28,6	42,7	28,6
Mellersta Sveriges skogsbygder	9,1	12,2	27,9	41,7	22,7	40,7	43,1	24,4
Nedre Norrland	..	11,4	..	..	..	..	..	32,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	27,1
Hela riket	14,6	17,9	28,3	29,9	27,0	28,5	40,2	28,3
<i>Brukare som både äger o. arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	28,8	48,2	35,8	41,5	35,7
» mellanbygder	..	28,3	24,6	37,2	35,4	39,2	44,4	36,3
» norra slättbygder	..	20,7	18,1	21,4	36,7	37,6	44,3	31,9
Svealands slättbygder	..	26,4	25,1	23,3	30,7	36,5	51,5	33,8
Götalands skogsbygder	21,1	19,0	33,1	25,6	38,5	33,8	..	27,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	12,1	19,2	27,0	33,8	42,2	59,5	25,9
Nedre Norrland	11,6	23,9	27,4	29,9	38,5	..	..	24,0
Övre Norrland	33,4	27,9	33,3	..	..	..	..	33,5
Hela riket	17,7	20,4	27,6	27,2	36,6	37,2	45,2	30,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,0	34,2	33,3	33,0	36,9	33,6	39,0	34,8
» mellanbygder	18,0	25,7	32,1	34,4	34,7	36,7	44,9	33,5
» norra slättbygder	15,4	19,2	23,1	28,7	31,3	34,6	40,9	29,5
Svealands slättbygder	20,1	21,2	24,9	30,1	33,1	37,1	46,0	33,9
Götalands skogsbygder	16,4	19,9	26,8	31,8	34,3	32,5	39,2	23,9
Mellersta Sveriges skogsbygder	10,8	15,2	20,4	30,2	33,3	39,0	54,5	21,0
Nedre Norrland	19,8	18,9	24,0	25,5	26,9	30,3	..	21,9
Övre Norrland	29,7	31,1	35,3	41,7	42,7	..	..	31,1
Hela riket	19,0	21,6	27,0	31,3	33,8	35,2	43,1	27,9

Tab. 130. Jordbrukarnas tillgångar och skulder enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder; år	Självägande brukare						Arrendatorer					
	Storleksgrupp, hektar åker						Storleksgrupp, hektar åker					
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0
<i>Jordbruksvärde</i>												
1960	16,7	26,7	45,7	75,6	114,6	198,4	—	—	—	—	—	—
1952	11,4	18,5	32,0	54,1	84,1	145,0	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952	146	144	143	140	136	137	—	—	—	—	—	—
<i>Skogsvärde</i>												
1960	9,7	15,7	16,6	19,1	24,3	40,1	—	—	—	—	—	—
1952	4,1	7,3	9,3	11,2	15,3	34,7	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952	237	215	178	171	159	116	—	—	—	—	—	—
<i>Levande inventarier</i>												
1960	3,4	7,0	12,4	17,0	21,3	28,8	4,1	8,6	14,7	19,8	26,3	36,4
1952	2,7	5,2	8,4	11,7	15,0	20,8	3,2	5,8	9,7	13,7	18,2	25,9
1960 i procent av 1952	126	135	148	145	142	138	128	148	152	145	145	141
<i>Döda inventarier</i>												
1960	1,7	4,0	8,5	13,8	19,8	32,4	2,3	4,9	10,8	15,9	23,7	36,7
1952	1,2	2,7	5,8	9,9	14,9	25,4	1,2	3,0	6,6	11,2	16,1	26,4
1960 i procent av 1952	142	148	147	139	133	128	192	163	164	142	147	139
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>												
1960	0,7	1,5	2,7	4,1	6,1	9,9	0,4	0,9	1,9	3,0	4,4	7,5
1952	0,3	0,6	1,1	1,8	2,8	4,9	0,2	0,4	0,8	1,5	2,2	3,8
1960 i procent av 1952	233	250	245	228	218	202	200	225	238	200	200	197
<i>Totala tillgångar¹</i>												
1960	43,0	68,7	104,9	155,4	218,8	358,4	16,2	23,0	41,1	57,2	84,4	127,7
1952	26,0	42,5	67,9	105,7	161,5	289,4	9,7	15,5	24,1	39,2	55,2	90,9
1960 i procent av 1952	165	162	154	147	135	124	167	148	171	146	153	140
<i>Reverslån</i>												
1960	7,1	13,2	26,3	46,9	69,6	135,0	1,7	2,6	7,6	10,7	15,9	32,0
1952	4,5	8,6	16,7	29,6	50,8	105,3	0,7	2,2	4,3	7,3	10,7	20,2
1960 i procent av 1952	158	153	157	158	137	128	243	118	177	147	149	158
<i>Totala skulder¹</i>												
1960	8,3	15,2	30,5	53,4	79,4	154,6	2,4	4,1	12,0	15,4	24,0	51,2
1952	5,3	9,6	18,8	32,7	56,4	123,0	1,2	3,1	5,9	10,1	15,8	29,9
1960 i procent av 1952	157	158	162	163	141	126	200	132	203	152	152	171
<i>Nettoförmögenhet</i>												
1960	34,7	53,5	74,4	102,0	139,4	203,8	13,8	18,9	29,2	41,8	60,4	76,5
1952	20,4	33,0	48,8	73,4	105,8	167,7	8,6	12,3	18,5	29,4	39,5	59,8
1960 i procent av 1952	170	162	152	139	132	122	160	154	158	142	153	128

¹ Se not till tab. 126.

På grundval av de i kontrollundersökningen framkomna resultaten genomfördes vissa inskränkningar i den ursprungligen planerade resultatredovisningen. Bland de poster som sålunda ansågs ej kunna särredovisas kan nämnas varufordringar, inneliggande lager, aktier, obligationer, växelskulder, varuskulder och skatteskulder.

Avgångar och bortfall

Antalet avgångar, dvs. brukningsenheter, som i samband med uppgiftsinsamling och granskning visade sig icke tillhöra populationen, uppgick sammanlagt till 888 st. Huvuddelen (719 st) av dessa avgångar hade sin grund i att åkerjorden vid uttagen brukningsenhet var brukad (skördad) tillsammans med annan enhet eller att åkerarealen var obrukad. Antalet avgångar enligt de på sid. 225 nämnda kriterierna var däremot förhållandevis litet (sammanlagt 124 st).

Bortfallet i undersökningen utgjorde 240 brukningsenheter eller 2,1 % av antalet brukningsenheter med uppgiftsskyldighet.

Resultat

Av uppskattade totala tillgångar om cirka 17,7 miljarder kronor — se *tab. 126* — utgjordes 9,8 miljarder av jordbruksfastigheter, vilka i undersökningen upptagits till taxeringsvärdet. Samtliga tillgångar i jord- och skogsbruk — till vilka utöver jordbruksfastigheterna räknas levande och döda inventarier, inneliggande lager, varufordringar samt andelar i jordbrukets eko-

nomiska föreningar — uppgick för helt eller delvis självägande brukare till 80 à 90 % av de totala tillgångarna samt för arrendatorer till 65 à 75 %. På skuldsidan upptog lån från staten genomsnittligt omkring 11 % och reverslån från andra långivare omkring 74 % av den totala skuldsumman, vilken skattades till drygt 4,9 miljarder kronor.

Av *tab. 127* och *tab. 128* framgår att genomsnittsbeloppen för tillgångar och skulder resp. nettoförmögenhet så gott som undantagslöst ökade kontinuerligt med brukningsenheternas storlek. Dessamma gällde i huvudsak även den genomsnittliga s. k. skuldprocenten, vilket be-lyses i *tab. 129*.

Förändringarna i antalet brukningsenheter mellan 1952 och 1960 inom olika områden, brukarekategorier och storleksgrupper minskar avsevärt värdet av direkta jämförelser med 1952 års undersökning beträffande totalbeloppen för olika slag av tillgångar och skulder. I fråga om medeltalen per brukningsenhet, torde jämförelsemöjligheterna däremot vara ganska goda för självägande brukare och arrendatorer. Vissa utdrag ur resultaten från de båda undersökningarna redovisas i *tab. 130*.

Övrig publicering

Resultaten från 1960 års undersökning finns publicerade i Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960 (SOS). Uppgifter har dessutom redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden, 1962:9.

11.4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet

Inledning

I ett tidigare avsnitt — se sid. 76 — har redogjorts för den statistik över jordbruksfastigheternas taxeringsvärden som årligen sammanställs och publiceras av statistiska centralbyrån. Dessa uppgifter ingår som en del i den officiella statistiken rörande taxeringsutfallet vilken utöver uppgifterna om fastighetsvärden även ger upplysningar om de totala taxerade inkomsterna och deras fördelning på olika förvärvskällor. Centralbyrån redovisar vidare varje år uppgifter om inkomsttagarnas och förmögenhetsägarnas fördelning på inkomst- resp. förmögenhetsklasser.

Föreliggande avsnitt inleds med en redogörelse i sammandrag för de metoder som ligger till grund för statistiken över inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Härfter redovisas vissa resultat dels från nämnda statistik, dels från den särskilda undersökningen rörande taxeringsutfallet.

Undersökningarnas genomförande

Fördelningen av inkomst

Uppgiftsskyldigheten till den årliga inkomststatistiken regleras genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 21 december 1951 (nr 832) jämte senare ändringar. Statistiken är till större delen lagd på urvalsbasis och omfattar dels personer, som är födda den 5, 15 eller 25 dagen i någon av årets månader och som själva eller i samtaxering med annan person haft en

årsinkomst av minst 2 400 kronor, dels samtliga personer som själva eller i samtaxering haft en inkomst av minst 50 000 kronor.

Primärmaterialet för statistiken utgörs av särskilda s. k. inkomstkort, i regel upprättade av respektive länsstyrelser och senare kompletterade av taxeringsnämndsordförandena med uppgifter om inkomst, näringsgrenstillhörighet m. m. För personer som ingår i totalräkningsdelen och icke är födda på någon av urvalsdagarna upprättas inkomstkortet av taxeringsnämndsordförandena.

Den inkomst som statistiskt bearbetas och som taxeringsnämndsordförandena skall införa på inkomstkortet med ledning av deklarationsmaterialet är uppgiften om sammanräknad nettoinkomst. Därmed förstås summan av inkomsttagarnas enligt förordningen om statlig inkomstskatt uppskattade inkomster av skilda förvärvskällor, sedan avdrag gjorts för eventuellt underskott å förvärvskälla. Inkomststatistikens inkomstbegrepp är sålunda bestämt på taxeringstekniska grunder och bör ej förväxlas med taxerad eller beskattningsbar inkomst.

Inkomststatistiken utarbetas, som tidigare påpekats, på grundval av uppgifter från den årliga taxeringen. För att kunna fastställa primärmaterialets avgränsning måste hänsyn därför tas till i första hand deklarationsplikten inträdande, vilken inträffar, när inkomsten uppgår till minst 2 400 kronor.

Vid uppräknigen till totalnivå av urvalsdelens individuella resultat har urvalet ansetts utgöra exakt 10 % av total-

Tab. 131. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1967 i 1 000-tal kronor

Område	Fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser		Samtliga skattskyldiga	
	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län	61 637,1	17 945 761,9	70 203,5	19 901 638,5
Uppsala »	62 105,0	1 838 390,6	63 948,8	1 883 699,7
Södermanlands »	68 698,1	2 301 578,7	70 443,7	2 357 624,6
Östergötlands »	130 186,5	3 413 942,1	136 292,5	3 548 659,8
Jönköpings »	115 432,8	2 635 730,8	121 855,6	2 708 666,9
Kronobergs »	88 216,8	1 399 464,9	89 302,8	1 434 615,6
Kalmar »	123 350,7	1 916 366,5	124 199,8	1 959 871,8
Gotlands »	45 171,9	409 518,8	45 263,7	414 289,9
Blekinge »	40 610,0	1 281 792,0	40 723,1	1 312 937,8
Kristianstads »	162 445,7	2 285 203,4	164 897,5	2 332 730,9
Malmöhus »	212 575,4	7 055 288,9	216 483,2	7 418 348,1
Hallands »	120 263,1	1 587 526,5	120 712,6	1 623 342,5
Göteborgs o. Bohus »	60 672,2	7 209 259,1	63 521,4	7 684 535,3
Älvsborgs »	131 966,1	3 522 526,7	135 752,6	3 628 944,2
Skaraborgs »	170 961,6	2 152 189,4	172 761,1	2 217 019,9
Värmlands »	101 458,1	2 479 062,4	123 682,6	2 572 033,1
Örebro »	73 962,3	2 559 624,5	78 902,7	2 626 435,7
Västmanlands »	70 348,7	2 421 500,3	77 183,9	2 547 446,1
Kopparbergs »	78 216,2	2 401 368,4	97 734,6	2 482 522,9
Gävleborgs »	76 644,2	2 527 486,3	96 402,6	2 614 523,4
Västernorrlands »	77 860,7	2 399 469,0	95 991,0	2 533 153,6
Jämtlands »	55 758,9	1 016 049,0	55 957,5	1 027 961,7
Västerbottens »	112 489,3	1 920 944,7	115 153,1	1 956 524,7
Norrbottens »	64 651,8	2 247 884,2	68 818,6	2 270 391,5
<i>Hela riket¹</i>				
1967.....	2 308 707,0	76 973 294,0	2 450 742,1	81 111 570,7
1966.....	2 459 167,0	69 993 567,2	2 648 142,4	74 520 550,5
1965.....	2 384 811,1	63 289 461,0	2 546 443,9	67 579 159,5
1964.....	2 147 321,1	57 111 633,2	2 267 618,6	60 917 066,4
1963.....	2 146 544,9	52 641 704,9	2 278 033,2	56 103 703,4

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

antalet inkomsttagare. Beträffande samtaxerade personer har uppräknningen skett efter andra grunder.

Fördelningen av förmögenhet

Förmögenhetsstatistiken baseras på uppgifter från den årliga taxeringen till statlig förmögenhetsskatt. Primärmaterialet utgörs av de förmögenhetslängder som upp-

tar fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Bearbetningen omfattar nettoförmögenheter överstigande 100 000 kronor för fysiska personer och oskifta dödsbon och skiljer sig därvid från inkomststatistiken, som icke innefattar den senare kategorien. En annan skillnad utgör det förhållandet att samtaxerade personer i förmögenhetsstatistiken genomgående räknas som en enhet, vilket

Tab. 132. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar år 1966 (taxeringsåret 1967) fördelade efter yrkesställning

Område	Jordbruk med binärningar				Samtliga näringsgrenar			
	Företagare	Anställda	Ikke yrkesverk-samma	Summa	Företagare	Anställda	Ikke yrkesverk-samma	Summa
Län								
Stockholms stad o. län.....	4 949	5 947	2 177	13 073	35 490	691 905	122 781	850 176
Uppsala ».....	4 148	3 410	2 767	10 325	7 542	80 208	25 687	113 437
Södermanlands ».....	5 050	5 384	3 163	13 597	10 432	106 531	29 821	146 784
Östergötlands ».....	8 798	6 906	4 506	20 210	17 228	155 694	39 440	212 362
Jönköpings ».....	10 929	3 866	3 570	18 365	19 642	125 218	26 136	170 996
Kronobergs ».....	9 068	3 209	2 831	15 108	13 773	63 010	16 426	93 209
Kalmar ».....	9 650	6 891	3 811	20 352	15 700	90 410	23 547	129 657
Gotlands ».....	3 377	2 223	1 981	7 581	4 527	18 836	6 736	30 099
Blekinge ».....	4 557	3 427	2 170	10 154	7 812	62 568	17 467	87 847
Kristianstads ».....	12 396	9 246	5 384	27 026	21 169	103 502	27 717	152 388
Malmöhus ».....	12 618	14 469	7 743	34 830	29 122	305 682	82 454	417 258
Hallands ».....	10 387	4 489	3 143	18 019	16 274	70 727	18 055	105 056
Göteborgs o. Bohus ».....	10 697	3 967	3 541	18 205	28 666	313 551	65 304	407 521
Älvsborgs ».....	15 635	5 158	7 212	28 005	26 883	170 655	48 702	246 240
Skaraborgs ».....	13 562	5 303	5 762	24 627	20 308	96 676	25 114	142 098
Värmlands ».....	11 733	9 685	6 943	28 361	18 849	116 420	35 478	170 747
Örebro ».....	6 000	4 909	2 721	13 630	12 289	117 999	29 680	159 968
Västmanlands ».....	5 078	3 914	2 542	11 534	9 806	109 164	24 608	143 578
Kopparbergs ».....	7 550	8 894	5 560	22 004	14 264	116 766	30 134	161 164
Gävleborgs ».....	6 852	7 971	3 143	17 966	13 057	122 296	29 974	165 327
Västernorrlands ».....	7 474	7 261	3 721	18 456	13 655	112 118	26 616	152 389
Jämtlands ».....	7 452	8 052	3 790	19 294	11 405	48 484	13 111	73 000
Västerbottens ».....	11 428	9 343	6 551	27 322	16 748	86 411	22 567	125 726
Norrbottens ».....	7 020	8 006	6 921	21 947	13 571	98 344	30 719	142 634
Hela riket¹								
1966.....	206 408	151 930	101 653	459 991	398 212	3 383 791	818 398	4 600 401
1965.....	216 674	160 090	98 853	475 617	413 026	3 355 306	793 723	4 562 055
1964.....	228 153	174 323	98 372	500 848	426 167	3 263 353	762 067	4 451 587
1963.....	235 734	182 212	93 213	511 159	438 086	3 178 316	730 403	4 346 805
1962.....	242 672	198 842	88 895	530 409	446 271	3 113 589	687 696	4 247 556

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

i regel icke är fallet i inkomststatistiken. Eftersom förmögenheter tillhörande samt-taxerade personer räknas som en förmögenhet, används en för dessa gemensam yrkesbeteckning. Denna skall fastställas med hänsyn till den av de båda samt-taxerade personerna, som haft inkomst av stadigvarande yrkesverksamhet eller, om båda haft sådan, med hänsyn till den som haft den största dylika inkomsten.

Resultat

En sammanfattning av utfallet av 1967 års taxering vad gäller inkomst av jordbruksfastighet m. m. lämnas i tab. 131. Uppgifter redovisas i tabellen dels för kategorien fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser (A-längden), dels för samtliga skattskyldiga. Av tabellen framgår bl. a. att inkomster av jordbruksfastighet svarade för omkring 3 % av de totala nettointkomsterna under 1966.

Tab. 133. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor											
	Under 3 000	3 000– 5 000	5 000– 7 000	7 000– 8 000	8 000– 9 000	9 000– 10 000	10 000– 11 000	11 000– 12 000	12 000– 13 000	13 000– 14 000	14 000– 15 000	15 000– 16 000
<i>Landsbygd</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	6 190	16 400	21 890	10 560	10 680	10 030	9 600	8 580	8 180	7 700	7 960	6 640
Anställda	12 430	15 510	13 980	5 940	5 450	5 160	4 840	4 780	4 560	4 570	5 190	5 290
Icke yrkesverksamma ..	3 980	31 560	24 770	6 520	4 390	2 830	1 830	1 340	930	720	610	450
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	9 260	20 590	27 400	13 420	13 380	12 710	12 840	11 510	11 150	10 410	11 240	9 890
Anställda	95 540	93 430	88 710	41 080	41 440	40 010	40 130	40 070	40 310	42 500	45 620	48 730
Icke yrkesverksamma ..	31 330	127 590	91 910	20 650	13 960	10 270	7 500	6 500	4 950	4 520	3 310	2 660
<i>Städer</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	1 220	1 810	2 880	1 420	1 270	1 280	1 400	1 220	1 000	1 140	1 250	850
Anställda	2 630	3 000	2 910	1 400	980	940	900	1 230	960	1 210	990	810
Icke yrkesverksamma ...	700	6 340	6 340	1 400	1 130	660	510	380	270	310	300	190
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	4 330	5 690	8 220	4 220	4 080	4 320	5 040	4 440	4 530	4 340	4 680	4 780
Anställda	116 880	125 000	128 410	64 090	65 220	63 330	63 230	65 090	64 810	67 610	70 450	74 900
Icke yrkesverksamma ...	38 100	119 520	123 010	34 190	25 080	18 350	14 110	14 090	12 510	10 560	8 970	6 920
<i>Hela riket¹</i>												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	7 410	18 210	24 770	11 980	11 950	11 310	11 000	9 800	9 180	8 840	9 210	7 490
Anställda	15 060	18 510	16 890	7 340	6 430	6 100	5 740	6 010	5 520	5 780	6 180	6 100
Icke yrkesverksamma ...	4 680	37 900	31 110	7 920	5 520	3 490	2 340	1 720	1 200	1 030	910	640
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	13 590	26 280	35 620	17 640	17 460	17 030	17 880	15 950	15 680	14 750	15 920	14 670
Anställda	212 450	218 440	217 120	105 170	106 660	103 340	103 360	105 160	105 120	110 110	116 070	123 630
Icke yrkesverksamma ...	69 470	247 130	214 940	54 840	39 040	28 620	21 610	20 590	17 460	15 080	12 280	9 590

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 133 (forts.). Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor										Summa inkomsttagare	Summa inkomster, milj. kronor
	16 000–18 000	18 000–20 000	20 000–25 000	25 000–30 000	30 000–35 000	35 000–40 000	40 000–50 000	50 000–75 000	75 000–100 000	Över 100 000		
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	11 980	10 130	16 130	8 940	3 870	2 090	1 620	725	177	168	180 240	2 458,1
Anställda	10 060	8 310	10 790	3 890	1 560	400	290	190	30	26	123 246	1 456,0
Ikke yrkesverksamma ..	700	340	540	190	150	70	60	21	6	7	82 014	517,4
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	18 070	15 230	28 190	16 920	9 120	5 630	5 370	3 490	912	735	267 467	4 286,0
Anställda	99 800	101 820	188 320	86 980	39 530	21 310	18 770	8 614	1 911	1 407	1 226 032	19 425,5
Ikke yrkesverksamma ..	4 170	3 110	4 520	1 880	1 220	600	520	238	75	66	341 549	2 247,8
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	1 840	1 420	2 600	1 500	700	570	390	256	77	75	26 168	400,9
Anställda	2 330	2 070	3 020	1 450	790	400	320	263	54	27	28 684	404,0
Ikke yrkesverksamma ..	290	180	270	130	60	80	70	20	6	3	19 639	143,4
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	7 640	7 850	15 770	11 190	7 050	5 520	6 410	5 958	2 400	2 287	130 745	3 115,7
Anställda	152 510	162 330	374 140	218 480	108 320	59 590	58 100	38 150	9 521	6 982	2 157 143	40 822,2
Ikke yrkesverksamma ..	10 410	8 510	12 820	7 640	4 550	2 330	2 260	1 848	489	458	476 725	4 157,6
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	13 820	11 550	18 730	10 440	4 570	2 660	2 010	981	254	243	206 408	2 859,0
Anställda	12 390	10 380	13 810	5 340	2 350	800	610	453	84	53	151 930	1 860,0
Ikke yrkesverksamma ..	990	520	810	320	210	150	130	41	12	10	101 653	660,8
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	25 710	23 080	43 960	28 110	16 170	11 150	11 780	9 448	3 312	3 022	398 212	7 401,7
Anställda	252 390	264 240	562 540	305 540	147 920	80 930	76 880	46 860	11 467	8 394	3 383 791	60 268,3
Ikke yrkesverksamma ..	14 590	11 620	17 340	9 530	5 780	2 930	2 780	2 089	564	525	818 398	6 407,3

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 134. Antal förmögenheter över 100 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1966 (taxeringsåret 1967)

Förmögenhetsklasser, 1 000-tal kronor	Jordbruk med binärningar		Samtliga näringsgrenar		
	Yrkesställning		Yrkesställning		
	Företagare	Anställda	Företagare	Anställda	Icke yrkesverksamma
100— 150	30 565	1 279	43 522	34 514	26 707
150— 200	12 714	433	18 851	12 934	11 363
200— 250	5 805	155	8 956	6 249	5 991
250— 300	3 038	83	4 891	3 741	3 647
300— 400	2 613	88	4 511	4 084	3 871
400— 500	1 067	31	1 939	2 050	2 027
500— 750	947	42	1 807	2 298	2 180
750—1 000	290	7	609	902	839
Över 1 000	472	19	950	1 490	1 120
Antal förmögenheter	57 511	2 137	86 036	68 262	57 745
Förmögenhetssumma, milj. kronor	11 671,5	396,8	18 618,0	16 978,0	49 784,3

I *tab. 132* redovisas inkomsttagarna inom jordbruk med binärningar år 1966 (dvs. på grundval av 1967 års taxering) med fördelning efter yrkesställning; motsvarande uppgifter redovisas dessutom för alla näringsgrenar sammantagna. Av det totala antalet inkomsttagare inom jordbruk med binärningar utgjordes enligt den senaste undersökningen 45 % av företagare, 33 % av anställda samt 22 % av icke yrkesverksamma. Motsvarande relativa andelar för alla näringsgrenar sammantagna var 9, 73 resp. 18 %.

Av *tab. 133* framgår hur inkomsterna

år 1966 fördelades efter inkomstklass och yrkesställning. Samma uppgifter i fråga om förmögenheterna (i regel per 31 december 1966) meddelas i *tab. 134*.

Övrig publicering

I publikationen Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1967 (SOS) har statistiska centralbyrån redovisat definitiva uppgifter rörande taxeringsutfallet 1967 samt inkomst- och förmögenhetsfördelningen 1966.

11.5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex

Inledning

Pris- och kostnadsutvecklingen för jordbrukets produkter och förnödenheter avspeglas månadsvis i de av statens jordbruksnämnd beräknade producentpris-, världsmarknadspris- samt kostnadsprisindex. Dessa indexserier har under perioden 1959/60—1966/67 använts för bevakning av den då gällande s. k. treprocentregeln.

Beräkningsunderlag. Beräkningarnas utförande

Producentprisindex skall i princip omfatta samtliga av prisregleringen berörda jordbruksprodukter. Som representantvaror i beräkningarna uttas inom de olika varugrupperna i allmänhet de sorter och kvaliteter som har den största omsättningen.

De löpande prisuppgifter som används i indexberäkningarna är i regel centrala noteringar. Priserna på vegetabilier avser i flertalet fall producentpriser, medan priserna på animalier huvudsakligen utgörs av partiprisnoteringar.

Beräkningarna av producentprisindex omfattar dels en nominell, dels en reell index¹. Nominell producentprisindex framräknades till och med december 1962 genom att månadspriser för olika produkter multiplicerades med normproduktionen enligt jordbrukets totalkalkyl för 1959/60. Erhållna värden sattes sedan i relation till basvärdena. Priserna i de

senare utgörs av mittpriser per den 1 september 1959 (för varuslag där mittpriser ej fanns fastställda har sådana beräknats med ledning av mittpriser för förädlade produkter eller med utgångspunkt från prisläget våren 1959).

Under tiden januari 1963—februari 1966 utnyttjades i beräkningarna vikter enligt reviderad kalkyl för 1962/63. Från och med mars 1966 används vikter enligt normkalkyl för 1965/66.

I *kostnadsprisindex* skall ingå jordbrukets samtliga kostnader med undantag av arbetskostnader och ränta på eget kapital. Från respektive varugrupper medtas i beräkningarna i princip de varor som företer den största omsättningen.

Indexberäkningarna omfattar två (före mars 1966 tre) serier, nämligen *totalkalkylindex* och *typkalkylindex* för gårdar inom de syd- och mellansvenskaslättbygdsområdena med 25 hektar åker. Som vikter vid beräkningarna av dessa serier utnyttjas kostnadsfördelningen enligt jordbrukets totalkalkyl resp. kostnadsfördelningen vid gårdar med en åkerareal om 25 hektar.

De i totalkalkylindex medtagna kostnadsposterna utgjorde vid indexberäkningarnas början 1959 cirka 37 % av jordbrukets totala kostnader; motsvarande andel för typkalkylindex var 53 %.

De i beräkningarna utnyttjade priserna utgörs till stor del av centrala noteringar. I andra fall används prisuppgifter från en viss ort (ibland från enstaka företag). Vidare utnyttjas vissa poster i konsumentprisindex. Materialkostnaderna för byggnadsarbeten uppskattas med ledning av riktpreislistor samt uppgifter som månads-

¹ Reell producentprisindex =

$$= 100 \times \frac{\text{nominell producentprisindex}}{\text{konsumentprisindex}}$$

Tab. 135. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1962/63—1966/67

År	Nom. producentprisindex (mittprisnivå per 1 sept. 1959 = 100)			Reell producentprisindex (se not till texten)			Konsumentprisindex (febr. 1960 = 100)		Kostnadsprisindex för gård med 25 hektar åker (sept.—nov. 1959 = 100)				Världsmarknadsprisindex (sept.—nov. 1959 = 100)		
	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Livsmedel	Totalt	Förnödenheter	Tjänster	Kapitalkostnader	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt
1966/67	131,6	128,2	128,9	100,2	97,6	98,1	141,7	131,4	111,2	137,9	151,2	130,6	102,4	101,0	101,3
1965/66	128,0	128,7	128,7	102,1	102,7	102,7	135,9	125,4	111,2	129,3	146,9	127,9	101,2	104,3	103,7
1964/65	122,1	124,7	124,4	103,8	106,0	105,8	126,9	117,6	108,2	122,5	138,0	121,9	106,6	101,7	102,6
1963/64	117,4	119,8	119,6	104,2	106,3	106,1	120,0	112,7	107,2	117,2	127,0	116,3	133,6	101,4	107,5
1962/63	123,8	112,9	115,1	113,3	103,2	105,2	115,1	109,4	104,4	113,9	120,3	111,7	116,4	88,5	93,8

vis insamlas av byggnadskonsulenterna vid lantbruksnämnderna. I fråga om arbetskostnaderna för byggnadsarbeten används uppgifter ur kollektivavtalen.

Utarbetandet av kostnadsprisindex sker i samarbete mellan jordbruksnämnden och Jordbrukets utredningsinstitut.

Som vikter i totalkalkylindex användes ursprungligen — med vissa undantag — kostnaderna enligt totalkalkylen för 1958/59, medan vikterna i typkalkylindex utgjordes av kostnaderna enligt typkalkyler per den 1 september 1959 för gårdar med 15 resp. 25 hektar åker. Under perioden januari 1963—februari 1966 bestod vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1959/60 års totalkalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1962. Från och med mars 1966 består vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1964/65 års kalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1965.

Världsmarknadsprisindex skall omfatta samtliga de jordbruksprodukter, vars prisutveckling på världsmarknaden inverkar på den inhemska prisbildningen. Räknat i importpriser motsvarar dessa varor cirka 50 % av den totala produktionsvolymen inom jordbruket.

Som representantvaror inom de olika varugrupperna uttas för indexberäkningarna de sorter och kvaliteter som säljs mest på den svenska marknaden. Erforderliga prisuppgifter hämtas till övervägande delen från utländska facktidsskrifter.

Som vikter har i indexberäkningarna till och med december 1962 använts normproduktionen enligt totalkalkylen för 1959/60, till och med augusti 1965 normproduktionen enligt reviderad kalkyl för 1962/63 samt därefter i princip den inom landet konsumerade produktionen i genomsnitt för åren 1962/63—1964/65.

Resultat

Utvecklingen av de olika prisindexserierna åren 1962/63—1966/67 framgår av tab. 135, som innehåller ovägda årsmedeltal av månadsberäkningarna. För jämförelse har i tabellen även medtagits uppgifter om förändringarna i konsumentprisindex under den angivna perioden.

Tabellen visar bl. a. att producentpriserna 1966/67 nominellt låg i genomsnitt 29 % högre än 1959 och att jordbrukets kostnader under samma tid ökade med

omkring 31 %. Priserna på världsmarknaden var i medeltal cirka 1 % högre än september—november 1959 men utvecklingen under den mellanliggande perioden företer starka växlingar.

Övrig publicering

Resultaten från jordbruksnämndens indexberäkningar publiceras månadsvis dels i stencilform, dels i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

11.6. Jordbrukets kreditmarknad

Inledning

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad belyses i statistik som sammanställs och publiceras av Jordbrukets utredningsinstitut. Grundmaterialet för denna redovisning utgörs huvudsakligen av uppgifter hämtade från kreditorganens verksamhetsberättelser (motsv.) samt från den officiella statistiken. I fråga om de statliga krediterna erhålls uppgifter från berörda myndigheter.

Jordbrukets behov av främmande kapital täcks från ett stort antal källor. Dess kreditmarknad är därför förhållandevis svåröverskådlig och löpande statistiska uppgifter saknas för delar av densamma. Utanför utredningsinstitutets redovisning faller bl. a. de s. k. leverantörskrediterna samt olika former av privat långivning.

Så långt möjligt har i statistiken endast krediter till enskilda jordbrukare (självägande och arrendatorer) medtagits. Det statistiska materialet tillåter dock ej alltid en sådan redovisning och vissa uppgifter innefattar därför krediter även till aktiebolag och samfälligheter samt till ägare av utarrenderade fastigheter.

Krediternas omfattning. Fördelning på olika kreditgivare

Utvecklingen av den totala långivningen till jordbruket — med särredovisning på olika kreditgivare — åren 1963—1967 belyses i *tab. 136*. I *tab. 137—139* lämnas mer detaljerade uppgifter om jordbrukskasserörelsens, sparbankernas och statens utlåning.

Tab. 136. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967 i milj. kronor

År	Hypoteks-föreningar	Jordbruks-kassor	Sparbanker	Affärs-banker	Staten	Försäkringsbolag	Summa krediter
1967.....	2 118	..	¹ 2 300	568	160	8	..
1966.....	1 877	2 287	¹ 2 100	564	173	10	7 011
1965.....	1 727	1 961	¹ 1 950	584	190	11	6 423
1964.....	1 631	1 660	¹ 1 800	598	211	11	5 911
1963.....	1 557	1 445	1 721	589	235	13	5 560

¹ Uppskattat värde.

Tab. 137. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1963—1967 i milj. kronor

År	Lån mot			Växelkrediter	Krediter i checkräkning	Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	andra säkerheter			
1967.....	1 241	338	466	148	161	2 354
1966.....	1 152	310	576	149	97	2 284
1965.....	1 016	264	480	121	80	1 961
1964.....	874	219	400	106	61	1 660
1963.....	776	181	345	94	49	1 445

Tabellerna återger de förhållanden som gällt vid slutet av respektive kalenderår (för de statliga krediterna slutet av respektive budgetår).

Landshypoteksinstitutionens långivning till jordbruket består till övervägande delen av lån mot botteninteckning i jordbruksfastighet. *Jordbrukskasserörelsens* verksamhet omfattar dels reverslån, varav huvuddelen mot botteninteckning i jordbruksfastighet, dels växelkrediter och krediter i checkräkning. Av *sparbankernas* utlåning faller drygt två tredjedelar på lån mot lägre inteckning i jordbruksfastighet. *Affärsbankernas* kreditgivning till enskilda jordbrukare torde i flertalet fall utgå i form av borgenslån eller växel-

krediter och *försäkringsbolagens* i form av lån mot inteckning i jordbruksfastighet samt mot säkerhet i livförsäkringsbrev. De *statliga* krediter som kommer jordbruket till godo kan indelas i egentliga jordbrukslån och allmänna lån. Till de förra räknas krediter ur fonder, som är avsedda enbart eller nästan enbart för utlåning till jordbrukare eller för jordbruksändamål. De sistnämnda lånen är sådana statliga lån, som utlämnas för särskilda ändamål (andra än jordbruk) och där låntagarens yrke inte är avgörande. Av intresse är vidare att skilja på låneformer, där nyutlåning förekommer och låneformer under avveckling.

Tab. 138. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1962—1966 i milj. kronor

År	Lån mot				Summa krediter
	botteninteckning i jordbruksfastighet	högre inteckning i jordbruksfastighet	statlig kreditgaranti	inteckning jämte borgen samt enbart borgen	
1966.....	1 344	35	140	581	¹² 100
1965.....	1 307	33	135	475	¹¹ 950
1964.....	1 256	37	134	373	¹¹ 800
1963.....	1 249	30	129	313	1 721
1962.....	1 227	24	127	283	1 661

¹ Delvis uppskattat värde.

Tab. 139. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1962/63—1966/67 i milj. kronor

Typ av kredit	1962/63	1963/64	1964/65	1965/66	1966/67
<i>Aktuella krediter</i>					
Maskinlån	24,9	26,2	27,9	28,7	30,2
Kronotorparnas inventarielånefond	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
Skogsväglån	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0
Summa aktuella krediter	26,4	27,7	29,2	29,9	31,4
<i>Krediter under avveckling</i>					
Egnahemslån m. m. ...	69,5	64,1	59,1	54,3	49,9
Lantarbetarbostadslån .	15,3	13,3	11,1	9,2	7,4
Arbetar-, småbruks- och arrendelån	18,5	17,6	16,6	15,5	14,5
Hästavelslån	3,2	2,9	2,8	2,7	2,7
Sekundärlån	1,9	1,7	1,4	1,2	1,0
Kris- och hjälplån	0,1	0,1	0,1	..	..
Avdikningslån	56,5	54,2	51,6	48,9	45,9
Stödlån	43,2	28,6	17,5	11,0	6,8
Supplementär jordbrukskredit	0,8	0,5	0,3	0,2	0,2
Summa krediter under avveckling	209,0	183,0	160,5	143,0	128,4
Summa krediter	235,4	210,7	189,7	172,9	159,8

Övrig publicering

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad åren 1950—1962 har utförligt beskrivits i meddelande nr 4—63 från Jordbrukets utredningsinstitut. Dessutom hänvisas till de enskilda kreditorganens års-

redogörelser samt till den officiella statistiken publicerad i bl. a. Sparbankerna (SOS), utgiven av statistiska centralbyrån, samt Enskilda försäkringsanstalter (SOS), utgiven av försäkringsinspektionen.

11.7. Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna**Inledning**

Vid statistiska centralbyrån pågår ett arbete som på längre sikt syftar till väsentliga omläggningar och förbättringar av nationalräkenskapsstatistiken. Utvecklingsarbetet har lagts upp så att delresultat successivt kan erhållas inom ramen för det mer långsiktiga utvecklingsarbetet. Detta medför dock att de publicerade delresul-

taten delvis är av preliminär karaktär och kan komma att ändras i samband med att beräkningsmetoderna förbättras.

Föreliggande avsnitt avser att belysa utvecklingen av jordbrukssektorns andel av nationalprodukten i fasta och löpande priser under åren 1950—1965. I löpande priser redovisas även de ingående faktorposterna för motsvarande år.

Tab. 140. Sektorprodukten inom jordbruk m. m. samt bruttonationalprodukten åren 1950—

Sektorprodukt resp. bruttonationalprodukt m. m.	År					
	1950	1951	1952	1953	1954	1955
<i>Löpande priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m. m. till marknadspris	2 395	2 471	2 652	2 919	2 755	2 605
Därav lönesumma	759	794	922	856	821	799
» reparationer och underhåll	359	436	460	477	393	414
» indirekta skatter	2	5	6	7	10	11
» subventioner ¹	335	283	487	270	256	256
» driftsöverskott inkl. avskrivningar ..	1 610	1 519	1 751	1 849	1 787	1 637
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	31 604	38 758	42 514	43 720	46 082	49 454
Därav lönesumma	15 788	19 033	22 336	23 320	24 642	27 112
» reparationer och underhåll	2 278	2 827	3 211	3 335	3 312	3 571
» indirekta skatter	2 476	2 747	3 134	3 398	3 598	4 196
» subventioner ¹	556	440	698	489	525	550
» driftsöverskott inkl. avskrivningar ..	11 618	14 591	14 531	14 156	15 055	15 125
<i>1959 års priser</i>						
Sektorprodukten inom jordbruk m. m. till marknadspris	3 597	3 402	3 409	3 410	3 164	2 938
Totala bruttonationalprodukten till marknadspris	48 764	49 340	50 517	52 351	54 838	56 458

¹ Avdragspost vid beräkning av driftsöverskott.

Beräkningsmetodik

Uppgifter om bruttonationalprodukt i löpande priser och olika sektorsers bidrag till denna med fördelning på lönesummor och övriga faktorposter har erhållits genom att den löpande nationalräkenskapsstatistiken förutom beräkningar byggda på utgifts- och inkomststatistik utökats till att omfatta även s. k. produktionsstatistiska beräkningar. Vid denna metodik har en ny typ av sektorindelning tillämpats, vilken är upprättad på grundval av näringsgrensklassifikationen i ISIC¹.

Liksom tidigare har reparationer och

underhåll ej medtagits i produktionens brutto som löpande produktionskostnad utan förts till investeringar.

Till jordbrukssektorn har räknats ekonomisk aktivitet enligt ISIC 01 och 03, dvs. förutom egentligt jordbruk även trädgårdsskötsel, biodling, pälsdjursuppfödning, hästavel samt diverse tjänster för jordbruksnäringen, såsom veterinärverksamhet, maskinuthyrning o. d. Där emot ingår ej jordbrukarnas sidoinkomster av t. ex. skogsbruk och fiske. Beräkningarna av produktionsvärdet baseras på jordbruksnämndens totalkalkyl för det egentliga jordbruket, vilket omräknats från produktionsår till kalenderår. Därvid har mjölkpristillägg, vissa införselavgifter

¹ Indexes to the International Standard Industrial Classification of All Economic Activities utgiven av FN.

1965 i milj. kronor: Fördelning på faktorinsatser, indirekta skatter och subventioner

1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965
2 829	2 959	2 884	3 031	3 058	3 232	3 372	3 336	3 700	4 003
825	837	842	812	849	877	899	949	999	1 043
445	457	443	483	485	559	547	559	628	691
13	13	15	15	17	18	16	16	20	21
371	321	383	314	300	323	338	344	389	440
1 917	1 973	1 967	2 035	2 007	2 101	2 248	2 156	2 442	2 688
53 851	57 924	60 467	64 454	69 918	76 271	82 706	89 641	99 526	109 452
29 118	31 341	32 833	34 293	38 081	42 078	47 102	51 880	57 668	63 969
3 987	4 309	4 438	4 659	5 113	5 706	6 145	6 564	7 169	8 169
4 647	4 992	5 591	5 973	7 345	8 208	9 552	10 478	11 413	12 917
744	817	1 105	975	1 041	1 257	1 344	1 358	1 482	1 720
16 843	18 099	18 710	20 504	20 420	21 536	21 251	22 077	24 758	26 117
2 883	3 151	3 008	3 031	2 930	3 000	3 014	2 737	2 867	2 953
58 409	60 118	60 983	64 454	66 566	70 255	72 799	76 002	81 523	84 408

medel, främst rörande brödsäd, sockerbeter och ägg samt skördeskadebidrag, stöd till mindre jordbruk m. m. ej behandlats som produktionsinkomst utan förts som subvention.

Till produktionsciffrorna har lagts produktionsvärden för övriga verksamhetsgrenar, vilka beräknats på olika sätt. Beräkningarna av trädgårdsproduktionen baseras sålunda på 1951 års företagsräkning, vilka sedan framskrivits till 1957 med hjälp av en input- och outputundersökning och därefter inom centralbyrån till aktuella år.

Av andra väsentliga tilläggsposter kan nämnas pälsdjursekötsel, som efter branschintervju skattats med ledning av

exportsiffror. Veterinärverksamhet har uppskattats genom att en beräknad genomsnittsinkomst multiplicerats med antalet veterinärer. För hästaveln har produktionsvärdet ansetts motsvara prispengarna till hästägare och stuterier.

Vad gäller redovisningen i fasta priser har produktionskvantiteterna av jordbruksnämnden beräknats i 1959 års priser. Inom centralbyrån har dessa beräkningar korrigerats med hänsyn till variationer även i exportandelen, vilket får ökad betydelse ju större avvikelsen var mellan pris på hemmamarknaden och exportpris 1959. Förbrukningen av jordbruksförnödenheter har deflaterats med tillämpliga serier ur partiprisindex.

Resultat

I *tab. 140* redovisas sektorprodukten för jordbruket och den totala bruttonationalprodukten i fasta och löpande priser för åren 1950—1965. Av tabellen framgår bl. a. att jordbrukets andel av bruttonationalprodukten i löpande priser har minskat från 7,6 % 1950 till 3,7 % 1965, trots att bidraget från jordbrukssektorn i absoluta tal ökat kontinuerligt under

perioden. Räknat i fasta priser har en motsvarande förändring ägt rum.

Övrig publicering

En utförligare beskrivning av bearbetningsmetoder har lämnats i Statistiska meddelanden V 1966:15. För aktuella uppgifter om produktionen m. m. inom olika sektorer hänvisas till Statistiska meddelanden V 1967:8.

12. Lantbruksnämnderna

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion den 25 maj 1967 (nr 425) åligger det lantbruksstyrelsen att samordna de statliga insatserna för lantbrukets rationalisering. Lantbruksstyrelsen skall även ange de närmare riktlinjerna för hur en på lång sikt ändamålsenlig uppdelning i brukningsenheter bör ske samt leda och övervaka statsunderstödda åtgärder. Det åligger sålunda lantbruksstyrelsen att bl. a. ha hand om det statliga kreditstödet åt jordbruket och trädgårdsnäringen.

För närvarande utarbetas inom lantbruksstyrelsen statistik över de olika statliga insatserna i rationaliseringssyfte m. m. för varje avslutat kalenderår. Uppgiftslämnare till denna statistik är de enskilda lantbruksnämnderna, vilka inom respektive län är beslutande organ i frågor rörande statliga åtgärder för jordbrukets rationalisering.

Resultat

Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966 vad avser omfattningen av statliga lånegarantier och bidrag belyses i *tab. 141*. Den länsvisa fördelningen av det beviljade statliga stödet 1966 framgår av *tab. 142*.

Lånegarantierna till inre rationalisering har under senare år ökat mycket kraftigt. Dessa kan om åtgärden är önskvärd ur allmän synpunkt samt ekonomiskt moti-

verad beviljas till hela kostnaden. Statsbidragen till inre rationalisering utgår endast under vissa förutsättningar och endast för viss andel av investeringskostnaden. Dessa bidrag har som framgår av tabellen ökat under senare år. Från och med den 1 juli 1967 har reglerna för denna stödgivning ändrats. En minskning kan därför väntas i framtiden.

För att lånegaranti skall kunna lämnas till yttre rationalisering krävs även här att åtgärden är önskvärd ur allmän synpunkt samt att den är lönsam. Lånegaranti lämnas endast om brukningsenheten har eller snart väntas få förutsättningar för rationell drift. Om sökanden har sådan ekonomi och sådana möjligheter till kredit att köpet kan ordnas utan statligt stöd beviljas inte lånegaranti.

Bidrag till rationalisering ges främst i form av värdeutjämningsbidrag. Sådant bidrag får motsvara högst skillnaden mellan priset vid försäljning av fastigheten i öppna marknaden och dess värde som tillskottsmark till köparens redan ägda (ev. arrenderade) fastighet. Sådan värdeskillnad kan uppstå, då byggnader eller andra anläggningar blir överflödiga vid sammanläggningen.

Övriga bidrag kan t. ex. avse kostnader för lantmåteriförrättning m. m. i samband med tillskottsförvärv och/eller ägouthyten. Är tillköpet av mark eller förbättringen av ägoanordningen av mer väsentlig omfattning eller mycket kapitalkrävande kan

Tab. 141. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1962—1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. i kronor (totala belopp)

Beviljat statligt stöd	1962	1963	1964	1965	1966
<i>Statlig lånegaranti</i>					
Inre rationalisering	11 720 090	16 598 100	24 825 200	32 724 850	43 504 140
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	1 079 740	1 663 000	1 203 380	1 604 230	1 001 160
» » täckdikning	2 965 650	4 736 600	6 307 040	6 849 155	7 405 580
» » vägar	38 100	31 700	34 700	3 955	29 200
» » nyodling	—	3 900	5 000	—	—
» » betesförbättring	5 000	—	—	4 000	—
» » stenröjning	24 300	58 700	62 380	79 150	35 100
» » ekonomibyggnader ...	7 492 700	10 017 200	17 107 500	23 943 360	34 961 600
Yttre rationalisering	21 283 643	27 829 375	30 381 260	37 937 900	51 688 656
Jordförvärvslån ¹	24 616 845	22 804 310	26 784 500	25 724 400	28 488 860
Driftslån	9 489 350	10 444 350	13 114 100	14 590 150	17 514 500
<i>Statsbidrag</i>					
Inre rationalisering	11 374 675	11 570 916	16 153 970	19 090 020	17 391 758
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	1 758 634	1 713 982	1 486 409	1 455 763	1 472 980
» » täckdikning	4 021 030	4 571 865	5 925 670	6 574 662	6 600 570
» » vägar	761 066	593 524	391 229	358 725	289 420
» » nyodling	98 585	48 570	42 795	28 975	18 325
» » betesförbättring	112 230	67 265	34 185	22 665	37 695
» » stenröjning	306 245	262 835	431 120	389 635	258 735
» » ekonomibyggnader ...	4 239 375	4 225 865	7 734 327	10 216 505	8 676 843
Yttre rationalisering	2 515 490	3 870 394	3 738 631	4 081 364	5 334 122
Arealtillägg ²	21 468 940	26 715 686	25 072 393	21 858 028	17 778 851

¹ Uppgifterna för tiden 1962—30 juni 1963 avser de s. k. jordbruksegnahemslånen. — ² Uppgiften för 1962 är på grund av ändrade bidragsbestämmelser ej fullt jämförbar med uppgifter för senare år.

bidrag också lämnas för drifts- eller skogsbruksplan. De allmänna villkoren för att erhålla dessa bidrag är desamma som för lånegarantier.

I tab. 141 och tab. 142 belyses även omfattningen av de statliga garantierna i fråga om jordförvärvslån och driftslån. De förstnämnda lånen ifrågakommer för inköp av jordbruk och de senare för anskaffning av jordbruksinventarier i samband med köp eller arrende av jordbruk, vid köp eller arrende av tillskottsmark eller vid genomgripande produktionsomläggning. Lån beviljas dock endast om den aktuella bruk-

ningsenheten redan har eller inom kort väntas få förutsättningar för rationell drift.

Till mindre jordbruk (med 2—10 hektar åker) har årligen under vissa förutsättningar utgått s. k. arealtillägg. Storleken av dessa bidrag åren 1962—1966 framgår av tab. 141.

Genom generellt bemyndigande har lantbruksnämnderna möjlighet att med anlåtande av särskild kapitalfond, den s. k. jordfonden, köpa och sälja fast egendom i rationaliseringssyfte. Möjligheten att köpa mark använder nämnderna i de fall då direkta köp mellan fastighetsägarna inte

Tab. 142. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1966: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. i kronor

Län	Inre rationalisering		Yttre rationalisering		Jordför- värvaln (statlig låne- garanti)	Driftslån (statlig låne- garanti)	Arealtillägg
	Statlig låne- garanti	Statsbidrag	Statlig låne- garanti	Statsbidrag			
Stockholms stad o. län	1 449 900	200 430	1 490 066	79 881	736 400	444 500	97 810
Uppsala	1 659 700	189 105	960 400	100 503	700 860	588 000	96 418
Södermanlands	2 191 790	283 750	1 683 300	87 550	1 975 300	892 000	101 614
Östergötlands	1 693 300	288 070	1 905 500	79 375	1 278 500	632 000	359 316
Jönköpings	60 000	115 470	1 062 000	223 877	573 000	837 000	896 550
Kronobergs	220 300	93 690	1 030 900	113 291	654 900	255 000	826 138
Kalmar	1 544 000	176 880	2 064 800	189 746	998 000	550 000	503 245
Gotlands	1 238 600	566 290	1 499 000	99 085	1 161 500	1 100 000	288 407
Blekinge	376 500	112 320	703 500	45 569	165 000	200 000	358 672
Kristianstads	2 164 000	520 700	5 458 900	232 393	3 963 000	1 256 000	707 976
Malmöhus	4 397 100	475 900	10 460 600	556 135	5 403 600	1 895 000	375 060
Hallands	2 197 100	551 180	2 989 200	77 347	1 951 500	1 097 000	602 971
Göteborgs o. Bohus	846 350	650 635	1 225 500	94 703	706 400	784 000	725 771
Älvsborgs	3 272 300	2 222 315	2 209 300	275 212	847 900	945 000	1 453 597
Skaraborgs	4 838 900	1 810 450	2 677 500	124 950	3 634 200	897 500	846 559
Värmlands	1 312 700	773 950	3 055 550	210 235	671 000	467 500	1 111 659
Örebro	955 700	290 910	429 800	289 565	601 100	160 000	299 431
Västmanlands	1 577 800	222 290	996 600	62 390	963 000	823 000	89 313
Kopparbergs	1 682 500	1 053 115	1 328 825	914 447	380 700	710 500	475 738
Gävleborgs	521 400	307 415	942 015	241 719	113 000	354 500	834 459
Västernorrlands	1 734 000	1 211 325	1 631 000	422 762	241 000	290 000	1 767 073
Jämtlands	2 136 000	1 334 860	827 300	226 289	216 500	511 500	1 248 112
Västerbottens	2 154 200	1 662 578	2 749 950	175 759	378 300	711 000	2 253 475
Norrbottens	3 280 000	2 278 130	2 307 150	411 339	174 200	1 113 500	1 459 487
Hela riket	43 504 140	17 391 758	51 688 656	5 334 122	28 488 860	17 514 500	17 778 851

kan genomföras. Den av nämnderna inköpta marken skall i princip snarast överlåtas till jordbrukare som är i behov av tillskottsjord. Av olika skäl har det dock visat sig lämpligt att nämnderna genom markinköp skapar en viss rationaliseringsreserv och de inköpta fastigheterna stannar därför genomsnittligt kvar i nämndernas ägo drygt två år. I tab. 143 kan omfattningen av lantbruksnämndernas inköp och

försäljning av fastigheter 1966 närmare studeras.

Övrig publicering

Statistiken över lantbruksnämndernas verksamhet publiceras av lantbruksstyrelsen i stencilform och föreligger några månader efter utgången av redogörelseperioden.

Tab. 143. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1966

Område	Under året förvärvade brukningsenheter eller delar därav					Under året avyttrade	
	Antal	Åkerareal, hektar	Skogs- marksareal, hektar	Taxerings- värde ¹ , kronor	Köpe- skilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar
Län							
Stockholms stad o. län...	25	276	615	1 293 450	1 596 050	68	456
Uppsala »...	51	615	570	2 012 100	2 144 500	86	770
Södermanlands »...	17	217	288	879 900	1 456 800	31	179
Östergötlands »...	25	255	531	1 470 900	2 445 000	81	451
Jönköpings »...	35	186	784	1 454 700	2 374 400	70	228
Kronobergs »...	40	253	1 316	2 710 400	4 224 500	69	259
Kalmar »...	22	166	722	1 453 200	2 271 100	26	174
Gotlands »...	38	459	631	1 291 100	1 568 000	89	668
Blekinge »...	16	114	329	899 900	1 255 500	31	94
Kristianstads »...	79	666	432	3 908 800	5 962 695	114	664
Malmöhus »...	50	470	6	2 917 600	5 496 200	43	371
Hallands »...	36	283	541	1 619 975	2 338 375	72	410
Göteborgs o. Bohus »...	18	169	473	925 000	1 478 000	35	237
Älvsborgs »...	59	536	1 131	2 591 800	4 382 600	118	628
Skaraborgs »...	24	311	318	1 027 100	1 508 200	44	383
Värmlands »...	89	652	1 824	4 345 500	5 314 550	200	889
Örebro »...	24	242	194	866 400	1 213 446	20	158
Västmanlands »...	28	213	544	1 072 700	1 447 400	37	246
Kopparbergs »...	131	309	2 494	3 689 100	4 029 600	136	432
Gävleborgs »...	61	209	3 225	2 680 190	4 129 940	87	160
Västernorrlands »...	134	531	6 611	3 241 500	8 210 910	147	436
Jämtlands »...	70	298	3 934	1 561 500	3 034 944	122	338
Västerbottens »...	79	482	3 749	2 019 000	3 905 900	151	457
Norrbottens »...	214	847	7 308	2 454 300	6 452 750	225	683
Hela riket							
1966.....	1 365	8 759	38 570	48 386 115	78 241 360	2 102	9 771
1965.....	1 519	10 375	43 674	50 459 570	81 454 748	1 977	9 103
1964.....	1 718	11 748	51 578	54 127 295	82 345 480	1 702	7 917
1963.....	1 397	9 954	43 170	45 820 480	62 307 089	1 486	6 367
1962.....	1 011	6 628	31 529	28 838 590	39 324 997	1 288	5 266

¹ Där taxeringsvärde saknas har uppskattat värde angivits.

brukningsenheter eller delar därav			Vid årets utgång ägda brukningsenheter eller delar därav			
Skogs- marksareal, hektar	Skatt- värde, kronor	Köpe- skilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar	Skogs- marksareal, hektar	Skatt- värde, kronor
775	1 999 660	2 423 791	55	493	1 054	2 021 050
960	2 798 400	2 955 200	177	1 969	2 127	6 294 300
252	1 040 000	1 508 927	71	864	1 524	3 287 400
998	2 379 700	3 382 666	80	976	2 083	5 334 300
944	1 864 200	2 824 972	87	368	1 833	3 189 100
1 355	2 131 900	3 600 500	71	399	2 342	4 024 200
811	1 537 400	2 442 375	19	152	668	1 043 240
833	1 881 475	2 114 255	47	273	689	788 775
225	902 200	1 100 454	37	159	793	1 424 100
593	4 332 100	6 067 250	46	389	142	2 287 700
6	2 108 373	4 452 700	27	179	—	1 101 000
703	2 347 475	3 222 475	71	444	695	2 334 500
589	1 199 000	1 622 600	61	508	1 094	2 048 000
1 490	3 459 420	5 024 120	167	1 258	2 845	5 348 950
313	1 356 610	1 712 810	102	834	1 256	3 322 300
2 021	4 544 700	5 773 800	150	794	3 573	5 542 900
97	452 900	613 550	60	587	510	1 903 300
224	877 600	1 025 500	107	510	2 079	2 710 000
2 517	3 542 700	4 256 500	468	1 020	9 763	10 240 700
2 416	1 864 900	2 857 815	207	521	8 190	5 058 090
5 215	2 700 400	6 349 092	423	1 264	17 981	7 791 400
5 523	1 787 700	3 384 115	235	627	13 511	3 381 140
5 446	2 239 800	4 476 200	188	787	7 582	3 031 800
6 671	1 836 755	5 100 253	667	1 883	19 505	5 555 825
40 977	51 185 368	78 291 920	3 623	17 258	101 839	89 064 070
43 970	44 101 530	69 666 857	3 563	18 285	104 264	88 857 503
27 175	37 213 710	54 891 267	3 203	17 197	104 632	80 944 757
33 720	30 173 890	41 063 379	2 514	13 621	80 081	63 965 817
26 238	24 054 395	31 289 053	2 005	10 046	70 641	48 758 943

13. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse

Inledning

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse bildar en av landets största organisationer. Dess syfte är bl. a. att handha marknadsförandet av olika produkter, samla utbudet samt dämpa säsong- och konjunkturbetingade variationer i av-sättningspriserna.

Föreningsrörelsens organisation och verksamhetsformer

Det centrala topporganet för jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse är Sveriges Lantbruksförbund. Till förbundet är för närvarande följande riksorganisationer anslutna

Svenska Mejeriernas Riksförening
Sveriges Slakteriförbund
Svenska Lantmännens Riksförbund
Svenska Ägghandelsförbundet
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund
Sveriges Jordbrukskasseförbund
Sveriges Allmänna Hypoteksbank
Sveriges Bränneriidkareförening
Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund
Sveriges Stärkelseproducenters Förening
Riksförbundet Lin och Hampa
Sveriges Oljeväxtodlare Centralförening
Svensk Husdjurskötsel

Riksorganisationerna består av lokala föreningar, av vilka några dessutom är direktanslutna till Sveriges Lantbruksförbund.

Lantbruksförbundet, som är en opolitisk organisation, har enligt sina stadgar till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt jordbrukarnas ekonomiska och sociala intressen. Det skall sålunda företräda jordbruket i frågor av allmän betydelse för detta, utföra uppgifter som är gemensamma för jordbrukets ekonomiska organisationer, skapa ett fast samarbete såväl mellan jordbrukets ekonomiska organisationer som jordbrukets ekonomiska och fackliga organisationer samt för medlemmarnas räkning bedriva ekonomisk verksamhet, som är av betydelse för medlemmarna och jordbruket.

Karakteristiskt för de ekonomiska föreningarna inom jordbruket är att deras verksamhet mestadels är specialiserad på någon begränsad uppgift, såsom försäljning av mjölk (mejeriföreningar), försäljning av slaktdjur (slakteriföreningar) etc. Varje jordbrukare, som vill anlita föreningarna, måste därför som regel vara medlem i flera sådana.

Föreningarnas uppgifter varierar inom de olika branscherna. I fråga om oljeväxterna är uppgiften sålunda begränsad till träffandet av generella avtal om försäljningsvillkoren. Beträffande brödsäd omfattar verksamheten uppsamling, erfor-

derlig lagring samt försäljning till kvarnar. I fråga om de viktigaste animaliska produkterna omfattar verksamheten samtliga stadier, dvs. uppsamling från producenter, industriell förädling vid egna anläggningar, lagring samt försäljning till parti- och detaljhandlare.

Medlemsantal och handelsomsättning

Inom Sveriges Lantbruksförbund utarbetas årligen en sammanfattande statistik över avräkningsvärden, omsättning, antal anställda m. m. inom föreningsrörelsen. Underlaget för denna statistik utgörs av de enskilda föreningarnas årsredovisningar jämte kompletterande uppgifter inhämtade enligt särskilda formulär.

Vissa andra data, exempelvis rörande antalet medlemmar, insamlas av respektive branschorganisationer.

En översikt över föreningsrörelsens verksamhet åren 1962—1966 lämnas i *tab. 144*, som för de olika riksorganisationerna innehåller uppgifter om antal medlemmar och omsättningsvärden.

Övrig publicering

Delar av statistiken över den ekonomiska föreningsrörelsen offentliggörs varje år genom riksorganisationernas årsredovisningar. Dessutom införs sammanfattande uppgifter i bl. a. Sveriges Lantbruksförbunds årsredogörelse.

Tab. 144. Antal medlemmar samt omsättningsvärden inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1962—1966

Riksorganisation	Antal medlemmar, 1 000-tal					Omsättningsvärde, milj. kronor				
	1962	1963	1964	1965	1966	1962	1963	1964	1965	1966
Svenska Mejeriernas Riksförening .	217,9	209,0	197,3	183,8	173,1	1 606,4	1 623,5	1 753,1	1 898,2	1 826,0
Sveriges Slakteriförbund	245,0	238,1	231,4	222,6	213,9	1 430,8	1 584,6	1 748,8	1 711,9	2 019,8
Svenska Lantmännens Riksförbund	143,4	142,4	141,3	139,8	136,6	1 558,9	1 753,7	2 003,8	2 374,0	2 440,7
Svenska Agghandelsförbundet	51,9	48,2	46,7	44,3	40,0	106,3	128,4	121,7	134,9	160,0
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund	132,9	132,8	132,8	134,9	134,4	565,7	467,8	645,0	765,4	670,7
Sveriges Jordbrukskasseförbund . . .	175,8	177,4	180,3	182,3	179,0	..	..	..	..	..
Sveriges Bränneriidkareförening . . .	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	16,6	24,2	19,7	25,7	21,3
Sveriges Pälstdjursuppfödarens Rika- förbund	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	65,1	80,7	96,4	107,0	123,6
Sveriges Stärkelseproducenters Förening	2,8	2,9	3,0	3,0	3,0	23,5	34,3	27,2	27,1	28,7
Riksförbundet Lin och Hampa	1,6	1,6	1,6	1,5	—	4,4	3,2	3,8	3,6	—
Sveriges Oljeväxtodlarens Central- förening	12,0	12,0	11,0	7,5	8,1	145,6	119,6	183,8	163,4	78,2
Svensk Husdjurskötsel	87,0	92,4	95,0	98,1	98,2	19,2	20,9	21,9	24,0	25,0
Summa	1 073,5	1 060,1	1 043,6	1 021,0	989,5	5 542,5	5 840,9	6 625,2	7 235,2	7 394,0

14. Lantbruksundervisningen

Inledning

Statistik över verksamheten vid lantbrukets yrkesskolor utarbetas årligen av lantbruksstyrelsen, som är central tillsynsmyndighet för dessa undervisningsanstalter. Huvudmyndigheten för den skogliga yrkesutbildningen, skogsstyrelsen, sammanställer motsvarande uppgifter för skogsbrukets skolor. Statistiken över undervisningen vid de högskolor som har anknytning till lantbruket — främst lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan — omhänderhas av statistiska centralbyrån.

Primärmaterialet till undervisningsstatistiken utgörs huvudsakligen av uppgifter som lämnas direkt till berörda myndigheter från respektive undervisningsanstalter. I fråga om yrkesskolorna bygger statistiken i stor utsträckning på uppgifter ur skolornas verksamhetsberättelser.

Resultat

I *tab. 145* redovisas för den senaste femårsperioden uppgifter om antalet elever vid de olika undervisningsanstalterna. Tabellen ger vidare information om antalet under 1967 examinerade vid skogsbrukets yrkesskolor samt högskolorna.

Övrig publicering

Uppgifter rörande skoglig yrkesutbildning meddelas årligen i Skogsstatistisk årsbok (SOS), utgiven av skogsstyrelsen. I fråga om antalet studerande m. m. vid högskolorna hänvisas till statistiska centralbyråns redovisning i publikationen Högre studier (SOS).

Tab. 145. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1963—1967

Undervisningsanstalt	Antal elever ¹					Antal examine- rade ² 1967
	1963	1964	1965	1966	1967	
<i>Högskolor</i>						
Lantbrukshögskolan ³	327	371	409	434	466	⁴ 63
Veterinärhögskolan ³	225	236	243	259	259	⁵ 36
Skogshögskolan ³	148	145	145	146	149	⁶ 47
<i>Vissa övriga undervisningsanstalter</i>						
Lantbruksskolor	} 3 380	2 950	2 966	3 078	3 099	..
Lantmannaskolor ⁷						
Lanthushållsskolor	2 862	3 040	3 009	2 842	2 824	..
Alnarpsinstitutet ⁸	147	86	94	116	114	113
Statens skogsmästarskola	30	30	30	30	30	30
Skogsskolor	164	155	108	111	109	109

¹ Avser vanligen det antal som undervisades under viss tid av året, i regel höstterminen. För lantbruks- (lantmanna-) och lanthushållsskolor antal elever i kurser som avslutats under året. — ² Avser hela antalet studerande som under kalenderåret 1966 avlagt slutexamen (eller motsvarande). — ³ Preliminär uppgift. — ⁴ Avser studerande som avlagt agronomexamen. — ⁵ Avser studerande som avlagt veterinärexamen. — ⁶ Avser studerande som avlagt civiljägmästarexamen. — ⁷ Från och med den 1 juli 1963 gäller beteckningen lantbruksskola även lantmannaskolorna. — ⁸ Redovisningen avser endast mejeri- och trädgårdsavdelningen. Lantbruksavdelningen redovisas bland övriga lantbruksskolor.

15. Internationella uppgifter

Inledning

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO¹ (FNs speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Ifrågavarande statistik baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

ägoslagsfördelning, åkeranvändning, totalskördar samt husdjursantal i olika länder sammanfattats. I *tab. 150* redogörs för antalet inom jordbruk med binärningar förvärvsarbetande personer och i *tab. 151* redovisas indextal för jordbruksproduktionens utveckling i vissa länder åren 1961—1965. De senare uppgifterna har framräknats inom FAO på grundval av tillgängliga uppgifter om produktionen av enskilda produktslag.

Resultat

I *tab. 146—149* har för 1965 (1964/65) eller senast tillgängliga år uppgifter om

Övrig publicering

För en mera detaljerad redovisning hänvisas till den av FAO utgivna *Production Yearbook*.

¹ Food and Agriculture Organization.

Tab. 146. Ägoviðdens fördelning på särskilda ägoslag år 1965¹, inom olika länder, i 1 000-tal hektar

Land	Aker m. m.	Betesmark m. m.	Skog	Övrig mark	Total areal	Landareal
Sverige	3 210	525	22 505	18 739	44 979	41 126
Danmark	2 708	325	399	872	4 304	..
Finland	2 745	138	21 761	9 057	33 701	30 540
Norge	846	162	7 026	24 388	32 422	30 841
Belgien	938	720	601	792	3 051	..
Bulgarien	4 563	1 230	3 612	1 688	11 093	11 056
Frankrike	20 828	13 281	11 963	8 631	54 703	..
Grekland	3 848	5 143	2 600	1 603	13 194	12 931
Irland	1 263	3 446	194	2 125	7 028	6 889
Italien	15 302	5 138	6 089	3 593	30 122	29 402
Jugoslavien	8 306	6 450	8 812	2 012	25 580	..
Luxemburg	69	64	86	40	259	258
Nederländerna	968	1 287	289	817	3 361	3 361
Polen	15 682	4 264	8 060	3 167	31 173	30 378
Portugal	4 370	2 530	22 500	1 486	8 886	8 842
Rumänien	10 475	4 316	6 378	2 581	23 750	..
Schweiz	422	1 743	981	983	4 129	3 993
Sovjetunionen	229 400	372 200	910 009	728 611	2 240 220	2 227 200
Spanien	20 594	14 175	11 616	4 090	50 475	..
Storbritannien	7 496	12 127	1 804	2 976	24 403	24 095
Tjeckoslovakien	5 387	1 773	4 445	1 182	12 787	12 574
Ungern	5 649	1 304	1 422	928	9 303	..
Västtyskland	8 254	5 805	7 175	3 471	24 705	24 288
Österrike	1 728	2 256	3 178	1 223	8 385	8 271
Östtyskland	4 995	1 434	2 942	1 418	10 789	10 585
Algeriet	7 066	38 405	3 045	189 658	238 174	..
Förenade Arabrepubliken	2 672	—	2	97 326	100 000	..
Marocko	7 860	7 650	5 337	23 658	44 505	..
Sydafrika ²	12 058	90 390	1 589	18 067	122 104	..
Tunisien	4 334	5 652	841	1 691	12 518	..
Amerikas Förenta Stater	185 152	256 214	4302 049	192 924	936 339	919 184
Canada	41 845	21 003	443 380	491 390	997 618	919 423
Mexico	23 817	79 092	43 679	50 667	197 255	197 234
Argentina	19 472	118 357	70 000	6 027	277 666	..
Brasilien	29 760	107 274	517 936	..	851 196	..
Chile	4 511	10 083	20 686	..	74 177	73 300
Peru	2 618	27 823	87 000	11 081	128 522	..
Uruguay	2 252	13 847	593	2 001	18 693	..
Indien ⁵	161 940	14 220	55 830	94 810	326 800	..
Irak	7 496	4 264	1 951	31 163	44 874	..
Iran	11 593	6 741	12 000	134 466	164 800	163 600
Japan	6 004	948	25 402	4 612	36 966	..
Kina, Folkrepubliken	109 354	177 996	76 600	612 150	976 100	..
Pakistan	26 021	..	3 614	..	94 664	..
Syrien	6 654	6 108	450	5 306	18 518	..
Turkiet	26 146	28 232	10 584	13 096	78 058	77 076
Australien	35 562	446 318	35 102	251 699	768 681	..
Nya Zeeland	802	12 832	6 232	7 002	26 868	26 590
Hela världen	1 428 000	2 855 000	4 015 000	5 124 000	13 422 000	..

¹ Eller senaste år för vilket uppgift föreligger. — ² Inofficiell uppgift. — ³ Exkl. Walvis Bay-territoriet (96 900 hektar). — ⁴ Exkl. 11,1 milj. hektar inom reservat m. m. — ⁵ Inkl. Kashmir-Jammu.

Tab. 147. Åkerarealens användning inom olika länder år 1965 i 1 000-tal hektar

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Socker- beter ¹
Sverige	277	60	465	445	—	—	—	62	42
Danmark	126	88	1 041	203	—	—	—	41	60
Finland	267	111	252	472	—	—	—	73	20
Norge	4	1	189	46	—	—	—	48	—
Belgien	² 230	34	146	99	1	—	—	57	65
Bulgarien	² 1 145	46	372	119	555	2	11	37	66
Frankrike	4 520	221	2 430	1 070	871	35	30	575	395
Grekland	1 124	16	238	125	147	2	22	49	16
Irland	74	1	188	115	—	—	—	71	27
Italien	4 288	48	186	367	1 028	6	126	348	282
Jugoslavien	² 1 683	146	405	321	2 550	9	6	320	80
Luxemburg	18	5	10	14	—	—	—	4	—
Nederländerna	158	98	99	100	—	—	—	124	91
Polen	1 660	4 494	700	1 349	7	25	—	2 803	476
Portugal	628	316	126	271	484	—	35	101	4
Rumänien	2 983	102	233	116	3 306	—	19	312	190
Schweiz	² 110	18	31	10	4	—	—	44	8
Sovjetunionen	70 200	16 000	19 700	6 600	3 200	3 300	217	8 625	3 886
Spanien	² 4 257	393	1 374	502	478	23	59	368	146
Storbritannien	1 026	7	2 183	408	—	—	—	300	183
Tjeckoslovakien	² 823	³ 411	654	⁴ 367	141	5	—	435	217
Ungern	1 130	256	503	66	1 233	10	17	246	121
Västtyskland	² 1 412	1 127	1 193	727	27	—	—	783	299
Österrike	276	157	220	136	50	2	—	145	38
Östtyskland	491	822	497	260	1	—	—	725	221
Algeriet	2 192	—	625	37	⁵ 5	⁵ 2	⁵ 2	25	—
Förenade Arabrepubliken	⁵ 577	—	53	—	⁶ 693	⁵ 210	⁶ 445	24	—
Marocko	1 650	11	1 545	23	434	82	4	26	⁵ 23
Sydafrika	⁵ 1 267	⁵ 27	⁵ 33	⁵ 210	⁵ 4 500	⁵ 497	⁵ 1	⁵ 53	—
Tunisien	1 107	—	588	23	—	12	—	3	4
Amerikas Förenta Stater	20 056	594	3 700	7 478	22 392	5 273	726	568	505
Canada	11 445	302	2 443	3 503	304	—	—	122	34
Mexico	847	—	213	92	7 751	370	147	51	—
Argentina	4 214	331	384	421	3 062	935	68	204	—
Brasilien	767	21	34	30	8 771	—	4 619	202	—
Chile	849	13	72	113	73	—	30	86	18
Peru	⁵ 150	—	⁵ 180	⁵ 3	⁵ 360	—	⁵ 70	⁵ 260	—
Uruguay	381	—	36	⁵ 115	192	⁵ 3	28	⁵ 14	17
Indien	13 460	—	2 684	—	4 683	35 138	35 022	431	—
Irak	1 705	—	1 097	—	⁵ 3	⁵ 13	116	⁵ 1	⁵ 13
Iran	⁵ 4 000	—	⁵ 1 200	—	⁵ 16	⁵ 27	⁵ 370	⁵ 20	⁵ 87
Japan	476	1	422	62	30	23	3 255	213	60
Pakistan	5 371	—	206	—	546	1 434	10 590	74	⁵ 4
Syrien	1 214	—	682	3	5	46	1	⁶ 4	9
Turkiet	² 8 029	730	2 770	400	655	45	50	145	158
Australien	7 088	26	930	1 525	80	200	25	36	—
Nya Zeeland	74	—	35	16	4	—	—	13	—
Hela världen	218 126	27 084	69 148	30 698	99 448	109 417	125 471	23 569	8 085

¹ Avser tiden 1 mars 1965—28 februari 1966. — ² Inkl. spältvete. — ³ Inkl. blandningar av råg och vete. —⁴ Inkl. blandningar av havre och korn. — ⁵ Enl. uppskattning av FAO. — ⁶ Inofficiell uppgift.

Tab. 148. Totalskördens storlek inom olika länder år 1965 i 1 000-tal ton

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter ¹
Sverige	1 038	171	1 437	1 340	—	—	—	1 542	1 340
Danmark	564	265	4 125	780	—	—	—	937	1 883
Finland	501	190	502	1 020	—	—	—	1 257	408
Norge	12	2	485	113	—	—	—	1 134	—
Belgien	² 864	98	520	304	2	—	—	1 419	2 537
Bulgarien	² 921	52	876	104	1 238	1	33	285	1 392
Frankrike	14 760	387	7 378	2 509	3 468	93	98	11 223	16 961
Grekland	1 989	19	412	177	298	2	105	589	669
Irland	233	1	616	324	—	—	—	1 648	759
Italien	9 776	83	285	527	3 317	21	509	3 550	9 079
Jugoslavien	²³ 462	156	682	338	5 920	17	25	2 380	2 620
Luxemburg	38	9	21	30	—	—	—	74	—
Nederländerna	691	250	373	363	—	—	—	3 253	3 573
Polen	3 422	8 289	1 468	2 541	15	30	—	43 263	12 314
Portugal	612	209	72	99	459	—	139	888	133
Rumänien	5 937	125	485	124	5 877	—	46	2 194	3 275
Schweiz	²³⁵⁴	58	96	29	19	—	—	1 005	298
Sovjetunionen	59 600	16 100	20 200	6 100	7 800	2 200	570	87 976	71 541
Spanien	²⁴ 719	349	1 891	370	1 142	48	350	4 090	3 670
Storbritannien	4 171	21	8 191	1 232	—	—	—	7 578	6 813
Tjeckoslovakien	²¹ 992	³⁸²²	1 399	⁴⁶³⁰	393	4	—	3 678	5 662
Ungern	2 454	299	1 015	73	3 608	6	21	1 762	3 452
Västtyskland	²⁴ 348	2 823	3 364	2 052	96	—	—	18 088	10 939
Österrike	661	316	523	274	187	2	—	2 539	1 462
Östtyskland	1 802	1 910	1 651	758	2	—	—	12 857	5 804
Algeriet	1 323	—	378	21	⁵⁶	⁵²	⁶⁴	232	—
Förenade Arabrepubliken	⁶¹ 600	—	130	—	⁶² 100	⁵⁷⁴⁰	⁶¹ 862	441	—
Marocko	1 314	5	1 280	⁶¹⁸	279	⁵⁷⁶	19	271	475
Sydafrika	669	11	30	103	4 490	⁵⁴⁵⁰	⁵²	⁵⁴²⁵	—
Tunisien	520	—	180	11	—	5	—	48	38
Amerikas Förenta Stater	35 805	844	8 541	13 453	103 746	17 087	3 460	13 144	18 974
Canada	17 661	424	4 671	6 399	1 515	—	—	2 118	1 036
Mexico	2 088	—	173	81	8 865	663	333	436	—
Argentina	5 400	245	404	480	5 140	1 172	268	2 489	—
Brasilien	585	17	27	23	12 112	—	7 580	1 246	—
Chile	1 276	15	138	117	221	—	89	735	710
Peru	⁶¹⁴⁸	—	⁶¹⁸⁴	⁵³	⁶⁵³⁰	—	⁶²⁸⁴	⁵¹ 500	—
Uruguay	⁶⁴²⁰	—	⁶²⁵	⁶⁸⁹	63	⁵²	90	⁵⁷⁰	⁵⁴⁰⁰
Indien	12 290	—	2 523	—	4 632	13 996	45 921	3 668	—
Irak	1 005	—	807	—	⁵³	⁵¹²	198	⁵¹⁰	⁵²⁰⁰
Iran	⁶³ 000	—	⁶¹ 000	—	⁵¹⁴	⁵²⁸	⁵⁸⁶⁰	⁵¹¹⁰	⁵¹ 300
Japan	1 287	1	1 234	137	75	35	16 116	4 056	1 813
Pakistan	4 625	—	130	—	543	644	17 795	575	⁵⁵⁶
Syrien	1 044	—	690	3	6	84	2	⁶⁴⁹	172
Turkiet	²⁸ 630	775	3 300	540	1 000	60	217	1 680	3 421
Australien	7 067	11	949	1 106	114	217	153	516	—
Nya Zeeland	250	—	106	45	24	—	—	318	—
Hela världen	265 808	35 390	104 769	46 844	226 153	78 036	254 196	284 255	199 761

¹ Avser tiden 1 mars 1965—28 februari 1966. — ² Inkl. spältvete. — ³ Inkl. blandningar av råg och vete. — ⁴ Inkl. blandningar av havre och korn. — ⁵ Enl. uppskattning av FAO. — ⁶ Inofficiell uppgift.

Tab. 149. Antal husdjur år 1964/65 inom olika länder i 1 000-tal

Land	Hästar	Mulåsnor och åsnor	Nöt- kreatur	Får	Getter	Svin	Höns	Bufflar
Sverige	110	—	2 261	225	¹ 15	1 893	9 099	—
Danmark	53	—	3 345	93	¹ 6	8 591	20 264	—
Finland	184	—	2 028	199	¹ 22	613	6 878	—
Island	31	—	60	762	—	2	97	—
Norge ³	67	—	1 059	1 989	108	568	4 637	—
Belgien	108	¹ 2	2 731	159	25	1 847	31 584	—
Bulgarien	249	307	1 474	10 440	422	2 607	421 883	138
Frankrike	¹ 228	94	20 244	8 821	1 041	9 043	575 000	—
Grekland	311	693	1 073	8 874	4 256	601	18 535	55
Irland	172	¹ 85	5 359	5 014	¹ 41	1 266	10 228	—
Italien	341	688	9 183	7 866	1 228	5 409	110 000	43
Jugoslavien	¹ 109	¹ 170	5 219	9 433	¹ 190	6 895	28 286	55
Luxemburg	2	—	162	¹ 3	—	106	440	—
Nederländerna	⁶ 123	—	³ 751	484	¹ 92	³ 752	42 279	—
Polen	2 554	—	9 947	3 061	205	13 779	132 368	—
Portugal ¹	75	392	915	5 050	594	1 565	78 100	—
Rumänien	689	¹ 17	⁸ 4 756	12 734	744	6 034	39 910	¹ 81
Schweiz	73	¹ 1	1 773	249	¹ 78	1 672	6 331	—
Sovjetunionen	7 900	¹ 855	87 171	125 231	5 443	52 843	456 000	¹ 45
Spanien	345	¹ 382	3 722	17 617	2 284	5 011	38 486	—
Storbritannien ⁵	¹ 160	¹ 5	11 943	29 911	¹ 21	7 979	112 125	—
Tjeckoslovakien	204	—	4 436	568	559	6 139	727 416	—
Ungern	321	¹ 4	1 964	3 400	¹ 80	6 963	45 863	¹ 1
Västtyskland	⁶ 415	¹ 2	13 053	841	150	18 136	77 563	—
Österrike	97	¹ 2	2 350	147	111	3 132	10 626	—
Östtyskland	¹ 310	¹ 1	4 682	1 972	353	8 759	38 210	—
Algeriet	117	395	1731	¹ 5 580	¹ 2 642	¹ 71	8 000	—
Förenade Arabrepubliken	56	¹ 149	1 608	1 855	787	11	23 013	¹ 617
Marocko	¹ 325	¹ 1 415	¹ 3 000	¹ 15 150	¹ 7 500	¹ 49	10 500	—
Tunisien	86	217	592	3 767	⁵ 7	5	¹ 45 500	¹ 445
Amerikas Förenta Stater ³	¹ 2 800	¹ 4	107 184	26 590	4 060	53 132	375 424	—
Canada	³ 401	¹ 4	³ 11 908	852	¹ 17	³ 5 577	³ 67 440	—
Mexico	¹ 4 200	5 830	33 772	7 918	14 349	16 585	485 072	—
Argentina ¹	3 760	400	46 709	46 100	5 098	3 500	34 200	—
Brasilien	9 241	7 506	84 035	21 877	13 826	58 985	236 491	—
Chile	534	¹ 50	3 116	6 577	¹ 1 464	1 074	—	—
Peru	¹ 028	¹ 535	3 625	14 548	3 950	1 997	¹ 422 400	—
Uruguay	451	¹ 6	8 142	21 874	¹ 17	438	7 500	—
Indien ¹	1 280	1 225	188 700	43 540	65 880	5 400	⁴ 123 578	55 430
Irak	122	614	1 455	11 040	1 845	—	5 394	225
Iran ¹	470	2 130	4 805	32 320	13 050	7	27 000	335
Japan	322	—	3 175	207	325	³ 976	³ 120 197	—
Pakistan	497	951	¹ 35 200	¹ 10 800	¹ 11 600	94	—	¹ 8 600
Syrien	69	255	506	5 075	1 380	—	4 675	2
Turkiet	¹ 210	2 134	13 211	32 654	21 162	17	30 064	¹ 203
Australien	520	¹ 6	18 816	170 621	¹ 80	1 660	21 500	—
Nya Zeeland	¹ 987	—	¹ 06 801	53 748	¹ 33	716	4 527	—
Hela världen	61 534	57 522	1 051 435	1 027 150	373 267	582 650	..	119 314

¹ Enl. uppskattning av FAO. — ² Avser djur äldre än 6 månader. — ³ Endast djur på lantegendomar ingår. — ⁴ Alla slags fjäderfä. — ⁵ Endast värphöns ingår. — ⁶ Endast hästar använda i jordbruk ingår. — ⁷ Endast vuxna djur ingår. — ⁸ Inkl. bufflar. — ⁹ Inkl. Alaska och Hawaii. — ¹⁰ Endast djur på bruksenheter större än 4 hektar ingår.

Tab. 150. Förfärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar samt denas andel av den totala förfärsarbetande befolkningen år 1965 inom olika länder

Land	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen	Land	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen
Sverige	400	12	Sydafrika	1 865	29
Danmark	330	15	Tunisien	1 055	60
Finland	670	32			
Island	30	35	Amerikas Förenta Stater	4 555	6
Norge	255	18	Canada	635	9
			Cuba	990	39
Belgien	220	6	Honduras	420	65
Bulgarien	2 615	59	Jamaica	250	34
Frankrike	3 600	18	Mexico	6 970	52
Grekland	1 935	53			
Irland	360	32	Argentina	1 505	18
Italien	4 835	24	Bolivia	885	65
Jugoslavien	4 690	53	Brasilien	12 565	48
Nederländerna	405	9	Chile	690	26
Polen	6 300	42	Colombia	2 455	43
Portugal	1 410	40	Ecuador	825	52
Rumänien	6 450	59	Paraguay	345	51
Schweiz	275	10	Venezuela	815	29
Sovjetunionen	38 910	33			
Spanien	4 170	35	Indien	145 365	70
Storbritannien	940	4	Indonesien	25 005	66
Tjeckoslovakien	1 025	16	Iran	4 295	57
Ungern	1 540	31	Israel	110	12
Västtyskland	3 050	11	Japan	12 955	27
Österrike	690	20	Kina (Formosa)	1 775	47
Östtyskland	1 475	19	Pakistan	28 455	74
			Syrien	670	50
Algeriet	2 700	60	Thailand	12 405	78
Förenade Arabrep. ...	4 905	55	Turkiet	10 700	72
Ghana	1 770	56			
Marocko	2 040	54	Australien	455	10
			Nya Zeeland	125	13

Tab. 151. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1961—1965
1952—1956 = 100

Land	Total jordbruksproduktion					Jordbruksproduktion per invånare				
	1961	1962	1963	1964	1965 ¹	1961	1962	1963	1964	1965 ¹
Sverige	100	103	97	105	102	96	99	92	99	95
Danmark	118	125	117	121	124	113	118	110	113	115
Finland	123	117	132	136	140	115	109	122	124	127
Norge	105	105	105	100	100	98	98	97	92	91
Belgien-Luxemburg	116	123	130	121	121	111	117	123	114	113
Frankrike	119	132	130	131	136	111	121	117	116	120
Grekland	143	136	152	157	163	134	127	142	145	150
Irland	123	119	121	124	117	128	124	125	128	119
Italien	119	121	114	123	127	115	115	108	116	118
Jugoslavien	131	138	152	157	148	121	127	137	140	131
Nederländerna	121	133	127	128	123	111	120	113	112	107
Portugal	105	117	121	116	127	101	112	115	109	119
Schweiz	115	111	112	112	116	103	97	96	94	96
Spanien	120	124	140	125	127	113	116	129	115	116
Storbritannien	122	132	133	140	144	118	126	126	132	135
Västtyskland	109	123	128	127	118	100	111	115	112	103
Österrike	129	131	140	138	125	127	128	136	133	120
Algeriet	78	91	92	81	94	67	78	79	68	77
Förenade Arabrepubliken ...	112	136	137	143	148	95	112	111	112	113
Marocko	87	115	123	123	130	71	92	95	93	96
Sydafrika	134	137	144	137	135	113	113	116	108	103
Tunisien	89	103	138	143	118	79	90	117	120	97
Amerikas Förenta Stater ...	110	112	118	117	117	98	97	102	99	98
Canada	90	114	127	117	129	75	94	103	93	101
Mexico	145	153	158	172	178	115	117	117	123	123
Argentina	108	111	123	120	108	95	97	106	101	90
Brasilien	146	150	146	143	168	119	118	112	106	121
Chile	121	118	126	127	121	102	97	101	99	93
Peru	126	131	133	136	135	106	106	105	104	100
Uruguay	92	96	95	102	99	83	85	84	88	85
Indien	124	123	128	131	124	107	104	106	105	97
Irak	116	128	110	120	126	95	101	85	89	90
Iran	134	132	141	139	148	116	112	114	109	113
Japan	120	129	127	133	132	112	120	117	120	118
Pakistan	120	119	128	127	132	102	99	104	100	101
Syrien	113	159	145	159	157	92	125	110	117	112
Turkiet	125	131	138	144	139	103	104	107	108	102
Australien	126	134	139	145	133	108	113	115	117	105
Nya Zeeland	123	129	130	134	140	106	109	107	108	111

¹ Preliminära uppgifter.

Områdesindelningen i jordbruksstatistiken

A—C	betecknar	riksområden
I—VIII	»	8 produktionsområden
1—18	»	18 produktionsområden
1a—18d	»	naturliga jordbruksområden (län)

A. Södra och mellersta Sveriges slättbygder

- I Götalands södra slättbygder (Gss)
 - 1. Skåne-Hallands slättbygd
 - 1a Malmöhus län, slättbygden
 - 1b Kristianstads län, slättbygden
 - 1c Hallands län, slättbygden
- II Götalands mellanbygder (Gmb)
 - 2. Sydsvenska mellanbygden
 - 2a Malmöhus län, mellanbygden
 - 2b Kristianstads län, mellanbygden
 - 2c Blekinge län, slättbygden
 - 2d Kalmar län, Kalmarslätten
 - 3. Öland och Gotland
 - 3a Kalmar län, Öland
 - 3b Gotlands län
- IV Götalands norra slättbygder (Gns)
 - 4. Östgötaslätten
 - 4 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5a Älvsborgs län, slättbygden
 - 5b Skaraborgs län, slättbygden
 - 5c Skaraborgs län, falbygden
- V Svealands slättbygder (Ss)
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5d Värmlands län, slättbygden
 - 6. Mälar- och Hjälmabygden
 - 6a Örebro län, slättbygden
 - 6b Södermanlands län
 - 6c Stockholms stad och län
 - 6d Uppsala län
 - 6e Västmanlands län, slättbygden

B. Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

- III Götalands skogsbygder (Gsk)
 - 7. Sydsvenska höglandet
 - 7a Malmöhus län, skogsbygden
 - 7b Kristianstads län, skogsbygden
 - 7c Blekinge län, skogsbygden
 - 7d Kalmar län, skogsbygden
 - 7e Kronobergs län
 - 7f Jönköpings län
 - 7g Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 7h Hallands län, skogsbygden
 - 7i Älvsborgs län, södra höglandet
 - 7j Skaraborgs län, sydöstra höglandet

- 8. Östsvenska dalbygden
 - 8a Kalmar län, norra kustlandet
 - 8b Östergötlands län, södra kustlandet

- 9. Västsvenska dalbygden
 - 9a Hallands län, norra Halland
 - 9b Göteborgs och Bohus län
 - 9c Älvsborgs län, dalbygderna

VI Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10. Södra Bergslagen
 - 10a Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 10b Örebro län, södra skogsbygden
 - 10c Östergötlands län, norra skogsbygden
- 11. Västsvenska dalsjöområdet
 - 11a Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 11b Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12. Norra Bergslagen
 - 12a Värmlands län, Bergslagen
 - 12b Örebro län, Bergslagen
 - 12c Västmanlands län, Bergslagen
 - 12d Kopparbergs län, Bergslagen
- 13. Östra Dalarne-Gästrikland
 - 13a Kopparbergs län, östra Dalarne
 - 13b Gävleborgs län, Gästrikland

C. Norra Sverige

VII Nedre Norrland (Nn)

- 14. Kustlandet i nedre Norrland
 - 14a Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 14b Västernorrlands län, kustlandet
- 16. Nordsvenska mellanbygden
 - 16a Värmlands län, norra Värmland
 - 16b Kopparbergs län, mellanbygden
 - 16c Gävleborgs län, inlandet
 - 16d Västernorrlands län, inlandet
 - 16e Jämtlands län, mellanbygden
- 17. Jämtländska siluområdet
 - 17a Jämtlands län, siluområdet
 - 17b Västernorrlands län, siluområdet

VIII Övre Norrland (Nö)

- 15. Kustlandet i övre Norrland
 - 15a Västerbottens län, kustlandet
 - 15b Norrbottens län, kustlandet
- 18. Fjäll- och moränbygden
 - 18a Kopparbergs län, fjällbygden
 - 18b Jämtlands län, fjällbygden
 - 18c Västerbottens län, inlandet
 - 18d Norrbottens län, inlandet

Arealerna skall anges i hektar och tiondelar därav, EJ i tunnland.

- 7 ÖVRIG MARK:** utgörs av dels vägar, större avloppsdiken o. dyl., dels icke odlade el. trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dyl. mark, som icke kan hänföras till någon av ovanstående arealgrupper.

- ② Jordgubbar, spånadsväxter, prydnadsväxter, fröodling (ej vall till fröskörd), plantskolor o. dyl.

ÅKERAREALENS ANVÄND-
NING SOMMAREN 1966

Höstvete till mognad	
Vårvete	
Höstråg	
Vårråg	
Korn (ej blandsäd) till mognad	
Havre (ej blandsäd)	
Blandsäd till mognad	
Kökärter	
Foderärter o. vicker till mognad	
Oljväxter till mognad	
Grönfoder av säd, ärter o. vicker ..	
Övriga grönfoder- o. ensilageväxter ..	
Slätterrall på åker, utnyttjad 1966 ..	
nyttjad 1966 men utnyttjad 1965 ..	
Vall till friskrök ..	
Belesvall på åker, utnyttjad 1966 ..	
ej ut- ..	
nyttjad 1966 men utnyttjad 1965 ..	
Potatis ..	
Sockerbeter ..	
Foderoffruktur ..	
Köksväxter på åker ..	
Frukträd o. bärbuskar på åker ..	
Andra växtslag ..	
Heltreda ..	
Obrukad (ej nedlagd) åker ..	

SUMMA ÅKERAREAL

Försemling	Försemling	Försemling
Hektar	Hektar	Hektar
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69

Ort och datum

Name

Telestation eller riktnummer och telefonnummer

**DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE**

Uppgifterna skall senast den 5 mars 1967 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

**UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 MARS 1967**

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. AKERAREAL den 1 mars 1967

Som AKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för västodling (även fältmässiga odlingar av kökväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slätter- och betesvallar som vnyttjas endast undantagsvis el. som inte väntas bli plöjda på nytt. Arealen skall anges i hektar och tiandelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. ANTALET NOTKREATUR den 1 mars 1967

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NOTKREATUR	18

C. ANTALET SVIN den 1 mars 1967

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagssuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 mars 1967

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 mars 1967 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (absolut antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens systkon, mög, sonbstru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 mars 1967 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 mars 1967		Lejd arbetskraft över 15 år			
		Fast anställda den 1 mars 1967		Tillfälligt anställda den 1 mars 1967	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1966?

(Besvaras med ja eller nej)

Totala antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under hela år 1966¹⁾

¹⁾ Här medräknas arbetstimmar utförda av såväl fast som tillfällig lejd arbetskraft.

E. UPPGIFTER OM MASKINDRIFTEN M. M. UNDER ÅR 1966
(Infordros efter framställning från statens jordbruksnämnd)

1. Antal för arbete i jordbruk och skog avsedda traktorer m.m., som ägdes den 1 januari 1967. Om någon av nedanstående maskiner ägdes endast till en del, anges andelens storlek i respektive antalskolumn, t. ex. 1/2, 1/3, 1/4. Här skall ej medräknas maskiner, som helt ägdes av förening eller maskinstation. För de fall, då nedan angivna maskinslag saknades, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) i respektive antalskolumn.

	Antal		
	Bensin- drivna	Fotogen- drivna	Brännolja- drivna
a) traktorer (såväl hjul- som bandtraktorer)			
b) dragbilar, s. k. "epatraktorer" (ombyggda bilar)			
c) jeepar			
d) självgående skördetröskor			
e) bogserade skördetröskor med hjälpmotor			
f) stationära förbränningsmotorer (ej elektriska motorer)			

2. Antal bogserade skördetröskor utan hjälpmotor (direktdrivna) den 1 januari 1967: st.

3. Förbrukning av driv- och smörjmedel under år 1966 till endast ovanstående maskiner. (Obs! ej till person- och lastbilar.) Förbrukningen av driv- och smörjmedel skall omfatta åtgången såväl på den egna gården som för eventuell körning åt andra jordbrukare.

	Förbrukning 1 januari—31 december 1966	
a) startbensin (1 fat=195 liter)		liter
b) drivbensin (1 fat=195 liter)		liter
c) fotogen (1 fat=195 liter)		liter
d) brännolja till diesel- eller tändkulemotorer (1 fat=195 liter)		liter
e) smörjmedel, olja		liter
f) " , fett		kg

4. Antal cisterner för flytande motorbränsle (s. k. farmaggregat)

st. rymmande tillsammans liter.

Här skall anges det totala utrymmet i cisternerna, ej den för tillfället inlagda mängden. Även cisterner, som av oljeleverantör placerats på brukningsenheten, skall medräknas.

UPPGIFTSUAXNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1967

..... Namn

..... Telefonstation (eller riklin) nr

**DETTA EXEMPLAR INSKÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE**

Uppgifterna skall senast den 5 juni 1967 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

**UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 JUNI 1967**

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

**UPPGIFTERNA SKALL AVSE
HELA BRUKNINGSENHETEN**

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarranderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarranderad mark. Areal från vilken grödan överlåtits på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. BRUKNINGSENHETENS AKERAREAL den 1 juni 1967

	Hektar
Rgd åkerareal (ej utarranderad)	30
Arranderad åkerareal	31
SUMMA AKERAREAL	32

Arealen skall anges i hektar med en decimal, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar)

Som AKER räknas mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slätter- och betesvallar som utnyttjas endast undantagsvis eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

B. FÖRÄNDRINGAR I BRUKNINGSENHETENS AKERAREAL

Ökning av åkerarealen sedan den 1 juni 1966	Hektar
Köp, arv, gåva	33
Tillarrandering	34
Avtaget arrende	35
Nyodling, invallning	36
SUMMA ÖKNING	37

Minskning av åkerarealen sedan den 1 juni 1966	Hektar
Försäljning, arvskifte, gåva	38
Utarrendering	39
Upphört arrende	40
Nedlagd åker: skogsplantering	41
" " : övrigt	42
SUMMA MINSKNING	43

C. ANTALET NOTKREATUR den 1 juni 1967

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	48
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	49
Kor (även omkor):	50
a) som kalvat endast en gång	51
b) övriga kor	52
Kvigor 1 år och däröver:	53
a) för pålägg	54
b) för slakt	55
SUMMA NOTKREATUR	56

F. ANTALET SVIN den 1 juni 1967

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	57
Modersugor:	58
a) första gången dräktiga	59
b) övriga dräktiga	60
c) digivande samt icke dräktiga	61
d) utslagsugor (d. v. s. avsedda för slakt)	62
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	63
a) 3 månader och däröver	64
b) under 3 månader	65
SUMMA SVIN	66

D. ANTALET HÄSTAR den 1 juni 1967

	Antal
Hästar, födda 1964 och tidigare (även militära s.k. ackordhästar)	44
Unghästar, födda 1965 och 1966	45
Föl	46
SUMMA HÄSTAR	47

G. ANTALET HÖNS OCH KYCKLINGAR den 1 juni 1967

	Antal
Häns, kläckta 1965 och tidigare	66
Häns, kläckta 1966	67
Kycklingar	68
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	69

E. ANTALET FÄR den 1 juni 1967

	Antal
Fär (även lamm)	65

H. ANTALET KALKONER den 1 juni 1967

	Antal
Kalkoner	70

Ifyll även uppgifterna på nästa sida!

1. AKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1967

Arealuppgifterna anges i hektar med en decimal,
Ej i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar	
Höstvete till mognad	01	
Vårvete " "	02	
Höstråg " "	03	
Vårråg " "	04	
Korn (ej blandsäd) " "	05	
Havre (ej blandsäd) " "	06	
Blandsäd 1) " "	07	
Kökärter 2, 3) " "	08	
Foderärter o. vicker 3) " "	09	
Höstrops " "	10	
Vårraps " "	11	
Höstrybs " "	12	
Vårrybs " "	13	
Oljefin (ej spånadslin) 4) " "	14	
Övriga oljevaxter " "	15	
Grönfoder av säd, ärter o. vicker " "	16	
Övriga grönfoder- o. ensilageväxter 5) " "	17	
Slåttervall på åker (såväl till hö- o. ensilagebered- ning som till grönfoder o. tillfälligt bete)	18	
Vall till fröskörd " "	19	
Betesvall på åker 6) " "	20	
Potatis " "	21	
Sockerbeter " "	22	
Foderrotfrukter " "	23	
Köksväxter på åker 7) " "	24	
Areal för fruktträd o. bärbuskar på åker " "	25	
Andra växslag 8) " "	26	
Helträda " "	27	
Obrukad (ej nedlagd) åkerjord " "	28	
SUMMA AKERAREAL	29	

(Lika med den på föregående sida redovisade
totala åkerarealen vid brukningsenheten)

- 1) Blandning av stråsäd och baljväxter eller stråsådsblandningar, där korn och/eller havre ingår oberoende av blandningsförhållandena. Här räknas även blandsäd, som uppkommit genom hjälpsäd av korn eller havre i vinterskodd höstsäd.
- 2) Konservärter redovisas under "Köksväxter på åker" (grupp 24).
- 3) Xven odling med s. k. slådgräda (t. ex. vitsenap) redovisas här.
- 4) Spånadslin redovisas under "Andra växslag" (grupp 26).
- 5) Här redovisas växter som fodermärktöl, grönfoderraps, lupiner, majs, södos m. fl., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- 6) Observera att slåttervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slåttervall (grupp 18).
- 7) Här redovisas exempelvis vitkål, morötter, rödbeter, lök, konservärter, bruna bönor.
- 8) Här redovisas fröodling av andra grödor än valkväxter samt spånads-
växter, tobak, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

2. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 juni 1967

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de **den 1 juni 1967** deltog i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obst! antal arbetare, o. antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som **den 1 juni 1967** mot avlönning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella **dag** och icke någon **tidsperiod**.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 1 juni 1967		Lejd arbetskraft över 15 år			
		Fast anställda den 1 juni 1967		Tillfälligt anställda den 1 juni 1967	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

_____ den / 1967

Namn

Telefonstation (eller riktnr) nr

**DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE**

Uppgifterna skall senast den 21 oktober 1967 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

**UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGS-
ENHETEN**
**UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 17 OKTOBER 1967**

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåts till bete skall redovisas av markägaren (vid arrenderjordbruk av arrendatorn).

A. AKERAREAL den 17 oktober 1967

Som AKER räknas mark, som lags under plog och nyttjas för växtodling (även fallmåssiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas dock ej mångåriga slätker- och belesvallar som utnyttjas endast undantagsvis eller som inte väntas bli plöjda på nytt.

Arealen skall anges i hektar och tiandelar därav. Ej i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningens totala åkerareal	01

B. HÖSTSÄDD AV VETE, RAG, RAPS och RYBS

Här redovisas de arealer som besöts eller väntas bli besödda hösten 1967. Om inhet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Höstvete	02
Höstråg	03
Höstrap	04
Höstrybs	05

C. FRÖSKÖRD UNDER 1967

Här redovisas såväl vallarealer, avsåtta till frö, som specialodlingar av vallfrö. Om inhet finns att redovisa sätts ett vågrätt streck (—).

	Hektar
Timotejfrö	06
Rödlöverfrö	07
Aliskelöverfrö	08
Annat vallfrö	09

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 2 oktober 1967

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 2 oktober 1967 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obs! antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 2 oktober 1967 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruken den 2 oktober 1967		Lejd arbetskraft över 15 år			
Antal		Fast antallida den 2 oktober 1967		Tillfälligt antallida den 2 oktober 1967	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

E. ANTALET NOTKREATUR den 17 oktober 1967

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pölagg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pölagg	16
b) för slakt	17
SUMMA NOTKREATUR	18

F. ANTALET SVIN den 17 oktober 1967

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggar:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagsuggar (d.v.s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s.k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

G. ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 17 oktober 1967

	Antal
Höns, kläcka 1966 och tidigare	27
Ungghöns och kycklingar	28
SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	29

UPPGIFTLAMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1967

Namn

Telefonstation (eller riktnr)

nr

Bil. 6

Församlingsstad
Hushållningsalliansområde

ÅRSVAXTRAPPORT

för den 15 maj 1967

För centralbyråns anteckningar									

Rapporten skall den 15 eller den 16 maj 1967 av hushållningsallianskapets underavdelningar i ett exemplar insändas till allianspet. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enskilda brukningsenheter.

I OMDÖME OM ÖVERVINTRINGEN Genomsnittlig bedömning av övervintringen för olika växtslag inom församlingen anges i vidstående kolumn enligt följande sifferkala:		För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)	Siffror för övervintringen
Mycket god övervintring God (normal) övervintring Övervintring sämre än normal Fullständig el. nästan fullständig utvintring	anges med 4 anges med 3 anges med 2 anges med 1	HOSTVETE HOSTRAG HOSTRAPS HOSTRYBS FORSTA ARS SLATTERVALL ...	01 02 03 04 05
II OMFATTNINGEN AV UPPLÖJNING PÅ GRUND AV UTVINTRING Om utvintring nödvändiggjort upplöjning (uppharvning) uppskattas i nedanstående kolumn hur stor andel (i procent) av den hösten 1966 besädda arealen som blivit upplöjd (uppharvad).		IV UPPLYSNINGAR OM VARSADDEN 1967 De tillämpliga alternativen markeras med kryss.	
HOSTVETE % 06 HOSTRAG % 07 HOSTRAPS % 08 HOSTRYBS % 09 FORSTA ARS SLATTERVALL % 10		a) TIDPUNKT FÖR VARSADDEN Tidigare än normalt ☐ 61 Normal tid ☐ 62 Senare än normalt (ange även orsak nedan) ☐ 63 b) ORSAKER TILL SENARE SÄDD ÄN NORMALT Ifylles endast i förekommande fall. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga. Höstplöjningen ej helt genomförd ☐ 64 Dålig tjälbildning ☐ 65 Försenad snösmältning ☐ 66 Försenad upptorkning ☐ 67 Kylig väderlek ☐ 68 Regnig väderlek ☐ 69 Torka ☐ 70 Annan orsak c) UTSIKTER FÖR DE VARSADDA GRÖDDORNA Gynnsammare än normalt ☐ 71 Normala utsikter ☐ 72 Ogynnsammare än normalt ☐ 73 Kan ej anges ☐ 74	
III ORSAKER TILL FÖREKOMMANDE UTVINTRING Om utvintring förekommit sättes kryss i tillämpliga rutor nedan. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda.			
Sen säd och/eller ogynnsamt höstväder Avsaknad av skyddande snötäcke Uppfrysning och ihållande nattfrost Isbränna Vattenskador Vårtorka Skador av svampar (t.ex. snösmögel) Annan orsak		Høst-vete ☐ 11 Høst-råg ☐ 21 Høst-raps ☐ 31 Høst-rybs ☐ 41 Första års vall ☐ 51 ☐ 12 ☐ 22 ☐ 32 ☐ 42 ☐ 52 ☐ 13 ☐ 23 ☐ 33 ☐ 43 ☐ 53 ☐ 14 ☐ 24 ☐ 34 ☐ 44 ☐ 54 ☐ 15 ☐ 25 ☐ 35 ☐ 45 ☐ 55 ☐ 16 ☐ 26 ☐ 36 ☐ 46 ☐ 56 ☐ 17 ☐ 27 ☐ 37 ☐ 47 ☐ 57	
Uppgiftslämnarens underskrift		Namnteckning	
Ort och datum		Telestation el. riktnr nr	

Blankettutgivare
STATISTISKA CENTRALBYRÅN
 Byrån för jordbruksstatistik

Församling/stad
Län

ÅRSVAXTRAPPORT för den 15 juli 1967

För centralbyråns anteckningar				

Rapporten skall insändas i ett exemplar lördagen den 15 eller söndagen den 16 juli 1967. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enstaka bruksenheter.

I OMDÖME OM SKORDEUTSIKTERNA den 15 juli 1967

Genomsnittlig bedömning av skördeutskikten för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd anges med 5
God skörd anges med 4
Medelmåttig skörd (medelskörd) anges med 3
Betydligt under medelmåttig skörd anges med 2
Nära missväxt anges med 1
Fullständig missväxt anges med 0

Om utskikten ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3,5. Under "medelmåttig" men likväl ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2,5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medell för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

HÖSTVETE
VARVETE
HÖSTRÄG
VARRAG
KORN
HAVRE
BLANDSAD
KOKÄRTER
FODERÄRTER OCH VICKER

Siffror för skördeutskikten

HÖSTRÄG
VARRAG
00 HÖSTRYBS
01 VARRYBS
02 OLJELIN
03 VITSENA
04 POTATIS
05 SOCKERBETOR
06 FODERROTFRUKTER
07 HO FRÄN VALL
08 BETE

Siffror för skördeutskikten

09
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19

II VAXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16/5—15/7 1967

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄXTERLEKENS INFLYTANDE PÅ VAXTLIGHETEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Potatis	Slätter-vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 20	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70
Normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Ogynnsammare än normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72

b) ORSAKER TILL SÄMRE VAXTLIGHET ÄN NORMALT

Hyllas endast i förekommande fall.

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (grödgrupp).

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Potatis	Slätter-vall	Bete
Kyla och regn	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73
Skador av nattfrostat	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Torka	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Skador av slagregn och hagel	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av översvämning	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av insekter	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av växtsjukdomar	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79

Annan orsak

III UPPLYSNINGAR OM HÖSKORDEN 1967

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR HÖBÄRGNINGEN

Tidigare än normalt	☐ 80
Normal tid	☐ 81
Senare än normalt	☐ 82

b) HÖETS KVALITET

Bättre än normalt	☐ 83
Normal	☐ 84
Sämrare än normalt	☐ 85
Kan ej anges (höst ej bärgat)	☐ 86

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum	Namnteckning
Telestation el. riktnr	Telefonnr

Blankettutgivare

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrån för jordbruksstatistik

Bil. 8

Församlingstid:
Län

ÅRSVÄXTRAPPORT

för den 15 oktober 1967

För centralbyråns anteckningar				

Rapporten skall i ett exemplar insändas till lantbruknämnden söndagen den 15 eller måndagen den 16 oktober 1967. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enskilda brukningsenheter.

I OMDOME DEN 15 OKTOBER 1967 OM SKORDEUTFALLET

Genomsnittlig bedömning av skördeutfallet för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd	anges med 5
God skörd	anges med 4
Medelmåttig skörd (medelskörd)	anges med 3
Betydligt under medelmåttig skörd	anges med 2
Nära misväxt	anges med 1
Fullständig misväxt	anges med 0

Om utfallet ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmåttig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3.5. Under "medelmåttig" men likväl ej "betydligt under medelmåttig" skörd betecknas med 2.5.

Medelmåttig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)	Siffror för skördeutfallet
HÖSTVETE	00
VARVETE	01
HÖSTRAG	02
VARRAG	03
KORN	04
HAYRE	05
BLANDSÄD	06
KOKARTER	07
FODERARTER OCH VICKER	08

HÖSTRAPS	09
VARRAPS	10
HÖSTRYBS	11
VARRYBS	12
OLJELIN	13
VITSENAPE	14
POTATIS	15
SOCKERBETOR	16
FODERROTFRUKTER	17
HÖ FRÅN VALL	18
BETE PÅ SLÄTTERVALL	19
ÖVRIGT BETE (hela betesperioden)	20

II VÄXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16 JULI—15 OKTOBER 1967

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄDERLEKENS INFLYTANDE PÅ VÄXTLIGHETEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72
Ogynnsammare än normalt	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73

b) ORSAKER TILL SÄMRE VÄXTLIGHET ÄN NORMALT

Ifylles endast i förekommande fall.

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Kyla och regn	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Skador av nattfrostd	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Torka	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av slagregn och hagel	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av översvämning	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av insekter	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79
Skador av växtsjukdomar	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70	☐ 80

Annan orsak

III UPPLYSNINGAR OM SKORDEN 1967

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR BÄRGNINGEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Tidigare än normalt	☐ 81	☐ 87	☐ 93	☐ 99	☐ 105
Normal tid	☐ 82	☐ 88	☐ 94	☐ 100	☐ 106
Senare än normalt	☐ 83	☐ 89	☐ 95	☐ 101	☐ 107

b) SKÖRDENS KVALITET

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Bättre än normalt	☐ 84	☐ 90	☐ 96	☐ 102	☐ 108
Normal	☐ 85	☐ 91	☐ 97	☐ 103	☐ 109
Sämrre än normalt	☐ 86	☐ 92	☐ 98	☐ 104	☐ 110

IV UPPLYSNINGAR OM HÖSTSADDEN 1967

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR HÖSTSADDEN

	Höst- säd	Höstolje- växter
Tidigare än normalt	☐ 111	☐ 117
Normal tid	☐ 112	☐ 118
Senare än normalt (ange även orsaken nedan)	☐ 113	☐ 119

b) ORSAKER TILL SENARE SÄDD ÄN NORMALT

Försenad skörd	☐ 114	☐ 120
Rögnig väderlek	☐ 115	☐ 121
Torka	☐ 116	☐ 122

Annan orsak

Uppgiftslämnarens underskrift

Ort och datum den okt. 1967

Namn

Adress

Telefonstation (riktnr)

nr

Sakregister

	Sid.		Sid.
Aberdeen Angus, se Nötkreaturens rasför- delning		Besättningsstorlek	
Affärsbankernas kreditgivning, se Kredit- givning till enskilda jordbrukare		nötkreatur	168
Aktiebolagsskogar, se Skogsmark		svin	169
Aktuellt skördevärde	153	Bete, se även Betesmark och Betesvall på åker	
Alnarpsinstitutet, se Undervisningsan- stalter		skördeutsikter	115
Alsikeklöverfrö, se Vallfröodling		skördeutfall	116
Animalisk produktion	158—192	Betesmark	
Anläggningar, se Maskiner och anlägg- ningar m. m.		definition	34
Annan gräsbärande mark	34	areal	37
Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft		Betesvall på åker, areal	109—110
Arbetsinkomst, se Jordbrukarfamiljens in- komst		Betodling, se Sockerbetor	
Arbetskraft		Betäckta suggor, se Svin	
förvärvsarbete inom jordbruk m. m.	65	Biologisk skörd	121
brukare jämte familjemedlemmar . .	67—68	Blandsäd	
lejd arbetskraft	67—68	antal bruksningsenheter	103
lejda arbetstimmar	66	odlad areal	108, 110
sysselsättning i enskilt skogsbruk	75	odlingarnas storlek	105
sysselsättningsförhållanden	58	hektarskörd	121—122
lantarbetarlöner	70—73	totalskörd	127
Arbetstimmar (antal lejda), se Arbetskraft		skördeutsikter	115
Arealtillägg	248—249	skördeutfall	116
Arrenderad åker	37	utsädesmängd	136
Arrenderade bruksningsenheter	37	skördesätt	139
Avelssvin, se Svin		Blomkål, se Köksväxter	
Avkastning per hektar, se Hektarskörd		Bondeskogar, se Skogsmark	
Baljväxter		Bruksningsenhet(er)	
odlad areal	108, 110—111	antal	40—41, 51—52
skördeutsikter	115	definition	34
skördeutfall	116	ägda	37
statsplomberat utsäde	135	arrenderade	37
Befolkning		fördelning på storleksgrupper efter åker- areal, se antal	
folkmängdens fördelning på städer och landsbygd	61	fördelning efter ägarekategori	56
folkmängdens fördelning på tätort och glesbygd	64	fördelning med avseende på odling av olika grödor	102—103
folkmängdens fördelning på större äl- dersgrupper	62—63	Bruna bönor, se Köksväxter	
förvärvsarbete inom jordbruk m. m.	65	Bruttonationalprodukt	244—245
jordbrukarnas åldersfördelning	57	Brödsäd	
Besiktning av slakt, se Slaktdjursbesikt- ningar		antal bruksningsenheter	102
Besädd areal		odlad areal	108, 110—111
spannmål, slåttervall, potatis	126—127	odlingarnas storlek	104
oljeväxter	132	hektarskörd	121—122
		totalskörd	126
		kvalitet	142
		skördeutsikter	115
		skördeutfall	116
		förmalning	128
		utsädesmängd	136
		skördesätt	138
		priser	129

	Sid.		Sid.
Byggnadsindex, se Byggnadskostnadsindex		Folkräkningarna	60—65
Byggnadskostnadsindex	88—89	Frukträd och bärbuskar på åker, areal	109—110
Bärbuskar (och fruktträd) på åker, areal	109—110	Får och getter, slaktdjursbesiktningar m. m.	190
Bärgad skörd (per hektar)	122	Får och lamm	
Bärgningsförluster på slåttervall	123	antal	163—166
Bönor, se Köksväxter		antal brukningsenheter	158
		besättningsstorlek	159
		Födoämnen, konsumtion av	193—195
Charolais, se Nötkreaturens rasfördelning		Föl, se Hästar	
Dagsverken, utförda inom enskilt skogsbruk	75	Föreningsrörelse, ekon.	252—254
Dansk röd boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Företagarvinst	213, 217
Driftslån	248—249	Företagsregister, se Lantbrukets företagsregister	
Driftsrationalisering, se Rationalisering		Förmalning	128
Ensilageväxter (och grönfoder), areal	109—110	Förmögenheter (antal inom jordbruk med binärningar), se även Nettoförmögenheter	238
Ensileringen på slåttervall	147	Förnödenheter	95—100
Enskilda skogar, se Skogsmark		Förräntning	213, 217
Enskilt skogsbruk, sysselsättning i	75	Försäkringsbolagens kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
Ersättningsområden	153	Förvärvsarbete, se Arbetskraft	
Export (av livsmedel), se Livsmedel			
		Galtar, se Svin	
Fabrikspotatis, se Potatis		Gods- och bondeskogar, se Skogsmark	
Faktorinsatser	244—245	Grisar, se Svin	
Falltal	142	Grädde, se Mejerihantering	
Fast anställda, se Arbetskraft		Grönfoder- (och ensilage-)växter, areal	109—110
Fastighetspriser, se Jordbruksfastigheters priser		Grönsaker, se Köksväxter	
Fastighetsvärden, se Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden		Gurkor, se Köksväxter	
Fetthalt i mjölk, se Mejerihantering		Gårdsindex	89
Fiskmjöl, förbrukning	99—100	Gödkalv, priser	190
Fläskproduktion	190	Gödselmedel, se Handelsgödsel	
Foderblandningar, produktion	100	Gödselstäder (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet	
Foderfosfater, förbrukning	99	Gödsvin, priser	190
Fodermedelsförbrukning	99		
Foderrotfrukter		Hampa, se Spånadsväxter	
odlad areal	109—110	Handelsgödsel	
skördeutsikter	115	förbrukning	95
skördeutfall	116	priser	96
Fodersäd		Havre	
odlad areal	108—111	antal brukningsenheter	103
hektarskörd	121—122	odlad areal	108, 110
totalskörd	127	odlingarnas storlek	105
skördeutsikter	115	hektarskörd	121—122
skördeutfall	116	totalskörd	127
utsädesmängd	136	skördeutsikter	115
skördesätt	139	skördeutfall	116
priser	129	förmalning	128
Fodertran, förbrukning	99	utsädesmängd	136
Foderväxter, odlad areal	108—111	skördesätt	139
Foderärter och vicker		priser	129
odlad areal	108, 110	Hektarskörd	
skördeutsikter	115	höstvet, vårvete, höstråg, korn, havre, blandsäd, matpotatis, fabrikspotatis, slåttervall	121—122
skördeutfall	116	sockerbetor	130
Folkmängd, se Befolkning		raps, rybs, vitsenap	132

	Sid.		Sid.
Helträda, areal	109—110	Jordbrukarfamiljens inkomst	218—219
Hereford, se Nötkreaturens rasfördelning		Jordbrukets byggnadskostnadsindex, se	
Huvudområden	31	Byggnadskostnadsindex	
Hypoteksinstitutionens kreditgivning, se		Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse,	
Kreditgivning till enskilda jordbrukare		se Föreningsrörelse, ekon.	
Häst(ar)		Jordbrukets kostnadsprisindex, se Kost-	
antal	162, 164—166	nadsprisindex	
antal brukningsenheter	158	Jordbrukets kreditmarknad, se Kreditgiv-	
antal per brukningsenhet	159	ning till enskilda jordbrukare	
slaktdjursbesiktningar	190	Jordbrukets producentprisindex, se Pro-	
köttproduktion	190	ducentprisindex	
priser	190	Jordbrukets skogsmarksinnehav	42—47
premiering	173	Jordbrukets skördeskadeskydd, se Skörde-	
Häststallar (antal nyuppförda), se Ny-		skadeskydd	
byggnadsverksamhet		Jordbrukets världsmarknadsprisindex, se	
Hö		Världsmarknadsprisindex	
hektarskörd	121—122	Jordbruksarbetare, se Arbetskraft	
totalskörd	127	Jordbruksbefolkning, se Befolkning	
botanisk sammansättning	145	Jordbrukets ekonomiska undersökn. . .	211—224
fodervärde	146	Jordbruksfastighet	
skördeutsikter	115	antal	43—47
skördeutfall	116	priser	78—83
priser	129	taxeringsvärden	76—78
bärgningsmetoder	147	Jordbruksinventeringarna	
Höns		allmänt	48—53
antal	163—166	växtodling	106—111
antal brukningsenheter	158	husdjursskötsel	160—169
besättningsstorlek	159	arbetskraft	66—68
Hösträps, se Oljeväxter		Jordbrukskasserörelsens kreditgivning, se	
Höstrybs, se Oljeväxter		Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
Höstråg, se Råg		Jordbruksräkningar	
Höstvete, se Vete		allmänt	33—42
Höstsäd areal	111	areal, brukningsform m. m. 37, 40-41, 101-105	
Höstsäd, kvalitet	117	husdjursskötsel	158—159, 170—171
		maskiner, anläggningar	90—91
Import av livsmedel, se Livsmedel		Jordbrukssektorn i national-	
Indirekta skatter	244—245	räkenskaperna	243—246
Inkomst av jordbruksfastighet	234	Jordbruksvärde	76—77
Inkomster i jordbruket		Jordförvärvslån	248—249
totala	203		
per brukningsenhet . . .	205—206, 218—219	Kalvar, se Nötkreatur	
Inkomsttagare inom jordbruk med bi-		Kapitalinkomst, se Jordbrukarfamiljens	
näringar		inkomst	
efter yrkesställning	235—237	Klöver, se Vallfröodling	
» inkomstklass	236—237	Kokärter	
Inre rationalisering, se Rationalisering		odlad areal	108, 110
Insektsmedel, se Växtskyddsmedel		skördeutsikter	115
Internationell statistik		skördeutfall	116
förvärsarbetande befolkning		Konsumentprisindex	240
inom jordbruk	262	Konsumtion av livsmedel, se Livsmedel	
ägoslagsfördelning	258	Konsumtionsmjölk, se Mejerihantering	
åkerarealens användning	259	Kor, se Nötkreatur	
totalskörd	260	Korn	
husdjursskötsel	261	antal brukningsenheter	102
jordbruksproduktion	263	odlad areal	108, 110
Intäkter i jordbruket		odlingarnas storlek	104
totala	203	hektarskörd	121—122
per brukningsenhet	209	totalskörd	127
per 10 hektar åker	212, 216	skördeutsikter	115
Invånarantal, se Befolkning		skördeutfall	116
Invägd mjölk, se Mejerihantering		utsädesmängd	136

	Sid.		Sid.
skördesätt	139	Mangårdsbyggnader (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet	
priser	129	Marknadsförd slakt	
Kostnader i jordbruket		kalv	181
totala	204	svin	188
per brukningsenhet	206—208	Maskiner och anläggningar m. m.	
per 10 hektar åker	212—213, 216—217	antal traktorer, självbindare etc.	92
Kostnadsprisindex	240	antal brukningsenheter med traktor, självbindare etc.	91
Kreatursplatser (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		inköp av maskiner och redskap	94
Kreditgivning till ensk. jordbrukare	241—243	Maskinhallar (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
Kronoskogar, se Skogsmark		Matpotatis, se Potatis	
Kultiverad betesmark, se Betesmark		Mejerier, antal	178
Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur		Mejerihantering	178
Kycklingar	158—159, 163—166	Mejerileverantörer, antal	178
Kål, se Köksväxter		Mejerimjölk	178
Köksväxter, odlad areal		Mindre kalv	
totalt	109—110	slaktdjursbesiktningar, köttproduktion, priser	190
enskilda växtslag	111	Mjolk, se Mejerihantering eller Mjolkpro- duktion	
Köpeskillingar för jordbruksfastigheter, se Jordbruksfastigheternas priser		Mjölkboskapskontroll	
Kött- och fläskproduktion	190	antal kor och besättningar	175
Köttbesiktning, se Slaktdjursbesiktningar		medelavkast. för kontrollerade kor	176—177
Köttfodermjöl, förbrukning	99	Mjolkproduktion	
		storlek	180
		användning	180
		Modersuggor, se Svin	
		Morötter, se Köksväxter	
Ladugårdar (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet		Nationalräkenskaper	243—246
Lamm, priser	190	Naturlig betesmark, se Betesmark	
Lantarbetare, se Arbetskraft		Naturligt jordbruksområde	31
Lantarbetarlöner		Nettoförmögenheter i jordbruket	
timförtjänster	70, 72—73	totala	204
årsförtjänster	71—73	per brukningsenhet	210, 229, 231
Lantbrukets företagsregister	38—39, 42	Nettointäkter i jordbruket, se Intäkter i jordbruket	
Lantbrukshögskolan, se Undervisningsan- stalter		Njutningsämnen, konsumtion av ...	194—195
Lantbruksnämndernas verksamhet		Nominell producentprisindex, se Produ- centprisindex	
statliga bidrag och lånegarantier ..	248—249	Normskördevärde	154
fastighetsinnehav	250—251	Nybyggnadsverksamhet	
Lantbruksskolor, se Undervisningsanstal- ter och Utbildning		nyuppförda byggnader	85
Lantbruksundervisning, se Undervisnings- anstalter		nyuppförda kreatursplatser	85
Lanthushållsskolor, se Undervisningsan- stalter		nyuppförda rumsenheter	85
Lantmannaskolor, se Undervisningsan- stalter		kostnader	86
Lejd arbetskraft, se Arbetskraft		Nötkreatur	
Lin, se Spånadsväxter		antal	162—166
Livsmedel		antal brukningsenheter	158
konsumtion	194—195	rasfördelning	170—171
import	197	mjölkboskapskontroll	175—177
export	198	besättningsstorlek	168
Logar och lador (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		slakt	181—182, 190
Lån, se Kreditgivning till enskilda jord- brukare eller Skulder		priser	190
Lök, se Köksväxter		Nötkreaturens rasfördelning	170—171
Löneförmalning, se Förmalning		Nötkreaturens enhet(er)	
Löner, se Lantarbetarlöner		definition	161
Magasin (antal nyuppförda), se Nybyg- gnadsverksamhet		antal	167

	Sid.		Sid.
Objektiv skördeuppskattning	118—124	Riksområden	31
Obligatorisk skördeskadeanmälan, se Lantbrukets företagsregister		RLFs jordbruksregister	35
Obrukad åker, areal	109—110	Rumsenheter (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet	
Obärgad areal	124, 157	Rybs, se Oljeväxter	
Ogräsmedel, se Växtskyddsmedel		Råg	
Oljekraftfoder, förbrukning	99	antal brukningsenheter	102
Oljeväxter		odlad areal	108, 110
antal brukningsenheter	103	odlingarnas storlek	104
odlad areal	108—111	hektarskörd	121—122
odlingarnas storlek	105	totalskörd	126
hektarskörd, totalskörd	132	kvalitet	142
kvalitet	117	skördeutsikter	115
skördeutsikter	115	skördeutfall	116
skördeutfall	116	övervintring	114
övervintring	114	upplöjd höstsädd	114
upplöjd höstsädd	114	förmalning, lager	128
statsplomberat utsäde	135	utsädesmängd	136
Områdesindelning	31—32	skördesätt	138
		priser	129
Plomberat utsäde, se Statsplomberat utsäde		Rödbetor, se Köksväxter	
Potatis		Rödklöverfrö, se Vallfröodling	
antal brukningsenheter	103		
odlad areal	109—111	Silo, se Maskiner och anläggningar m. m.	
odlingarnas storlek	105	Självbindare, se Maskiner och anläggningar m. m.	
arealens fördelning	149	Självrisk vid skördeskada	156
hektarskörd	121—122	Skogar, se Skogsmark	
totalskörd	127	Skogshögskolan, se Undervisningsanstalter	
kvalitet	117	Skogsmark	
skördeutsikter	115	definition	34
skördeutfall	116	areal	43—45, 47, 54
priser	129	Skogsskolor, se Undervisningsanstalter	
matpotatissorter	151	Skogsvärde	76—77
bärgningsmetoder	148	Skulder (och tillgångar)	
Premiering av hästar	173	totala	204, 227
Priser		per brukningsenhet	210, 221, 223, 228, 231
vete, råg, havre, korn, vallhö, matpotatis, fabrikspotatis, sockerbetor	129	Skuldprocent	230
mejerimjölk	178	Skulltork, se Maskiner och anläggningar m. m.	
slaktdjur	190	Skörd	
ägg	192	biologisk skörd per hektar	121
handelsgödsel	96	bärgad skörd per hektar	122
jordbruksfastigheter	78—83	totalskörd	127
Producentpriser, se Priser		kvalitet	117, 142, 145—146
Producentprisindex	240	skördeutsikter	115
Produktionsområden	31	skördeutfall	116
Provytemetoden, se Objektiv skördeuppskattning		skördesätt	138—139
Raps, se Oljeväxter		Skördeskadeskydd	
Rasfördelning, se Nötkreaturens rasfördelning		allmänt	152—157
Rationalisering	248—249	finansiering	156—157
Redskap, se Maskiner och anläggningar m. m.		försäkrad areal, antal anmälningar och ersättningar, ersättningsbelopp, normskörd, aktuell skörd, självrisk	154—155
Reell producentprisindex, se Producentprisindex		Skördesätt för spannmål	137—139
Reparationer och underhåll	244—245	Skördetröska, se Maskiner och anläggningar m. m.	
Riksförbundet Lin och Hampa, se Föreningensrörelse, ekon.		Skördeuppskattningsområden	31—32
		Skördeutfall, medelomdömen	116
		Skördeutsikter, medelomdömen	115

	Sid.	Sid.
Slakt		
besiktigade slaktkroppar	190	
slaktdjurspriser	190	
produktion av kött och fläsk	190	
kalvslakt	181—182	
svinslakt	188—189	
Slaktdjursbesiktningar	190	
Slaktdjurspriser	190	
Slättervall		
antal brukningsenheter	103	
areal	109—110	
odlingarnas storlek	105	
hektarskörd	121—122, 144	
totalskörd	27	
återväxt	124	
tillväxt	123	
bärgningsförluster	123	
kvalitet	117, 146	
skördeutsikter	115	
skördeutfall	116	
övervintring	114	
upplöjd areal	114	
arealens åldersfördelning	143	
ensilering	147	
Sockerbetor		
antal brukningsenheter	103	
odlad areal	109—110	
odlingarnas storlek	105	
skördad areal	130	
hektarskörd, totalskörd	130	
skördeutsikter	115	
skördeutfall	116	
priser	129	
Spannmål		
totalskörd	126—127	
spill vid skörd	123	
sortfördelning	140—141	
jordbrukares leveranser, förmalning, lager	128	
utsädesmängd	136	
skördesätt	138—139	
priser	129	
Spannmålstork, se Maskiner och anläggningar m. m. eller Nybyggnadsverksamhet		
Sparbankernas kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare		
Spenat, se Köksväxter		
Spill (vid skörd)		
spannmål	123	
potatis	124	
Spånadslin, se Spånadsväxter		
Spånadsväxter		
odlad areal m. m.	133	
statsplomberat utsäde	135	
Statens skogsmästarskola, se Undervisningsanstalter		
Statliga lån (till enskilda jordbrukare), se Kreditgivning till enskilda jordbrukare		
Statsbidrag (till jordbruket), se Lantbruksnämndernas verksamhet		
Statslånegaranti, se Lantbruksnämndernas verksamhet		
Statsplomberat utsäde	135	
Storboskap		
slaktdjursbesiktningar, produktion av kött	190	
priser	190	
Struktur- och befolkningsutredningarna	54—59	
Stråsäd, statsplomberat utsäde	135	
Stutar, se Nötkreatur		
Subventioner	244—245	
Suggkontroll, se Svin		
Suggor, se Svin		
Svensk ayrshireboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		
Svensk Husdjurskötsel, se Föreningsrörelse, ekon.		
Svensk jerseyboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		
Svensk kullig boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		
Svensk låglandsboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		
Svensk röd och vit boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		
Svenska Lantmännens Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Svenska Mejeriernas Riksförening, se Föreningsrörelse, ekon.		
Svenska Ägghandelsförbundet, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Allmänna Hypoteksbank, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Bränneriidkareförening, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Jordbrukskassaförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Lantbruksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Oljväxtodlares Centralförening, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Palsdjursuppfödarens Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Slakteriförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		
Sveriges Stärkelseproducenters Förening, se Föreningsrörelse, ekon.		
Svin		
antal	163—166	
antal brukningsenheter	158	
tjänstbara galtar, betäckta suggor	172	
svinstamkontroll	184	
suggkontroll	186—187	
besättningsstorlek	159, 169	
slakt	188—189	
Svinhus (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		
Svinstamkontroll, se Svin		
Sysselsättning, se Arbetskraft		

	Sid.		Sid.
Taxerade inkomster, utgifter m. m.	203—210	totalskörd	126
Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter), se Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden		kvalitet	142
Tillfälligt anställda, se Arbetskraft		skördeutsikter	115
Tillgångar (och skulder)		skördeutfall	116
totala	204, 227	övervintring	114
per brukningsenhet	210, 220—223, 228, 231	upplöjd höstsädd	114
Tillväxt för slättervall	123	förmalning, lager	128
Timförtjänster, se Lantarbetarlöner		utsädesmängd	136
Timotejfrö, se Vallfröodling		skördesätt	138
Tjurar, se Nötkreatur		priser	129
Tjurkalvar, se Nötkreatur		Veterinärhögskolan, se Undervisningsanstalter	
Tjänstbara galtar	172	Vicker (och foderarter)	
Tomat, definition	34	odlad areal	108, 110
Tomat- och industrivärde	76—77	skördeutsikter	115
Totalindex (för byggnadskostnaderna), se Byggnadskostnadsindex		skördeutfall	116
Totalskörd		Vitaminfodermedel, förbrukning	99
höstvete, vårvete, höstråg, korn, havre, blandsäd, slättervall, potatis	126—127	Vitkål, se Köksväxter	
sockerbetor	130	Vitsenap, se Oljeväxter	
raps, rybs, vitsenap	132	Värraps, se Oljeväxter	
spånadslin, hampa	133	Värrybs, se Oljeväxter	
Traktor, se Maskiner och anläggningar m. m.		Våråg, se Råg	
Traktorgarage (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Värsäd, kvalitet	117
Trädgård, definition	34	Värvete, se Vete	
		Världsmarknadsprisindex	240
Undervisningsanstalter	256	Växtskyddsmedel, inköp	97
Ungnöt, se Nötkreatur			
Upplöjd (utvintrad) areal	114	Yttre rationalisering, se Rationalisering	
Urinbrunnar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet			
Utbildning	59	Åker	
Utgifter i jordbruket		definition	34
totala	204	fördelning på ägarekategorier	56
per brukningsenhet	206—208	totalareal	37, 41, 45, 52
Utrikeshandel		arealens användning	108—111
livsmedel	197—198	ägd resp. arrenderad areal	37
egentliga jordbruksprodukter	199	Åldersfördelning, se Befolkning	
Utsäde, se Statsplomberat utsäde		Årsförtjänster, se Lantarbetarlöner	
Utsädesmängd för spannmål	136	Årsväxtrapportering	112—117
Utvintrad (upplöjd) areal	114	Återväxt på slättervall	124
Vall till fröskörd, se Vallfröodling		Ägarekategorier inom jordbruket	56
Vallarealens åldersfördelning och avkastning	143—144	Ägd åker	37
Vallfröodling, areal	109—111	Ägda brukningsenheter	37
Vallhö, se Hö		Ägg	
Vallväxter, statsplomberat utsäde	135	produktion	192
Vegetabilisk produktion	101—157	partihandelns invägning	192
Vete		priser	192
antal brukningsenheter	102	Ägoslag, areal	
odlad areal	108, 110	åker	37, 47, 52
odlingarnas storlek	104	betesmark	37
hektarskörd	121—122	skog	43—45, 47, 54
		Årter, se Baljväxter eller Köksväxter	
		Överprisprocent, se Jordbruksfastigheter- nas priser	
		Övervintring, medelomdömen	114